

Dagboek van af dat ij met mijn schip Actief in beslag werd genomen

4 Sept: 1944 In Hillegom hadden wij een lading kolen gelosten toen ik bij de directeur kwam om het connossement zij hij schipper blijf maar hier liggen want de Engelsen zijn zo hier in ons land ,en hier lig je nog rustig ,maar och ,er was al zo veel gepraat over bevrijding ,en het kwam maar steeds niets,zo dat ik maar besloot om nog in Arnhem te komen met het schip ,want wij hadden twee meisjes daar op het internaat en deze waren destijds met vakantie aan boord .Deze vakantie tijd was al verstreken ,maar wij durfde ze ook niet op de trein te zetten ,want deze werden nogal eens beschoten .De wind was gunstig om via Amsterdam te varen ,zodat ik besloot deze ruote te kiezen .Vanaf Amsterdam zouden wij naar Vreeswijk slepen en dan verder de Rijn op .Dat mocht wel niet want je moest je in Amsterdam in laten schrijven ,maar dat was niet zo slim er drijgde veel groter gevaar ,en dat zijn we niet ontlopen

5 sep: Als we in de houthaven liggen ,dan hoor ik van alle kanten o overin beslag nemen van schepen .De engelsen en Amerikanen komen zo geweldig op zetten ,dat de vreemste geruchten de ronde doen .Ze zijn al in Tilburg ,en tenslotte ook al in Rotterdam en Dordrecht ,em zo ging het m maar verder .De Duitsers hier namen alle schepen om hun rommeltje weer naar hun heimat te vervoeren .Tegen 9 uur ben ik naar de beurs gegaan , om te zien of er nog slepen gingen naar Vreeswijk .En ook hier was alles in de war N.S.B.ers trokken in drommen naar het station en namen vast de vlucht ,Och de meesten zeiden laat je maar in beslag nemen ,je komt er t toch niet meer mee in Duitsland ,want over een dag of 2 4 hebben ze heel Holland bevrijd ,maar het kwam tenslotte heel anders uit. Ik stond nog v voor de beurs toen kwam mijn zoon me al halen ,want de haven commandant was al bij het schip geweest om ons in beslag te nemen ,maar we waren 10cm te breed ,zodat hij toen maaar een ander pikte .Verders had hij geen orders gegeven zodat nog vrij waren ,passerende schepen hielden ze achter de sleep weg en namen ze in beslag ,dus je was nergens veilig ,toch moesten we hier weg en het gelukte ons tegen de middag over het ij te varen ,maar de wind was Zuid en het waaide fel zodat we niet de Keulsevaart in konden We moesten toen bij de golfbreker ten anker Sleepgelenheid was er niet meer de meesten bemanningen waren van de sleepboten af gelopen ,en naar hun vrouw en kinderen terug gekeerd .Het varen was ook zeer gevaarlijk want geregeld vlogen er Engelse jagers langs de kanalen en spoorlijnen en schoten op alles wat zich bewoog .Zij hadden vrij spel want Duitse machine,s zag je helemaal niet

6 sep: Smorgens ben ik met nog een paar bekende naar de beurs geweest ,maar het is niets als over in beslag nemen grote en kleine , niets mag er meer weg .Ik vlug weer naar boord ,de motor aan de gang en de Keulse vaart in ,het is nu aardig kalm zodat hij ons er tegen in drukt .Als we op een paar km van de spoorbrug bij Weesp hoor ik plots hevig M.G. vuur ratelen We vlogen allemaal onder in want we dachten dat is op ons bedoeld ,want andere schepen voeren er op dat ogenblik niet

De vliegtuigen hoorde we over ons heen jagen ,maar wij waren niet besvhoten ,toen gauw er weer uit ,naar het roer ,en toen zag ik 4 jagers ze maakte een grote boog en kwamen weer terug ,maar nu zag ik ook een trein staan langs de spoordijk ,dikke rookzuilen stegen uit de locomotief De passagiers liepen en lagen onder aan de dijk ,en nogmaals kwamen de jagers er over en gaven alle 4 een salvo op de wagons ,vier wagens vlogen een ogenblik later in brand ,het was een vreselijk gezicht er waren 30 doden en 100 gewonden ,dit waren allemaal N.S.B.ers het meesten vrouwen en kinderen ,met veel bagage blijkbaar .Van schrik hebben we nog een paar uur gelegen ,en zijn toen toch maar verder gevaren ,tegen de avond waren wij in Nichtenvecht en zijn toen voor de sluis gevaren ,want naar Vreeswijk leek me toch te gevaarlijk

7 Sep: Het waait hard en regen zodat we niet verder kunnen ,er komen nog enkele motorschepen die zoeken ook hun toevlucht op de Vecht .Zelfs de beroemde IJsbeer uit Amsterdam komt tegenover ons liggen .Snachts is het een drukte door het kanaal met snelboten der Kriegsmarine want ook zij durven overdag niet te varen

8 Sep: Nog waait het storm ,alle appels en peren zijn van de bomen ge- waait ,we ruilen wat appels voor kolen en nu maar drogen .Zo gauw het wat stiller word willen wij een eind de Vecht op varen en zoeken daar een schuilplaats ,want hier liggen wij nog te veel in het oog

9 Sep: Smorgens vroeg ben ik wat het hengelen ,en daar komt plotseling een boot van de wehrmacht ,en vaart bij de IJsbeer op zij ,ook de haven- politie 2 van Amsterdam .De machines van de IJsbeer zijn inmiddels kapot en nu moest de havenpolitie 2 hem weer naar Amsterdam terug brengen .Als de duitser dit zaakje heeft opge knapt komt hij bij ons en vraagt wat of wij hier doen. Nou ik zeg dat we naar de werf gaan om te repareren wat in werkelijkheid ook zo was ,want wij moeten van de verzekering uit het water en we hadden het roer door geroest ,maar ik zei we durven niet verder want de Tommie,s schieten ons rot .Nou hij zei "Sie sind van ab heute beslagnahmt der Deutse kriegsmarine ,und sofort zuruck nach Amsterdam zu fahren .Toen ik vertelde dat wij in Amsterdam waren afgekeurd om dat we te breed waren ,en toen moest ik blijven liggen tot savonds 6 uur en als er niet gebeld werd naar de sluis ,mocht ik verder varen .En om 5 uur was er nog geen bericht dus toen gauw door de sluis en de vecht op ,ter hoogte van Neder horst den berg ,ook hier lagen er veel weg gekropen ook nog 3 sleepboten van de Rode Ster

10 11 12 Sept: 3 Dagen hebben we hier gelegen overdag wat vissen ,en savonds op de melkrun ,maar dat viel hier niet mee ,de boeren zijn hier echte bavianen ,dan is het in Friesland beter .Toch lag ik nog niet naar mijn zin ,we lagen ,et teveel bij elkaar ,en zijn toen nog een eindje verder gaan liggen

13 Sep: Onder hoog dicht struikgewas en bomen liggen we nu ,we moeten wel een eindje lopen naar het dorp ,maar we liggen niet zo in het oog De Engelse jagers komen nog steeds laag over vliegen en loeren op alles wat vaart

is langszij gekomen, het is niet zuiver. het blijkt dat de ijsbeer weer terug moet naar Amsterdam, de politieboot moet hem duwen want de motor van de IJsbeer is onklaar? Daar komt een Duitse officier bij ons aan boord stappen, en vraagt wat of we hier doen. Nou ik zeg we gaan naar een werf maar we durven niet te varen want de "Tommies schieten je rot, nou hij zegt "sie sind ab heute beslag naamt" van de Duitse marine en sofort naar Amsterdam varen. Ik zegt dat ze ons afgekeurd hadden in Amstredam en toen mocht ik blijven liggen tot dat hij getefoneerd had bij de sluismeester van Nichtevecht, als er voor 6 uur s, avonds niet gebeld was, was ik vrij. En hoe bestaat het er niet gebeld, en toen vlug de oude vecht op, ter hoogte van Neder horst den berg de 10 11 en 12 September hebben we daar rustig gelegen er lagen nog meer schepen ook een sleepboot van de Roode ster O VERDAG WAT VISSSEN EN S?AVONDS op de melk run, ofschoon het niet meeviel de boeren waren hier echte "Bavianen". Maar ik lag nog niet naar mijn zin. Toen zijn we wat verder gaan liggen.

13 S Onder de struiken en riet lagen we nu, het was wel wat verder lopen naar het dorp, maar ik meende dat we hier niet zo in het oog lagen.

14 Een keer of wat per dag als er weer een Tommie laag over kwam wipte we lug aan de wal, want je kon nooit weten wat zo'n knaap van plan was. Plotseling hoorde we hevig schieten in de K!V tot vier maal toe zagen we de jagers duiken en telkens hoorde we salvo, s op de doelen los barsten. Het bleek dat ze een sleep te pakken hadden. Een scip zonk onmiddellijk en een ander stond in brand. Het schip dat zonk was geladen met gloeilampen, het kanaal dreef vol met lampen. Intussen was de razende oorlogs roes der geallieerden wat geluwd en eerst was er spraken van dat ze al in R|DAM Dord Tilburg enz: waren, later bleek het allemaal gelogen. Ze waren bij Maastricht over de grens geweest maar later weer terug getrokken.

15 Het loopt tegen de middag als plotseling een Duitse motor ten tonelen verschijnt. Eerst klamt hij bij een kempenaar vast, deze word direct in beslag genomen en moet direct varen naar Schiphol. Ook hij had zich uit de voeten gemaakt en hier een veilige schuilplaats gezocht, maar de DUITSERS komen snel dichterbij eerst nog een paar kleine motorboten die gehaald worden, dan komt hij bij ons. Eerst stond ik nog besluiteloos wat te doen? Weg kruipen? Ja gauw dan vliegens vlug verstop ik mij in de struiken langs de oever, brandnetels schriemen mijn gezicht, maar ik lig stil en hoor hoe een Duitse matroos vlak bij mij staat maar mij niet ziet. Mijn vrouw is intussen naar buiten gekomen en een hoge Duitse officier geeft haar een briefje, dat het schip in beslag genomen is. Ze zegt dat ik op weg ben naar Vreeswijk met de fiets en niet weet wanneer ik terug ben omdat overal fietsen worden gevorderd. Maar de officier zegt dat het schip in ieder geval morgenmiddag word opgehaald, schipper of geen schipper de Actief gaat mee. Als ze weg zijn verschijn ik weer uit mijn "netelige positie", er word lang en breed met de kinderen over gepraat maar er is niets aan te doen. We kunnen onze bezittingen nu niet in de steek laten, zo word de dag van morgen afgewacht-

16 sept: Tegen 12 uur hoor ik een motor puffen, maar gelijktijdig komen er ook meer Engelse jagers. Ik zie nog hoe de Duitse boot de vlag angstvallig heeft opgerold, dan zetten zij de kop van de boot in de wal en alles vliegt eruit en aan de wal een springt van angst in de Vecht en zwemmend berijkt hij de wal. Als de vliegtuigen vertrokken zijn komt hij langszij, en zal ons weg slepen naar schellingwoude. Men geeft ons tijd om brood te halen en dan vertrekken wij, om via Muiden naar Schellingwoude te gaan. De eerste brug houdt een brugwachter mij een klomp voor mijn neus en zegt 1 cent per ton. Ik wijs op de wehrmacht boot en zegt laat die maar betalen, zo gaat het door tot Muiden, dan komen er weer een paar Tommies over maar we zijn nog tussen de huizen en ze zien ons blijkbaar niet

2

De sluis staat half open, even moeten we nog water laden en dan gaat het ,het IJselmeer op richting Schellingwoude net voor donker liggen we vast bij een motorboot die gestolen is niemand is aan boord, allen zijn g~~lo~~oenten en aardappelen halen die hier kosteloos verkrijgbaar zijn ,alles in beslag genomen door de weermacht.

17 s: Zondag we wilde naar de kerk maar er kan ieder moment een boot komen om ons op te halen, want vermoedelijk moeten wij in Schiphol laden Intussen halen we een zak uien rode en witte kool als we ook nog aardappels willen komt plots de boot en die moet ons naar Schiphol brengen De kapitein een gemoedelijke Hamburger zal tot de spoorbrug van de Haarlemmerpoort varen en dan gaat het Maandag verder. Tegen 5 uur liggen we hier vast. Ik ga nog even de wal op maar alles is er stil en rustig, men ziet niet ~~wen~~ mannen op straat ,want smorgens heeft men er vele uit de kerk weg gehaald die worden meestal naar Amersfoort gebracht en velen zullen wel de weg op gaan richting Duitsland

18 S: Smorgens gaat het weer verder, als de bruggen niet vlug genoeg open gaan schiet men vanaf de boot een lichtkogel op de brug en het publiek vliegt angst vallig van de brug, ofschoon er niet veel gevaar bij is. Zo gaat het vlug door de stad en zijn we al vroeg in Schiphol, ER word eerst gebeld en dan blijkt dat we verkeerd zijn gevaren we moeten weer terug naar Sloten. Hier brengt ons de boot heen, en nu maar wachten. Hier wonen heel aardige mensen, ze zijn alle met ons begaan. Vele zeggen het is geen werk met een huisgezin met vrouw en kinderen, zo te moeten varen, met die schieterij en zij adviseren ons om de vrouw en de kinderen aan de wal te doen.

X 19 S: Vandaag komen er nog twee motorschepen bij welke in Enkhuizen zijn gestolen .Het blijkt dat die eerst moeten laden, want een motor vaart vlug-
er als een sleepschip. Intussen stijgen dikke rookwolken al dagen lang
hemel, want alles steken de Duitsers in brand op Schiphol ,aanhoudend
explosies alle startbanen voor zo ver ze nog intact zijn worden
alles word vernietigd voor zover ze het niet mee kunnen nemen
Ensen waar we voor de deur liggen roepen ons binnen ,en dan horen wij
de Engelse zender met de laatste nieuws berichten. Het gaat nog steeds
vlug Nijmegen en de waalbrug zijn in Engelse handen Arnhem word bedreigd
en er word zwaar gevochten. Valschermspringers zijn reeds over de Rijn
De stad Arnhem brand overal ,wat ben ik blij dat agnes en Treesje aan
boord zijn. Nu hebben we daar tenminste geen zorgen.

20 sep: wij beginnen te laden kisten bedden matrassen stoelen kleding
brandweer materiaal enz.: Het gaat niet vlug boeren met karren hebben ze
ook gevorderd en deze moeten nu de spullen rijden. Er word gestolen als
raven de een pikt dit de andere dat zo gaat het maar door tot Zondag
dan komt het laatste stuk er aan. we proberen plaats vrij te houden in
het ruim voor militaire bemanning. Maar dit bleek alles voor niets te
zijn Nog overleggen mijn vrouw en ik of ze aanboord blijven of er toch
af gaan. DE MENSEN HIER HEBBEN EEN klein huisje en ze willen het ons
graag afstaan ~~om~~ ons helpen

21 sep: NA EEN NACHT VAN OVERLEG HEBBEN WE TOCH maar besloten dat de
vruow met de meisjes hier ~~18851~~ blijft
Een bo

2222222222 0000
2222222222 ?????????????????????

AA 0

2222222222
222 &

3

2

21 sep: na een nacht van over leg hebben mijn vrouw en ik toch maar be-
sloten om voor de veiligheid dat vrouw en de kinderen hier blijven Een
boot van de huis eigenaar komt langs zij en dan begint de strijd om zo-
veel mogelijk spullen uit de woning te halen ~~en~~ over te laden op de
boot naast ons, als we nog volop bezig zijn stopt er plotseling een auto
er stapt een officier uit en geeft het commando varen! Gelukkig is het
meeste reeds van boord De sleepboot is ook al bij ons om ons naar Amster-
dam te brengen. Twee soldaten gepakt en gezakt springen aan boord dit is
onze bewaking naar Duitsland Ik vraag of we nog een paar uur mogen wacht-
ten want de verhuizing is nog niet helemaal klaar, en met veel moeite
krijg ik nog toestemming tot 5 uur maar dan moet alles klaar zijn
Omdat mijn vrouw niet meer aan boord is, willen de soldaten in de roef
huizen, hoewel we dat niet hoeven toe te staan, geven we toch maar toe
omdat we twee uur langer tijd hebben gekregen om af te huizen. Onze
bewaking bestaat uit een Feldwebel en een gewone soldaat beide van de
luchtmacht. De feldwebel is wel is waar vriendelijk maar uiterts secuur
en hij laat duidelijk merken wie van de twee de baas is.
Zo nu varen we richting Amsterdam, aan de Haarlemmerpoort is het afgelopen
we kunnen de houthaven niet uit eris een schip gezonken de DUITSE instanties
weten niet dat er nog een mogelijkheid is via de Zoutkeetsgracht en wij
zwijgen ook. Maar o wee eris een kastelein die verteld de Duitsers hoe
men er wel uit kan komen. Ik heb in sloten nog vlug wat kolen aan de wal
gegooid want anders kan de vrouw niet koken want gas is er nog niet en
en electrisch is er niet atijd. Bij een buurman op Sloten hebben we
gelukkig een klein potkacheltje kunnen krijgen, nu vind ik aan boord
nog wat pijpen en roosters voor de kachel een paar oude stoelen en wat
ingriedenten die we vergeten zijn, nu we vandaag niet verder kunnen wil
ik die met de motorvlet naar Sloten brengen.

22 sep: Om 8 uur komt er een klein sleepbootje die moet ons nu de hout-
haven uitbrengen in de monding ligt een graanzuiger gezonken maar er is
nog 9 meter ruimte dus voor ons voldoende om door te komen Er is een
harde dwarse wind als we vlak bij de graanzuiger zijn laat ik het roer
los enlopt het schip sterk naar bakboord de sleepboot kan en wil ook
niets doen we lopeneerst tegen de loswal en dan kopvoor op de zuiger
Ik reken er vast op dat we een flink gat in het voorschip zullen hebben
want de klap komt zo hard aan dat ik zelf over het kompas vlieg en de
soldaten liggen op de grond, maar weer pech we zijn precies op de roef van
de zuiger gevaren en behalve een grote deuk is er geen schade en met
wat geruk en gepluk komen we weer vrij
Hier n het hem en triest en m m m
wat geruk en gepluk komen we weer vrij en gaan we verder naar de Sumatra-
kade Hier is het een triest gezicht de grote brugkranen zijn allemaal
vernield

27 sep: We lagen nog binnen de Oranjesluizen maar hier lagen allemaal dekshuizen met mijnen, nu bracht men ons naar het vliegveld Schellingwoude, Savonds zouden we slepen, want ook hier durfde men niet overdag te varenuit angst voor luchtaanvallen, maar erkwam niets van varen want het waaide te hard, en er waren al een paar slepen los geslagen en gespytrand, Daarbij kwam nog dat bij vele schepen de bemanning was weglopen en die schepen waren bemand met Duits personeel en hun vaarkunst liet veel te wensen over.

28 sep: S morgens vroeg er bij en dan eens gauw kijken hoe moeder Truus het maakt in haar nieuwe home. Een der feldwebels van een ander schip heeft bij ons een mooie nieuwe fiets staan en die pik ik maar gauw in er op en vol speed weg ermee richting Sloten.

Als ik daar aan kom heeft toch alles al z'n beetje z'n PLEK GEVONDEN De huiseigenaar heeft al ledikanten, spiegels kasten en een sofa gebracht en het lijkt werkelijk al aardig, alleen kolen is nog hopeloos licht ook maar in de loop van de dag word dat gemaakt ook het gas het haardje brand maar daar kun je niet op koken. nu moeten we nog een bewijs hebben van de wehrmacht dat we van boord af moesten evacueren anders krijgen we geen levensmiddelen. Ik moet met mijn mooie fiets op stap naar Amstelveen naar de Orts commandant als ik er eindelijk ben, vertel ik hem dat er in de woning soldaten zijn en dus mijn vrouw aan de wal is gaan wonen, maar hij verteld me dat de soldaten niet in de woning mogen komen en er dus weer uit moeten en mijn vrouw erweer in. Dus weer terug naar sloten en dan naar Amstelveen om bonnenvoor Agnes en Treesje. die kan ik krijgen maar ik heb geen trouwboekje en weet niet precies de geboorte datums, dus weer terug naar Sloten, het is inmiddels half vier en ik moet om vijf uur terug aan boord zijn. Agnes gaat achter op de fiets mee naar Amsterdam en dan met de tram naar broer Theo. Daar zal zij de nacht blijven en dan smorgens proberen bonnen te krijgen, ik hoop dat het lukken zal. De vrouw en Sisca hebben schippers stamkaarten dus die zijn voorlopig gered. Als ik aan boord kom is men reeds een sleep aan het klaar maken, ook ons komen ze halen. IN de sleep komen we als nr 1 te hangen en dan nog 3 kleine schepen met bommen geladen. De commandant geeft order allemaal in kiellijn varen wie uitwijkt word direct beschoten. Zo zet de stoet zich in beweging en als we buiten het ijvuur zijn is het inmiddels donker geworden, maar mooi maanlicht. Het is prachtig weer met een licht koeltje wind uit het zuiden. We lopen snel want onze sleepboot is 180 pk genaamd "ADWIL" we krijgen al gauw een sein om lang zamer te varen want de andere slepen kunnen ons niet bijhouden Later mogen we weer doorvaren en met nog een andre sleep gaan we vol-speed vooruit, om 5 uur lopen we Lemmer binnen, Snachts razen er nog veel jagers over ons heen, maar de maan is achter de wolken getrokken en gezien ons gelukkig niet. Kort bij Urk, was onze patroeilie boot in de war we zaten bijna op het Enkhuizer zand Onze kaptein wist de weg goed maar moest immers in "KIELLIJN" varen en dus gingen we met tenslotte koerste we vast op Urk aan, endwarszees slingerde we nog aardig, onze soldaten sliepen rustig maar toen de deuren begonnen te rammelen schrokken ze wakker en dachten dat ondergingen. De burens achter ons slingerden zo hard dat de bommen begonnen te schuiven en telkens tegende zij aan, we waren alle bang dat ze af zouden gaan maar de Duitsers zeiden dat er geen gevaar bij was

29 sep: Tegen de middag komt er een sleepboot en brengt ons naar binnen de sluis, verder hebben we een rustige dag, ik 12 pond vis gekocht en die maak ik nu schoon. Een beetje bakken veel olie is er niet de rest maar gekookt in azijn. ONZE SOLDATEN HEBBEN IN Amsterdam ook piepers gehaald en nu koken en braden zij maar aardappelen en zwiebels

30 sep: S?morgens om 7 uur opstaan Theo gaat eerst brood halen want

30 sep: S, morgens om 7 uur opstaan, Theo gaat eerst brood halen want we hebben geen kruimel meer, als hij goed en wel weg is, komt er een duitse sleepboot "PAX", KRIEG WAS EEN BETERE NAAM GEWEEST met een motor van de Koopvaart en die moet ons met nog een kempenaar met oorlogsbuit naar Groningen brengen. Ik sta een eindje van de kempenaar met een andere buurman te praten, en een oberfeldwebel die het commando op het schip heeft schreeuwt moord en brand van een zeil (draad) vast maken, ik loop niet vlug genoeg naar zijn zinen hij vloekt hemel en aarde bij elkaar, hij dreigt mij dood te schieten als het weer gebeurt dit is sabotage zegt hij, als hij is uitgeraasd zeg ik hem dat de stuurman brood moet halen maar het antwoord is alleen maar "HALT DIE SNAUTSEN". Ik denk stik de moord en spring op de fiets en ga Theo halen, die komt mij al tegemoed, en we zijn vaarklaar. De Koopvaart is 5 meter breed en moet voorop, dan wij met 6,30 meter daar achteren bijna leeg, dit is weer iets op zijn Duits. De kaptein heeft zo, n 30 dienstjaren, dus hij weet wel hoe of een sleep moet hangen. Op de Koopvaart is nog een Hollander en brandweer van de wehrmacht en de n, s b in uniform, en die hebben allebei gevaren en kunnen het aardig. Wij komen alle bruggen tamelijk goed door, onze boot ligt tamelijk diep en als we op de LIW poelen komen loop de boot plotseling omhoog, wij schieten gedeeltelijk op zij enik laat het achter anker vallen en dan zit het spul vast, tot overmaat van ramp verschijnen er zo, n 20 stuks Engelse jagers in de lucht maar nog zeer hoog, maar als ze ons dan in de gaten krijgen, duiken ze naar beneden, en dan is het kermis. De Duitsers vluchten met onze vlet weg en we kijken ze woest na maar gelukkig de jagers schieten niet en vliegen na een rondje weer weg. De boot is intussen weer los gekomen maar zit direct daarna weer vast weer anker vallen en dan plots een ruk ik kan het anker niet meer zo gauw binnen krijgen, onze vierbenige Elbekaandreg geeft niet toe, en het vuur vliegt van de ketting, stoppenschreeuw ik en dan kan ik hem op de vang langzaam vast houden. Nu moet het hele spul weer terug gedraaid worden. De kommandant van de Koopvaart kommandeert losgooien hij brengt de Koopvaart eerst weg, ik doe het maar, want die kerel schiet immers heeft hij gezegd als ik niet doe wat hij beveelt. De kaptein van de "Pax" zegt vasthouden maar wij zijn al los en komt hij ons later ophalen. Dan gaat alles weer goed en s, avonds liggen we in Bergummersdam. Op alle bruggen waar we anders altijd moeten betalen is het nu anders we zijn wehrmacht transport en dat is vrij, of beter zij betalen een voudig niet.

1 nov: Het is Zondag maar voor ons niet wij varen verder en als we in Groningen in de Oostersluis komen word er getelefoneerd en het bevel is direct doorvaren naar Emden. Hier op het Eemskanaal zijn de bruggen breder, en nu heeft onze vooerste buurman er een ander aan het roer gezet en die stuurt de kop van het schip tegen de brug en als we tegen hem aankomen vliegt ons zwaard tegen de brug en met een knal eerst omhoog endan naar beneden de palband van de lier is kapot en de sleepdraad. Als ik dan zeg dat het de schuld van de Koopvaart is, schiet feldwebel weer uit zijn slof en zegt doodleuk hij vaart zijn schip en ik het mijne en die zoubretten (zwaarden) MOET IK WEGGOOIEN? NOU WAT MOET je nu met zo, n geboefte aanvagen

6

De kaptein van de sleepboot gaf me gelijk en dat viel me nog mee., ook volgens hem was het de schuld van de Koopvaart. Maar ik zit met de brokken de wehrmacht betaald alles maar niet wanneer !

Dan kunnen we om 5 uur in Delfzijl voor de sluis vast maken even wassen en dan de wal op, maar dan komt er weer een marine officier en beveelt allemaal schutten er geen schip binnen blijven liggen. N Y DAN maar wwer naar boord en naar buiten schutten. Om half 7 uur liggen we buiten vast, en dan maarweer de wal op ,want ik heb een brief geschreven naar vrouw en kinderen en die wil ik met een sleepboot mee geven die naar Amsterdam gaat want treinen gaan er niet meer en de post dus ook niet Ik heb geluk de LEO 2 gaat morgen naar A|DAM hij zal de brief in A|DAMposten en dan zal moeder de vrouw de laatste post uit het vaderland ontvangen

2 nov Om 9 uur is het laag water dus dan gaan we verder naar Emden. Om 7 uur sta ik al bij de bakker en koop voor de laatste bonnen brood en levensmiddelen en nog 2 pakjes sigaretten en dan is de zaak Ok! In Emden word weer vastgemaakt ,er liggen nog meer schepen die allemaal verder moeten zoals naar Lubeck Rheine Hannover en Bremen Onze losplaats is Warnemunde, dus wij hebben nog een lange route voor de boeg. Onderweg kreeg ik van de bemanning van de Koopvaart een kilo schapenvlees, dat kwam ons goed van pas dit hadden de heren s, nachts in de wei in beslag genomen!

Onze feldweibel ging zich weer melden, wij hadden niets te doen en het zou nog wel een dag duren voor we verder gaan en nu moest ik met hemmee voor kost De meeste Hollanders hadden al vanuit A|DAM vrije kost wij echter nog niet, nu zou dat voor ons ook gelden en het kwam klaar voor mij en mijn zoon theo kregen we vrije kost en goed ook want hier krijgen we marine kost en die is prima We krijgen de man voor 8 dagen 3 grote oberlanderbroden een halve kilo reuzel een kwart pond suikeren vier pond echte harde vleesworst, zo had ik ze nog zelden geproefd, dus we waren nu onderdak. Dat was heel beter dandebonnen, o ja en tenslotte nog 50 sigaretten maar Theo kreeg nog niets want hij was nog geen 18 jaar

4 nov Nu zou ik met soldaat Sabotki zo heet onze bewaker sigaretten gaan halen in de staden wel in Rondbunker 7. Na wat gevraagd hebben we dat ding gevonden kregen we onze toewijzing. We waren nu toch dicht bij de stad Emden waren wilde we deze nog even gaan zien , want juist een maand geleden hier de bommenjagers een bezoek gebracht en werkelijk van de stad Emden was niets meer over. Een jaar geleden was ik er ook geweest en toen was er al veel kapot maar wat ik nu zag , daar kan men zich geen voorstelling van maken letterlijk alles was puin . Het oude raadhuis en de grote kerk waren er niet meer. Alleen de grote geweldige schuilkelders staken als troostelosen wezens van beton boven alles uit, een brandweer auto stond nog langs het water verbrand en deels gesmolten, hier viel niet meer te blussen. We zijn maar gauw terug gegaan naar boord, want hierinde haven is alles nog intact.

4 a5 keer per dag is er luchtalarm een paar keer zijn we in de schuilkelder geweest, maar later bleven we maar aan boord. Want een oude Emden schipper zei hier komen ze niet meer. WANT DE STAD is volkomen kapot en in het haven gebied komen ze niet, want dan hadden ze dat al lang gedaan. we hebben nog een bewijs gekregen voor 10 centenaar kolen want ons herft is al aardig leeg geschept in Amsterdam. We varen naar de bunker kraan en ik geef de meester een paar sigaretten en gooit meteen het hele herft vol, dus kou hoeven we niet meer te lijden.

~~5 nov.~~ 0 Zo daar komt dan eindelijk onze boot een monopool wij gaan als no 1 en we krijgen weer de bommen schipper achter ons, deze zijn in die tijd ook in Emden aangekomen en nu gaan we gezamenlijk verder. De soldaten zijn niet zo gelukkig met dit bommenschip ZE zijn bang voor beschieting door tommies en dan vliegen we met z, n allen de lucht in. Nauwelijks zijn we de haven uit of er klinkt vooralarm, en 10 minuten later alarm. Onze kaptein draaid op want we hebben het in de stroom maar veel helpt dat ook niet want we liggen midden op stroom, en dus kunnen we net zo goed varen. Een andere sleep vaart wel verder en dus gaan wij ook maar weer verder. en zien ook geen vliegtuigen, een beetje geluk moet je ook hebben. Tegen 5 uur zijn we in Hebrunn, de eerste sluis, ons bommen schip mag niet verder hun bestemming is Rheine, maar het Eemskanaal is kapot. Wij kunnen verder maar door de sluis is het donker, en er word vast gemaakt. Onze feldwebel heeft een zweer op zijn hand en moet naar de dokter, Sabatski en ik wachten zolang in een herberg tot dat hij klaar is, het bier is hier nog slechter dan in Hollanden kost 30 pfenning per glas. Om 7 uur zijn we weer aan boord, een sneetje brood met lekkere worst en dan zoeken we weer onze legerstede op., de soldaten slapen op de grond. Hier bij de sluis staat veel afweer geschut. Voor enige weken terug schoot een jager een hele lucht stelling onderst te boven 4 doden op de stelling maar de tommie storte ook neer in de weilanden en brande totaal uit.. Wij hebben de stuurhut afgebroken want de bruggen zijn niet hoog genoeg en dus staan we in de buitenlucht maar het weer is al dagen goed

~~@6 nov.~~ 0 Om 6 uur gaan we weer verder, als we een paar uur hebben gevaren slaan we plotseling af en varen het Kustenkanaal in, direct ktijden we een sluis, maar kunnen niet met de hele sleep er in. In plaats van de drie kleine schepen hebben we nu een kempenaar er bij gekregen. Als we de sluis uit varen begint de sluiswachter aan een soort worst-machine te draaien, en dat is hoofd alarm een geel groene vlag gaat in top, en dan moeten we door de sluis weer vast maken. Tijdens vol alarm mag er niet gevaren worden. Wij plukken wat bramen aan de wal en naar een paar uur gaan we weer verder, 67 km zijn we nog van Oldenburg verweiderd en dat halen we vandaag niet meer. het is een nog betrekkelijk nieuw kanaal maar de wallen zien er miserabel slecht uit en de weg er langs is gedeeltelijk in het kanaal gestort. Het land is een troostelose woestenij met niets dan turf en zo nu en dan een klein huisje, tegende avond word het wat beter en staan er weer veel boerderijen langs het kanaal, en hier groeit ook weer graan en zo nu en dan ook wat fruitenz:

6 OCT: Als we aanleggen is het al donker .De boot ligt precies onder de brug,nu klimmen we zo van het schip op de brug en zo aan de wal. Er is nog een cafe bij de brug open ,en we kopen er een slecht glas bier,en horen de nieuws berichten over de radio,.Bij Wageningen word hevig gevochten evenals bij Gennep,dus de geallieerden zijn niet terug geslagen,zoals ze ons eerst vertelde.Als we even zitten word er voor alarm gegeven,de sirene staat op het dak van ons cafe en telkens als hij een gil geeft zakt de lamp door het geweldige stroom verbruik tot een klein oitje.We betalen en willen gaan dan gaat plotseling het vol alarm en als we in de richting Bremen kijken hangen er al licht kogels in de lucht dit groeit steeds en dan is er ineens een geweldige vuurzee van lichtballenen daar boven het uit een spatten van duizende granaten en bommen.We horen echter niets want we zijn nog zo,n 40 km van Bremen verwijderd,even blijven we nog op en dan gaan we maar naar bed en slapen heerlijk.

7 nov: 0 S,morgens zijn we weer van sleepboot verwisseld,een ander exemplaar brengt ons naar Oldenburg ,tegen de middag zijn we aan de sluis We hebben nog een paar schepen voor,en in tussen is hier al weer lucht alarm en ligt alles al weer stil.Oldenburg is een zeer oud stadje . Veel bommen zijn hier nog niet gevallen,dus is hier alles nog rustig. door de sluis varen we re rivier de Hunte op en door de stad maken we vast.Want van hier af is het een particuliere sleper tot Bremengeloof ik, onze feldwebel heeft zich gemeld en we hoeven god zij dank morgen niet verder, maar eerst Maandag.

8 nov: 0 Zondag om 6 uur op gestaan en eerst koffie gezet en dan op weg naar de kerk, er is nog bijna niemand op straat,ik moet eerst nog wat zoeken ,als ik denk dat is een kerk dan blijkt het telkens een PR kerk te zijn,nu vraag ik het maar en dan wijs men mij de weg en ik kom mooi op tijd ik loop nog even door de stad en dan naar boord Theo staat al klaar en gaat dan naar de kerk,Sabetski is ook Katholiek maar naar de kerk gaan vind hij niet nodig. We eten vandaag nog heerlijk van het schapenvlees met rode kool en gestoofde peren.Onze soldaten gaan naar de bioscoop en Theo heeft een kameraad en gaat naar de wal,ik hou de wacht en schrijf in mijn dagboek. Dit bestaat voorlopig uit een oud teken boek van de kinderen,dus later hoop ik bij leven en gezondheid nog eens over te schrijven. Tegen vijven komen de soldaten weer terug en ga ik zelf ook nog even naar de wal om Oldenburg te bekijken.HET IS EEN ZEER OUD STADJE MET VEEL KROMME STRAATjes ,er is weinig verkeer.Het is een prachtige dag maar men ziet op straat alleen maar soldaten en een paar oude mannen en jonge meisjes ,ook lopen er veel invalide mannen. Voor de bioscoop is het zo druk dat een dikke politie agent met een knuppel in de hand eerst opruiming moet houden. Ik loop nog even langs de haven overal liggen Hollandse schepen,veel kleine motorboten die allemaal door de wehrmacht zijn gepikt,op de meeste is alleen duits marine personeel. ik zie nog de Keulsevaart 10 en Fiat voluntas en nog een paar Hollandse boten alle onder dekr'iegsvlag .Wij liggen al op de Hunte het water gaat hier 2'1|2 meter op en neer,ik heb nog een paar oude fuiken en die zet ik tussen het schip om een palinkje te vangen

9 nov:

9

9 nov: Smorgens gaat de kachel aan en dan haal ik mijn fuik op, want als de politie je hier snapt dan kost je dat veel geld, want ze zijn hier erg streng. De vangst is 7 palinkjes niet veel maar bij elkaar toch een maaltijd. Dan maar weer afwachten op een sleepboot. Intussen wil ik een sneetje brood snijden maar het is erg hard, het mes schampt uit en ik snij me in mijn duim tot op het been. Nu ben ik klaar, het bloed niet zo erg maar het ligt open op het been ca 4 tot 8 cm breed. Van de soldaten krijg ik een verband en nu zit ik hier mee getooid. Het is een beroerd geval, want je kunt er bijna niet meer met de draad werken, Theo moet het nu opknappen. Onze feldweibel heeft weer haast en gaat nog eens horen waar de boot blijft en het resultaat is niet varen vandaag niet en morgen ook niet, want er zijn geen boten in Brömen om ons verder te brengen, en in Bremen liggen is niet zonder gevaar. Nu zo is het beter want hier is het rustig als wat. En wat me hier gisteren ook op viel was dat men hier zo hitler groet achtig zijn soldaten en burgers. alles staat en slaat met de hand in de lucht. In de rest ver van hier ziet men het helemaal of zeer weinig. Men zegt dat het komt omdat er hier nog niet gebombadeerd is. Ik zie hier soldaten die hun meisjes aan de linkerhand houden om met de rechter in de lucht te kunnen zweven.

10 nov: Onze feldweibel is vannacht niet aan boord geweest hij heeft een kameraad getroffen uit zijn geboorte plaats en is daar gebleven. TEGEN ' UUR KOMT HIJ AAN BOORD, en zegt dat we om 10 uur varen moeten nu dan is de zaak klaar, ik haal mijn fuik weer op maar kan met mijn hand niet veel uitrichten, die doet weer geweldig zeer. Theo haalt de fuik op en we hebben een koninklijke vangst 2 dikke paling van plm 3 pond samen en een paar kleinere. Theo en de soldaten gaan naar de wal voor verpleging, want ons rantsoen is bijna verlopen. Ze komen al gauw terug maar dit maal is de verpleging niet zo goed als in Emden. Roggebrood en een pak havermout en een pond smeerworst dat is alles voor ons beide en geen sigaretten. DE soldaten van onze buurman hebben een beter adres gevonden, want zij komen aanboord met proviand voor 8 dagen bussen met geconserveerde worst, vis in blik en 60 sigaretten per man. Onze feldweibel kijkt een beetje sip, hij is weer eens te haastig geweest en zich met een kluitje in het riet laten sturen. Dan komt de boot en als nummer 3 gaan we in de sleep de Hunte af, we krijgen ook een lods mee dat is hier voor schrift, ieder schip krijgt een lods maar de wehrmacht betaald?. DE Hunte is het best te vergelijken met de IJssel of Maas, hij loopt geweldig krom, en vaak slepen de achterste over de grond er gaat een tamelijk sterke ebstroom. Het is 24 km van Oldenburg naar Elsfleet. Wij passeren nog twee bruggen en dan komen we in Elsfleet, dit is het einde van de Hunte. Hier gooien we los, we moeten hier overnachten omdat het te laat word naar binnen te varen. Want ze gaan niet anders weg dan met de vloed. HIER is een flinke werft en er worden natuurlijk alleen maar oorlogs schepen gebouwd. Er liggen hier veel Haren emsers, die naar zee moeten maar ze mogen niet vertrekken want de Wesermonding ligt vol zeemijnen. De Tommies zaaien die dingen vlak op uit in zee! Om 5 uur gaan we nog even met Sabatski naar de wal om Elsfleet te bekijken. Het is maar een klein plaatsje en de meeste cafe's zitten dicht. Tenslotte vinden we nog zo'n inrichting die open is we drinken een glas bier en gaan weer naar boord.

Hier liggen nog een tiental schepen alle met lading voor Holland en België, maar die worden hier vast gehouden want de Duitsers voelen wel dat dan de lading in verkeerde handen valt.

11 nov: De zelfde boot is om 6 uur weer bij ons hij zal ons verder brengen naar Bremen. Het gaat nu met de vloed mee zodat we de 32 km die we nog van Bremen verwijderd zijn vlug afleggen. De Weser is hier nogal breed en alles is hier verlicht met vuurtorens en boeien. Eerst krijgen we nog een grote werft waar ook allemaal onderzeeboten worden gebouwd, dan een fabrieks stad Vegesack ook hier grote werven de onderzeeboten worden hier in serie gebouwd, grote kranen met een hefvermogen van 100 ton heffen de stukken uit het water en dan worden ze aan de wal aan elkaar gelast en zo ontstaat er in een minium van tijd een duikboot. Tenslotte beginnen we Bremen te naderen, eerst nog werven en droogdokken, endan begint de verwoesting van de stad duidelijk te worden. Alles aan beide zijde van de Weser ligt volkomen in puin, als we in het midden van de stad zijn zien we de kerkklokken van 3 verwoesten kerken alle op half acht stil staan. Vele gebouwen roken nog want het laatste bombardement is pas 2 dagen geleden, dit was de 163 keer, Bremen is voor 80 procent vernield. Eindelijk meren we weer af en de feldwebel gaat zich weer melden. Om 4 uur gaan we weer verder en komen dan aan een sluis, en moeten met onze sleep in drie delen schutten, nu word het stik donker, maar we moeten nog een paar km verder, hier bij de sluis mogen we niet blijven liggen. Onze feldwebel heeft voor de man 6 sigaretten gekregen, want we hebben in Oldenburg voor 3 dagen levensmiddelen gekregen. En deze keer was het niet zo roijaal als in Emden, een stuk smeeworst, brood en een kwart pond reuzel, rokerij kregen we helemaal niet.

12 nov: Om 6 uur is het weer beginnen nu hangen we met 16 schepen achter een grote boot die brengt ons zogenaamd uit de gevaarlijke zone. 18 km boven Bremen gooit hij het hele zwikkie weer los, en nu liggen we vreedzaam bij een paar boerderijen. We gaan eens vragen voor melk en aardappelen maar eris hier niets los te krijgen. De Weser loopt hier geweldig krom en er liggen korte kribben. Later gaan theo en de buurjongen nog eens de wal op en ze komen terug met een zak vol appels en peren, deze mochten ze onder de bomen oprapen. Tegen 3 uur is er weer vol alarm, overal in de omtrek huilen de sirenes, en 10 minuten later horen we het geronk van vliegtuigen en dan komen de eerste formatie, s' bommenwerpers door de lucht aan en jagers vliegen er boven. Dan zien we plots een witte rookzuil schuin naar beneden suizen richting Bremen. De eerste formatie heeft haar bommen losgelaten, en enkele seconden later horen we hoe ze in Bremen in slaan. Geweldige rookzuilen steigen op. Ongeveer 15 formaties laten zo hun bommen vallen, en telkens is er een die een witte rookzuil heeft die men vanaf het vliegtuig tot op de grond kan volgen. We liggen er zo, n 10 km vandaan en het is net of de wereld vergaat zo, n geweldig lawaai als het maakt. Steeds grötter worden de rook wolken. Boven Bremen en ofschoon het al vbor 80 procent in puin ligt, hebben ze ook ditmaal weer doel getroffen. Ingewijden die ^{hier} liggen zeggen dat ze een grote blikfabriek getroffen hebben. Het afweer geschut is wel actief maar ik zie niet een vliegtuig dat getroffen word, en Duitse jagers zien we ook niet.

11-0

B

De Amerikanen vliegen rustig verder ,hebben we even geluk dat we net uit Bremen weg zijn.In de haven van Bremen lagen heel veel gezonken schepen van de laatsts aanval van Vrijdag,toen waren het meest brandbommen ,nu waren het allemaal brisant bommen.Wanneer we verder varen weten wenog niet er liggen hier wel 30 schepen die allemaal op hun beurt wachten om naar Minden gesleept te worden.

13 nov: ⓪ Onze soldatengaan weer op weg voor levensmiddelen,we hebben immers maar voor 3 dagen gehad.In Schirm een klein plaatsje 4 km landinwaarts krijgen we weer voor 2 dagen proviand 100 gram spek 150 gram worst kwartpond boteren 1 brood,dus we kunnen weer vooruit.Ik heb vandaag weer 3Mark verdiend,de klammen die de dokter in Oldenburg in mijn hand heeft gezet beginnen nu lastig te worden ik doe het verband er af en zie dat de wond mooi geheeld is, met de nijptang knijp ik de draadjes door en trek ze ereen voor een uit,zo dat is een verlichting.Verder gaat de dag weer rustig voorbij.Een paar keer horen we luchtalarm maar vliegtuigen zien we niet.Vissen heb ik ook al geprobeerd maar dat word niets dat was in Oldenburg beter.

14 nov: ⓪ Om 6 uur is het weer opstaan ik lig al een paar uur wakker en ben blij dat het dag word ,er ligt een sleep tegenover ons die gaat ook beginnen. Een ogenblik later komt er wer een motor sleepboot de Weser op, de zelfde die ons hier gebracht heeft,,hij roept dat hij ons van middag op komt halen en ons naar minden zal brengen Nu dan zijn we de hele Zondag ook in de weer maar er is niets aan te doen,we zijn willoos over geleverd aan de willekeur van de Duitse heren.Etenkoken doen we vandaag niet want we hebben gisteren genoeg over gehouden en daar eten we vandaag van.Rookwaren hebben we ook weer niet gekregen.Onze feldwebel zelf rookt niet en die schepen ze maar gauw af.en doet er verder geen moeite voor.Zijn kameraad heeft de pest in want die rookt wel graag. Wij hebben ook een strop want voor een pakje sigaretten krijg je hier al gauw een zak appelen. En kopen kun je ze niet.Ik heb nog een beetje shag maar die durf ik niet weg te geven,want we kunnen er nog lang mee moeten doen. Tegen 3 uur nm komt er een raderboot af, die gooit de sleep los en nu zal hij ons weer mee nemen naar Minden,dus de motor boot gaat met zijn sleep verder.Wij komen in de midden van de sleep te hangen met een buurman op zij. 3Zware elbekanen achter ons in totaal 8 schepen We lopen flink weg want er gaat hier weinig stroom.Geweldig krom is de rivier hier met hele korte bochten en het word ook smaller op sommige plaatsen niet breder dan 50 meter achter de hoeken liggen zand banken ,hier kan ons geen afvaart passeren . Het is gelukkig stil weer anders zullen we nog wel wat beleven als ons wat tegen komt. Tegen half zeven is het donker en liggen we vast de eerste lengte gooit een anker en zet een draad aan de walen de rest laat het hele zootje maar hangen. De meeste boten hebben dikke muren om de stuur hut gebouwd voor bescherming tegen vliegtuig aanvallen, want het gebeurt nog al een s dat Tommie,s laag over komen en dan paffen ze op alles wat vaart.Hier en daar passeren we een boerderij dorpen enof steden liggen hier niet langs de Weser

15 nov: ⓪

15 nov: Om 6 uur beginnen we weer, en als nu een afvarende sleep tegenkomt, moeten we zo dicht mogelijk aan het zand varen maar onze voorste buurman raakt aan de grond onze 2 pijper trekt hem gewoon een paar honderd meter door het grind en dan is hij weer vlot. Tegen 11 uur komen we aan een sluis dit heet hier Dorverder. We gaan hier goed 7 meter omhoog, de grote sluis is 225 meter lang en er naast een kleine van 80 meter lang. Bij de stuwdam is een elektrische centrale, welke gedreven wordt door de Weserstroom. Als we in de sluis liggen is het weer alarm, door de sluis wordt vast gemaakt tot het weer veilig is. Ook deze nacht zijn er geweldig veel vliegtuigen overgevlogen, ze hebben Berlijn bezocht. Een klein eindje verder leggen we weer aan vermoedelijk achteraf om appels te plukken want die hangen hier nog volop aan de bomen. Een jongen verteld dat er hier in dit dorp ca 50 Holl: zitten meest vrouwen en meisjes, die zijn gevlucht uit Holland, dus dat zullen wel NIS!Bers zijn. Na een uur oponthoud gaan we weer verder, eerst is de Weser nog ruim, en geen kribben maar later wordt hij weer smal en geweldig krom. We passeren een klein stadje Hoijsa. Op enkele plaatsen stroomt het flink want we lopen nauwelijks 4 km per uur met onze grote raderboot. We dachten nog in Nienburg te komen, maar dat wordt te laat, nu liggen we op een kleine plaats, hoe het heet weet ik niet. De afstand van de sluis van Dorverder tot Nienburg is ca 22 km langs de weg en 47 km over het water, dus dan kun je voorstellen hoe krom de rivier is. Onze bewaking is de wal op ook de van de andere schepen gaan de wal op. Sabetski wil telefoneren naar zijn vrouw die woont in Hildesheim, om over te komen naar MINDEN of het lukken zal? Het is prachtig weer, maar wel fris ik kruip maar weer bij de kachel en tegen 9 uur maar weer naar bed.

16 nov: Als smorgens de boot goed en wel begint komt ook Sabetski aan dek en kijkt wat sip. Hij heeft geen aansluiting gehad met zijn vrouw, om half elf is hij pas aan boord gekomen. We gaan weer niet vlug er loopt steeds meer stroom en als we weer een sleep tegen komen zitten we weer vast aan de grond, we moeten dan tegen de hoek aan. Af en toe passeren we een klein dorpje. Op enkele plaatsen staan barakken en daar zitten meest NSBers in: meest vrouwen ik zag ook nog iemand met het uniform van de Arbeidsdienst. We willen vandaag een beetje wassen maar nu heb ik geen teil, we lenen er maar een van de buurman, we komen tot de ontdekking dat we geen soda hebben, dus zetten we het maar in schoon water. Vandaag eten we bieten met spek ~~De gasten hadden van gisteren met bieten het is elke dag hetzelfde~~ De dag nadert weer langzaam naar het einde en als de sleep weer vast maakt zijn we nog 25 km van Minden af. Sabetski gaat weer bellen om half tien ga ik maar naar bed, hij kan er niet opkomen, maar dan moet hij maar roepen, als ok om 4 uur wakker wordt is hij er nog niet als hij maar niet in de plomp is gevallen!

17 nov: Zo we zijn weer onderweg, onze boot gooit uit zijn 2 grote pijpen machtige rookwolken, maar trekken dat is niet zo erg. We passeeren grote steen fabrieken die zullen nu wel volop werk hebben. We passeren een in aanbouw zijnde stuw als hij klaar is kunnen ze het water beter op peil houden en ze hebben weer electriciteit, nu kan er maar 1,25 m

M

varen. Eindelijk zien we hoge bergen dat is het z.g. Weser gebergte en dan komen we in Minden voor de sluis. We gaan hier 14 meter omhoog. Als we vast liggen in de sluis, zie ik mijn zwager liggen met de "Dalmatia". Theo gaat er heen en komt direct weer terug. Joke is niet aan boord dat is een geweldige teleurstelling want ze ligt mij na aan het hart. Martin had haar nu ook liever aan boord gehad, want wie weet hoe het er in Doornenburg uit ziet. Ja ik zeg nu vaak, had ik mijn huishoudster ook nog maar aan boord gehouden, want hier is het altijd nog veiliger, wie weet wat er in Holland gebeurt. Maar wij hebben gemeend er goed aan te doen, en nu moeten we ons er bij neer leggen. De vrouw van Sabatski staat al te zwaaïen. Hij is zo gelukkig als een kip. Even later stapt ze aan boord ze is nog nooit op een schip geweest. Ze lijkt heel aardig. Ze heeft nog een borreltje mee gebracht en ik krijg ook een snapske. Onze feldwebel is op de loop voor levensmiddelen, want we zijn al weer twee dagen overtijd. We gaan na gesluisd te zijn nog een eindje het kanaal op en dan is het voor vandaag weer gedaan. We zetten koffie want vrouw Sabatski heeft een heerlijke koek mee gebracht en dat wordt nu van gedeeld. Onze feldwebel krijgt niets want Sabatski heeft ook een geweldige kanker aan hem, als we een poosje vast liggen komt hij aan boord, morgen moeten we levensmiddelen halen voor 7 dagen, wat we krijgen weet ik nog niet, maar het zal wel niet zo goed zijn als in Emden, sigaretten wilde ze eerst helemaal niet geven en later maar 2 per dag. Vandaag heb ik gewassen maar dat viel niet mee ik had een zootje van Theo dat was nog zwarter als de nacht! Mijn vrouw speelde vroeger wel eens op als we het goed te zwart maakte, maar nu heb ik het bij ondervinding. Wat het is. Ik heb gelukkig van de buurman voor ons dat wil zeggen van de soldaten een kilo ouderwetse groene zeep gekregen, maar ik heb niets als een versleten schoenborstel om te schrobben, maar affijn het staat nu gespoeld in het water en morgen drogen wat te goor is om te zien dat droog ik maar bij de kachel. Sabatski heeft zeker een nachtverblijf gevonden, dus die slaapt lekker met zijn grietje in de armen. Ik lees nog een klein beetje uit een Duits boek, en dan maar weer de kooi in.

18 nov: '42 Om 6 uur ben ik al op want de buurman waar ik de teil van geleend heb gaat om 6 uur al weg, later bleek het 9 uur te worden. Nu mik ik de was in een mand een paar stukken zijn zo goor die gaan maar boven de kachel. En dan ga ik met de feldwebel en Sabatski naar de wal voor levensmiddelen te halen. Eerst zegden ze tegen ons dat we Hollanders zijn en dat we genoeg verdiende om zelf te kopen, maar het is toch weer voor elkaar gekomen, nu kost het ons niets en we krijgen beslist meer als op de bonnen. Minden is een zeer oud stadje en ligt gedeeltelijk tegen een helling. Na heel wat gevraagd en geloopt zijn we er eindelijk. We krijgen ons zootje en dan weer terug. Een klein stukje met de tram en dan zijn we weer aan boord, het is inmiddels half twaalf. Nu gauw de lijn spannen want het is mooi weer, terwijl het vannacht gestormd en geregend heeft. We zijn gemeld op het sleepambt en morgen gaan we onze reis vervolgen. Ze zeggen 4 dagen hebben we werk naar Maagdenburg. Er zijn hier ook al schepen die terug moeten naar Holland, dus de situatie heeft zich zodanig gewijzigd dat ze voorlopig nog niet uit Holland zijn verdreven, gauw de was afnemen want het begint te regenen en het is bijna droog. Sabatski brengt zijn vrouw weer naar de trein. Een nacht van seeligheid en het is weer voorbij, die vervuchte krieg zegt hij.

Ik loop met een lange haardos en zal proberen of ik het hier kwijt kan. Voor 1,20 mark ben je weer de man, dat is in Holland nog goedkoper. Ik loop nog even verder de stad in en hoor een kerel in uniform zeggen: dat is ook een HOLLANDSE SCHIPPER, ik doe net of ik niets hoor en loop verder, maar hij loopt me nazeg ik ken je toch en nu blijkt het een cafehouder uit Vreeswijk te zijn een nsber. IK zeg dat ik geen tijd heb loop door endoe net of hij lucht is. Later maak ik nog een praatje met een schipper uit Westervoort, die was onderweg vanuit Wapenveld en moest naar Potsdam of dresden. Ze deden anders alleen maar steen varen naar Apeldoorn of Zwolle, dus zo kom je de wereld nog eens door. Ik neem maar afscheid en ga naar boord want het is inmiddels donker geworden en morgen om 7 uur gaat het weer verder. Het waait nog steeds hard dus geen mooi vaar weer maar daar word hier niet naar gekeken. Er komt ook nog een boot van de Rode ster voorbij ook gestolen door de marine. Er zijn hier veel schippers die in Limburg van de schepen zijn gehaald en nu hier op schepen worden gezet, hun eigen schepen hebben ze laten zinken of in brand gestoken.

19 nov. Om 6 uur heb ik de kachel weer aan maar er is nog geen boot te zien, zo tegen 11 uur komt plots Theo Berends aan boord vallen, die is met de Volstreven 13 km van ons vandaan op weg naar de R oer, ze liggen al 3 weken stil want het kanaal bij Munster is kapot. Dan komt plots de boot en we gaan weg, het is 64 km naar Hannover, dus het is middag voor we in Hanover zijn. We varen nu langs een vruchtbare streek, alles prachtig bouwland en prachtige boeren huizen, en verder veel bossen. Er hangt nog een klipper achter ons, die is al in Hanover geweest, en kreeg order terug te varen naar Groningen, die was al blij maar toen hij in Minden kwam kreeg hij weer opdracht naar Lunenburg te varen. Wij horen maar niets van Holland, hierin de nieuwsberichten zegt men dat er gevochten word in Zuid beveland, Breskens en HELMOND! Een Hollandse schipper verteld dat ze Arnhem weer terug hebben en nu langs de IJssel trekken maar we geloven er niets van, want ze hebben ons al eens meer verteld dat later gelogen bleek. Hier heeft Hitler alle mannen tussen 15 en 60 jaar opgeroepen dus het gaat nu er op of er onder. Om 6 uur liggen we weer vast, het regent de hele dag en we zijn blij dat we bij de kachel kunnen zitten, want we staan nog steeds in de open lucht te sturen want we zijn met de stuurhut te hoog.

20 nov. Om 6 uur is het weer beginnen, het is nu mooi en kalm weer. Het is maar goed want we hangen achter geladen schepen en wij zijn bijna leeg, dat is hier zeker de mode!! om 10 uur paseren we een grote chemische fabriek er word hier kolen geladen. Het hangt hier vol met kabel ballons en afweer geschut, dan komen we voorbij een grote olie-fabriek maar hier is flink met bommen gestrooid. Wat er eindelijk allemaal kapot is kun je op afstand niet goed zien want deze fabriek is zo uitgestrekt, maar langs het kanaal zie je aan beide zijde, de ene bomkrater na de andere dus allemaal raak zijn ze niet geweest. Een grote schoorsteen is pl m 10 meter van boven een groot gat in en je kunt er dwars door heen kijken. Op het water drijft nog een hele olie laag, alle verdere fabrieken zijn duidelijk togetakeld, van de stad zelf zien we niets. Die ligt een eind van het kanaal maar ze zeggen dat die ook voor 60 procent is vernield. Voor 3 dagen terug hebben zich 30 mensen dood gedrukt om in de bunkers te komen, boven de stad hing het vol lichtkogels, maar ze gooide geen bommen en toch vielen er vele doden. T

8

Tegen 4 uur zijn we aan de grote Hindenburg sluizen dit is een geweldig grote klomp van betonmet twee sluizen je gaat er pl m 17 meter omhoog Hier nemen we drinkwater .Sabatski is nu vlug op de fiets gestapt en gaat naar zijn vrouw in Hildesheim dat is zo'n 30 km van hier en hij zal morgen weer aan boord komen. Wij varen boven de sluis nog 8 km verder, het is inmiddels donker geworden ,maar wemoeten dit einde nog varen. Om half acht zijn we er en maken we vast ,we liggen op km 181 dat is vanaf Berges heuvel en we liggen op 79 km van Minden en 260 km van Bremen en 440 km van Emden .En zo kilometéren wij maar steeds verder van huis misschien komen we de Russen nog wel tegen voor we in Warnemunde zijn

21 nov Het is flink koud buiten en als je dan stil aan het roer staat valt het niet mee als je een warm stuurhutje gewend ben We gaan met 4 km per uur verder er is hier veel bouwland en er worden veel suikerbieten verbouwd je hebt hier ook een massa suiker bieten fabrieken .Tegen 4 uur komen we in Borfeld hier is een zij kanaal naar de Hermann goering werke en tevens is er een sleepambt. Er word van boot verwisseld, en als we voorbij het sleepambt varen, het welk op een ark is gevestigd, roept een aardig meisje loos machen Actief, sie muschen wieder zuruck nach Hildesheim. Sabatski stond bij mij en kreeg zowat een beroerte van vreugde, terug naar Hildesheim zijn geboorte plaats. DE FELDWEBEL KIJKT NIET ZO VERHEUGD HIJ BLIJFT liever nog een paar weken aan boord. We weten zelf niet of we er beter van worden of niet. We gooien weer los en om 5 uur komt dezelfde booten brengt ons weer terug naar Hildesheim. Om half zeven liggen we weer vast in PEINE het is niet zo donker en Sabatski gaat vlug de wal op om zijn vrouw te bellen dat ze morgen om 10 uur weer aan boord kan komen. We GAAN DAN MET z'n drieën de stad in naar de bioscoop Net voor we kaartjes willen kopen, gaat het luchtalarm en moeten we weer de schuilkelder in, na een kwartier gaat het vooralarm en kunnen we weer naar buiten, dan nog een half uur wachten bij de bioscoop en dan is alles veilig en mogen we naar binnen. Om half elf zijn we weer aan boord en dan gauw naar de kooi.

22 nov Precies om 6 uur toetert ons de boot wakker en we gaan nu met 7 km per uur naar Sehnde daar is een zijkanaal naar Hildesheim Het is Zondag maar alles vaart en wekt, het is totaal krieg. Ook hier liggen nog allemaal schepen die wachten omdat het D E kanaal kapot is bij Munster , om 10 uur zijn we aan de sluis bij Sehnde ,we gaan pl m 8 meter omhoog .Een andere boot heeft ons al weer opgepikt en brengt ons alleen naar Hildesheim, 16 km is dit kanaal lang, aan het eind van het kanaal is de haven., aan beide zijde grote graansilo's en en kranen. We liggen nog een half uur van de stad vandaan. De vrouw van Sabatski is in Sehnde weer aan boord gestapt en vaart nu mee naar Hildesheim . Ze heeft een lekkere pot snert mee gebracht en ingewekte kersen en pudding ,ze eten nu bij ons aan boord. Wij hebben een heerlijke pan met piepers gebakken met een flink stuk vleesworst en pudding na, wij krijgen van vrouw S ABATSKI OOK EEN LEKKER SCHOTELJE MET kersen. Voor vandaag is het echt zondags eten, van andere hoor ik dat het lossen niet zo erg vlug gaat, want ze moeten nog een berging zoeken Dan is er plotseling weer alarm en direct er na is de lucht vol vliegtuigen .de schuilkelder is vlakbij, en we zitten nog even te praten als er plots een paar bommen vlakbij vallen nu gaan we toch maar even kelderen. Innen word telkens door de radio bekend gemaakt waar de vliegtuigen zich bevinden, en waar ze naar toe vliegen. Theo is naar de bioscoop maar zal nu ook wel in de kelder zitten, onze duitse familie gaat de wal op en ik heb het rijk alleen.

8

23 nov: ^{cc+} Van lossen komt voorlopig nog niets, ze moeten eerst nog een plaats zoeken om het spul te bergen, dus we hebben nog een makkie. Er wordt hier veel geladen en gelost vooral briketten en witte suiker hier in de buurt zijn veel suikerfabrieken, er wordt ook veel graan geladen. HET VLEGVELD IS HIER VLAK BIJ DE HELE DAG HOOR JE HET GEDREUN van vliegtuigen, want hier worden de vliegeniers opgeleid.

25 nov: Vandaag geen nieuws, Theo gaat maar weer eens een bioscoopje pikken hij had geluk er was geen alarm, ik was er Maandag in en net toen het half aan de gang was was er alarm en dan moet je er uit, goede bunkers heb je hier niet en dus ben ik maar naar boord gelopen.

26 nov: ⁰⁸ Vandaag hebben we 3 wagens gelost dus er is een begin. De inspector kwam er nog even bij kijken en zij dat ik een opdracht zal krijgen voor de wehrmacht, het zal me benieuwen wat het wordt.

27 nov: ⁰⁸ We lossen 3 wagens per dag dus het zal nog wel Maandag worden voor we leeg zijn. We halen hier alle dagen een paar emmers briketten tussen de rails uit, die worden op auto's geladen voor een suiker fabriek. Ik wil vanavond nog eens naar de bioscoop, misschien heb ik nu wel meer geluk, en komt er geen lucht alarm. We hebben 11 kilo aardappelen gekregen voor 2 man en 11 dagen. Vandaag krijgen we kappers voor twee dagen dan ben ik er morgen ook klaar mee. En Zaterdag haal ik voor het eerst zolang we in Duitsland zijn een stukje vlees. Om 6 uur ben ik in de bioscoop en geluk er is geen alarm. Het was een zeer dramatisch stuk, ik had liever wat anders gehad, drama's hebben we de hele dagen al.

28 nov: ⁰⁸ Van nacht tegen 11 uur is er weer alarm, ik hoorde de burens als ze er in gingen, we liggen er vlak bij, de kelder is onder een grote silo. Ik was weer ingeslapen, en een uur later was het weer veilig. Ze hebben gisteren het d m eemskanaal weer kapot gegooid, dus nu licht de hele scheepvaart weer stil. Ze hebben pas een maand rûsy gehad en nu ligt alles weer stil en het zal nu nog wel langer duren want ze hebben de brug die als vaarweg over de lippe gaat vernield. Als ze dat huzaren stukje ook uit halen bij Minden waar een aquaduct een kilometer lang over de Weser gaat is de verbinding met Holland definitief verbroken. Het regent de hele nacht en de hele dag daar op ook. We zijn net aan het laden dan hoor ik dat wat ik al zo gevreesd heb ze hebben het mittelland kanaal bij Minden kapot gegooiden wat ik gisterne vreesde is waar geworden, het is wel niet waar het kanaal over de Weser gaat maar over een vallei en over meer dan een kilometer is het kanaal leeg gelopen het is aan een paar stuwen te danken dat het kanaal niet over de hele lengte van Minden tot Hannover is leeg gelopen, dus de terugweg naar Holland kunnen we voorlopig wel vergeten.

29 nov: ⁰⁸ Het is Zondag maar voor mij niet want we moeten weer lossen we moeten ook verhalen want de laatste zware stukken halen ze met een grote kraan eruit, Theo is naar de kerk, ik had ook graag gaan want er staat hier een heel mooie oude dom, heel prachtig van binnen al hoewel de echte kostbare stukken er uit zijn gehaald, en onder de grond opgeborgen want hier zullen ze ook nog wel een bom souvenir af leveren

18

Ik dacht dat als we wel leeg waren, dat we wel van de wehrmacht af waren maar mooi mis hoor! Ze komen ons nu net vertellen dat als we leeg zijn we naar Rothensee moeten en daar krijgen we verdere orders. Ik heb vandaag nog eens een lekker ouderwets potje eten gekookt. m.l. een lekker stukje vlees en aardappelen met gestoofde rode kool, een heerlijk bordje soep voor af en gestoofde peren als dessert. Theo gaat maar weer eens een bioscoopje pikken, ik heb de wacht.

30 Oct Vanmorgen kwam Sabatski nog even aan boord met de feldwebel ze moesten nog het laatste verladen. Ik heb ze een brief mee gegeven voor de vrouw want ze gaan weer terug naar Holland, als we leeg zijn moeten naar Wallershofen dat is aan de Elbe bij Dessau. WAT WE DAAR laden moeten weten ze hier ook nog niet, het is een opdracht van de Luftwacht uit Hamburg. Ik wilde hier nu wel eens de rest vracht ontvangen maar dat is hier verkeerd, die moet ik hebben van het Emdener Verkehrsgesellschaft. Ze willen hebben dat ik de vracht over laat sturen naar de nieuwe laadplaats en direct weg vaar. Tenslotte^w willen ze hier bellen naar Emden om te vragen hoe dit zit, als het tenminste gaat want niet alleen de spoorverbinding is bitter slecht ook het telefoonverkeer is vaak gestagneerd en we staan als Hollanders nu eenmaal slecht aangeschreven. Ik heb maar weer eens nieuwe levensmiddelen gehaald en heb nu ook urlauberkarte. Deze zijn gemakkelijker te verlopen niet zo gauw en je krijgt er ook meer op, dus als je vaart voor de wehrmacht heb je nog een streepje voor.

31 Oct Tegen 8 uur komt er een hoogwaardigheidsbekleder dat ze geen verbinding kunnen krijgen met Emden. Ik krijg een copie van de liverschein het org: hebben ze hier gehouden en sturen ze op naar Emden. Tenslotte krijg ik met veel moeite een voorschot van 200 mark tegen de middag komt er een boot in gaan we Hildesheim verlaten, in Sehnde moet ik een fahrschein halen en tegen een bedrag van 40 mark slepen ze ons naar Rothensee bij Maagdenburg dat is nog 145 km, om 7 uur liggen we weer vast en maar eens zien wat de morgen brengt. Er is totaal geen vaart hier alles ligt stil, ze hebben een brug kapot gegooit en nu zitten de machtige H:G-werke zonder kolen en het roergebied zonder erts.

1 Nov Peine heet de plaats waar we gelegen hebben, de boot gaat met ons alleen op stap, het zijn zeer moderne boten die hier varen 2 schroeven en met elk 150 pk. Ze worden met gas gestookt hoe dat gaat weet ik niet, ik zie ze niet stoken, maar trekken doen ze als de leeuwen. In Bornfeld moeten we weer vast maken, dit is het plaatsje waar ze ons eerst ook vast gehouden hebben en terug gestuurd naar Hildesheim. Om 3 uur n.m. gaan we weer verder, we hangen voor op en drie geladen schepen achter ons, we hoeven niet te sturen dat is maar goed want het is hier zeer eenzaam, dan leggen we nog een keer aan onderweg en verwisselen we weer van boot, tegen half acht komen we aan een grote dubbele sluis dit is Braunschweig, voor de sluis wordt vastgemaakt we zitten zonder brood maar we liggen voor een kantine en daar kunnen we brood en levensmiddelen kopen. Ik koop ook een krant en lees dat de Engelse het eiland Walcheren onder water gezet hebben, en 35000 mensen in nood zitten. Van het eiland is niets meer te zien dan de kerktorens van Mid-delburg. Tevens lees ik dat de Duitse troepen Zuid-Beveland verlaten hebben en terug getrokken zijn naar Walcheren die hebben dan zeker lange benen!

2 Nov Om 7 uur gaan we de sluis in, we gaan hier pl m 10 meter naar beneden tegen 9 uur komen we aan een plaatsje Wolfsburg, er staat een geweldige fabriek waar auto's worden gemaakt hij is 2 km in het vierkant, maar het zag er troosteloos uit. Totaal uitgebrand en in elkaar gebombardeerd.

18

Tegen de middag roepen de buren achter ons dat er luchtalarm is, we horen er niets van door het geraas van de boot. Ik waarschuw de kapt: en nu meren we af. Maar weer voor even dan gaan we weer verder. Het is hier een troosteloos boel allemaal zand en hei, met hier en daar een huisje. Om 3 uur horen we plots gedreun in de lucht en er komen formaties bommenwerpers over, we zien hoe de granaten onder hen uiteten spatten maar ze vliegen rustig verder, om 6 uur maken we vast. Om 9 uur hoor ik een vliegtuig ronken boven ons, maar je let er niet op, ik dacht dat het een Duitser was plots hoor ik huilen en ik denk die komen naar beneden, iker uiteten aan dek, pl m 200 meter van ons vandaan een geweldige vuurzee, een geweldige klap ende luchtdruk slaat me in het gezicht, een fabriek iets voor ons staat in lichter laaien de buren zeggen dat het een lucht torpedo is geweest.

3 nov: Als we s. morgens verder varen zien we pas hoe groot de fabriek is overal staan barakken waar het zijn zg: Auslander lager ook veel Hollanders staan er aan de kant en roepen ons aan om te vragen hoe het in Holland is maar we kunnen ook niet veel vertellen we weten zelf bitter weinig. om 10 uur komen we aan het hebewerk te Rothersee, 16 meter laten ze ons zakken een boegsier boot trekt ons de sluis uit en we moeten aan een hoge wal vast maken De boot wil galant zijn, wat we overal niet gewoon zijn en wil ons even tegen de wal drukken maar het gaat wel erg wild hij stoot tegen ons zwaard aan en dat valt door de draad en het zwaard breekt een stuk af gezamenlijk halen we het weer omhoog hij vind het wel erg en verontschuldigd nog, een luxe die we niet gewenst zijn. Nog 5 km en we zijn op de Elbe vandaar naar Maagdenburg, ik ga aan de wal voor een charter voor de reis maar die krijgen we niet we zijn in beslag genomen door de luchtwaffe in Hamburg en die varen alleen met een huurcontract dat word met allen gedaan die in beslag genomen zijn. Een firma uit Hamburg voert de orders uit, en deze geeft de orders weer door aan een firma in Maagdenburg. Ik krijg ten slotte 300 mark voorschot, en moet leeg naar Walwitshafen dat is 65 km boven MAAGDENBURG om kolen of briketten te laden voor Hamburg of OLDENBURG. In de stad is ook veel vernield, en de meeste fabrieken zijn alle grotendeels gesloopt, er liggen hier en daar gezonken schepen in de haven Maagdenburg is net als de meeste steden en dorpen grotendeels vernield.

4 nov: Het is Zaterdag en tegen 12 uur moet ik even bellen naar het kantoor wanneer we moeten slepen. Ik ga maar met mijn oude fiets want de tramhalte is 3 kwartier lopen van hier, Ik doe dan meteen wat inkopen, en ik sta net bij de slager als er gemompeld word dat er vliegtuigen op komst zijn, als ik klaar ben en nog een brood gekocht heb, gaat het vooralarm alles gegint zich te haasten. Ik zet er de spurt ook in ik wil nog graag op tijd aan boord zijn. Net buiten het stads gebied gaat het volalarm ieder zoekt nu dekking, maar goede bunkers zie ik niet, ik trap maar door en als ik nog zo, n paar honderd meter van het schip af ben, begint men me met kunst nevel en alles is in een waas gehuld, men kan geen 10 meter meer zien maar ik heb de Actief in de gaten en ben gelukkig aan boord. Vlakbij ons is een soort molshoop en dat is de schuilplaats voor de schippers. Alles blijft echter aan boord ook de andere schippers. Het duurt dan ook maar een kwartier en het is weer voor alarm en 10 min: later is het veilig. Zo leeft men hier dag en nacht in spanning, overal leest men plakaten met de tekst als "door een sterke wil, kan men alle terreur weerstaan" EN BEI ALARM IM KELLER? BOMBEN SIND SNELLER en bei alarm snel aus bett en ter afwisseling plundersaars worden met de dood gestraft

X

De islepen moeten alle ten anker bij lucht alarm en gaan dan met roeiboten naar de wal en bunkers in, maar gelukkig gingen de tommie,s deze keer verder Het is inmiddels al 7 uur geworden en nu komt de hekraderboot er aan met een half geladen elbekaan en daar gaan we achter en dan verder .De ELBE is hier bij de stad zeer smal en er gaat een flinke stroom ,dan komen we bij een stroombrug hier is de rivier op z,n smalst en er staan nog twee pijlers in de rivier de doorvaart is in het midden en niet breder dan 20 meter ,hier gaat een razende stroom Onze boot heeft dan ook werk om ons tweeen er door te krijgen .Er ligt hier een soort kettingboot en bij hoog water trekt hij je er door .Af varend mag je niet kop voor door de brug en moet men drijvend er door en wel met een knots ketting er voor ankers mag men niet gebruikenen men is verplicht een loads te nemen. 5 Bruggen liggen in Maagdenburg over de Elbe, om 6 uur word geankerd even boven de stad.

9 nov: Van nacht is er nog een paar keer alarm geweest maar er is verder niets gebeurd Half zeven word er weer begonnen ,en om 9 uur zijn we in Schonebeck er zijn hier geweldig grote fabrieken, er word kali verladen, maar ik zie geen bomshade .Hier liggen ook nog twee bureen die bij ons geladen hebben in Schiphol !Ze hebben allemaal het zelfde spul nog in, en zullen nu waarschijnlijk naar de Tsechische grens gaan, maar er is niets geen haast bij ,zeggen ze .Ze hebben nog steeds de soldaten aanboord ,en die houden de boel zolang op als mogelijk is, dus die zijn er anders aan toe dan wij .De rivier is hier weer flink breed ,zo iets als de Lek beneden Vreeswijk ,afvarend word hier veel gestevend .In Aken krijgen we er nog een schip bij ,die moet ook in Walritzhafen laden .Nog 12 km gaan we verder en dan word er geankerd.

10 nov: Tegen 8 uur zijn we op de laadplaats ,er word hier steen en briketten geladen ,ik zie ook een schip met staven tin lossen .Hier ong: 5 km naar binnen liggen de grote junkers fabrieken dar worden af beter er werden de bekende Junhers jacht vliegtuigen gebouwd. Nu heeft de tommie er een grote puinhoop van gemaakt het is er voor 90 Procent gesloopt. Ik ga met de tram naar Dessau ,voor 20 pfenning sta je dan in de stad. Ook zie je veel bomshade ik zie zoal 3 uitgebrande kerken en hele straten zijn in elkaar gegoooid. Na veel geloop en gevraag heb ik nu toeslag kaarten gekregen voor zwaar werk voor twee man ,dat scheelt hier zowat de helft Er is ook al een onderoficier aan boord geweest ,die moet ons weer naar de losplaats brengen .Ze zijn zeker bang dat wede boel verkopen .Hij zei dat we naar Kiel moeten ,dus dan gaan we de bommen buurt in ,het was hier anders zo rustig ,afijn we zullen maar hopen en vertrouwen op God ons ook daar zal sparen. zoals Hij dat tot nu toe ook heeft gedaan. Heel het slepen gaat hier heel anders als op de Rijn ,hier hangen ~~xxxxxx~~ zowel de legen als de geladen sachepen kort op elkaar ,zodat de roeren maar net vrij gaan, aan de voorsteeven hangen ze een groot blok en daar loopt een geweldig dikke draad doorheen met de beide einden met dikke stroppen aan het achtersteeven van de voorganger dus losgooien zolang de boot nog trekt is er niet bij ,alles stuurt recht achter de boot aan en het schroefwater en de eerste hangt maar 50 meter achter de boot. Er zijn hier ook pontveren maar niet zoals in Holland ,hier liggen geen roeiboten onder de boegdraad maar een stuk of zes tonnen, de draad zit hier geheel onder water, en dan hebben de ponten ook geen zwaarden ,zodat ze maar heel traag over gieren, ofschoon hier toch een flinke stroom gaat. Kleppen hebben ze ook niet ze hebben aan beide zijde van de rivier schuine steigers liggen, daar loopt de pont tegen aan. Of dit nu practischer is als bij ons laat ik aan de heren pontvaarders ter beoordeling over.

20 14

en dan overal oproepingen tot 60 jaar voor de landstorm en boven de 60j omvrijwillig te dienen ,ik heb om 5 uur gebeld en we gaan niet weg voor Maandag,dus hebben we Zondags rust.

5 nov: We liggen hier nogal rustig aan het eind van het kanaal,de Elbe stroomt hier statig voorbij .Flinke rader boten trekken 5 tot 6 elbekanen hogerop.Er word ook aangemaakt op Zondag .Wij gaan naar de kerk dat is tenminste de bedoeling,maar helaas een h.m hebben we niet gehad.Met de tram zijn we gereden tot in het centrum van de stad en toen zijn we in zes verschillende kerken geweest maar ze waren allemaal geheel of gedeeltelijk uit gebombadeerd het was een wanhopig gezicht niets dan geblakerde muren enkele waren de torens ook van gesneuveld .De ramen waren allemaal naar buiten gesprongen de bommen waren dus midden inde kerk ontploft .Het waren meest prachtige oude bouwwerken voor al de oude domkerk was een juweel van een gebouw het lijkt veel op de Keulse dom maar ook deze was van binnen geheel uitgebrand er stonden wel borden waar de mis werd opge dragen,maar als we hem dan na veel zoeken gevonden hadden was hij weer net uit. een keer zijn we nog in een kerk geweest maar het bleek een Lutherse kerk te zijn.We zijn de hele stad door geweest maar er zijn maar weinig punten waar geen bommen gevallen zijn.In de stad stonden vroeger de beroemde Junkers vliegtuig fabrieken waar de motoren gemaakt werden maar die waren waren echt van de aard bodem weggevaagd,en alles wat er in de buurt heeft gestaan ook .we kwamen nog langs een park en dan kun je pas echt zien hoe veel bommen er gevallen zijn,De bomkraters liggen niet verder als 10 tot 15 meter uit elkaar en er zijn er bij die 5 tot 6 meter diep zijn . Maagdeburg was een prachtige stad dat kun je goed zien maar er is een aardbeving over heen gegaan

6 nov: We dachten dat de boot wel vroeg langs zou komen om ons weg te slepen maar er is de hele dag niets geweest,ik heb de boodschappen voor een week gehaald maar aardappels zijn er niet dat is hier het grootste probleem voor de rest is de dag rustig verlopen

7 nov: Ik heb nog maareens gebeld naar het kantoor want dat liggen verveeld ook.We moeten ons maar op stroom laten slepen nu dat is gebeurtennu liggen we op de Elbestroom .Tegen 4 uur komt er een soort raderboot zo,n pasasierboot en die trekt ons verder en legt ons netjes aan de kade.Ik ben toen nog even wezen pasasieren in de stad en ben tenslotte maar naar de bioscoop gegaan het werd geen alarm en toen maar weer naar boord en naar bed

8 nov: Van morgen ben ik persoonlijk naar het kantoor geweest en nu gaan we van middag verder slepen.Vlak voor ons ligt zo,n soort hek raderboot en die zal ons naar Wallwitzhafen brengen.Ik ga eerst nog naar het distributie kantoor want ik heb nog melk en aardappel bonnen van de stad HI LDES HEIM en die moet ik nu ruilen!Vlak bij het distributie kantoor staat al een hele rij van geweldige grote bunker,dat is niet pluis .Ze horen hier n m l over de radio al vroeg of er vliegtuigen op komst zijn en dan gaan de meeste al op stap ,het duurde dan ook niet lang of de sirenes beginnen te loeien .Ik word als het waren door de massa naar de bunker gedreven het zijn meest vrouwen en oude mannen ,om 12 uur is het weer veilig en loopt de bunker weer leeg ,maar het distributie kantoor is nu ook dicht en dus ga ik maar onverrichter zake terug naar boord.Theo was ook naar een bunker gewest maar die zat vol en dus moest hij buiten blijven .De kunst nevel was weer af en alles zit onder de wasem.

In ieder geval hoeven ze de klappen niet steed op en neer te laten, en loopt de pont niet iedere keer vast in de steenwal. Voor vandaag weer genoeg morgen vertel ik wat over onze bewaker.

11 nov: Van morgen hebben we 27 ton geladen van die grote briketten, ze branden lekker en soms denk ik had moeder de vrouw er maar een zootje van want daar zal wel kou geleden worden, ze vertellen hier dat er in het midden van de stad geplunderd word, en ze zeggen dat er geen licht en geen water meer is maar ik denk dat het wel allemaal niet zo slim zal zijn. Vanmiddag kwam onze onder officier aan boord, hij lijkt een geschikte kerel ~~kw~~ hij huist voorin. Hij komt uit Achen maar hij heeft al jaren een cafe in Travermunde aan de Oostzee. Ik weet nog steeds niet waar we definitief naar toe moeten. Hier was zo, n walbaas die zij dat het Hildesheim was, dus misschien gaan we weer terug naar waar we vandaan zijn gekomen. Morgen word er weer geladen dus het is voor ons weer geen zondag, maar in de pot is het morgen weer af, ik heb een lekker potje soep en een heerlijk stuk vlees. We hebben het de komende 14 dagen roijaal want ze hebben mij toeslag voor zwaar werk in gewonen kaarten gegeven maar ik had nog uhrlauber karte dus ik heb ze nu lekker tuk. De rest vracht van Hildesheim heb ik nog steeds niet. De soldaat die we nog aan boord hebben vertelde dat er een transport van Holland naar Minden verongelukt is, met die bomaanval op Minden, op die zelfde plaats hebben wij 2 dagen gelegen, vlak waar het kanaal over de Weser gaat. De tommies hebben dit kapot gegooit en er zijn schep² en geraakt en twee zijn door het gat in de Weser gestort. Dat zijn natuurlijk ook Hollandse schepen geweest.

12 nov: Om 7 uur geginnen we met twee kranen te laden en hebben met twee uur de 180 ton geladen. Met veel moeite zijn we weer van de wal gekomen want er lopt hier een sterke stroom langs de kant. We maken maar schoon schip want we zitten zwaar onder het briketten stof. Morgen moeten we eerst be² len hoe of we af moeten varen, en waar we naar toe moeten. Theo is pasasier en zal wel een bioscoopje pikken, om 7 uur is hij weer terug we leggen nog een kaartje en dan naar bed.

13 nov: Onze soldaat of beter gezegd onder officier want rangen zijn hier zeer waardevol, komt om 9 uur aan dek en zegt dat hij goed geslapen heeft hij heeft een strozak vol houtwol en daar slaapt hij op, dan word er van de wal geropen dat we weg moeten er moeten andere schepen voor de wal. Wij laten het schip een eind de rivier af zakken en leggen het schip bij een bos dicht tegen de kant ten anker, tegen de middag komt er een Holl: motor op, en die moet hier ook laden, hij heeft ook een soldaat aan boord, een kameraad van onze bewaker. Hij komt bij ons opzij want in den vreemde trekt H OLLANDS BLOED TOCH, want al is het een echte groninger thans en vooral in deze oorlogs ellendevoelt men zich alle Nederlander

14 nov: Mijn buurman heeft vandaag geladen en zal morgen wel klaar zijn. Onze bewakers zijn naar Dessau gegaan en blijven daar slapen. Ze hebben nog geen orders hoe en wanneer we verder getransporteerd worden. Wij willen proberen olie te krijgen voor de buurman endan zal die ons mee nemen naar Maagdenburg, maar ik geloof niet dat dat klaar komt. Gisteren zijn we nog op pad geweest om toeslag voor zeep omdat we vuil werk moeten doen, en een ^{ovs} ander personaal karte die moet men hebben om kleren en of schoeisel te kunnen kopen. Voorschrift is voor buitenlanders dat men eest 6 maanden in Duitsland gewerkt moet hebben, maar aan gezien wij wehrmacht transporters zijn krijgen wij ze direct. Voor zeep komt het echter niet klaar daar moeten we eerst een bescheiniging hebben van de binnenschiffahrt ver: in Maagdenburg! Wij krijgen nu op onze zeepbon per man voor een maand een pak zeepoeder en een pak henco en een stuk toiletzeep. Ik ben een tiental winkels af geweest voor sigaretten papier maar dat hebben ze niet, en sigaretten ook niet

XZ

Groenten en fruit zijn er ook niet ,wij hebben vandaag ook weer eens een krant gehad ,ja en dan ook nog wel een H OLL! ,maar we lezen er niets in over H OLLAND EN DE KRIEG ,alleen dat de st jan in den B OSCH IS VERNIELD en dat T ilburg en Breda verwoest zijn .En tevens dat de v1 en de v2 ,dus ze hebben er wer een nieuw wapen bij, de haven stad Antwerpen aan het plat gooien zijn Het heeft vannacht hard gevroren alles was wit en er ligt een dikke laag ijs op de emmer

15 nov: Ik ben vanmorgen op het kantoor geweest en zo gauw er een sleep afkomt zal die ons meenemen naar Maagdenburg, mijn buurman is in die tijd ook klaar en ligt weer bij ons opzij ,maar de hele dag hebben we geen sleep gezien .De Elbekahnen komen bijna allemaal afstevelen ze lopen flink gang en het moet hard waaien willen ze er uit liggen ,s,avonds laten ze 2 grote dreggen vallen ,en zo blijven ze liggen steeds kopvoor .s?Morgens beginnen ze weer eerst werken ze met zware schoren tot het schip gang heeft zo gaan ze weer verder. Onze soldaten zijn inmiddels ook weer aan boord gekomen ,maar tegen de avond zijn ze weer naar de stad omte slapen de slaperij aan boord bevalt hun zeker niet zo goed.Ik heb vandaag maar weer eens gewassen ,in twee emmers,want een wasketel heb ik niet meer,maar zo gaat het ook .We hebben het vulkacheltje van voorop in de kamer gezet en dat brand nu lustig ,ik span de waslijn door de roef daar staat toch niets meer in ,en s,nachts gooi ik nog wat kolen in de kachel en smorgens is de was weer droog

16 nov: Om 10 uur is de boot bij ons maar zo gemakkelijk gaat dat hier net als op de rijen .Hij heeft twee geladen schepen bij zich en die komen nu ook kopvoor ten anker ,en wij moeten nu ook kopvoor nemen en verbinding zien te krijgen met de schepen maar dat is onmogelijk met die zware stroom Mijn buurman zet de motor ^z aan en nu puffen we langzaam lageruit .Het is zo,n grote raderboot endie gooit nu los en wil ons nu een gang geven en dan de eerste weer op halen,en dan wij er achter ,maar als hij ziet dat we een motor hebben, doorvaren ik kom er wel achterop ,maar voor zo,n groot exemplaar weer kopvoor ligt dat duurt wel even,wij zijn inmiddels al weer een 10 km lageruit eer hij weer bij ons is ,maar dan gaathet met 13 km per uur lageruit.Wij zijn mo^el voor donker in Maagdenburg,boven de stad moeten we los gooien en opdraaien ,van hier af mag niet meer kopvoor gevaren worden,alles drijven,ankers houden hier slecht want de rivier ligt vol stenen.Er ligt een ketting van boven de stad tot onder van de ketting boot . We maken mooi dicht bij de wal aan een dikke boom vast,en gaan morgen eerst maar eens naar het kantoor.Het is nat vies weer en het beste nog bij de kachel

17 nov: Tegen 9 uur gaan we maar eens op stap ,met mijn buurman ,het is nog wel een half uur lopen naar het kantoor.Waar we nu liggen is een soort park maar het zit zo vol met bomtrechters dat het meer op een ruine lijkt met de ontwortelde bomen,er liggen ook nog een paar kanen gezonken in de rivier.Als we naar het kantoor geweest zijn ,gaan we eerst nog naar het distributie kantoor voor een kaart voor scheeps onderhoud daar krijg j^e ook zeep op voor zwaar werk .Maar die moeten we van Emden hebben zeggen ze hier .Nu zullen ze proberen om via de wehrmacht zo,n kaart te krijgen .Om 2 uur komt de ketting boot ons halwⁿ,Het is weer eens iets nieuws.

2
202PT H3

Met z,n beide hangen we aan zo,n platte schip met twee pijpen naast elkaar want er moet nog al stoom worden geleverd stroom opwaarts nu heeft hij het gemakkelijk hij hoeft alleen maar de ketting te vieren en we drijven met een mooi gangetje door de brug ,kort voor de brug moeten we ankeren en hij laat de buurman eerst er door zakken ,dan komt hij naar ons en laat ons er ook door zakken,en dan zamen nog door twee bruggen ,de ketting is in totaal 4,5 km lang.Tenslotte moeten we los gooien en drijven we nog een stuk naar beneden,het is inmiddels donker geworden ,en nu willen we hier maar over nachten,maar de ankers houden hier slecht,we hebben alle beide klipankers er voor maar we zakken telkens een stuk verder naar beneden ,tenslotte liggen tussen de krib en in stil water en zo blijft het zootje maar liggen

18 nov S,morgens is het slecht weer regen en veel wind het word dan ook al 9 uur voor er wat leven komt op de schepen ,och we zijn immers verhuurt en dan moet je je gemak houden ,maar als we tenslotte de buurman z,n ketting op draaien ,blijkt dat er een grote dikke ketting aan hangt .Wij denken eerst dat het de ketting van de kettingboot is en dat bleek later ook waar te zijn met heel veel moeite krijgen we hem er af. en toen zijn we maar de KANAALMONDING IN GEVAREN.Vandaar nog naar de stad om er een stukje vlees te halen ,en tenslotte vaar breed te melden en s,avonds liggen we weer boven het hebewerk

19 nov: We hadden nog hoop dat we een vrije Zondag zouden hebben maar dat gaat niet door we moeten ons klaar houden om te slapen,je ligt hier trouwens uren ver over al vandaan,om 2 uur komt de boot en we varen af.Er is nog een Hollands scheepje in de sleep die is van IJmuiden gekomen en heeft nu soda geladen voor Hamm,s,avonds ruilen we wat briketten voor soda en dan wachten we de dag van morgen maar weer af.

20 nov: 7 Uur beginnen we weer aan onze troostelose en eenzame weg,we lopen zo,n 5 km per uur ,hij trekt net zo lang tot het stikdonker is en dan vast maken,wij liggen nu aan de volkswagen fabriek,hoe groot die is, is niet te schatten,want ofschoon de hele fabriek in puin ligt ,als je er zo langs kom werken er toch nog een massa mensen op. Net als we aan een brug liggen ,komen deze er over het is een geweldige stoet mensen . De sleep is onklaar gekomen,maar we hebben geen palen hier om vast te maken en het regent en waait hard dus laten we maar onze ankers vallen en weigeren om nog verder te varen ,onze sleepdraad heb ik los laten gooien maar de sleepboot wil nu zelf ook niet verder varen.ik ga met de soldaat nog even aan de wal en drink een glaasje bier en lees de krant maar veel nieuws is er niet ,alles nog als 8 weken geleden gelezen heb

22 nov: Nu gaan we weer verder we hebben maar twee lege schepen voor ons en de boot trekt nu vollek kracht,nu is het oppassen met sturen want als hij een haal neemt komt hij niet zo gemakkelijk stil,om tien uur zijn we al in Sehnde waar je het kanaal naar Hildesheim hebt ,om 4 uur zijn we pas op geschut en het is al roet donker maar de boot blijft maar trekken,of ik al roep dat ik niets zien kan hij trekt gewoon door.Om 7 uur maakt hij vast

23 nov: Om 6 uur blaast de boot al weer dat hij beginnen wil,mar het is nog roet donker en je ziet niets want we liggen hier tussen de bossen

maar nu heb ik hem in mijn macht want ik laat de draden gewoon vast staan en laat hem maar trekken .Dan zet het schip voor ons een licht achterop dat scheelt zodat ik maar besluit om de draden los te gooien en zijn we ook al gauw in Hildesheim.De soldaat gaat mee om te melden,en dan hoor al dat we vlug leeg zullen zijn,en we lossen dan ook nog een gedeelte

24 nov: Vandaag kreeg ik bezoek van een heer die me kwam vertellen dat als we leeg waren we in Sehnde kali moesten laden voor Walwitshafen of Riesa,dit laatste ligt nog boven Walwitshafen.Ik voelde hier niets voor die rotzooi in mijn schip ,ik vertelde hem dat mijn schip in dienst was van de Wehrmacht en dat ik geen andere reizen mag vervoeren,maar hij hield vol dat de schepen niet leeg mochten varen,en dat we lading mee kregen naar de andere laadplaats,want wij moesten weer naar Walwitzhafen om briketten te laden.Overdag en s,avonds vast pandoer lucht alarm en dan maar weer kelderen

25 nov: Ik ben maar weer eens om bonnen geweest en het is me gelukt. ik heb weer voor vier weken urlauberkarte,het goeie mens vroeg ook niet of dat ik al stamkarte had,en bonnen,en ik zei lekker niets.Maar als ze me er mee pikken dan is de duivel los.We zijn inmiddels leeg,en onze soldaat verteld ons ,dat we de kali wel moeten laden,ze hadden van de wehrmacht toestemming gegeven,dit is een strop,leeg vaart het immers veel gemakkelijker,zo voor op de boot ,en nu moeten we sturen en we worden er toch niets beter van.Ik heb ook weer antwoord op mijn schrijven vanuit Hamburg ,dat we te weinig huur hadden vergeleken met de motor schepen dat scheelde 15 mark per dag en die motor moeten ze ook slepen want alie is er niet en die betalen nog meer sleepen als wij,maar die heren in Hamburg zijn niet mis ze geschouwen het als een gunst dat we betaald worden.Morgen is het weer zondag maar ze zullen ons wel weg trekken want we moeten Maandag in sehnde laden.Het is alle dagen slecht weer wind en regen,we zijn allebei zo verkouden als een kip die het snot heeft. daar gaat de sirene al weer dus gaan we maar weer kelderen.

26 novZiezo het is weer zondag maar voor ons niet de boot kan zo komen om ons naar de laadplaats te brengen.Het is 10 uur en dan gaat het grootalarm alles gaat naar de kelder,vannacht om 2 uur was erook grootalarm maar dan slapen er nog veel door,want overdag en s,avonds is de kelder veel voller gedurig worden we op de hoogte gehouden waar de vliegtuigen zich bevinden Er zijn twee groepen vliegtuigen ze vliegen Hanover voor bij ,maar dan sluiten ze zich aaneen en draaien terug en dan met de zon in de rug op Hannover aan.Reeds zien we het aanvals teken in de lucht,een lange witte rook sliert,het mans volk staat aan dek te kijken,want we zijn nog 20 km van af Hannover.Dan een geweldig gedreun het inslaan der bommen,het is als een orkaan zo dreunt alles.Engelse jagers flitsen bij honderden door de lucht ,om de bommenwerpers te beschermen.HET afweer vuuris duidelijk zichtbaar in de lucht,door rookwolkjes van de ontploffende granatenen ook Duitse jagers doen mee met lucht gevecht,je hoort hun m.g vuur boven het geronk van de vliegtuigmotoren uit .Dan plotss staat een bommenwerper in brand ,6 valschermen hangen in de lucht ,een geweldige vuurkolom in de machine dan breekt hij in 3 tot 4 stukken en stort recht naar beneden, even later nog 2,weer nieuwe valschermen,een bomwerper stort langzaam in spiralen naar beneden ,brand is er niet te zien,hij ploft op een paar km op een berg neer,en begint dan te branden

Nog steeds hoort men mg vuur in de lucht ,en 3 of 4 jagers komen naaar beneden duikelen men kan niet zien wat voor landsmannen het zijn .Het is half twee als het weer veilig is en dan gaan we op sl~~o~~ep naaR Sehnde. Voor de sluis maken we vast ,eris geen stroom op de sluis,we horen hier dat ze de olie fabrieken in Miesburg gebombadeerd hebben er zijn ook bpm-men op de sluis gevallen,en is voor enige dagen buiten bedrijf gesteld . Omze soldaat is naar Lunenburg waar zijn compagnie gelegerd is en komt weer aan boord als we weer in Maagdenburg zijn.

27 nov: Van nacht was al weer alarm maar ik heb me wat kleren aan getrokken ~~en~~ maar bij de kachel gebleven,dan is nogal gemakkelijk met zoveel briketten die blijft de hele nacht aan ,van middag zijn we aan de fabriek gekomen en nu blijkt dat we eerst Vrijdag de last krijgen en ze zeiden in Hildesheim dat het Maandag was Van middag was het al weer alarm en plenty tommie,s Maar hier hebben ze niet gelost ze hebben wel gewaarschuwd voor diep vliegers maar daar hebben we geen last van gehad,als ik dit schrijf is er al weer alarm geweest,het is 20,20uur .Een paar geweldige dreunen en dan een luchtdruk dat zijn lucht mijnen zoeklichten in de lucht,maar het id volle maan je hooft flak schieten,maar dan is het plotseling veilig en een half uur later weer alarm,maar je reageert er al niet meer zo alert op,het scheint bij ons leven te horen.

28 nov: We moeten ons klaar maken om te laden het laden gaat via een transportband zo vanuit de wagons je hoef maar een paar luiken los te leggen de zaak kan beginnen.In het begin zit de pijp nog onder de luiken maar later als we wat gezakt zijn komt hij er boven uit .Het waait flink en het hele schip zit onder het zout,tot in de top van de mast. het is al donker dan komt de laatste wagon we hadden ons al gewassen,en ik zeg dat we in het donker niet kunnen afladen ze mopperen nog wat en dan gaan ze weer weg maar ik denk stikken julie maar,als we het brood half op hebben is het alweer alarm.We moeten nu 5a6 minuten lopen,naar de bunker,maar dat is nog eens een beste.,Daar komen de bommen niet doorheen er ligt hier een gigantische hoop zout wel 50 meter hoog en daar hebben ze gangen in uitgegraven met allemaal zij gangen en daar zitten we in. Van boven met planken dicht gemaakt maar het lekt constant,de pekeldrupt van de wanden.Het zout is zo hard dat ze eerst met lucht hamers gaten hebben geboort en toen met dynamiet de gangen hebben laten springen,en lekker warm is het binnen in,1,5 uur hebben we er in gezeten en er was muziek en er werd gezongen .Er zaten veel Russen en Fransen in Als we eruit komen horen we dat er een luchtmijn vlakbij gevallen is ,al de ramen in de buurt waren kapot,maar wij hebben er niets van gemerkt.

29 nov: Van nacht is er weer alarm geweest maar toen ik wakker werd,was het al weer veilig. De ene wagon is er nu in en we zijn nu klaar ,Ik ga een stukje vlees halen en een hompie worst ,gisteren vroeg ik om sigaretten en toen bleken de bonnen verlopen,dan is effen een strophen je krijg er maar twee per dag.Ik naar de distributie en vraag af ze niet geruild mogen worden maar dat mag uberhaupt niet zeggen ze .Ik zeg dat ik in dienst ben van de wehrmacht en laat hun mijn ausweis zijn met die kraai er op en dat helpt want ik moet nu bij de burgemeester komen,en die geeft order om te ruilen.Het is hier maar een klein dorpje en de burgemeester is ook leider van de distributie.

26

Maar het is inmiddels al weer alarm ,en dan horen we al weer de eerste vliegtuigen brommen.Snel im bunker word er geroepen als ik nóg rustig op straat loop ,en dan zie ik bij het kerkhof ,bij een schoolplein zo,n hoopje modder net zo,n aardappelkuiltje,en daar kruipen vrouwen en kinderen in ,ik ga er ook heen maar je moet laarsen hebben zo vochtig is het en beneden zit het tjok vol zo dat ik maar bij de ingang blijf staan ,er staan nog ~~en~~ Duitse jongens en die zeggen dat er veel Hollandse mannen beneden zijn Het blijken allemaal weg gelopen n.s.bers te zijn.En dan begint het plotseling bommen te regenen en weer allemaal op hanover en Mischburg,we zijn er hier 8 km van daan maar de lucht druk kun je goed voelen!Het duurt zo,n half uur aan een stuk door steeds maar bommen en het lijkt of de wereld vergaat,af en toe hør je nog wel wat afweer geschut maar het is een mistige wazige lucht je kunt niets zien,en ik kan niet gelovend dat de vliegers de aarde kunnen zien,maar ze lossem even zo goed als met helder weer .We zijn nu zover klaar dat we morgen wel zullen slepen .ALS IK DIT SCHRIJF KOMEN WE AL WEER UIT DE ZOUTHOOPT,want het was weer alarm We hebben van avond een prachtig stuk muziek in de zouthoop een echt internationaal gezang,een DUITse een Boõse en een Fnaansman maken muziek met viool mandoline en een gijser,dit is een snaar instrument dat lijkt op een mandolinex maar het klinkt veel mooier en nog eem piano daarbij zongen een Ruseen Pool en een Italiaan ,het laatste gaven ze met veel weemoed,het was allang veilig maar we bleven allemaak zitten. Het is nu 10 uur savonds en ik kruip maar weer onder de wol.

30 nov: OM half twaalf gaan we weer slepen maar we zijn nog maar net een paar km onderweg of het alarm gaat al weer en we moeten weer vast maken, een uur later weer veilig en weer beginnen en als we dan net begonnen zijn weer alarm maar nu vaart de boot door ,de sirene,s blijven hier wel warm Onder weg komen we nog een Pannerdense familie tegen G.leensen die vaart op een Speerschip.Vandaag eten we een heerlijke pot snert .Ik had een een half pond vet ribvlees een stukje voor Zondag te braden en de rest inde snert.Ik weet zeker dat de familie inHolland niet zo lekker eet als wij. Maar die grote stukken vlees zullen in de toekomst ook wel minder worden want we nu nog steeds bubbble bonnen en toeslag en die toeslag is net zo veel voor vlees en brood als de gewonne bonnen.Als ze me snappen zal ik de kogel wel krijgen ,want daar zijn ze hier erg roijaal mee,maar afijn ik heb ze tot nu toe in ieder geval fijn belazerd.Daar ben je tenslotte een dommme Hollander voor.Savonds liggen we weer in Bortfeld en alles is rustig Ik hoor hier dat er bij de laatste aanval op Hanover enMiesburg twee bruggen in het kanaal zõjn gestort,het kanaal bij Minden is wwer klaar dat was daar een ruine,4 of 5 schepen zijn daar door de dijken 10 meter naar beneden gestort een dwars door een fabriek heen,het waren allemaal Holl: schepen,gelukkig zeer er geen slachtoffers bij gevallen, de bemanningen stonden op de dijk en zagen hun schepen in de diepte verdwijnen

1 nov: Vandaag weer een nieuwe maand ruim twee maanden zijn we nu in Duitsland en hoe lang nog voor we weer terug mogen of kunnen naar vrouw en kinderen en ouders Heel enkel krijgen we wel eens een krant,maar de afweer der duitsters is zo stationair,zuuls je hier leest,det er geen zicht op is wanneer we weer terug zijn ,maar we blijven hopen dat er voor de winter nog een wonder gebeurt

Hier heeft ~~xxx~~ men het maar over de v1 en de v2 . Maar wij varen al weer op Maagden burg af.en savonds als vast liggen een paar km voor bij de volkswagen fabriek ,ga ik nog even op pad voor brood en worst,het is nu mooi maan weer zodat je savonds nog even op stap kunt gaan,netals ik klaar ben bij de slager,gaat de sirene al weer vol.Ik wandel maar kalm naar boord,want in zo,n molshoop kruipen heeft toch ook geen zin.Maar er is niets gebeurt ze hebben een andere koers genomen.Er komen ons nog bekende tegen die met ons in Schiphol geladen hebben ze moeten leeg naar Minden om te laden.

2 dec: Om 7 uur begint het spel weer we zijn nog 35km vban roten see verweiderd ,dus we komen er vandaag niet meer ,dus dat word weer Zondags varen,vandaag hebben we geen alarm gehad,het is nu een mooie heldere nacht om half zes hebben we vast gemaakt ,en we zijn nog 18 km van het hebewerk af.Als de tommies dat ding kapot gooien dan loopt het kanaal leeg en kunnen we kimmten teren!

3 dec: Hetis zo rustig als wat ,er is heel weinig vaart We zijn om 10 uur bij het hebewerken als we af geschut zijn blijven we nog een poos liggen ,tegen de avond varen we naar het eind van het kanaal Op de Elge is het water beduidend hoger als vorige keer er kan nu 3,65 vaten en vorige keer 1,70 maar het water valt weer snel.Het ligt hier tamelijk vol met schependus zal het nog wel even duren voor we verder gaan.Theo is nog naar de stad hij wil nog een bioscoopje pikken ,hij verveeld zich danig want de boeken heeft hij al twee keer uitgelezenen burenen hebben we nu ook niet.

4 dec: Als maar regen en slecht weer maar ik trek er toch maar weer op uit om me te melden Op het kantoor is het nogal druk er liggen weer wat brieven en kaarten van uit Hamburg ook een brief dat we de briketten op het verkeerde adres hebben gelost maar dat moeten ze zelf maar uit zoeken Ik krijg weer 300 mark voor schöt en we gaan morgen weer verder slepen. Onze soldaat is ook weer op komen duiken die doet niets als reizen aanboord bevalt het hem niet morgen gaat hij weer weg en hij ^{nu} dan onderweg weer aan boord komen Er komen nu steeds Holl: schepen met soldaten inboedels.

5 dec: Om 12 uur worden we op stroom gesleept en wachten op de boot die ons naar Riesa moet slepen,maar we hebben eers ^{nu} nog lucht alarm gehad voor we ~~hier~~ hier weg gingen en alles was ingeneveld De meeste schippers waren aan de wal gegaan maar je hebt er alleen maar een paar van die kleine gaten in de grond ,dus je kunt net zo goed aan boord blijven!We zagen de tommies wel vliegen en schoten er ook op ,maar allemaal lekker mis het was maar een kleine formatie,ze deden hier niets. Het is inmiddels al weer donker en geen boot te zöen dus gaan we maar weer slapen.

6 dec: Ik lig nog op bed daar hoor ik roepen Actief en jawel hoor daar is een grote twee pijper raderboot en die moet ons hebben. Maar dat is hier zomaar niet gebeurt,dit gaat hier anders als op de rijs.wij liggen het d diepst van alla schepen dus hoor je voorop te hangen ,van de boot sjouwem ze een groot plat blok aanboord dat kun je met tweeman net beuren,dit geval moet nu aan de kop bevestigd worden ze nemen onze zware sleep draad en d daar mee word het blok ten slotte met veel moeiteaan de kop vast gemaakt dan komen ze met een draad zo dik als ~~veen~~veenpols en die steken ze door het blok en dñe word dan vast gemaakt aan het achter schip van de voor ganger we hangen het roer van onze voorganger net vrij,en dan is het klaar,de buu ^{man} achter ons hangt net zo achter ons ,sturen hoef je niet veel,want het schip kan nergens naar toe. Er word van de boot niet gemopperd ze vinden het gewoon dat ze met een hoop draad moeten sjouwen,op de plaats van bestemming komen ze het zootje weer weg halen.Voor de stad legt de boot weer aan ,en dan kun je eers ^{nu} inkopen gaan doen.Het gaat hier alles erg kalm aan haastig zijn ze hier niet,als we tegen 5 uur verder willen varen blijkt er nog personeel van de schepen aan de wal te zijn,dan roept de k kaptein liggen blijven tot morgen.Ankers hoef je nñet te laten vallen de sleepboot laat twee heel grote dreggen vallen en alles blijft er op liggen.We liggen net onder de beruchte stroombrug ,maar onze boot met de monarchistische naam van kronprinz Cecilie is 1000 pk en zal ze er we ^w door rukken. Net als wenaar bed willen is het volalarm ,

98

We horen
we horen wel vliegtuigen maar dat kunnen ook wel Duitse zijn .We kunnen
er slecht af er gaat veel stroom en met de vlet is het moeilijk ,dus
blijven we maar aan boord. Even later is het weer veilig en gaan we maar
naar bed.

7 dec: Zie zo we zijn weer op weg het bruist en gaat tekeer langs het
schip of je op zee bent met een halve storm ,we hangen met zes schepen er
aan de grootste is 700 ton en allemaal meer of minder geladen en toch lo-
pen we maar 4,5 km per uur .Om 5 uur savonds is het al roet donker en onze
boot laat al het ijzer weer vallen en alles ligt er op, wel gemakkelijk hier.

8 dec: Van morgen om 5 uur begint de sport weer ~~ea~~ was een beetje maan
en toen kon hij het zeker zien ,ofschoon je niet hoeft te sturen ben ik ~~toch~~
toch maar ~~op~~ gestaan ,tegen twee uur zijn we in Walwitzhafen en onze buur-
man van de vorige reis heeft al de last en moet nu naar Bruansweig .
Onze soldaat zit al bij hem te wachten op ons en een bootje brengt hem bij
ons aan boord hij heeft de levensmiddelen voor dit jaar in de zak op de
rug, maar hij kermt dat hij geen sigaretten heeft gekregen sigaretten en
tabak word steeds schraler ,savonds zijn we in CROWITZ .Ik had nog aan de
wal gewild maar het is zo donker dat ikernaar vanaf zie. Ik heb maar wat
ondergoed in de wa s gezet, en morgen is het weer ~~awas~~ dag, het is wel een
rare wasdag want het is morgen Zaterdag., maar wij doen het maar als we zin
hebben en als het ons uit komt.

9 dec: Het water is ~~nog~~ steeds erg aan het wassen, dus steeds meer stroom
We lopen nog goed vier km .Tegen 1 uur zijn we in Wittenberge een flinke
stad ,en hier word ~~eerst~~ geanker~~kom~~ inkopen te doen dat is voor alle sle-
pen opvarend verplicht. nu dat komt ons van pas want het brood is op en de
bonnen lopen maar af. 2uur blijft de sleep liggen, parlevinkers zoals op
de Rijn of Waal heb je hier niet. We krijgen in die tijd nog ~~alarm~~ maar
het is maar ~~van~~ korte duuren dan gaan we weer verder, de Elbe loopt gewel-
dig krom, de uiterwaarden gaan bijna onder en dan is het erg blind varen.
Maar onze kapitein is hier goed bekend, want savonds is het roet donker en
nog steeds trekt hij verder, om 7 uur liggen we eindelijk.

10 dec: ALS IK OP STA IS DE BOOT AL WEER AAN HET TREKKEN HET is nog vrij
donker maar de boot stuuurt de hele sleep je kunt er zelf niet veel aan
doen, ik voel dat mijn wasgoed al bijna droog is, gisteren heb ik het in de
roef op gehangen en nu, vanmorgen is het al droog dat is gemakkelijk ,en
de burenen kunnen ook niets zien als het niet zo helder is Vandaag hebben
we een een-tonige dag gehad, geen plaatsen aan de rivier en enkel wat
dorpen ver van de rivier verweiderd, van avond hebben wij tot 7 uur gevaren
, dus als we morgen om half zes kunnen beginnen dan kunnen we om 5 uur in
Riesa zijn .

11 dec: Het loopt tegen 12 uur en als ik naar de oever kijk ,staan we stil
het water is nog steeds wassende ,en steeds meer stroom ,3 schepen van
achter moeten losgooien en nu hangen we nog met 4 schepen aan de skeep, m
maar al stoken ze nog zo hard op de raderdampfer we gaan niet ~~mwer~~ dan
2 a 3 km per uur .Zo als ik al eerder schreef hangen we hier allemaal
kort op elkaar, we hebben nog een schip achter ons ,en nu kan de vlet
niet achter het schip hangen maar moet gedeeltelijk op zij hangen op
hoogte van de achter bolders ,maar dat word ons noodlottig,

Want door de geweldige vaart door het water en de grote golven van de raderboot, en de zuiging van ons schip, kantelde de vlet en verdween in de woelige golven van de Elbe. De boot stopte even en toen bleek dat hij nog aan de draad hangde door dat er een veer tussen zat was de draad niet gebroken toen nog gauw een tweede draad er op met een haak, hoe ons dat gelukte met die geweldige stroom is me nog een raadsel, en toen wilde de boot niet langer wachten en begon weer volop te trekken. Toen het donker werd zetten we een rood licht op en toen ging hij ten anker, toen moest eerst de mast op anders kregen we hem nooit omhoog, kort om 10 uur dreef hij weer, we hadden veel hulp van een buurman achter ons en de soldaat hielp ook ijverig mee. De inboedel riemen bussen olie enhaken waren er uit maar de zwegel voor de motor zat er gelukkig nog in, want toen we ten anker gingen kwam het achterstuk van de vlet in de grond en kwam eerst steil haar boven en sloeg toen nogmaals om. Dit is de eerste maal dat de "Zeerob" In zijn 21 jarige bestaan onderging.

12 dec: We beginnen al weer vroeg en de vlet hangt nu wat hoger dwars van de roef met een dikke draad voorop vasten een naar achteren maar hij steekt zo nu en dan nog de kop bijna onder water, gelukkig staat de mast nog overeind en nu zetten we er een draad bij vanuit het nokkeval in de mast naar de kop van de vlet en dat helpt want nu blijft de kop omhoog. Als we om 10ij uur in Riesa ankeren is gelukkig nog boven water.

We gaan nu het sleep materiaal weer aan de boot afleveren, en hij brengt ons met nog twee schepen boven de haven op een strekdam, we laten beide ankers vallen, maar ze houden totaal niet het is hier grof steen achtig maar hij houdt ons vast tot we een draad aan de wal hebben, als we ons gemeld hebben, komt er een klein bootje om ons binnen te slepen, want de Elbe met hoog water is ramp. De meeste schepen liggen te wachten tot het water weer valt, we krijgen trouwens nog alarm, maar we gaan maar naar bed. want van slapen is de vorige nacht niet veel gekomen, er lag nog een sleep naast ons en die ging ook nog drijven en toen ben ik maar op gebleven want toen vertrouwde ik het helemaal niet meer.

13 dec: Het is hier een zeer drukke haven er worden veel briketten geaden en er liggen veel tankschepen om te lossen ook worden hier duikboten gebouwd maar dan in stukken en die worden dan met speciale schepen naar Hamburg gebracht waar ze in elkaar gezet worden! Hier is de tommie nog niet geweest maar dat zal niet lang meer duren, hopelijk zijn we dan weg. Ik heb vandaag weer nieuwe stamkaarten gehaald en bonnen maar de toeslag kreeg ik maar voor drie weken, want als de scheepvaart stil ligt door ojs-gang krijg je geen toeslag meer, als het over 3 weken niet vriest kan ik ze weer opnieuw halen.

14 dec: Het lossen gaat hier langzaam want ze kunnen geen wagens krijgen het is toch gemakkelijk als je verhuurt ben hoe langer het duurt hoe meer rust je krijg. Het is dat we zo nu en dan eens alarm hebben anders merk je hier niet dat het oorlog is. Het is hier een stoer volk als je geen heil hitler zegt dan ben je een vijand.

15 dec: We liggen nog steeds met de last, er ligt een schip naast ons met oud papier en die hebben we aardig geplunderd, een berg tijdschriften en andere rommel dan hebben we wat te lezen, alleen savonds is het moeilijk we zitten met een klein lampje en de petroleum is bitter slecht

30
16 dec: Vandaag hebben we 100 ton gelost en nu liggen we weer in rust het water is inmiddels aan het vallen ,en het weer is nu wat vorstig, geworden ,we hopen ,maar dat het geen winter word,want dan zal er kuo geleden worden,vooral in Holland ook hier zit menigeen zonder brandstof het roer gebied is nu zo goed als geïsoleerd.

17 dec: Van morgen hebben we weer 2 wagons gelost ,we zitten geheel onder de kali,want de knijper lekt geweldig Ik ben van morgen nóg naar de kerk wezen informeren maar er is helemaal geen r.k kerk er zijn allemal p.r gelovigen en er zijn hier ook helemaal geen Holl: schippers

18 dec: Wij zijn weer naar een andere kraan gebrACHT EN Nu moeten ze de kali met de hand in bakken scheppen en dan met de kraan naar de wagons.Het zijn meest vrouwen die hier werken ,Poolse maar het meest Duitse Russische vrouwen zie je hier niet

19 dec: We hebben weer rust geen wagons ,er lossen hier 6 grote Elbe kahren met knolrapen en witte kool alles is stik bevroren ,want het vriest dag en nacht op het ogenblik op een sloot waren de jongens al aan het schaatsen En we hadden zo gehoopt op een open winter en nu begint het al zo vroeg,maar het zal nog wel verranderen.

20 dec: Vandaag zijn we dan leeg gekomen ,het was 9 uur en om 10 uur hadden we al weer de eerste wagon briketten in toen was het weer gebeurt Nu is het een bende op het schip heel bar ,een duim dik onder het kalistof en nu nog stof van de briketten en het begint al te roesten en we hebben niets om te schrobben ,hoe we de boel weer schoon moeten krijgen is me een raadsel .Ze hebben belooft dat we scheepsonderhoud krijgen van de firma uit Hamburg maar of het waar is dat moet ik nóg zien.

21 dec: Om 11 uur hadden we de last .165 ton we laden onder de luiken vol en danis het gebeurd en vriezen dat het kraakt,Theo is nog even aan het spoelen geweest maar alles word ijs,dus moeten we de rot zooi maar laten liggen tot O.L.H. weer dooi weer geeft .Ik heb een vrachtbrief gehad en als het niet verranderd gaan we naar Hamburg,dus komen we kort bij onze baas,ik hoop hem met een bezoek te kunnen vereren ,als ik schrijf kan hij het niet lezen,hij kan geen Holl: lezen.wel jammer.Ik wou dat hij me ontsloeg en naar Holland liet gaan ,ik heb dan een lekker brandje,want als ik aan Sloten denk daar zal wel niet te veel te stoken zijn. HET slepen duurt hier zeer lang zodat we met kerstmis nog wel hier zullen zijn.

22 dec: Het heeft vannacht hard gevoren de haven is geheel toe gevoren,dus als het zo nog lang door gaat ligt de scheepvaart zo stil.

23 dec: Van morgen komt de haven boot en moeten we de mast strijken ,we moeten allemaal achter in de haven want morgen word er ijsgang op de Elbe verwacht en dan moet er ruimte zijn voor schepen die vlug maar binnen moeten vluchten,tegen de middag krijgen we weer orders om klaar te maken voor de afvaart,dus dat word weer een voor Kerstmis.

24 dec: Vannacht heeft het hard gevoren en de Elbe gaat half vol ijs. De schepen komen allemaal naar binnen en er mag niets meer uit,dus het is afgelopen.Dat kan een lange winter worden.

25 Kerstmis 1944 Vervan huis van vrouw en kinderen zit ik alleen aan b
boordVanmorgen ben ik om 7 uur op stap gwegaan naar Riesa en heb uit ein-
delijk een kerk gevonden, ik had al eens gevraagd maar ze wezen me verkeerd
Het is een groot herenhuis en dat is de R.K.kerk, op de eerste etage was
ik goed. Het was maar een klein kerkje dat kun je begrijpen .Ik kwam 40

minuten te vroeg maar de kerk was al half vol ,er waren veel
Pölen in en ook een paar Italianen, in de stad zelf zijn zeer weinig Kath:
Het plan was om naar de nachtmis te gaan die zou om 11 uur zijn zoals de
soldaat die bij ons aan boord is vertelde, die is ook Kath: Om 7 uur kwam
hij aan boord en toen bleek dat de nachtmis om 6 uur savonds was geweest
dus dat was voorbij .Theo is vanavond om 6 uur naar de hoogmis geweest
dat gaat hier wel eigen aardig .Intussen vriest het hier dat hez kraakt
de Elbe gaat vol ijs en de laatste schepen zijn nu binnen. WE hebben als
buurman een schipper uit Zalsig dus een Rheinlander, die is ook alleen
aan boord ,zijn vrouw woont in Zalsig ,savonds ga ik even bij hem bure
Hij heeft een radio en om kwart over acht hoor ik radio Oranje dat doet
je toch wer goed als je weer eens een vaderlandse stem hoort .We luiste-
ren naar alle verboden zenders anders word het zo eentonig .Van vliegers
hebben we tot nu toe geen last gehad ,je krijg wel alarm maar het is ook
zo weer voorbij Wat dat betreft is het hier wel zo veilig als in Hamburg
en toch zeker als in het Rheinland.

26 dec: Door lang slapen gaan de dagen nog snel om, overdag doen we maar
plaatjes kijken en wat lezen we hebben een berg oude kranten en geillustreer-
de weekbladenuit een schip gehaald en zo brengen we de tijd door. Ik had
nog steeds mijn urlauberkarte gespaard ,omdat die altijd geldig blijven
maar nu is bekend gemaakt dat ze met ingang van 6 Jan: verlopen. Dat is een
strop tenminste gedeeltelijk nu koop ik alles maar op, brood hebben we nu
zoveel dat we het lang niet op kunnen maar voor de witte brood bonnen kan
ik meel kopen fijne witte bloemen die kan ik weer bewaren voor later, en
het vlees dat zout ik in Net voor de boel dicht vroor heb ik nog gauw de
toeslag kaart gehaald dat kon nog net want de volgende dag kon het niet
meer ,zodat we nu wat voorraad hebben voor slechtere tijden

27 dec: Vandaag is het weer wasdag, maar het zootje word zo goor, maar
er is niets aan te doen ,en in iedergeval is het schoon .Daar gaat de si-
rene weer, maar we zijn er zo aan gewend dat we er niet meer van opkijken
en in de haven blijft ieder gewoon aan boord ,maar dat zal nog wel eens
kunnen veranderen. Jammer lea buurman is naar huis in Zalsig gereisd en
nu heb ik geen radio meer.

28 dec: Het vriest niet zo erg meer, en er zit sneeuw in de lucht, de
wind is zuidelijk en er zijn tekenen van dooi .Ik weet zelf niet wat het
beste is als ik denk aan de mensen zonder kolen dan wens ik geen winter
en als ik aan de toestand hier denk dan kan het beter vriezen want dan
ligt het vervoer stil want de Duitsers zijn op het water vervoer aangewezen

29 dec: Vannacht heeft het weerhard gevoren, 2 maal ga ik er snachts uit
om de kachel op te laden, want er kunnen maar ~~max~~ 6 briketten in en ze
branden zo gauw op .Theo is vandaag met de buurjongen naar Dresden geweest
ze gaan naar een circus, vandaag heb ik nog een zeeuw gehad die is op een
Elbekahn geplaatst hij is nog nooit op een schip geweest ze waren met een
massa mensen uit Zeeland weg gevoerd eerst naar Hamburg en van daar naar
diverse bestemmingen Hij is metselaar van beroep.

Maar hij is vol h
 maar hij is vol hoop dat het niet lang meer zal duren en dan gaat hij ^{ter}terug naar vrouw en kinderen, ik hoop dat hij gelijk krijgt.

30 dec: Vandaag heb ik goed ingekocht want ik moet voor 6 Jan: al mijn gespaarde bonnen gebruiken. Ik heb 4 pond vlees met been en 3 pond boter en voor een gedeelte van de broodbonnen heb ik meel. Het vlees heb ik maar ingezouten en zal zo proberen om het nog even te bewaren voor moeilijker tijden, de boter ook ingezouten daar zet ik pekkel op en het meel zit in een zak mooi droog. Ik heb zo, n voor gevoel dat het hier binnenkort ook wel kariger word met voedsel. De winter blijft aan houden en het blijft sneeuwen,

31 dec: Oudjaar wat hebben we toch deze dag vaak heerlijk gevierd onder elkaar, mijn verjaardag. Vrouw lief kan zulke heerlijke olieballen bakken indie goeie oude tijd En nu? Ik zit de hele dag alleen geen mens feliciteerd me, dat is oorlog. a Van morgen ben ik om 6 uur opgestaan en ben toen maar door de sneeuw gebaggerd naar de kerk, dat is een half uur lopen Ik was speciaal vroeg gegaan want ik wilde biechten en communiseren, want het is al zo, n tijd geleden maar ik trof het slecht de mis-sen gaan hier telkens anders, nu kwam ik te laat voor de eerste ende 2de ging pas om 11 uur aan. Zo lang kan ik het niet houden want de sneeuw begon in mijn schoenen te dooien en dat was knap koud Het vriest niet zo hard meer maar het dooit ook nog niet.

1945

1945 1 jan: Nieuwjaar maar ook al net als oudjaar, voor mij is dze dag als alle andere zonder afleiding en zonder ~~af~~ geluk wensen. Het heeft vannacht erg gesneeuwd zo dat we er klink onder zitten, het vriest maar een paar graden zodat het ijs op de Elbe ^{heel}afneemt, maar het is nog geen echte dooi. Ik begint het hier mooi zat te worden, als je vaart heb je tenminste afleiding nu kun je heel de dag prakizeren en denken hoe zou het vrouw en kinderen gaan, en mijn ouders. Ik hoop zo vast dat dit nieuwe jaar toch gauw een oplossing zal brengen en dat we hier vlug weg mogen naar ons dierbare Vaderland en huisgenoten.

2 jan: Zoals de winter ^{al}gekomen zo verdwijnt hij ook het dooit ^{nog}wel niet hard maar vriezen doet het ook niet meer, van morgen heeft de havenboot het ijs in de haven gebroken, en dat waait nu de haven uit. Maar het water is nog erg laag op de Elbe zo dat we nog niet varen kunnen er gaat ook nog ijs op de rivier. Mijn zeeuwse buurman is van avond nog op bezoek geweest, hij bracht nog een krant mee een zogenaamde Holl: Het Volk Maar dat duitse offensief is in het westen dood gelopen en er staat zeer weinig in over nieuwe vooruit gangen. We krijgende laatste tijd geregeld een paar keer voor alarm en zo nu en dan vol alarm dus de tommie, s zijn er nog steeds

3 jan: Van morgen heeft het een beetje geregend maar de sneeuw dooit slecht weg, toch zit er slecht weer in de lucht. Ik zal blij zijn als we weer kunnen varen want het liggen verveeld gauw en dan die eenzaamheid..

4jan: Het weer is weer helder en alles wijst op nieuwe vorst .De Elbe is geheel ijsvrij maar hogerop zit een ijsdam en daar word alles op gehouden Oude schippers zeggen er moet eerst hoog water komen dus eerst flink regen en daar lijkt het nog niet op .

5 dec: Van morgen was de haven weer dicht gevoren en het vriestweer zo,n 3 tot 4 graden dus het begint weer op nieuw. Nou in Godsnaam misschien brengt de winter het einde van de oorlog wat nadeftbij ,want het spoor kan tuch niet alles vervoeren.Ik heb van daag een goede dag gehad voor Theo een paar werkschoenen opde bon en voor mij een paar vilte sneeuwschoenen Maar ondergoed of jassen kon ik niet machtig worden

6 jan: Het wintert maar langzaam door we zijn hier nog lang niet weg maar affijn we liggen hier rustig tot nu toe,mijn buurman is ook weer terug uit Coblenz Hij heeft nog al wat reis avontuur beleeft onderweg .De tommies gooien geregeld de spoorlijnen kapot daar bij de Rijn Hij vertelde ook dat er verschillende bruggen op de Rijn vernield zijn en dat de scheepvaart ook daar grotendeels stil ligt Sleepboten hebben daar ook geschut aan boord zegt hij.

7 jan: Van morgen om 6 uur brn ik maar weer eens op stap geweest naar de kerk Je hoeft anders niet zo vroeg te gaan want savonds om 6 uur es er ook nog een H. mis. Maar ik had zaterdag bij de pastoor een audientie in zijn klein appartementje en nu heb ik weer schoonschip gemaakt .Het is vanmorgen erg koud en we zullen morgen wel weer op het ijs kunnenlopen,maar ze zullen het wel weer open breken wel jammer anders hadden we een mooie ijsbaan hier op de haven.

8 jan: De Elbe is weer vol ijs en in de haven kun je weer op het ijs lopen .Ik heb de piepers weer achteruit gehaald en die staan nu weer in de kamer ,daar brand dag en nacht de kachel.We doen de hele dag niets anders als lezen eten koken en dan maar weer naar bed.

9 jan: Van daag heb ik de schaatsen maar weer eens onder gehad en mijn stijve botten maar eens los geslagen,maar er is geen mens op het ijs hier daar is hier geen animo voor ,en alleen gaat de lol er gauw af ,vanavond ter afwisseling maar naar de bioscoop die is hier kortbij ,een glaasje bier in ons stamcafe dat isook vlakbij het schip en dan weer slapen.

10 jan: Van nacht heeft het erg hard gevoren op het watergat zat 40mm ijsop.Ze zullen in Hamburg wel denkscheiss winter want nu komen er geen briketten Ik heb een schrijven gehad uit Hamburg dat ik de reis van Schiphol naar Hildesheim toch af kan rekenen .Het blijkt dat ik gen 34 mk per dag heb gehad maar 28 mark en 5 mark per dag en per man gevarengeld .zolang we in Holl: gevarenhebben,alle voorschotten zijn er in vernoemd behalve de 600 fl: die ik in Amsterdam heb gehad,dus als ze daar niet achter komen ben ik er niet op achteruit gegaan.

11 jan: Vannacht is er weer een dik pak sneeuw gevallen en het weer is weer een stuk zachter ,het heeft niet gevoren en het lijkt dat het weer weer omslaat ,we hebben de grootste sneeuwhoel er weer af maar tegen de middag begint het weer op nieuw.

34
12 jan: Hardstikke dooi, als ik wakker word, hoor ik het sneeuw water van de roef lekken de wind staat pal oost en het dooit flink. We maken maar een beetje schoon schip, zal de winter werkelijk voorbij zijn, we geloven er niets van want de wind staat nog in de vorst hoek. Van avond ga ik weer naar een andere buurman dat is ook een antinaziman, HIJ komt uit Coblenz we hebben heel gezellig zitten praten en bij de radio gezeten, en radio Oranje was vab avohd zo duidelijk. De oorlogs toestand is weer een beetje hoopvoller als eerst ofschoon het ons nog veel te langzaam gaat.

13 jan: Van morgen vroor het weer hard dus de winter gaat weer door. Ik heb weer een reuze pot snert gemaakt dus er^{is} nog niets in de weg. Gisteren heb ik voor mijn laatste vier bonnen sigaretten gekocht dus we roken ook nog. Maar ik hoor van een Duitser die kwam uit Holl: dat ze daar niets meer kregen op de bonnen, nou hier hebben we nog wat zolang als het duurt.

14 jan: theo is om 6 uur al op weg naar de kerk en ik ga om 11 uur. Het is prachtig winterweer mooi zonnetje en bijna niet koud. Het is jammer dat hier zo weinig anemo is voor schaatsen en alleen gaat de lol ergauw af. Je ziet geen man groot of klein op het ijs. Wat kan het in Holl: toch gezellig zijn op het ijs, als ik denk aan de winter in de lemmen.

15 jan: Van morgen ben ik al om 5 uur op weg gegaan naar Dresden. Om 9 uur kwamen we aan de treinen zitten mudvol. IK BEN NAAR HET KANTOOR geweest in Dresden en heb geld gehaald nu kunnen we weer vooruit maar kopen kun je niets. Ik ben verschillende warenhuizen langs geweest, maar als je ziet wat voor rommel er nog ligt een pak of schoenen alleen op bombeschadigde bonnen.

16 jan: Vandaag hebben weer volalarm gehad 1,5 uur, er zijn grote formaties over gevlogen, en het heeft ook aardig gedreund, maar Riesa laten ze nog met rust. Van dfag ook weer grote was gedaan. Deze weken krijgen we geen zeep dus dat word ook al minder.

17 jan: Van morgen is de soldaat naar Dresden gegaan naar de commandant om verpleging (levensmiddelen). De wind is west maar koud, het is nog geen dooi. We krijgen vandaag ~~smak~~ rats, die uien van Schellingwoude komen goed van pas, want hier krijg je ze niet.

18 jan: Vanmorgen was de soldaat weer terug, maar alles was nog in de war in Dresden. Er was veel kapot en het brande nog overal in de stad. Heb ik effen geluk gehad dat ze Maandag niet gebombadeerd hebben, toen ik in de stad was. de spoorlijn net voor Dresden was ook kapot, van daar moet alles met de tram hij had 2 uur moeten wachten tot hij verder kon.

19 jan: Vandaag is de haven weer los gebroken we moeten allemaal mee helpen om schotsen uit de haven te duwen. Het waait een dikke bries uit het zuid westen maar het is droog met af en toe een zonnetje of de dooi nu werkelijk door gaat? er word sterke vorst uit Spanje en Frankrijk gemeld. Het water wast niets zo dat we nog steeds niet kunnen varen, maar dan zullen ze ons wel lichten denk ik. We lezen hier zo nu en dan nog wel eens Holl: krant, daar staat nog wel iets in over de slechte toestand daar wegens de Engelse strijd die krijgen overal de schuld van.

- 1945 20 Jan: Het heeft weer wat gesneeuwd en de lucht is weer helder ,het lijkt weer op winter ,al is de wind nog west. Onze sleepboot heeft weer stoom gemaakt en zal Maandag weer varen ,maar wij zullen wel niet mee gaan want we liggen nog te diep . Er zijn hier veel mensen die uit Breslau gevlucht zijn want de Russen hebben de gang er in .
- 21 Jan: Van nacht is het weer vorstig geweest het was tenminste om 6 uur van morgen knap koud De kerk zat van morgen vol Hongaarse soldaten Duitse zie je niet
- 22 Jan: Alle dagen het zelfde liedje ik weet niet meer wat ik schrijven moet als je vaart en vooral op plaatsen waar je nog nooit geweest ben dan heb je nog stof tot schrijven maar nu houd ik er mee op
- 23 tot 27 Jan: moed houden de Russen komen naderbij .
- 28 29 30 31 Jan: Aan het station spelen zich drama,s af het is een geweldige mensen massa van vluchtelingen uit Oost pruisen en Schlesien en dan met die koude er kwamen treinen aan met dood gevroern kinderen ze staan dagen op een station zonder warm eten of iets
- 1 Febr: Weer een nieuwe maand zonder afwisseleng maar het is ~~nu~~ nu dooi het ijs is nu allemaal uit de haven en ook de rivier is ijsvrij maar alleen het water is nog niet gewassen
- 2 Febr: De Russen staan nog 150 km van Berlijnzeggen ze me ~~Ja~~arnet , Nou die presteren meer dan de Tommie,s en de Amerikanen de algemene indruk is hier nu niet zo hoopvol meer als eerst,er word steeds meer volkstorm mannen opgeroepen ook de DUITSE SCHIPPers van 60 jaar moeten allemaal komen naar Dresden om 8 dagen afgericht te worden,ze maken dan kennis met de nieuwe wapens de Pantservuist enz:
- 3 Febr: Van daag was het vol alarm net wou de sleepboot Kronprinz Ceciliauitvaren en nu bleef hij in de haven tot het veilig is .We horen enkelen vliegtuigen overgaan maar volgens de radio zijn er zware kampverbande over verschillende streken van Duitsland in aanvlucht op Berlijn Het is veilig geblazen en toch horen wij nog steeds dreunen en schieten maar de boel mag niet zo lang stil liggen hier .Truowens op de grote staalfabriek hier is pas order uitgegaan dat niemand meer zijn werk mag verlaten tijdens alarm en alleen als er bommen vallen mogen ze naar de schuilkelder
- 4 Febr: Zie zo al weer een zondag maar dit zal de laatste toch wel z zijn in Risa want het water wast flinkzodat we nu varen kunnen maar er is geen boot beschikbaar en ze gaan maar met twee schepen tegelijk af zodat het nog wel even zal duren eer we weg komen of die grote moeten afstevelen
- 5 Febr: Nog geen order voor varen ik heb weer een brief gekregen van mijn baas uit Hamburg ik moet voortaan een dagboek bij houden en alles m moet er nauwkeurig in vermeld staan anders kan hij in de toekomst niet meer afrekenen verder moet ik extra de letters G A REGIE NO 4 OP DE kop van ons schip aanbrengen en dan nog een vlag van blik maken van de firma en die moet aan een vlaggestok met een scharnier bevestigd worden Het is een hele mooie vlag een witte vlag met een smalle lichte blauwe baan van boven en onderen in het midden een blauwe ster maar het zal toch wel te laat worden eer ik dit klaar heb ,Volgens die lui duurt de oorlog zeker nog tien jaar

6 Febr: Oja dat had ik nog vergeten er zal ook nog een ~~brek~~^{brek}je briefje bij van de Wehrmacht zelf Als ik in Hamburg kom moet ik me melden bij een oberzahlmeister Lunenmann en daar moet een Weinachtsgeschenk in ontvangst nemen in de vorm van enige rokerswaren ,och wat lief toch he! Ze schrijven er dan maar bij dat ik dan in de toekomst zal zorgen dat de transporten zo vlug mogelijk geschieden ,dat is wel leuk maar voor een paar sigaretten ben ik nog niet te koop

7 Febr: Het is prachtig mooi weer er is al vastschepen af geladen ze gaan alle stebelen want sleep gelegenheid is er niet van daag ben ik nog eens naar de stad geweest ik kwam daar in een groot cafe en het zat vol vluchtelingen met tien duizenden komen ze uit oost pruisen en slesien vluchten naar zuid Duitsland maar hier kunnen vele niet verder Hartverscheurende taferelen zie²Op het station de meeste zijn maar armzalig gekleed en hebben in dagen geen warm eten gehad De moed begint er hier ook wat uit te raken eerst dachten ze nog dat ze de Russen nog wel zo lang konden tegen houden tot de Amerikanen er waren maar er schijnt gebrek aan munutie te zijn want gisteren hebben ze een grote stad Steina o over gegeven wegens gebrek aan munutie .Van avond kwam er een loods aan boord en die moest met ons afvaren maar toen hij het schip zag is hij maar weer vertrokken want hij zag toch geen kans om met zo'n klein schip af te stebelen en de motor is kap²ot hebben we gezegd om dat hij opvarend onder water is geweest .nu moeten we weer wachten op een boot en zo liggen we van de ene dag in de andere .Van daag zijn er nog schepen binnen gekomen want er word veel ijs verwacht van de boven Elbe dat heeft daar de hele winter vast gezeten en moet nu af komen Van daag heb ik weer gewassen want dat moet je ook bij houden het water wast hard zodat we ook nog voor hoog water zullen liggen

8 Febr: Alle schepoen die nog hier konden komen liggennu in de haven want van middag om 12 uur kan de ijs massa hier zijn ,het water wast geweldig dus we zullen nog wel even rust hebben .We liggen nu twee maanden hier, het ijs, ~~in hier~~ geweldige ijs massa,s komen nu afzetten met 6 km per uur drijft het voorbij het zal wel middernacht worden voor het voorbij is Ik heb mijn was gisteren niet meer droog gekregen nu droog ik het maar verder binnen met de sokken word het malleur we hebben geen stop sajete meer en ik heb hier maar voor 20 pfenning gekregen op de bon en dan stop je in een paar sokken weg .Het is maar goed dat we de winter gehad hebben maar het is ~~te~~ nog geen tijd voor blote voeten weer .We bakken nu iederemorgen maar pannenkoeken want het brood komen we lang niet toe we krijgen nog steeds geen toeslag niet eerder voor we gaan varen

9 Febr: Het water is nog steeds hoog en we horen nog niets van slepen nog steeds komen geweldige stromen vluchtelingen uit de oostgebieden waar de Russen ingetrokken zijn De meesten hebben slechts heel weinig bij zich .Vele zijn uit elkaar geraakt Zo sprak ik gister avond een vrouw die haar twee kinderen van 2 en 4 jaar was kwijt geraakt ,het zijn hartverscheurende taferelen ,intussen gaat de oorlog maar steeds door

10 Febr:

Nu zijn ze hier ook al aan het verdedegingen werken aan leggen Ik geloof dat ze de russen niet meer houden kunnen aan de Oder .De stad Breslau brand al gedeeltelijk ,van vliegtuigen hebben we hier nog geen last gehad maar andere plaatsen zijn ze geregeld we moeten nog maar afwachten wat of het word .Im ieder geval ik heb de motorweer aan het draaien gehad dus als het hier soms gaat spannen dan puffen we hier weg naar beneden in ieder geval uit de stad weg en onderweg leggen we maar weer aan in de eenzaamheid

11 Febr: Om 7 uur was ik in de kerk,het is mooi zacht weer en het water is nu vallend maar nog steeds geen boten ,mijn buurman is met de roeiboot op gesleept ~~xxxxx~~ voorgisteren naar Dresden om bier te halen voor ons stam cafe .Hij bracht 8 vaten mee je moet er wat voor over hebben ,er is totaal geen vervoer over de weg ,zout kunnen we ook niet meer krijgen

12 Febr: Van daag heb ik de toeslagkaart gekregen maar voor een week eh dan moeten we weer opnieuw komen ,we krijhen nu weer 600 gr vlees per week meer voor ons tweeen en 3 1/2 brood dus dat scheelt al aardig Nog steeds passeren veel vluchtelingen alles komt tenslotte op een hoop ,Het water is nu aardig gevallen maar er is nog steeds geen boot voor onsdus maar afwachten .Alles is hier al in staat van verdedeging gebracht langs de Elbe liggen allemaalloopgravenmet machinegeweren de brug over de Elbe is nu geladen ze hebben grote gaten in de pijlers geboord dus die vliegt ook in de lucht ,maar de Russen zijn nog honderde km van ons van daan

14 Febr: Wij hebben bericht gekregen dat we nu welgauw zullen slepen Er zijn boten op komst .Alles gaat weer zijn gang in de haven er worden zeer veel brikets geladen .Tegen de avond om 9 uur ga ik nog even een biertje pikken in ons stamcafe .de radio speelt en staat op de zender van Leipzich dan roept de spreker uit de zender we hebben vol alarm we gaan naar de schuilkelder eneven later gaat ook hier het vooralarm .Ik ga maar gauw naar boord en dan gaat vol alarm en ook direct horen wij de vliegtuigen over ons heen brommen ,achter ons ligt op 70 km afstand Leipzich hier ~~os~~ de lucht hel verlicht dus daar is het gebeurt ,en plotseling rects vooruit ligt de stad Dresden een geweldige vuurzee .de hele stad word onder een zee brandend fosforbegraven daar tussen door ziet men hele vuurflitsen tegen de wolken slaan van de brisant bommen ,een half uur duurt de vertoning en dan is alles weer stil in de lucht en zijn de vliegtuigen voorbij .Ik hoor de mensen en schippers diebij ons liggen uit de kelder komen .Ik ga ook slapen we hebben het er weer goed afgebracht .Tegen half twee ga alarm en direct daar op zijn er de vliegtuigen ,en weer koersen zij op

Dresden weer is de lucht hel verlicht door licht kogels en brandbommen en zware brisantbommen duidelijk hoor je het dreunen die moie stad DREsden wat zal die er uit zien ,Duitsers zijn trots op hun Dresden zei zeggen het is de mooiste stad van Europa ,geen wonder dat ze in hun volkslied zingen van Duitsland uber alles 15

15 Febr: Deze dag zal ik niet gauw vergeten toen ik van morgen ~~xxxxx~~ opstond ~~kwam~~ bleek Theo niet in het ~~bed~~ onder te zijn ik maakte mij nog niet veel zorgen want hij blijft wel meer bij zijn maat die achter ons ligt.maar om 10 uur kwam de buurman naar mij toe om te vragen of zijn matroos bij

ons was en ^{no} maakte ik mij ook zorgen en toen vertelde hij mij dat ze met z.n tweeën van plan waren geweest om naar cirkus Sarasani te gaan in Dresden en nu waren ze nog niet terug we konden gewoon niets doen dan afwachten en om 11 uur kwam Theo aan boord hij zag er iut alsof hij kolën had geladen en hij was erg stil en wilde gaan slapen ik vroeg hem nog waar zijn maat was maar dat wist hij niet hij zei ik bem hem kwijt geraakt en met een roeiboot gevlucht tot bij Meissen en daar weer een trein verder ,ik laat hem eerst maar slapen en ben al blij dat hij het er goed heeft af gebracht ,om ongeveer 12 uur gaat weer alarm ,een buurman achter ons zat net met eten en loopt met zijn kop koffie in de hand naar de kelder Er zijn ook direct weer vliegtuigen ik ga nog even naar ^{nacht} kijken maar Theo slaapt als een roos dus ga ik maar ~~naar achter~~ en blijf ook aan boord maar ik hoor ze weer op weg gaan naar Dresden ,wij horen overal nog het inslaan van de bommen ofschoon de stad nog steeds brand .Om 6 uur komt er een kapitein aan boord en morgen zullen we slepen zegt hij

16 Febr: Om 8 uur zijn we vertrokken vanuit Risa op zij van een Elbe kahn we hoeven niet te sturen ,het water wast weer snel zodat er een zware stroom gaat .we gaan 15 km per uur lageruitnog steed ziet men grote drommen vluchtelingen met wagens vol gepropt met huisraad ,bij de bruggen die we passeren staat het vol ze mogen niet meer verder want dit gedeelte van Duitsland is ook al vol ,waar die mensen nu heen moeten is een raadsel om 6 uur is het donker en er word geankerd ,mijn buurman laat achter twee grote dreggen vallen en zo liggen we nu kopvoor ten anker ,Als er niets besonders gebeurt kunnen we morgen in Maagdenburg zijn ,Theo is nog steeds niet erg spraakzaam als ik over Dresden begin hij is toch erg onder de indruk

17 FEBR OM HALF ZEVEN beginnen we weer onze motorsleper trekt eerst volle kracht en dan lopen we hard want hij heeft 450 pk maar later doet hij het kalmer aan .om twee uur zijn we in SCHonebeck en daar word weer geankerd .Hier hoort de sleepboot thuis en ook mijn buurman is van hetzelfde kantoor .De boot moet hier eerst antraciet laden want hij heeft een gas fabriek aan boord en het zal wel morgen worden eer hij klaar is Om drie uur gaan we aan de wal om brood en tevens paar burens bezoeken waar we mee van Holland zijn gekomen ,er lagen er ook nog die net voor ons geladen hadden in Sloten .Zij zijn ook nog in dienst ^{de} wehrmacht en wachten al 10 dagen op orders .onze vertegenwoordiger in Maagdenburg is uitgebomd dus wij zullen daar ook wel niet wijzer worden

18 Febr: Om 9 uur gaat mijn buurman ons verlaten hij stevelt op zich zelf verder want de boot is omtwee uur pas klaar .Wij wachten maar tot hij om klaar is om 2 uur ligt hij op zij en zo gaat het naar Maagdenburg ,maar och wat ziet de stad er uit .Er staat nu letterlijk geen huis meer heelook veel fabrieken liggen in puin grote pak huizen aan de ELBE zijn uit elkaar be bomd en graan meel en andere kostbare levensmiddelen zijn in de rivier gestort .twee bruggen hebben nog treffers gehad maaar zij hebben het toch gehouden .wij draaien nog op en leggen even aan om naar het sleep bureau te gaan maar als we daar aan komen is alles reeds weg ,het gebouw staat er nog gedeeltelijk maar ruiten of deuren zitten er niet meer in

Telefoneren kam men nergens meer .Dan gaan we nog een paar kilometer lag geruit en bij een bos legt de boot ons neer .Er ligt nog een o olie bootje en daar gaan we op zij .Ik kijk eens aan de wal maar het is hier ook ~~naak~~ de ene bomtrechter naast de andere op een oppervlakte van 2 vierkante ~~naak~~ kilometer lagen meer als 1000 bomtrechters ,het olie bōt- je had er twee brandbommen in gehad ,dus hier moesten we ook weg affijn we blijven toch overnachten want het is al donker geworden ,Snachts nog een keer alarm maar het ging goed

18 Febr: Daar er toch geen mens op Zondag te vinden is op het kantoor want dat is buiten de stad verplaats en we ~~hier~~ te gevaarlijk liggen zijn we maar met de vlet verder gevaren maar het water is zo hoog en het wast nog steeds je kunt niets zijn als water en dan moet je geheel vreemd zijn toch hebben we nog een 20 km gevaren en dan komen we aan een klein plaats- je en daar liggen veel schepen en boten en daar zijn we maar bij gaan liggen ,we ~~troffen~~ er nog een Geldersman aan een schoonzoon van Penraad Wij zijn nog ~~even~~ aan de wal geweest maar het is maar een klein dorpje om 8 uur volalarm een halfuur later weer vrij

19 Febr: Van morgen hebben we ^{er} gepbeerd of we onze firma in Maagden burg

telefonisch kunnen bereiken en het was bijna geluktwe kregen een firma waar hij bovem gehuisvest was maar die meneer die wij hebben moeten was er niet aanwezig nu hebben wij besteld dat hij ons zal opbellen voor 11 uur het water wast niet veel meer enkele slepen gaan nog af .Ik heb hier ge- vraagd om toeslag kaarten maar kan ze niet krijgen hier dan moet ik 15 km verder zijn, van middag is er niet gebeld ,de soldaat gaat met mij mee naar het distributie kantoor om de toeslag kaarten maar ook dat helpt nieteen oude heer is hier de baas en trekt zich van de wehrmacht transport niets aan maar onze soldaat smoest toch net zblan met een aardig meisje endan mogen we na de middag terug komen dan is die oude sagrijn weg en ik krijg toeslag in de vorm van urlauberkarte dat is precies het zelfde als onze toeslag die we steeds hebben gehad alleen krijgen we nog twee eieren per man per week extra

21 Febr: We liggen hier wel lastig op stroom maar onze motor loopt weer goed hij heeft zich van het duik avontuur hiets aangetrokken .De sol- daat is naar het kantoor in Maagden burg om ordersen zal vanavond weer t terug zijn .Gisteren avond zijn er weer een macht vliegtuigen over gegaan maar zij zijn verder geweest dan Maagdenburg anders haddeh wij het hier wel gehoord Ik was gisteren avond op bezoek bij de Jong dat is de schoonzoon van Frits Penraad die vertelde me dat Dorus Peelen met heel zijn gezin was gedood in een schuilkelder in de roer De 18 oktober moed dat gebeurt zijn de 18 de was Theo van ome Piet nog bij ons aan boord in Minden en die wist er toen nog niets van

22 febr: Vanmorgen kwam de "Secunda", dat is ook een Hollandse motor die met ons van Amsterdam is gekomen, en nu ook bij de zelfde firma werkt als wij. Hij had orders om ons mee te nemen naar Hamburg. Bij het opdraaien hier sloeg hij tegen de krib en de schroef er af, en nu ligt hij bij ons en moet nu ook slepen. Wij zijn aan de wal geweest maar konden niet meer bellen dus nu maar af wachten of het morgen kan. Iedere avond en ook overdag is er alarm maar hier is het een onbetekend plaatsje dus liggen we hier rustig.

23 febr: Ook van morgen konden we niet bellen maar het slepen dat zal nog wel even duren, de boten kunnen haast geen kolen krijgen, en er liggen al schepen die 14 dagen op een sleep te wachten. Vannacht was het weer raak met vliegtuigen, geweldige massa's gingen er over en brachten een bezoek aan Berlijn, dat is van hier ongeveer 100 km.

24 febr: Een der soldaten is gisteren naar Lunenburg geweest en van de morgen kwam hij weer terug. Maar hij vertelde dat alle stations van betekenis kapot waren. Door modder en bomtrechters hadden ze moeten baggeren om in een trein te komen. Er ligt nml een Hagenaartje bij ons daar is de schipper in Groningen van boord gelopen en daar zitten nu twee soldaten op. Ik denk dat onze soldaat in Hamburg ook wel af zal ~~nokken~~ nokken. De andere schepen van de wehrmacht hebben ook geen soldaten meer aan boord.

25 febr: Een kerk is hier niet zodat we vrij zijn van kerkgang. Het is koud en guur weer, het water valt nog steeds, zodat de kribben weer zo'n beetje boven water komen. Om 2 uur ~~kot~~ er een boot af en die moet ons hebben en ook de Secundo die ligt nog steeds bij ons op zij en moet nu ook slepen want hij is vleugellam. Als de boot de schepen bij elkaar heeft is het donker en er word niet verder gevaren.

26 febr: Om 7 uur is het beginnen geblazen, Wij hangen met 6 schepen in de sleep, maar drie bij elkaar op zij, want met meer dan twee lengtes achter elkaar gaat niet. De Elbe is hier zeer breed zodat we gewoon kopvoor kunnen nemen, want onze buurman heeft geen achteranker zodat kopvoor ten anker zo wie so niet kan. We lopen 15 km per uur, maar onze boot heeft twee schoorstenen naast elkaar, en geen schroef maar een rad van achteren. Tegen 1 uur krijgen we alarm, de vliegtuigen brommen over ons heen richting Berlijn. Eerst varen we nog een eindje maar dan draaien we op, maar er gaat niemand de wal op. Het is een fijne motregen en is totaal geen zicht. We zien geen enkel vliegtuig hoewel we aan het brommen kunnen horen dat ze erg laag vliegen. Dan een paar geweldige knallen, ze laten zeker voor de aardigheid een paar bommen vallen. Bijna 3 uur heeft dit geduurd eer we weer verder gaan. We passeren Wittenberge een flinke plaats, een grote fabriek kort aan het water ligt volkomen in puin. 's avonds om 7 uur draaien we op het is feieravond. 's avonds hoor ik bij de buurman de Radio Oranje en dan horen we dat Berlijn vandaag zijn grootste luchtaanval van de oorlog heeft gehad. Twee duizend ton bommen en een miljoen brandbommen zijn er gelost.

27 febr: Vanmorgen weer kop voor genomen om 7 uur, en zo gaan we weer verder richting Hamburg. Van MADEBURG NAAR Hamburg zijn ca 300 km dus we hebben nog een eindje te varen. Om 11 uur passeren we Donitz een klein stadje er ^{uit} twee bruggen over de Elbe en er is een flinke haven, om 5 uur draaien we weer op, we zijn nog ca 10 km van Hamburg. Hoe het hier heet weet ik niet maar er gaat een klein riviertje naar Lunenburg. Een Hagenaartje dat bij ons in de sleep hing met een soldaten bemaaning moet hier in, we slepen haar met de vlet ⁱⁿ, en gaan dan om brood, maar op Dinsdag is hier ladenschluss, eerst willen ze ons niets geven, maar tenslotte krijgen we toch brood. Om 8 uur is het weer alarm er komen er nog een stelletje overvliegen in de omgeving van Hamburg word flink geschoten.

28 febr: Van nacht om 2 uur hoorde ik veilig blazen ,maar alarm heb ik niet gehoord . De buurman zei er zijn er veel over gevlogen ,om 7 uur nemen we weer kopvoor . Om 10 uur moeten we los gooien ,want de sleepboot nocht ook af we zijn in Hamburg .Eigenlijk heet het hier nog Harburg een paar geweldige bruggen liggen hier over de Elbe .Wij liggen zo,n beetje in het midden van de rivier ten anker .We zijn allebij voor het eerst in Hamburg ,dus weten van toeten nog blazen .Overal liggen hier wrakken van schepen in de rivier het meest dicht aan de oever .En zo ver als het oog reikt alles puin ,zo hier en daar zie je nog een enkele fabriek .We gaan aan de wal en bellen onze baas ,we zullen zo spoedig mogelijk gehaald worden zegt hij . Mijn buurman gaat om 1 uur weg ,maar wij liggen om 4 uur nog hier .We draaien het anker op en gaan aan de wal liggen en als ik nog even bel zegt onze baas dat we morgen om 10 uur gehaald worden en dan moeten we direct ~~laden~~ lossen

1 maart ~~GISTEREN X ZATEN X WE X AL X OM~~ Gisteren avond zaten we al om 8uur gezellig in een bunker in Harburg maar het was maar van korte duur .Ik ben nog even aan de wal geweest om brood en worst te halen .Maar zo,n geweldige puinhoop als hier heb ik nog nergens gezien .Na veel lopen vond ik nog een straat en daar was nog een winkel met levensmiddelen en ook een slager .Heel de millioenen stad is verwoest . Er zitten nog veel mensen onder het puin ,zoals ze hier zeggen .Er staat een hoog bunker midden tussen de puinhopen van de huizen ,de bunker heeft het door staan maar de 400 mensen waren allemaal dood door verstikking Ruim 10 000 mensen hebben het leven gelaten bij deze aanval .Om 2 uur komt er een sleepboot en brengt ons naar Altona dat is beneden Hamburg .Hij trekt ons door de stad ,het is een wir war van havens en bruggen ,maar overal waar we langs komen is alles vernield ,ten slotte komen we weer op de Elbe en nu zijn we op de losplaats .Er staat een storm wind en we slingeren geweldig met het op draaien .Onze buurman is ook net gekomen en we komen weer bij hem opzij Morgen moeten we eerst lossen en dan de buurman

2 maart Van morgen zijn we om 9 uur begonnen met lossen ,mijn buurman ook en we beide tegelijk leeg om 3 uur .We liggen hier te stoten als of je op zee ligt .Het waait zo,n halve storm van beneden en we liggen wel tussen golf brekers maar de zeeën komen er toch in rollen .We kunnen alleen over laagwater weer boven de stad komen ,want de bruggen zijn hier te laag .Gisteren avond was ik nog even in de stad maar om 5 uur zag ik de meeste vrouwen en kinderen al weer naar de schuilkelders gaan .Er was nog geen alarm maar er waren al vliegtuigen gemeld en dan gaan de meeste al naar de kelders Toen ben ik maar weer naar boord gewandeld .Net als ik bij het schip ben ,hoor ik vliegtuigen en direct daarna vallen de eerste bommen ,alles vliegt hier in de buurt naar de kelder en dan pas hoor ik het alarm gaan .Om 9 uur is het weer veilig dat wil zeggen de sirenes blazen veilig ,maar veilig is het hier nooit .Mijn buurman komt eerst op de werf om een nieuwe schroef aan te hangen ,en dan moet hij ons meenemen naar Riesa of Walwitzhafen om briketten te laden .De bedoeling is dat we voorlopig bij elkaar blijven want hij heeft een sterke motor van 300 pk dus die kan ons mee sleuren .Onze soldaat zal ook wel afnokken zodat we verder zonder militair kunnen varen.

3 maart Heden morgen is onze onder officier af ge nokt .Ik heb een kachel en een stoel overgenomen voor 45 mark Om 12 uur zouden we worden gehaald maar het was alweer alarm zodat het nu 2 uur word Er kwamen wel vliegtuigwen over vliegen maar ze hebben niet gelost .Als we zamen op slepen ,want we gaan boven de stad liggen ,d'faar is de werf ,waar de Secunda op moet voor de nieuwe schroef ,zien we een groot gedeelte van de werven van Blum en Voss alhier die de tommies hebben opge knapt .We telden zo al 11 groten en kleine zeeschepen die gezonken waren of uitgebrand .Nieuwe torpedojagers lagen volk'fomen uitgebrand op de helling .Ontzaglijke grote machine hallen liggen er uitgebrand en kapot gegooit bij ,geweldig grote kranen liggen als een vormeloze massa staal en ijzer door elkaar gevrongen.Een ontelbaar aantal havens zijner hier maar de meests zijn geblokkeerd door gezonken zeeschepen de kleine schepen zijn al weer op geruimd wnat de stijd duurt hier al 1,5 jaar en het is AL EEN HALF JAAR GELEDEN dat de grote aanval geweest is. We zagen ook nog een Holl: zeeboot gezonken ,de Randwijk de Ned: vlag nog mooi achterop Onderweg moeten we nog aanleggen bij het tolambt want we zijn hier in een vrij haven geweest .Hier aan de werf al weer het zelfde liedje alles kort enklein ofschoon wij zien dat er al weer wat gerepareerd is De waghelling is weer intact maar in de werkhallen is alles nog kapot met de drest van de verbrande werk tuigen er in .Theo is van boord met een neefje die ligt net boven ons .Het zijn twee kinderen van de broer v van mijn vrouw ,en varen op een damco schip en die moet grint varen van Hamburg naarLubeck. Om 8 uur hooft ik bij mijn buurman nieuwsberichten nu komt er toch een beetje schot in bij Neuss hebben ze de rijnbrug veroverd en ook bij Wesel zijn ze de rijn over gestoken.

4Maart Het is vanmorgen zeer slecht weer regen en wind ,wij slapen tot 9 uur dan is er al een mooi stuk dag voorbij ,later komen Theo en zijn neef Jan met de roeiboot en halen een paar zakken briketten .Ik ga nog de wal op om een stukje Hamburg te bekijken maar ik heb er al gauw spijt van want het regent dat het giet . Ik gadan maar een beetje trammen ,en zo ben een heel stuk van groot Hamburg door getramd,maar het is een grpte puin doop .Het hoofd station staat naakt in het midden van de stad ,het regent hier binnen net zo rustig door als buiten . Om 5uur ben ik weer aan boord en ga later weer wat buurten bij de buurman van de Secunda ,om 8 uur alarm maar ditmaal zijn we zo brutaal en blijven aan boord .Het toeval wil dat mijn buurman alleen radio Oranje kan horen als het alarm is ,want anders hoort hij alleen maar radio Hamburg die gaat boven alles uit.

5 Maart Tegen 9 uur ga ik op weg naar het kantoor en kom er behouden aan na eerst nog 1,5 uur in een bunker gewoont te hebben .De tram staa'te en wij moesten of we wilden of niet allemaal de bunker in.. Er staan hier van die hoge ronde torenbunkers het lijkt net een molen zonder wieken.Er was ook radio,s in endan hoor ik dat er een aanval op de stad word verwacht .En werkelijk het was zo ofschoon je er binnen weinig van merkt. Later als we er weer uit mogen vliegen de brandweer auto,s voorbij naar het getroffen gedeelte ,Hetgeen later bleek te zijn een olie raffinaderij te Harburg ,dat is een klein uur rijden van de plaats waar wij met het schip liggen Theo was niet naar de bunker geweest hij dacht het zal wel niet zo,n vaart lopen maar er waren toch brand bommen gevallen bij de neef waar hij aan boord was

4

Die lui op het kantoor zijn heel aardig ,wat dat betreft is het hier wat intiemer als in Holland .Bij ons in Holland kom je voor zo,n loketjē en als je lang genoeg wacht komt er zo,n kwajongen met zijn kop er door en vraagt wat je wilt ,de werkelijke bazen krijg je nooit te zien ,hier bestaat zoiets niet .Je word binnen gelaten en je komt in een goede stoel te zitten en de kennismaking kan beginnen .Je word hier aangesproken met herr kapitein .Als we tenslotte afgerekend hebben ,vraag ik of er geld n naar A. MSTERDAM gestuurd kan worden en na enige informatie,s glijkt dat te kunnen .Ik verz~~iek~~te ze dan 1000 mark over te maken naar moeder de vrouw .Na de middag moet ik weer terug komen om 3uur ,want wij zijn niet klaar gekomen ,om 4 uur ben ik zover en dan ga ik naar de distributie om nieuwe bonnen en een schiffs bedarf karte ,maar hier is het zp druk dat ik maar besluit om morgen terug te komen . Om 8 uur weer alarm en naar de bunker als we er weer uit komen is het 9 uur dus nu hebben we radio Oranje verpats . Maar we horen nu de berichten in het duits van Tante Engelina S nachts om 3 uur nog een keer vooralarm maar dan gaat het gelukkig weer veilig

6 Maart Van morgen al om 6 uur op en dan met tram naar het hoofd station en dan naar Hamburg -Riste te reizen ,want ik moet mijn Kerst geschenk nog in ontvangst nemen .Deze electriche trein loopt door hwt grootste gedeelte van hamburg stad en net buiten het drukke stads gedeelte ligt de Flak-kazerne waar ik zijn moet ,een tiental stations onderweg stopt hij nog m maar alles is uitgebrand .Zo ver het oog rijkt zie je niets dan puin .Ik ktijg 2 ons tabak 2 stukken scheerzeep en 2 mappen schrijf papier ,en nu moet ik mijn best doen om vlūg te varen zeggen ze .Nou dat komt wel in orde zeg ik ,we hebben nu geen soldaat meer aan boord en dus regelen we dat wel op onze manieren vooral als we met de Secunda slepen dan zijn we eigen baas . Om 11 uur sta ik weer op het distributie kantoor en kom dan klaar met de bonnen geschiedenis .Ons plan is om met de vloed zelf 15 km hogerop te varen ,want het is hier wel een beetje te gevaarlijk,maaar morgen moet ik nog wat meateriaal halen zodat er man daag nog niets van komt .Om 8 uur vooralarmals het nu maar geen volalarm word ,anders moeten wij weer gaan bunkeren .Nee hoor de Hamburger zender is weg en we horen Tante Engelina van de Holl: grens tot bijna in Bonn staan de geallieerde aan de Rijn .Zo gaan we toch een keer de verlossing tege moet. Om 10 uur naar bed en om half elf volalarm ener weer uit .We hebben moeten verhalen en moeten nu over zes schepen heen en dan over een dok eer je de wal hebt bereijkt ,en dan nog een minuut of zeven lopen naar de bunker ,als wij er komen zit hij al weer vol .om 12 uur liggen we weer op bed ,en blijft de nacht rustig wel vooralarm maar geen volalarm.

7 MMAart Van daag ben ik nog maar eens naar het kantoor geweest weor de polis van de verzekering .De heren hebben ons verzekerd maar de premie moeten we zelf betalen dat is 285 mark per 3 maanden en we zijn voor 25 000 mark verzekerd . Van daag hebben we weer 3 keer vooralarm gehad maar nog geen volalarm of schoon ze weer heerlijk aan het kunst nevelen waren snachts nevelen ze even goed als overdag ,we hebben al een keer gehad dat we er niet door konden ,om in de bunker te komen .Mijn buurman staat op de helling en de nieuwe schroef hangt er al aan .

5

Maar er moet geloof ik nog meer gebeuren ,dus de rest van de week zal er wel mee gemoeid zijn .Morgen willen we proberen om wat hogerop te komen want hier is het te onrustig met dat sirene gehuil .Wij kunnen er nu niet meer af lopen en moeten telkens met de vlet naar de wal .Theo gaat om 7uur naar de bioscoop ,ik ga om 8 uur naar mijn buurman op de werf .ikneem het wittetasje mee met de papieren ,kleden sjouwen we nooit mee ofschoon de meeste het wel doen .Zij hebben daar voor speciale rug zakken voor en soms nog een koffer vol..Het alarm komt dit keer wat laterals anders kwart voor acht en dan is het ook al volALARM .Wij trekken weer naar de bunker als we er aan komen zit hij al stamp vol zitplaatsen zijn er niet meer .Ik kom in de nabij heid van een leuk vrouwtje te staam en als ik een praatje met haar maak grijpt ze onder haar deken en haalt ze een klapstoeltje te voor schijn en kan ik gaan zitten .De meeste vrouwen hebben dekens over de benen want op de vloer kan het flink koud zijn ,maar als de toren een half yuur potdicht zit is de atmosfeer zeer benauwd met zo,n massa mensen .Er word wel voortdurend frisse lucht ingepompt anders stikten ze zo .Heel boven in de toren de radio en ieddr ogenblik komen er berichten over aan komende vliegtuigen.Dan komt er bericht dat er rekening mee gehouden moet worden dat er een aanval op de stad op komst is .Weer even later horen we dat er bommen zijn gevallen op stads deel Harburg en dat er nog meer vliegtuigen in aantocht zijn ,weer even later hoor ik een bommenwerper af geschoten maar de mensen reageren er totaal niet op ,de ras echte Hamburgers weten wel dat ,dat niets betekend ,hier hoort men ook geen Heil Hitler . We hebben 1,5 uur in de bunker gezeten als we eindelijk weer frisse lucht in ademen en dan zien we dat Hamburg weer in lichterlaaien staat .OM half twaalf liggen we weer op bed en het blijft gelukkig rustig.

8 Maart Van morgen zijn we om 7 uur vertrokken het wasover de vloed en ons vletje pufte met ons hogerop naar wat rustiger oorden .In de richting waar gisteren avond de bommen zijn gevallen stijgen reusachtige rook wolken ten hemel .Ze hebben deze keer wel raak gegoooid want een grote olieraffinaderij staat in brand .Zo ver als het oog rijkt drijftner een awarte rook sliert langs de hemel .Als we 8 km hogerop zijn gaan we ten anker want de vloed houd hier op .We zuklen proberen of we hier wat briketten kunnen ruilen voor levens middelen .Theo is er op uit geweest maar er is niets te rommelen het zijn hier allemaal tuinders ,dus als de wind morgen goed is gaan we onder zeil en zien of we wat hogerop kunnen komen . Om 8 uur horen we weer alarm ,maar we hopen dat we hier wat rustiger liggen.We liggen net op bed en ik hoor vliegtuigen over ons heen brullen ,en dan p begint de hel los te barsten .Het blijkt dat overasl in de buurt afweer - geschut staat want het knalt ,dat het schip ligt te schudden .Ik kijk eens even door het raam in de richting Hamburg en daar is de weer helemaal verlicht .door rode en groene vuurballen dat zijjn aanval tekens .Het inslaan van de bommen kan men goed voelen .telkens krijg men dan nog luchtdruk . We durven er niet uit voor de splinters van het afweer geschut Het hele drama duurt ong: 40 minuten en dan is het opeens stil een onnatuurlijke stilte.

9 Maart Van morgen heb ik het kantoor op gebeld dat we hier liggen, maar ze zeiden dat we morgen nog maar eens moesten bellen want dat we waarschijnlijk met een sleep mee zouden gaan.de Secunda was nog niet klaar .Nou toen hebben we de mast op gedraaid de fok aangeslagen want die ligt al zolang we in duitland zijn op de luikenen die is alles behalve droog Om tien uur staan we onder zeil er waait een flinke bries en we lopen vlug weg .We hebben hier veel bekijk overal aan de wal ziet men mensen kijken naar dit geheimzinnig vaartuig . Om 4 uur zijn we bij een klein dorpje en hier willen we maar blijven

6

Het zeil is nu mooi droog en we werken het nu in het ruim onder de roef.
.Van morgen rookte het nog geweldig in Hamburg ,ze hebben toch nog een plaatsje gevonden waar wat te vernielen was ,ik ben tenminste blij dat we die griebus uit zijn.

10 Maart We liggen nu bij een klein dorpje het heet Oberschacht hier staat km 686 dus we zijn nu een km of 30 van Hamburg .Ik heb vanmorgen ~~in~~ weer het kantoor gebeld en we zullen nu volgende week Woensdag gaan slepen Onze buurman de SEcunda is nog niet klaar voorlopig en ze wolden ook zo graag Hamburg verlaten .Voor ons was het ook plezieriger om samen te varen want hij is ook maar alleen met zijn vrouw ,hij heeft wel een knecht maar die heeft ook nooit gevaren hij komt uit Zeeland .Van daag heb ik een ruiltje gedaan .We zijn nu in bezit van een mooi konijnen beest en een mud aardappelen .Het zijn hier heel aardige mensen veel vriendelijker dan verder op in Saksen ,hier maakt het niets uit of je een auslander bent .Het waait de hele dag en nacht al storm kracht ,we liggen hier heerlijk te schommelen op de Elbe .Wij zijn ook weer aan de grote was .Ik heb er nu maar wat meer was poeder in gedaan ,want ik kreeg in de schiffsbedarf karte voor 6 maanden 6 pakken zeepoeder en 2 stukken zeep .Dat gaat volgens de sterkte van de motor zei mijn buurman en toen heb ik maar gezegd dat onze motor 115 pk was ,ik wil tenslotte voor een leugentje van 100 pk niet met een smerig hemd lopen .Daar gaat de sirene al weer volalarm storm of niet de tommies komen precies op tijd altijd even voor of even over 8 uur

11 Maart Naar de kerk hoeven we hier niet want Katholieken zijn hier niet dus we maken er maar wasdag van ,en dat gaat niet zo vlug want we hebben nog steeds maar twee emmers ,en als het kookt moet het eerst weer kouder worden want ik moet het met de hand wassen ,maar het gaat toch.Vandaag was het weer raak in Hamburg ,ofschoon we er nu ca 30 km vanaf liggen trilde alle deuren nog .De wind was er recht vandaan naar ons toe en een uur later was het een komplette zonsverduistering zo donker werd het het was allemaal rook en later viel er allemaal as en papier snippers .De telefoon ging ook niet meer naar Hamburg .Zie zo dit is weer genoeg voor vandaag het is weer volalarm en als ik op de klok kijk is tommie netjes op tijd het is 8 uur!.

12 Maart Van daag ben ik nog op ruilhandel uit geweest maar dat viel niet mee wat ik graag gehad willen hebben nml spek is niet te krijgen. Ze laten nog steeds ons hier rustig liggen .Hier tegen over is een ondergrondse munitie fabriek en een paar km hoger is een dynamiet fabriek, maar de tommies weten het schijnbaar nog niet want hier is nog geen bom gevallen .Twee grote schoorstenen steken in de lucht maar zo gauw er alarm is verdwijnen ze tussen de bomen in het bos.en zie je niets meer. Vandaag hoorde ik dat ze Zondag de haven werken en de grote weven van Blum en voss in Hamburg en het hoofdstation hebben gebombadeerd. Nu ik mijn buurman kwijt ben hoor ik niets meer van Tante Engelina.

13 Maart De dag gaat weer rustig voorbij ,het is nog steeds koud winderig weer en onze Actief ligt moederziel alleen op de Elbe te dobberen. Er komen heel weinig schepen de Elbe op .De telefonische verbinding met Hamburg is nog steeds verbroken zodat ik ook van daar niets verneem .Tegen de avond ga ik nog eens een rondje door het dorp maken om te kijken of ik nog iets kan ruilen ,maar er valt niets los te krijgen.

14 Maart Van morgen is het toch weer gelukt met ruilen voor 8 zakken briketten kreeg ik een flink pond spek 12 eieren en een pakje shag en zo moesten we er door zien te komen .Om 12 uur heeft het weer flink geknald.Ik vermoed dat ze een spoorweg bij Lunenburg geraakt hebben .Hier in de buurt zagen we geen vliegtuigen.

15 Maart Van daag is het weer wat beter en wat zachter er schijnt af en toe een lekker zonnetje ,maar veel lust tot werken zit er nog niet in .We hebben de ruimen een beetje in orde gemaakt er zaten nog plekje's onder de buikdenning waar nog wat kali zat ,en dat is nu ook weer klaar.We hadden voor afwisseling vandaag een klein brandje aan boord in het voor onder Theo had een puts met koolteer op de kachel gezet om het dunner te maken maar toen het etenstijd was kwam hij naar achter om te eten .Na het eten keek ik toevallig naar voren en zag van die zwarte rookwolken uit het voor onder komen via de kachelpijp .De teer kookte over en liep nu in de kachel Toen we erbij kwamen konden we er niet meer in door de rook .De vlammen sloegen rond de kachel en de tafel en een klein kleedje brande rustig .Nu ging het met groot blus materiaal er op en na 6 a 7 putsen water was het vuur gedoofd maar op de kachel pruttelde de teer nog lustig na .Na veel gehengel kreeg ik de puts yte pakken en kon hem eruit halen.Maar het vooronder zag er treurig uit ,door het waterin de gloeiende teer was dit over alles heen gespat en zat alles onder het teer.Met gasolie en petroleum hebben we het grootste er weer af gekregen En tenslotte nog steeds tegen 8 uur alarm.

16 Maart Nog steeds geen sleepboot die ons meeneemt er komen trouwens heel weinig slepen op .De telefoon is nog steeds gespert naar Hamburg zo dat we ook niet weten of er een voor ons op komt,en van de Secunda zie ik ook niets zo dat de reparatie wel langer heeft geduurtVan daag was de keuken weer af karbonade met witte kool,deze weelde kan men zich een paar maal per maand veroorloven.Wij moeten nu 5 inplaats van 4 weken met de bonnen toe komen

17 Maart Van morgen heb ik toch verbinding gehad met Hamburg en nu wisten de heren niet dat ik hier lag .De boot had in Hamburg mij niet kunnen vinden en van morgen kwam hij hier voorbij en liet mij ook liggen.Toen wij verleden week hier kwamen heb ik direct met het kantoor gebeld waar we ~~lag~~ lagen en tevens een telefoon nummer waar ze naar toe konden bellen voor orders ,maar dat hebben ze zeker vergeten te noteren en nu vroegen ze hoe of wij hier kwamen .Ik zal in ieder geval een bewijsje vragen dat ik elke dag gebeld heb dan kunnen ze me tenminste niet van sabotage beschuldigen Nou zullen we Maandag of Dinsdag vertrekken zoals ze zeggen

18 Maart Een kerk hebben we hier niet dus wat dat betreft hebben we een makkie We slapen extra lang zo is het middag voor je het weet ,om 4 uur ga ik nog even het dorp in bij de veerman is een cafe maar geen bier .Ik lees wat in de krant en lees ook dat de geallieerde al over de rijn zijn bij Remagen, over het Holl: oorlogs gebied lees je niets.

19 Maart Het is al weer slecht weer hard waaien en regen buien ,ons drinkwater was bijna op en nu heb ik hier een paar hinderd liter gehaald.Om 3 uur smiddag ik zit wat te schrijven hoor ikeen motor blazen en daar komt de dalmatia af.Vorig jaar nov: had ik mijn zwagerhet laatst gezien in Minden ,nu varen zij afvarend naar Hamburg .Maar hij draaide op en tot mijn verbazing was mijn jongste zusje aan boord ,dat was natuurlijk een hartelijk weerzien .Zij had de oorlogs dagen in sept: 1944 meegemaakt in Doornenburg en dat was nogal spannend ,maar tot onze grote vreugde waren allen nog springlevend Het was voor het eerst dat ik wat van mijn ouders en broers en zusters hoorde uit Holland .Veel was van hun schepen vernield en gestolen en hun schepen zaten nu hoog en droog op de wal.Het was een geruststelling weer eens iets van de familie te horen.

20 Maart Vanmorgen om 8 uur gingen onze bureen weer verder opreis naar Hamburg en wij blijven maar trouw wachten tot er een boot komt die ons mee neemt .Het is storm weer wij liggen te slingeren op de Elbe er kwam vanmorgen een kabel ballon over ons heen suizen die ~~al~~ was zeker door de storm losgeslagen .Gisteren avond hoorde ik nog Tante Engelina ,bij mijn zwager ,maar het gaat nog steeds de goede kant op .Ze werken nu met bommen van 20 ton datzal nu wel een beetje AMERIKAANS ZIJN MAAR ze zullen wel aardig knallen die knapen. Om 3 uur ben ik brood halen geweest en als ik terug komis het volalarm .Het waait nog flink maar ik meen toch al vl vliegtuigengeronk te horen en dan kijk ik naar de richting van Hamburg en daar gaan de eerste aanvals tekenen al in de lucht en nu kan ik het inslaan van de bommen duidelijk horen doordat de wind uit die richting komt.We kunnen nu ook de vliegtuigen goed zien tekkens formaties van 12 tot 15 stuks .Dat kan mijn zwager net treffen als ze door zij n gevaren,zijn ze nu in Hamburg Engelse jagers kruizen boven ons en dekken met een boog van 20 tot 30 km de bommenwerpers 34 aanvals strepen hebben we geteld dat zijn ca 300 vliegtuigen .We zien echter weinig brook wolken het meeste zal wel in het puin gevallen zijn ,de vliegtuigen vlogen op stratosfeer hoogte boven het lucht afweer uit

21 Maart Van morgen om 7 uur blaasde de sleepboot en ja hoor onze oude sleper de Kronprinz Cecilia moest ons hebben ,wij knopen hem vast en nu varen we weer hogerop.We zullen wel naar Riesa moeten denk ik onze buurman de Secunda is nog steeds in reperatie want die zie ik niet verschijnen Om 7 uur is het afgelopen en gaan we ten anker .We gaan nu weer buurten bij de zelfde buurman waar we de winter mee hebben door gemaakt in Riesa Dat is ook wel toevallig dat die ook weer in de sleep hangt Hij gaat ook weer naar Riesa ,en we horen nu ook weer Tante Engelina en de geallieerde vorderingen.

22 Maart In Lauenburg krijgen we er nog schepen bij en er gaan er ook wat af,ne lopem we nog hard maar dat gaat wel over als we in Wittnberge zijn

want daar krijgen we er nog zes bij .We krijgen nog alarm en liggen een uur stil en ten anker maar er gebeurt niets en we gaan weer verder.Savonds gaan we weer even luisteren , en nu hoor ik dat de koningin in bevrijd Nederland is geweest en overal een bezoek heeft gebracht

23 Maart Tegem 8 uur zijn we in Wittenbergen hier word twee uur gelegem om boodschappen te doen .Als alle weer aan boord zijn gaat het weer verder .We gaan nu nog drie km per uur ,maar dat mag niet deren .Het is prachtig mooi weer het zonnetje is al lekker warm en er word geteerd en geverfddat het een lust is

24 Maart Met 3 km per uur sikkelen we hogerop,het is nog steeds heerlijk weer en ofschoon er werk gehoeg aan boord is,word er veel gepraat en weinig uit gevoerd. Er zit toch geen animo in .We krijgen nog een uur alarm en de sleep ankert maar er gaat niemand van boord

25 Maart Weer een mooie dag mooi weer .We hebben een motor opzij ,en daar krijg ik een zak uian van voor een paar zakken briketten,en gisteren had ik een buurman daar kreeg ik een emmer tarwe van voor een paar zakken briketten

26 Maart Om 10 uur zijn we in Maagdenburg ,we komen midden voor de stad te liggen als je het tenminste nog een stad kunt noemen .Ik ben nog even aan de lop geweest ,maar zo,n verwoesting heb ik nog nooit gezien ,Hamburg was erg maar daar waren nog een paar punten waar nog wat huizen stonden maar hier is werkelijk alles kapot en dat alles is in 40 minuten gebeurt Dicht aan de Elbe is een klein noodwinkeltje en daar koop ik een brood en wat levensmiddelen . 1000 gram brood is ongeldig en nog enkele abtikelen en het word nog minder ze beweren dat we ook geen toeslag meer krijgen . Nou dat word dan honger lijden.

27 Maart We hebben een rustige nacht gehad in Maagdenburg Gisteravond kregen we tegen 9 uur volalarm maar ze gingen voor de 33 ste nacht naar BERLIJN .Hier is ook niets meer te slopen waar wij liggen alles in puin Wij moeten in Wahlwitzhafen laden ,ofschoon daar de boel ook kapot is gebomd. zal er toch weer geladen worden. Om 5 uur nm komt onze Prinses C Cecilia weer op en een berg bruinkolen liggen aan dek ,andere kolen hebben ze niet meer .De kaptein zegt nu dat we toch weer naar Riesa moeten, en dat er nog een Belgisch schip mee gaat van Walwitzhafen naar Riesa.Net boven de stad is het gebeurt en gaan we weer voor anker.

28 Maart We hebben een zware sleep en gaan pl m 3 km per uur Onze burenen van de winter zijn we nu kwijt want die zijn met een andere boot mee gesleept ,dus nu hebben we geen nieuws meer van de andere zijde.

29 Maart In Walwitzhafen krijgen we de Regie 7 opzij daar zijn we ook mee naar Emden gekomen ,dit is de Nieuwe Zorg van Zwartsluis schipper van Urk

30 Maart om 10 uur zijn we in Wittenberge en hier word geankerd om in-kopen te doen Er zijn maar een paar winkels en het is er zo druk ,dat het een uur duurt voor ik het stukje worst en vlees bij de slager hebte en dan blaast de boot voor vertrek ,vlug nog een brood en dan naar boord Gis-teren passeerde we Rosslau net boven Walwitzhafen daar lag nog een ouder-wetse boogbrug een lastig object voor de scheepvaart ,hij was geheel van hout behalve de pijlers .Nu hebben de tommies er brandbommen op gegoooid en is hij helemaal afgebrand alleen de pijlers staan er nog .De schippers zeggen dat is het eerste goede wat de tommies gedaan hebben.

31 Maart Het is koud weer en het waait hard aan dek is het niet aangenaam IK heb in wittenberge een piek fijn stukkie vlees gekregen en wat soepbeentjes en daar kan ik me nu nuttig aan besteden Er komt zeer weinig vaart af.

1 April Pasen maar voor ons is het weer een slechte Pasen .Wij moeten varen .Tegen de middag zijn we in Riesa .De sleep blijft onder de brug liggen ,en wij gaan een beetje gras plukken voor ons konijn.Hij stond al op het programma als paashaas maar nu we nog vlees hebben heeft hij zijn leven mogen behouden ,we zullen hem nog maar even voeren ,misschien word hij nog vetteren in tijd van nood hebben we nog wat achterdehand

2 April Vandaag hebben we ons gemeld maar ze weten nog van niets. Er liggen nog 3 regie schepen ook leeg die zijn Zaterdag gekomen .De 2 Duitse burenen die de winter met ons hebben door gebracht komen ook bij ons liggen .Nu hoor ik voor het eerst weer nieuwsberichten over de radio .Ze gaan goed vooruit ,ze zijn al in Munster en over het D M Eeems kanaal Als het zo door gaat dan zijn ze zo aan de Elbe en dan zal onze baas ons wel laten terug gaan naar Holland.

3xMax April Nog geen orders dus maar afwachten Van daag had ik een ~~re~~ reuze boffer ,ik had mijn oude rokerskaart van de vorige periode nog bewaard en daar kreeg ik nu nog 60 sigaretten op .De meesten hadden hem weggegooid want je krijg er nooit meer als 60 sigaretten op en nu dan 2 x 60 sigaretten dus als je zonder zit is dit weer eens een bof. Brood en naerungsmittel en magarine hebben we wel wat minder gehad maar vlees is zo gebleven en als paas extra 6 eier.

4 April Wij hebben nog steeds geen orders om te laden ik denk dat de wehrmacht geen briketten meer krijgt ,de kou is nu voorbij en dan zullen de fabrieken wel eerst aan de beurt komen ,maar dan zullen ze ons wel ontslag geven al hoewel er in **het** contract staat dat de firma ons verder huurt in zo,n geval ,maar dat was toen de ⁱⁿ bezetting nog in Holland was.

5 April Van middag hadden wij groot alarm er kwamen vliegtuigen over maar ze gingen toch voorbij ofschoon we wel bommen hoorden vallen .Ik hoorde van middag dat de Amerikanen al over de Weser zijn ,dus als ze zo opschieten dan zijn ze ook zo aan de Elbe Wij staan al vol verwachting op de bevrijding te wachten ,maar dan zijn we nog lang niet in holland met het schip want de kahalen zijn nog steeds kapot maar er komt dan tenminste een eind aan de slavernij.

6 April Wij hebben nog steeds geen orders maar wij worden wel genoteerd en het vermoeden bestaat dat we misschien voor bruggenschip worden gebruikt Op verschillende plaatsen zijn over de Elbe schip bruggen gebouwd . Ik heb nog een brief geschreven naar mijn vrouw maar er word geen post meer aangenomen voor het buiteland. Tot overmaat van ramp is de radio van de buurman kapot gegaan dus nu horen we niets meer.

7 April Van daag heb ik de nieuwe bonnen gehaald maar daar kun je geen wijs uit worden ,Eerst stond er altijd op wat je kreeg maar nu zijn het alleen maar nummers .De tommies hebben veel levensmiddel kaarten uitgegooid en nu hebben ze allemaal nieuwe gemaakt,ook geld word eruitgegooid hoewel het slecht is nagemaakt dus kun je er niet veel mee beginnen,maar je kunt nog beter 1000 mark op je kop krijgenn als een bom.

11

Het is tot nu toe hier nog erg rustig .Je merkt er niets van dat Duitsland steeds kleiner word.

8 April Gisteren kregen we orders om de haven in te varen we moeten nu toch briketten laden,maar waar heen dat weten ze nog niet .Gisteren avond om 11 uur was het weer vuurwerk in de lucht .Het was nog een 60 a70 km van ons vandaan ik vermoed dat het Leipzig of Chemnitz is .De lucht was hel verlicht en het afweer geschut blitste er vernijnig door heen . Ik lag op bed maar ben toch maar in de kelder geklommen hoewel er hier geen vliegtuigover kwam .Goede bunkers hebben ze hier niet ,zodat de meeste schippers dan ook aan boord blijven .Van morgen ben ik weer op stap geweest naar de kerk en heb ik mijn Paas plicht gedaan

9 APRIL Heden morgen kwam er weer een bij ons en nu mogen wij weer niet laden wij zijn voorlopig wêr in beslag genomen en moeten weer nieuwe orders af wachten ,Het is bijna de hele dag voor alarm je kunt nu merken dat het front korter bij komt Van de overzijde horen wij nog niets meer dus moeten we maar genoeg nemen met wat de Obercommendo van de wehrmacht ons op dist

10 April Gisteren was het weer groot vuurwerk alle steden die in een omtrek liggen van zo,n 50 tot 70 km waren hel verlicht door lichtkogels Maar hier bleef het nog rustig .Ik was met een paar schippers een eind het land ingelppen want je weet tenslotte toch niet waar je hier in moet kruipen .Ik ben naar het kantoor geweest en nu moeten we toch laden,en wel voor Hamburg ,maar of we er nog komen dat zal wel een groot vraagteken zijn.

11 April Van daag hebben we 57 ton geladen ,het gaat niet vlug want we laden met bakken en die moeten wij zelf loskoppelen boven het ruim. Om 5 uur is het afgelopen . Het is prachtig weer en als we ons rantsoentje brood hebben op gegeten ga ik een eindje wandelen,Theo gaat naar de bios Op eens hoor ik machinegeweer vuur en daar komen een paar vliegtuigen zeer laag over de stad en dan begint ook het afweer geknetter ,het zijn allemaal lichtsporen in de lucht maar tommie of ruska wie het zijn kan ik niet zien vliegen rustig verderzij komen nog eens terug,maar schiet alles mis. en dan verdwijnen ze ,en heel RIESA IS DE SCHRIK IN DE BENEN GESLAGEN want ze hebbn hier nog niets mee gemaakt. Theo stond in een lange rij voor de bioscoop toen het geschiet begon en alles stoof weg naar veiliger oorden,hij kon zo een kaartje krijgen en de bioscoop zat nog niet half vol.

12 April Van nacht is het nog goed gegaan ofschoon ieder wel wat verwacht had ,want gisteren hebben ze de boel eens goed bekeken .Van morgen om 6 uur zijn ze weer begonnen te laden .Mijn buurman van de Secunda is onderweg vast gehouden ,dus die komt niet hier .Om 11 uur hadden we weer bezoek van vijandelijke vliegtuigen ,het knetterde nog wel even ,maar ik geloof niet dat er wat gebeurt is..Om 4 uur hebben we 165 ton geladen en is de schuit vol ,we kunnen trouwens toch niet dieper want het water valt op de Elbe gestaag.

13 April Heden morgen hebben wij de papieren gekregen voor Hamburg maar daar komen wij voorlopig niet. Er mag geen enkel schip meer afvaren want de geallieerden zijn reeds over de Elbe bij Maagdenburg. Nu worden alle schepen 10 km hogerop gesleept en daar moeten we blijven liggen. De haven moet helemaal leeg. Er liggen twee vaste bruggen over de haven en die zitten vol springstof en die worden opgeblazen als de vijand nadert. Maar ik geloof dat het kort dag is want er rijden ~~ed~~ hele dag grote kolonnes voertuigen van het leger vol met soldaten langs de stad in. In de stad zelf zie je niets anders als soldaten met pantser vuisten lopen. Van nacht blijven we nog in de haven liggen, als ze de bruggen laten springen vannacht zitten we opgesloten.

14 April Dat was een korte nachtrust, ik lag om 11 uur op bed maar nog wakker, toen ikenige vliegtuigen hoorde brommen maar er geen alarm gegeven dus bleef ik rustig liggen in de veronderstelling het zijn Duitse vliegtuigen. Plots kwam er een lichtstraal omhoog suizen de hele reef was hel verlicht voor een moment en dan hoorde ik nog meer fluiten, en viel er een bom precies midden in een veld van olietanks ca 7a9 stuk ongeveer 200 meter van ons van daan, nu wou ik er wel uit, ik durfde geen lamp aan te steken want de koekoek was niet verduisterd, maar dat gaf eigenlijk niets, want de een na de andere tank vloog in de lucht ne het was helder dag in de roef! Gauw wat kleren aan en met een noodgang de wal op en het veld in. Er vielen in totaal slechts 10 bommen maar telkens als er een naar beneden kwam en ik hem hoorde fluiten dook ik het gras in. Het heeft tot van morgen 7 uur geduurd voor de brandweer de brand weer onder controle had, het was wel een stukje preciesie werk van de vliegers om in het donker zonder lichtkogels de tanks zo precies te raken. Het is vanmorgen een run op de winkels en ~~meeste~~ ^{ve} goederen kun je nu zonder bon krijgen, zoals meel suiker en conserven en snaps. Maar ik heb nog geen kans gekregen Theo is weer op stap maar we willen de haven ook uit want nu zullen ze wel vaker terug komen. De Engelse en de Amerikanen zijn nu dicht in de buurt en kunnen nu elk ogenblik hier zijn. Ofschoon roosevelt dood is blijven ze er ~~de~~ gang in houden.

15 April Zie zo het is weer Zondag en wel een rustdag maar geen kerk. We liggen nu 20 km boven Riesa, hoe het dorpje heet weet ik nog niet. Hier zullen wij de bui afwachten moeten. Als ik dit schrijf, horen wij in de verte de sirene een lange huil toon geven, dat is het teken dat pantsers troepen in aan tocht zijn. Vannacht heeft onze roefdeur weer eens flink gerrammeld dus ze hebben hier of daar weer eens een zwaar bombardement gehad. We liggen hier tussen de bergen in zodat je niet veel kunt zien wat er op afstand gebeurt. Gisteren om 1 uur gingen wij van Riesa en we waren nog maar even boven de stad en hoorde wij schieten, toen zagen wij een paar vliegtuigen en die bewerkte een spoor trein een kwam later nog over de sleep maar hij schoot gelukkig niet. Het waren Russen je ~~kon~~ het teken met de rode ster goed zien. Even later bombadeerde vliegtuigen het vliegveld van Riesa. Drie Hoof: van onze ploeg moeten naar de Tsechische grens voor bruggenschap. Het water valt nu voortdurend zodat we spoedig niet meer varen kunnen maar dat zal voorlopig nu ~~ya~~ toch wel niet meer kunnen, want al de bruggen liggen in de Elbe.

16 April We liggen hier al rustig ofschoon de hele dag de Engelse en Russische jagers in de lucht zijn, ze schieten nu op alles wat vaart en wat op de weg beweegt. Ik hoor zojuist dat het vliegveld van Riesa in brand is geschoten en je kunt het zien want er is een geweldige rookontwikkeling. De mensen zijn hier erg vriendelijk dat scheelt wel wat bij Riesa. Een paar keer per dag vlieg ik de wal op als de tommie naar beneden duiken want vertrouwen kun je ze nooit

17 April Heden morgen tegen 8 uur passeerden hier een sleep en een tankschip in de opvaart, dat hadden de Engelse jagers gezien en daar kwamen ze naar beneden gedonderd een regen van kogels sloegen op de sleep neer we vlogen de wal op maar je kunt niet zo vlug zijn of je bent toch telaar. Voor de tweede keer kwamen ze naar beneden en opende het vuur op een afvarende sleep een kaptein van een radar boot werd dodelijk getroffen, en bij het opvarende tankschip werd de matroos neergeschoten terwijl hij in de roeiboort zat om te proberen aan de wal te komen Theo heeft hem met de vlet aan de wal gebracht maar hij was al dood. Ik durf nu niet meer aan boord te blijven als er jagers komen.

18 April Van morgen om 7 uur waren de jagers al weer present ze schoten op alles wat beweegt. Ze zijn zowat de hele dag boven ons aan het kruizen maar ze hebben ons nog met rust gelaten. Overdag word er bijna niet meer gevaren alleen snachts word er nog geprobeerd om te varen maar nu is het volle maan en vliegen de jagers ook snachts. Er is ook al een kolen boot geweest en die wil de briketten lossen. Er komen ook wel bommenwerpers over die gaan naar Dresden maar daar is echt niets meer te vernietigen. Nieuwsberichten horen we haast niet meer, want de meeste zenders zijn uit de lucht

19 April We hebben een rustige nacht gehad maar tegen 11 uur waren de jagers weer in actie ik was maar weer naar de wal vertrokken, maar Theo blijft maar steeds aan boord, hij zegt op ons schieten ze niet want we liggen stil, maar dat koste hem bijna het leven, want plotseling kwamen ze laag over het water en schoten ze op al de schepen die hier lagen de Actief kreeg de volle laag de inslagen waren in de luiken destuurhut en zelfs in het achteronder waar Theo gevlucht was, mijn buurman werd ook verschillende malen getroffen maar ook hij was aan boord maar wonder boven wonder werd niemand getroffen. 2 Tankschepen zijn gezonken en nu zit de schrik er wel in. Ik blijf nu maar helemaal aan de wal en zoek bescherming in de huizen Tot nu toe schieten ze nog maar met machine geweren maar als ze met boord kanonnen gaan schieten staat alles zo in de brand.

20 April De hele dag gieren de jagers over ons heen maar ze laten ons voorlopig met rust maar vertrouwen doen we ze nu niet meer, we proberen vlug wat eten te koken en dan maar weer vlug aan de wal. Een 12 a 15 km lageruit horen we regelmatig explosies ze zijn daar van alles aan het opblazen, hier zegt men dat het een minuut op slag plaats is. Geweldige rookpluimen stijgen ten hemel. Je kunt nu ook geregeld geschut horen donderen, we vermoeden dat de Russen al bij Riesa zijn ofschoon de nieuwsberichten melden dat ze bij Leipzig zijn. Van nacht word er om beurten wacht gelopen, wij liggen bij van Urk opzij die heeft de eerste wacht.

Van nacht zijn er nog een paar slepen gepasseerd .Er word hier ook extra levensmiddelen uitgedeeld maar ik krijg niets want auslanders komen niet in vrage.Theo wel want die heeft Duitse kaarten en hij spreek goed Duits

21 April Van nacht was alles in rep en roer om 11 uur kwam er een paar soldaten en nu moeten alle schepen naar de andere kant van de rivier Ook alle bewoners van het dorp moeten nu vluchten naar de andere zijde van de rivier,want de Russen zijn op komst .Als we niet vlug over gingen werden we in de grond geschoten.Nou wij gauw de draden los en naar de andere kant gehaald ,mijn buurman waar ik bij opzij lag raakte aan de grond en die zit nog steeds vast ,want het water valt nog steeds.Wij hebben wacht gehouden van nacht maar er is niets gebeurt

22 April wij liggen midden in de rivier en kunnen met de vlet niet aan de wal komen want de kanten zijn hier erg droog,Er zijn inmiddels twee tankschepen die leeg zijn voor ons komen liggen en daar moeten we de vlet aan vast maken en dan naar de wal..We hebben wat dekens en wat kleren aan de wal gebracht voor al als ze schip in brand schieten .Je kunt nergens onderdak krijgen alles zit vol vluchtelingen .Als we het schip moeten verlaten gaan we aan de wal in een paar bosjes huizen in de open lucht. Het is snerpent koud het lijkt wel winter ,we hebben ook nog hagelbuien gehad Maar alles is opmerkelijk stil er is geen vliegtuig in de lucht Men spreekt hier van een wapenstilstand van 24 uren er gaan ook geruchten dat Japan gekaputuleerd heeft.Duitse nieuwsberichten hoor je nu ook niet meer want de strom is nu overal uit gevallen.aan de wal zitten ze nu met een kaarsje . Om 5 uur een geweldige knal uit de richting Riesa en dan aanhoudend kanon gebulder ,men vermoed dat de aanval op Riesa is ingezet .Even later horen we dat ze de bruggen in Riesa hebben laten springen. Dus morgen kunnen de Amerikanen en de Russen elkaar ontmoeten .Tegen 11 uur savonds houd alles weer op en word het stiller ,wij gaan nu maar slapen en we pitten rustig tot smorgens 7 uur.

23 April HET KNALT AF EN TOE NOG WEL maar je weet niet wat het is er lopen zo veel geruchten men verteld dat de Russen ingesloten zijn en dat de Amerikanen een wapen stilstand hebben gesloten ,ook vandaag was er geen enkel vijandig vliegtuig in de lucht. Wij hebben nog mensen over gezet die waren gaan vluchten ,zij gingen nog wat kleren en andere spullen halen maar erwas al veel gestolen.Alles vlucht maar niemand weet echt waarheen want het is nu nergens meer veilig. Brood is er niet meer te krijgen en andere levensmiddelen zijn er ook niet meer.De toestand word met het uur kritieker ,wij kunnen niet vluchten en besluiten om maar op het schip te blijven ,of schoon er veel kans is dat ze de boel opblazen ,bij Riesa schieten de Duitsers met pantservuisten de schepen in de grond

24 Om 3 uur van morgen kwam een soldaat ons vertellen dat we de schepen moeten verlaten want dat ze tot zinken gebracht worden .Het was voldoende als de ruimen vol water kwam en de schepen aan de grond werden gezet.Nu zitten we vol spanning wat of er gebeurt ,wij hebben met een slang wat water in het ruim laten lopen maar dat gaat niet erg vlug ,later heb ik het spyl er maar weer uitgehaald en wacht nu maar af wat er gebeurt,ze zullen wel niet meer terug komen want de Russen zijn al vlak bij .Overal aan beide zijde van de Elbe ziet men nu de boel branden en hoort men schieten

15

Wij zullen wel een onrustige nacht hebben ,er zijn hier nog een ploeg van 12 man ss langs de Elbe met de fiets dat is alles wat we nog zien van het Duitse leger ,Wij durven niet naar bed en blijven maar op en gaan om beurt op de stoel een beetje slapen ,een keer zijn we naar de wal gevlucht de granaten suisde over ons heen .Na 2 uur is het weer wat rustiger geworden maar om 6 uur van morgen ik sliep nog een beetje sprong er een Russisch soldaat aan boord met een tolk en we moesten direct de motor van de vlet aanzetten om soldaten over te varen.De eerste hogere soldaten waren gemakkelijke luij ,wij kregen sigaretten en ze zeiden dat we niet bang hoefden te zijn ,om 11 uur brak ons roer van de vlet en waren we uitgevaren. Het was wel ongelukkig we lagen direct boven de brug die ze over de Elbe hadden gelegd en al het draad werk en ankers sloopte ze van het schip en namen het mee .Een paar soldaten gingen ^{en} op de roef en zetten de hele boel op stelten op zoek naar goud en sieraden .Ik had net de avond van te voren wat eieren en tabak en sigaretten geruild en dat namen ze allemaal mee.Maar als het daar maar bij blijft ,ik heb de Hollandse vlag achterin staan,maar niemand kijkt er naar .Om 1 uur is de brug klaar en rollen de kolonnes er over even lager worden met een soort pontons tanks over gebracht .We zien tot nu toe geen enkel Duits vliegtuig als ze de brug beschieten zijn we verlopen,want we liggen er maar een paar meter boven .Het is nu 16 uur en van avond vervolg ik weer .Tegen de avond is het niet meer zo druk met colonnes .Het zijn meest wagens met 3 of 4 paarden bespannen over gegaan en veel kavelerie .We hebben nog een keer bezoek gehad van een paar Russen onze oude fiets namen ze ook mee .Ik liet een soldaat mijn pas zien ,maar hij geloofde niet dat ik Hollander was ,lezen kunnen ze meest niet en er staan natuurlijk Duitse stempels op met hakenkruizen,en dan ben je Duitser! Als ik dekans nu maar eens krijg om meteen hogere officier te praten er zijn er die Duits kunnen .Er zitten hier ook Oekrainers die spelen hier tolk

25 April We hebben werkelijk een rustige nacht gehad .Af en toe hoorde we schieten maar toch niet erg ,het front is nu ca 15 km verder .tegen 8 uur begint de trek over de brug weer op gang te komen eindelozen kolonnes voertuigen trekken verder.Je ziet hier geen enkele Duitse burger meer,ze zijn allemaal gevlucht ,de meeste waren al ver die tijd weg.Ik hoor nu ook vliegtuigen maar dat zijn geen Duitse want je hoor niet schieten ,hier bij de brug staat afweer geschut .Hier bij het schip zitten een 20 tal soldaten dat is de bewaking ,we raken er zo langzamerhand een beetje mee vertrouwd .Deze weten nu dat we Hollanders zijn ,op de landkaart heb ik ze laten zien waar Holland ligt ,ik draag nu een rood wit blauwe band en the een schildje met het woord Holland.Ze hebben een razia gehouden naar fietsen en motorfietsen ,de hele dag karren ze hier over de weg .Ze hebben er al een paar in de soep gereden ze gooien ze maar weg en pakken weer een nieuwe.Ik heb er al een paar weer gerepareerd Ik kreeg een stuk spek en een brood,want we zijn nu wat levensmiddelen betreft op de soldaten aange-wezen.IK heb een stuk of drie fietsen bij het schip gesleept en afgemonteerd zodat we al een prachtige damesfiets in elkaar kunnen zetten ,later hebben we een zware motorfiets aanboord geheveld ,die was ook afgedankt.

De meeste soldaten hebben 3 of meer horloges om hun pols gegapt en de hele dag kijken ze er op ,draaien er nog eens aan en dan zijn ze kapoten 3 a4 ringen aan hun vingers enz: .Zoo wreekt zich het noodlot over de Duitse bevolking ,als ik terug denk wat ze met de joden gedaan hebben en hun have en goed ,dan zijn de rollen nu omgekeerd .Overal zie je branden ze steken de huizen een voudig in brand .Ik ging aan de wal met een korst brood en vroeg om brood en een soldaat gaf me direct een brood en een bord dikke rijst en later bracht hij een kip en een konijn ,dus we kunnen weer voor uit Een paar keer is er nog een jager boven ons geweest maar ze schoten er een neer en toen was de hele stel vlug weg. Er zijn nog twee Holl: voorbij gekomen die gaan de voettocht onder nemen naar huis ,dat is een afstand van 900 km ! Tegen de 10 uur krijgen we bezoek van tweec soldaten ze brengen weer een stuk spek mee en wat brood ze hebben kleine uitjes bij hun en die snijden ze kapot,ik geef hun een bord en daar gooien ze water bij en dan geef ik hun wat gekookte aardapelen die gaan er door dan nog wat zout en de soep is klaar .Ik speel een stuk op het mondarmonica en Theo op de mandoline die hebben ze ons gebracht later gaat er een weg en komt terug met een fles cognac en twee flessen bier en een kist sigaren en sigaretten ,nu word het een feest avond aan boord .We zingen om beurten een lied ,en om 12 uur is er weer koffie ,dat lusten ze graag en ze halen ook nog suiker en kunst honing.,dat roeren ze samen door de koffie en dat smaakt p^rima .Om 1 uur snachts gaant^t ze weg en wij gaan tevreden naar bed als ze nu maar niet gaan schieten dan is de dag van vandaag prima verlopen

26 April Het is alle dagen prachtig weer ,het is jammer dat we in zo,n verschrikkelijke toestand leven ,het knalt de hele dag ,want ze schieten overal op .Als er wat af komt drijven paffen ze maar raak om 11 uur komt er nog een hoge piet aan boord en hij moet een motor hebben en of ik nou al beduid dat ik geen motor hebt ,hij gelooft het niet ten slotte komt hij binnen en dan is het go^wd.Er komt niet veel meer over de bruger gaat wel weer vluchtelingen terug maar voorlopig allemaal Oekrainers .We krijgen van middag kippesoep met eieren er in want de kip zat vol met eier,het is jammer van het beest dat we hem moesten slacchten .Om 4 uur krijgen we plotseling weer bezoek van een commissaris ,en nu moeten we allebij hals over kop.naar de wal ,hij wil weten wat wij in Duitsland doen .Gelukkig staan er aan de wal wat Oekrainers en die kunnen allemaal Duits zodat we nu een tolk hebben ,met het geweer achterons aan worden wij naar de brug gebracht ,en nu begint weer het verhoor .Na veel moeite begrijpt hij dat we niet vrijwillig naar Duitsland zijn gebracht maar door de Duitse wehrmacht in beslag zijn genomen .Ten slotte zegt hij dat als we de waarheid hebben gesproken we weer naar boord mogen en dat er ons niets zal gebeuren ,we kunnen zelfs bij de brug eten halen maar als ik lieg krijg ik de kogel .Het bewijs van inbeslag namen laat ik zien maar daar kan ook de tolk niets van lezen ,want de meesten zijn analfabeten . Ik vraag nog naar een bewijs maar daar is niet aan te komen ,hij zegt als we lastig gevallen worden moeten we maar naar de brug komen .

Zoo verloopt dit drama toch weer met een sisser af . Verder hebben wij geenlast meer Theo is later bij de bruggewacht geweest en kreeg 2 bussen vlees Oorlogsmateriaal ziet men weinig meer. Als ik van de brug naar boord l p tel ik 15 kapotte fietsen en enkele motorfietsen in de Elbe liggen

27 April We hebben rustig geslapen van het front hoor je weinig meer af en toe word er een schot gelost ,het afweer bij de brug is allemaal weg. Om een uur of acht komt ereen soldaat naar de roeiboot kijken die nog aan de wal ligt bij ons schip .Ik dacht wij krijgem weer bezoek maar hij gaat weer weg .Net boven ons ligt een Duitser en die heeft de motorvlet nog bij het schip en nu moet hij die aanzetten en komen ze lageruit en halen twee roeiboten op die achter ons hangen een mocht blijven liggen zo dat we geluk hadden anders hadden we niet meer aan de wal gekund.Onze vlet ligt nog steeds bij de brug zonder roer ,ik durf hem niet op te halem en dat is maar beter ook want anders moet je er geregeld mee varenen ik kan ze niet aan het verstand brengen dat er geen roer aan hangt. Het vee loopt zo maar door het dorp want mensen zijn er bijna niet . Mijn buurman VAN Urk is weer bij me geweest de boze bui is was nu gezakt hij zit nog steeds aan de grond ,het water is de laatste tijd een halve meter gewassen ,maar hij is er steeds verder op gedreven en nu valt het weer hard .Hij was naar de overzijde geweest en had een koe gemolken die dieren lopen rond en niemand melk ze .Daar hebben ze geweldig huis gehouden alle huizen zijn geplunderd het eten en het beddegoed ligt er over de st straat,een paar huizen zijn afgebrand .VAN Urk heeft nog een brood gehad bij de bakker en hij heeft nog een klein beetje meel dan is alles op en dan is ieder op zijn eigen aan gewezen .Hij mag alleen brood afgeven aan Russen .Ik kom net van de bruggewacht ik vroeg om eten . We kregen 'van Urk was er bij) een bak met soep maar zo vet hebben wij ze nog nooit gehad die moesten we daar op maken en later nog een grote bak met dikke rijst en een homp brood en een bus vlees . Ze lachten er om dat ik van die kapotten klompen aan had ,ik kreeg een paar laarsen ,en ze beduiden ons dat we het dorp in moesten gaan en halen wat we nodig hadden ,maar dat willen we nog niet doen .De 50mark briefjes lagen in de modder vertr pt ,ik raapte er eem op maar een soldaat beduide me dat het allemaal rommel was ,en hij liet me vol trots een nieuw 50 markschein zien die nu geldig zijn . Wat kan de toestand in zo,n kleine tijds spanne zich toch ontzettend wijzigen ,voor dat de russen hier waren ,vroeg een winkelier of ik nog twee pfenningen had en nu liggen duizende marken als vuil op de straat Vrouwen en meisjes soms nog kinderen hebben het zwaar te verduren .De Russen zijn veelal dronken en overweldigen de vrouwen en meisjes op beestachtige wijze . Als een moeder of vader voor zijn kind op komt word hij direct neer geschoten .Ik had nooit kunnen denken dat zo iets zou kunnen ~~ge~~ gebeuren maar nu heb ik het zelf gezien ,wat ben ik blij dat we nu geen vrouw of kinderen aan boord hebben.De wreed heden die soms gebeuren zijn onbeschrijfelijk.

28 April Van nacht was het rustig ofschoon in de morgentijd men geregeld zwaar hoorden schieten ,het front is nog maar 7 km van ons van daant zover ik er tenminste wijs uit kan worden .Van daag zijn er weer een massa wagens meesjt boerenwagens over de brug terug gegaan Ze zijn alle met twee of drie paarden bespannen en een of twee lopen er los achter ,zeker voor reserve als er een uitvalt. Ook buiten gewoon veel kozakken gaan terug op hun kl kleine maar vlugge paardjes . Ge schut en zwaar materiaal gaat de andere kant op naar het front .Toch geloof ik dat de Duitsers weer wat terug drukken want het geluid van schieten komt weer korter bij ,dan krijgen we het hier benuawd,als ze weer terug gaan de Russen . Maar je kunt er weinig van zeggen .Van morgen kwam er nog een Duits jagerijje laag over vliegen maar ze schieten zo hevig dat hij maar gauw de benen nam .Verder zijn er de k

hele dag vliegtuigen in de lucht maar ze zijn zo hoog dat je n niet kunt zien of het Russen of Duitsers zijn .Aan boord hebben we geen bezoek meer gehad ,er kwam tegen 6 uur een sleepboot opzij met een officier aan boord die kwam van boven ,ik dacht dat ze ons op kwamen halen maar hij is zo weer vertrokken .ik hoor van een duitser die net boven ons woont dat het in andere dorpen lang niet zo erg is geweest als hier ,juist bij de brug hier zijn ze zo verschrikkelijk te keer gegaan .Hier is nu ook geen mens meer in de huizen.

29 April Van nacht werd er wer zwaar geschoten maar we zijn toch maar weer naar bed gegaan ,ofschoon er van slapen niet veel komt om 6 uur heb ik Theo maar wakker gemaakt want het was net of er vlak bij aan het vechten varen later werd het weer wat rustiger . Af en toe krijgen we nog bezoek en dan word er naar wapens gezocht ,anders gebeurt er xk trouwens n niets .Ze kwamen me later halen en ik moest bij de kapitein komen maar als je elkaar niet kunt verstaan dan komt er van zo,n onderhoud niets terecht Ik begrepp er wel uit dat ik met de motormoetvaren..Nou en daar is het roer van kapot zo dat het niet ging .Ze hebben er later een Pools meisje erbij gehaald en die was dan zoveel als tolk .Maar tenslotte bleek de moor te licht en ging alles weer over.Ik vroeg om een bewijs dat ze niet telkens aan boord komen maar daar is niet aan te komen .Eten hebben we ook gehad soep brood en een bus vlees .Op het ogenblik word de brug afgebroken en word lageruit gedreven ,ik vermoed dat hier een soort pont word gemaakt .Want ze hebben nog weer draad van de schepen gehaald ik heb de hele voorraad draad al aan de brug hangen

30 April Dat de brug zo ~~hka~~ hals over kop werd afgebroken had toch een andere reden dan wij dachten ,de Duitsers drukken de Russen langs beide zijde van de Elbe weer terug .Voortdurend hoor je nu zwaar schieten en het komt steeds korter bij Gisteravond hoorde we de zware granaten al over ons heen fluiten .Wij hebben een slechte nacht gehad van slapen kwam niets , in de nanacht werd het weer wat rustiger en hebben we een paat uur geslapen .Alle grote troepen transporteren zijn nu terug getrokken ,er zitten bij het schip slechts machine geweren waar mee ze over en weer mee schieten dan weet ik niet meer waar we het zoeken moeten ,aan boord is het nu ook niet meer te houden .Van Urk zit iets boven ons aan de grond maar die komt er helemal niet meer af van het schip . We krijgen wel bezoek zo nu en dan maar kwaad zijn ze niet .Het rood wit blauw waait weer achter op,maar er is er geen een ook de hoge officieren niet die weten wat het voor een vlag is I k lop de hele dag met een landkaart om te laten zien waar we v vandaan komen.

En dat we ook tegen de Duitsers gevochten hebben een was er zelfs zo van onder de indruk dat hij mijn de hand kustte. Het is wel weer wat rustiger met schieten ik geloof dat de Duitsers weer wat terug getrokken zijn. Zoals ik al eerder schreef liggen we hier tussen de bergen in ,en zolang ze er over heen schieten zitten we hier tamelijk veilig .Met de ~~kam~~ brug is ook de keuken vertrokken ,dus nu krijgen we geen eten meer ik vroeg aan een majoor want die wilde het schip ook zien de meeste hebben nog nooit een schip gezien om eten (hij kon een paar woorden duits) en hij zei ik moest maar een zwijn halen aan de wal daar liepen er nog genoeg rond . Maar daar beginnen we toch maar niet aan .We hebben voorlopig nog geen gebrek. In de huizen geloof ik niet dat er nog eten is want bij een boertje hier vlak bij het schip hebben ze alles weg gehaald al het spek ham en de worst en om de huizen heen is het een bende van wekflessen en beddegoed en kleren en kapotte fietsen Ik ben nog even bij de motor geweest hij ligt ong: 200 m: lageruit aan de wal maar er is direct een paar man bij en die willen dan dat je gaat varen maar ik zegt dat hij kapot is en de zwengel heb ik onder de motor geduwd zodat hij niet gezien kan worden .Ik vind in de vlet een goude ring ,maar desteen was eruit die zal ik maar als een souvenir bewaren aan deze oorlogsdagen mijn trouwring heb ik verstopt ,want daar keken ze de eerste dag al naar .Wat ben ik nu blij dat we geen vrouw of dochters aan boord hebben ,want wat daar mee gebeurt is met geen pen te beschrijven .Zelfs oude vrouwen van 70 jaar worden (vergewaltigd)zoals ze hier zeggen Het zijn meest jonge soldaten en meestal dronken ,nuchter zijn ze niet zo wreed

1 MEI De toestand word steeds erger Van beide zijde word er druk geschoten ja hoort de granaten over ons heen suizen. Dan barsten er plotseling granaten dicht bij het schip in de rivier . Wij vluchten de wal op want de splinters vliegen je om de oren .Nu is het wel wat te gewaagd om aan boord te slapen ,als het later even kalmer word ,halen wij een kleed en een paar dekens van boord en proberen in de kelder van een huis dicht bij ons schip wat te slapen maar ook dat valt niet mee het is een z.g. dijkhuis dus de kelder is gelijk vloeren het tocht er enorm op een cementen vloer dat van slapen niet veel komt, toch blijft het de nacht vrij rustig, af en toe hoor je een schot .Tegen 5 uur ga ik maar weer eens aan boord kijken en zet een kopje koffi.

2 Mei Als ik de koffie klaar heb begint het paffen weer po nieuw, maar ik ga toch maar even op bed liggen want op die cementen vloer is me slecht gekomen .Om 9 uur komen er twee Russische soldaten aan boord en nu moeten wij het schip onmiddellijk verlaten ,en aan de wal in het huis intrekken waar we de nacht hebben door gebracht . Ze zeggen dat de Duitsers aan de overkant zitten en ons schip in de gaten houden en dat het mogelijk is dat ze het schip in de grond schieten en dat als wij aan boord blijven het levens gevaarlijk zou zijn .Dus nu kregen we weer het zelfde keldertje als woning als p van nacht .Wij hebben toen nog vlug wat kleren en levensmiddelen aan de wal gesjouwd en wat matrassen en nu zitten wij al de hele dag in de kelder .De bewoners van het huis hebben ze eruit gejaagd.

De Russen

De Russen willen hebben dat we boven slapen maar we geven de voorkeur aan de kelder want die ligt beschermd achter de dijk, en als je boven zit dan kunnen ze je ook nog eruit schieten. Er was ook een Russische vrouwelijke officier ze riep mij naar boven en ik kreeg 5 pond suiker ze zag dat ik een kapotte broek aan had en maakte de kleren kast open ~~gax~~ en gaf me de broeken en jassen die er in zaten. Later heb ik ze maar weer aan de Duitsers terug gegeven. Af en toe hoor je nog de granaten inslaan en dan begint het geratel van de m.g.s. WIJ gaan een zware nacht tegemoet het schip ligt nu onbeheerd maar er zijn geen soldaten meer op de ruimte van de rivier want dan worden ze van de overzijde beschoten. Tegen donker worden zoeken we maar onze provisorische bedden op en trachten wat te slapen. We liggen nu veel beter we hebben de matrassen op banken gelegd en dat gaat best. Maar als we goed en wel liggen begint boven ons met een hels kabaal een machine geweer te ratelen we vliegen onze bedden uit en dan blijkt dat de Russen op de eerste verdieping twee machine geweren hebben geplaatst en daarmee schieten ze door de ramen naar de overkant, dat word natuurlijk link als de Duitsers terug gaan schieten met granaten, maar toch dutten we in je raaktnt ten slotten overal aan gewend.

3 Mei Als dedag er door komt kijk ik eens naar buiten en alles is zo rustig de vogels hoor je lustig zingen onze oude trouwe Actief ligt ook nog onbeschadigd al het vee loopt hier kris en kras door elkaar, koeën v varkens en schapen alles is losgebroken of los gelaten er is niemand meer die zich er om bekommerd. Het water valt en nu moeten we maar het risico lopen want het schip moet worden af gelegd anders komen we aan de grond maar er gebeurt gelukkig niets. Ik maak de kachel maar eens aan en bak een pan piepers en net als we ze half op hebben, begint het vuurwerk weer en rennen we weer voor ons leven om in de veiligheid van de dijk te komen. zolang ze alleen maar met m.g.s schieten zitten we hier achter de dijk nog veilig maar als we naar de overkant kijken met de verre kijker zien we de Duitse tanks door de heuvels rijden met hun zware kanonnen schieten ze granaten af en die zijn het gevaarlijks. Vliegtuigen zien we nu helemaal niet meer. ik geloof dat de Russen waarbij we zitten helemaal ingesloten zijn door de Duitsers, want nu word er rond om ons heen fel geschoten. Het is nog steeds erg koud en we liggen dan ook maar onder de dekens om ons een beetje warm te houden. Boven horen wij de soldaten lopen er worden korte commando's gegeven. Dan komt er een naar beneden bij ons en haalt kolen, hij gaf ons een brood en wat boter nu dat kwam net op tijd want ons laatste stukje brood was al keihard geworden. Hij maakte ons duidelijk dat ze twee Duitsers aan de overzijde hadden neer geschoten die hadden zich temeel bloot gegeven en overal in de bergen rondom ons heen liggen mitrailleur nesten en ze schieten op alles wat beweegt. Hij vertelde ook dat Berlijn was gevallen en dat Hitler dood was en dat over een paar dagen Duitsland kapot was. Ze hadden al 50000 duizend gevangenen gemaakt. vervolgens gaan we met hem mee naar boven en wij krijgen een heerlijk bord kippesoep en een dikke kippepoot, nu dat smaakt prima als vriend is een Rus zeer goed je kunt je niet voorstellen dat het als tegenstander zo wreed kan zijn, maar in gesprekken met een jonge soldaat die bij ons aanboord was als bewaking van de brug en op de universiteit was geweest en goed Duits kon hoorde wij dat het in Rusland het zelfde was

Zijn moeder was ook verkracht door de s s en zijn zusje van 2 jaar vermoord en hele dorpen plat gebrand HET IS DUS OOG OM OOG TAND OM TAND!

Wij mogen nog steeds niet aan boord komen en zelfs niet op de dijk komen, ze lopen zelf altijd voorzichtig achter het huis langs. Volgens hen zijn de Duitsers in gesloten maar of het werkelijk zo is weet ik niet. Drue kippen hebben wij als slaap kameraden en als zij naar hun hok gaan ,gaan wij ook naar bed.

4 Mei Slecht geslapen van nacht de halve nacht bulderen de kanonnen en afgewisseld met het scherpoe knallen der M G'S | MITRAILEURS STAAN OP EEN plat dak van een washok net boven onsen als die beginnen te word je zowat gek van het geluid en de stank van kruiden we zijn er niet wan gewoon aan zo, nlawaai en dan dat harde liggen de hele ribbekast doet zeer .Het is nog steeds erg koud ,van morgen was alles wit bevroren .Ik heb net mijn sneetje brood met jam opgekouwd ik mis mijn bakkie surogaat koffie toch. Drinkwater is hier in de kelder zodat we geen dorst hoeven te lijden. Ik heb het maar gewaagd en ben even naar boord geweest ,vuur gemaakt en een bakje koffie gezet en wat piepers geschild ,voor het geval we van de Russen geen eten krijgen ,maar tegen twaalf uur komen ze ons weer roepen en we krijgen weer een bord soep met brood en een kan thee ,wij krijgen nog een stuk brood mee en een stuk spek en een grote schaal met jam. .Ik heb een baard als een jood en die begint aardig te jeuken .Ik waag het er maar weer op en ga naar boord om me te scheren .Van de overzijde hoor je helemaal niet schieten ze zijn daar zekwr zuiniger op de munutie dan de Russen die knallen maar raak..Het zware geschut begint nu weer te werken en het soemen van de granaten word weer duidelijhk hoorbaaren ga maar weer vlug naar de wal.Het is een lekker zonnetje en ik heb een bank buiten gezet in lig lekker in het zonnetje te bruinen als plotseling de kogels over mij heen vliegen ik zie nog net dat Theo weg duikt achter de dijk met een verrekijker in de hand hij denkt dat het toeval is dat ze ~~xx~~ schieten maar ik leg hem uit dat als hij naar de overkant naar de tanks kijkt en de zon komt in het glas dat dat dan heel ver zichtbaar is het had hem zijn leven kunnen kosten.. Het is hier nu werkelijk een prachtig stuk natuurschoon tussen deze kleine bergen veel vruchtbomenen alles is in volle bloei.Van beide zijde steengroeve in de bergen net als aan de Maas boven Luik .Aan de overzijde ligt een kasteel een riddergoed daar is veel vee er is geen mens die er naar omkijkt ,er is gelukkig al veel gras in de wei zo dat ze geen honger hoeven te lijden .Er zat een groot konijn net boven ons schip ,ik wilde hem vangen maar op dat moment sloeg er een paar honderd meter van me vandaan een granaat inde Elbe vlak bij een motorschip en toen was het konijnen vangen wel over .Feitelijk weet ik niet meer wat voor een dag we hebben en met de datum kan ik ook wwl in de war zijn.Het is nu weer rustig en ik ga gauw weer naar de Actief de kachel is nog aan ,ik smijt vlug wat piepers in de pan en bak een pan blindvis . Net als we klaar zijn en we zullen gaan eten begint het drama weer Aan de overzijde op de berg barsten granaten uit een en gooien grote stofwolken op .Er word direct terug geschoten nu word het weer te gottig en we vlychten met ons bord piepers en een vork de wal op .Trouwens als we hier een voltreffer krājgen en die kans is niet gering want er word vanuit dit huis ook geschoten dan zijn we er hier ook geweest maar we hopen maar steeds dat we daar voor g gespaard blijven

Voor vandaag eindig ik weer ren als we morgen nog leven zo God wil dan ga ik morgen weer verder.

5 Mei Onze drie slaapkameraden de kippen beginnen zich te melden en een nieuwe dag klimt door ons kelderraam naar binnen .Het heeft vannacht wel flink geknalt maar toch niet zo erg als vorige nacht. Ik strkt mijn stijve ledematen wat uit en kijkt wens naar buiten.Theo slaapt nog als een os Ik ga naar boord en zet een bak troost en eet een snee brood ,ik voer mijn konijnen ook wat en ga maar weer aande wal .Onze boven burens komen hout en kolen halen inde kelder en maken ook vuur aan .Het is koud en het begint te regenen ,het zonnetje laat ons in de steek ,zo dat het niet aangenaam is in onze woning Om 10 uur ga ik wwer terug aan boord om wat warm eten te maken .want het is niet zeker dat alle dagen de kost krijgen bij onze bovenburen .Als ik terug kom gaat theo eten en kruip ik maar weer onder de wol want het is zo koud als ijs in ons hok. ZE schieten nog steeds maar van de overzijde hoor je weinig er was van daag ook een vliegtuig in de lucht ze schoten er vol op dus ik denk dat het een DUITSER was,en zo gaat de dag langzaam voor bij .Ik ga eens een bezoek aan onze bovenburen brengen en die zijn heerlijke panne koeken aan het bakken in reuzel ,ik krijg er een stuk of wat en ze smaken heerlijk .Aan boord had ik trouwens ook al gekookt nml gebakken eieren en blindvis .Later op de avond brachten ze ons de hele pot kippe soep ,2 borden en een pan aangebrande macaroni, een brood en een bus jam en nog een pot met ene goed pond smout.We mochten alles houden de pot en de borden erbij .Ik zei tegen Theo dan zijn ze zeer van plan om te vertrekken .De pot met macaroni zetten we buiten voor de varkens ,onze kippen zijn ook weer binnen .de deur gaat dicht en we gaan naar bed .Het is koud en kil dus kruipen we goed ver onder de wol.sNachts word er nog fel geschoten maar we slapen toch heerlijk tot er opeens een verwoed varkens gevecht word geleverd de varkens hebben de macaroni gevonden en nu begint voor hen ook de strijd om te overleven .ze zijn dan ook volkomen uit gehongerd

6 Mei Het is weer dag geworden en het is zeer rustig .Ik hoor boven ons ook geen leven meer en nu bleek dat ik gisteren toch goed gezien had Alles was verlaten geen Rus meer te bekennen .Ik ga naar boord om koffie te zetten en later als ik weer naar het huis ga is de Duitse bewoner er ook weeren mag hij er weer in wonen .Wij brengen onze zaken ook weer aan boord .Wij weten zelf niet hoe of het nu is .Of de Russen terug zijn getrokken of dat de Duitsers terug zijn getrokken ,een paar Russen lopen nog over de dijk .ofschoon ze geeen 5 dagen op de dijk durfde te komen hier is aan af te leiden dat de Duitsers terug zijn getrokken .Maar toch schieten ze nog van kortbij .Mijn buurman van Urk heb iok in geen 6 dagen gezien op zijn schip het regent dat het giet en de wegen zijn echte modder poelen geworden .Er zijn al weer andere soldaten aan boord geweest om te zien of we Duitse soldaten verstoppt hebben .Ze nemen tenslotten een paar roeirien mee en een roeiboort en gaan daarmee naar de overkant .Op het ogenblik slaan er weer granaten in op de berg aan de overzijdevoor een kort moment daar voor stond er een Russische tank en schoot dat horen en zien verging dat maakt hier toch zo,n lawaai door de echo,s van de bergen

Kleine groepen Russische soldaten zie je voorzichtig tussen de struiken verder kruipen om de laatste resten van het Duitse leger uit hun schuilplaatsen te verdrijven. Als de Russen nu maar flink door zetten dan zijn we zo uit het front gebied en is het grootste gevaar voor bij. Je weet nu zelf niet meer waar je het veiligst is aan boord of aan de wal. Maar we berusten maar in ons lot en wachten af wat er met ons gebeurt. Tegen de avond is het weer rustig en is alle Duitse weerstand gebroken men hoort nog wel schieten maar het is nu veel verder weg. Er zijn hier in het dorp nog een tiental Russen. Theo kwam net al met een hoop Duits geld aan boord dat ligt gewoon als vuil op de straat. Hij vond ook nog een bus en die zat nog dicht wij maakten hem open en laat hij nou vol heerlijke bloedworst zitten die kwam ons goed van pas want het was niets dan jam de laatste dagen. Wij willen van nacht maar weer aan boord slapen ofschoon we de matrassen en de dekens nog aan de wal hebben, die laten we nog maar even liggen je weet nooit wat er nog gebeurt. Ons andere beddegoed is allemaal nog aan boord zodat we nu twee slaap gelegenheden hebben

7 Mei Het is een buitengewone rustige nacht geweest en ik heb beter geslapen dan de laatste dagen al hoe wel van een rustige slaap nog niet veel komt de emoties van de laatste dagen beginnen nu te werken. En wat ik alleen paar dagen gevreesd heb is nu wel haast zeker en dat is dat onze buurman Van Urk gedood is. Hij ging geregeld met de roeiboot naar de overzijde, en op die fatale dag dat de Duitsers erweer waren is hij vermoedelijk ook overgegaan niet wetende dat daar de front lag. Volgens ooggetuigen hebben ze een burger dood geschoten onder aan de Elbe dicht bij een roeiboot. Hij had nog om hulp geschreeuwd en was nog een honderd meter verder omhoog geklommen en toen blijven liggen en moet daar 2 dagen hebben gelegen. Zij konden echter niet zeggen hoe of hij gekleed was. Gisteren hebben ze het lijk weggehaald en vermoedelijk begraven. Wij kunnen niets doen en moeten wachten tot er weer orde komt. Het front is nu hier weg je hoort bijna niet meer schieten. Er is hier in het dorp nog niemand terug. Ik heb van morgen even een kijkje genomen op een paar huizen maar je kunt het je absoluut niet voorstellen van de vernielingen die de Russen hebben aangericht. Er lag nog een haan met doorgeschoten poten te kreperen die heb ik maar uit zijn lijden verlost en dient ons nu als voedsel. Er liggen nog grote stukken varkensvlees in de modder maar dat is al 5 dagen oud en is niet meer te eten. Wij hebben onze vlet weer opgehaald en hij hangt nu weer bij ons schip. Het water wast snel zodat we er zonder boot niet meer af kunnen. Wij hebben nu zoveel stukken van fietsen bij elkaar gezocht dat we wel twee fietsen kunnen maken. Het dorp ligt ook vol kapotte fietsen motor fietsen en auto's. We hebben ook nog een zware motorfiets aan boord gesjouwd die lag vlak bij ons schip in de Elbe. Ik vond ook nog een foto toestel en een electrisch strijkijzer in de modder. Zoo juist kom ik van boven daar liggen nog twee tankschepen, daar zijn ook nog mensen op en die vertelde dat de Russen van Urk van boord hadden gehaald en weggevoerd, dus dan moet dat eerste verhaal van dood schieten niet waar zijn geweest of in ieder geval een andere persoon. Trots dat alles is hij nog steeds niet terug.

Het front is nu gevorderd tot Dresden dus hier hoor je alleen nog het ontploffen van handgranaten die de Russen in de rivier gooien om vis te vangen want daarzijnze buitengewoon gek op .Het water wast nog geweldig en heel bovenons liggen nog geladen schepen en daar is geen mens aan boord als de ankers nu mee gaan dan nemen ze ook de andere mee want er loopt een geweldige stroom .Ik deed zojuist nog een goede vondst een hele reuzel vaneen schaap en het was nog goed ook hij staaty al op het vuur uitte braden, ook vond ik nog een half volle fles sla olie die heb ik maar ingepalmd .Eten hebben wij wat vlees en vet betreft voorlopig genoeg, als ik nu maareen wekketel had dan kon ik wat inmaken .want wij hebben buiten de haan ook nog een konijn in de pot zitten.De dag is ten einde wel te rusten en tot morgen.

8 Mei Heerlijkschijnt het zonnetje en wekt mij uit een rustige slaap
 Deze nacht heb ik weer eens goed geslapen .Ik zet koffie en dan ga ik eens zien of de kippen al gelegd hebben .Gisterem vond Theo ook 4 eieren de meeste kippen zijn afgeslacht door de Russen Maar hier en daar lopen er nog rond en dan gaan we maar in het kippen hok en halen de eieren eruit bewoners zijn er toch niet .Van vanUrk nog steeds geen spoor ,ongeveer 2 200 meter boven ons ligt een motorkast die is nu gezonken hij heeft tijdens de slag een granaat er in gehad en is nu het water zo hoog is vol gelopen ,dus het was wel kort aan met ons. Er zijn nu weer een paar soldaten in het dorp ,als bewaking zeker we moeten met de passen aan de wal komen zij keken er in en toen was het goed .Oja onze vriend vanUrk is levend en gezond weer terug .Hij heeft wel veel meegemaakt de laatste dagen en de dood was vaak kortbij .De zaak had zich al:s volgt toegedragen .Op dezelfde dag dat ze ons van boord haalde hadden ze ook hem vanboord gehaald m maar op een hard handige **manier** manier.Ze konden niet aan boord komen zoals bij ons omdat hij midden in de rivier lag .Nubegonnen zei te roepen en hij hield zich stil in de roef toen dat niet hielp begonnen zei te schieten door de roef en door de ramen toen moest hij er wel uit komen en naar de wal roeien . Toen hij aan de wal kwam namen ze hem mee over de berg en zij beschuldigde hem dat hij van af zijn schip op de Russen geschooten had .Alle ontkenning hielp niets -HIJ werd snachts gevangen gehouden en moest de volgende dag als koetsier twee officieren naar Riesa brengen .Daar werd hij weer vast gezet en daar begon het verhoor met een tolk weer opnieuw .Hij werd toen vrij gesproken maar moest met andere Duitsers graafwerk verrichten kreeg echter goed te eten en kon asnachts in huis op een bed slapen .Eindelijk mocht hij naar boord maar stond 25 km van zijn schip onderweg vond hij een fiets met een kapot wiel zette er een ander wiel in en kon toen met de fiets verder.Maar dat was van korte duur want een Rus nam hem het karretje weer af Hij nam de tas met sleutels van de fiets en in een uur had hij weer een fiets in elkaar gezet en hij kon weer verder maar ook die was hij zo weer kwijt tot hij tenslotte een fiets vond waar alleen de banden van leeg waren daar kwam hij mee aan boord..IK heb hem geholpen en nu ligt hij weer vlak boven ons door het hoge water was hij weer vlot gekomen

Soldaten zien we niet meer, een enkele burger zijn ook over geblevenen zijn weer in het dorp het meest vrouwen zij zoeken nu wat er van huis en haard is over gebleven. De eerste die terug komen zijn nog het beste af want zij pakken alles wat rond logt en wat in andere huizen te vinden is naar hun eigen huis zodat er voor de laatst aan komende niets meer over blijft

9 Mei Het is nu een hitte golf bij de laatste dagen vergeleken .Het is zo rustig of er nooit geen oorlog is geweest .Wel vliegen er geregeld Russische jagers over ons heen en zo nu en dan zie je wel een soldaat langs komen Het water stijgt nog steeds we vermoeden dat ze in moravie de stuw-dam hebben laten springen .Naar men beweert is de oorlog in Duitsland beeindigd ,dus dan zullen ze in Holland ook wel af genokt zijn Het is zo eindeloos twijfelachtig als je niets met zekerheid kunt vernemen .Hier is geen electrisch meer dus ook geen radio .Een bakker is hier ook niet de mensen hebben in geen 14 dagen meer brood gehad en wij krijgen nu ook niets meer nu de Russen weg zijn .Ik kan het niet anders zien als dat er over een paar maanden een reuzachtige hongers nood zal j komen. Het vee word afgeslagt en de aardappels komen niet inde grond .En wij zitten nu gevangen want de bruggen liggen allemaal in de rivieren eer die eruit zijn dat zal lang duren dan is het nog de vraag mogen wij het schip mee nemen

10 Mei Van daag hebben wij wat mensen overgezet die waren gevlucht maar dat heeft hun weinig geholpen want ze zijn toch in Russische handen gevallen en wat dat betekend hebben we duidelijk kunnen zien En nu gaan ze terug naar hun huizen die allemaal geplunderd en vernield zijn want alles wat ze achter lieten is vernield en ligt op de straat. Maar de ss heeft in de andere landen het zelfde gedaan en nu wreekt het zich op hun eigen land genoten .Van daag is de veerman die hier een groot cafe heeft ook weer t terug gekeerd in zijn geplundrede woning Ik heb hem een klein olie lampje geleend wat licht is er nergens Hij liet me het inwendige van zijn huis zien nu dat was echt onbeschrijfelijk Het was een groot huis meteen grote zaal boven met veel kamers maar alles is kapot prachtige divans zijn van e eind tot eind open gesneden .Toevallig zijn deze mensen katholiek wat hier zeldzaam is in deze streek .De vrouw stond huilend bij een hart beeld dat kapot lag Trouwens bij ons voorin lag ook een beeld en ook dat hebben ze kapot gemaakt .Het kruisbeeld heb ik in de roef laten hangen en die h heeft de beelden storm over leefd. Ik heb ook weer een paar meerdraden op de kop getikt ,ik heb het maar net gedaan als bij de wehrmacht met ons ~~hax~~ en heb het maar in beslag genomen.

11 Mei Wij kunnen nu weer rustig slapen en we beginnen nu maar eens met te schiemen voor zo ver er nog ilie en verf aah boord zijn ,want we h hopen nu toch het ergsten te hebben door gemaakt. Het is prachtig zomerweer en je word zo lui en dat moet nu toch eens veranderen Van morgen om 5 uur ben ik er op uit geweest om een visje te verschalken maar dat wou ook niet lukken .Mijn buurman vanurk heeft het de hele dag druk met het overzetten van mensen want het veer is kapot en roeiboten zijn er niet meer .Wij weten nog steeds niets van de toestand af ,ze zeggen ook al dat de Russen weer terug gaan tot de Oder en dat dit door de Amerikanen word bezet. maar officieel weten we nog niets

12 Mei Gister heb ik een brood van 1 kilo gekregen dat is voor een man voor een volle week, dus het word sneetjes tellen wil je uit komen.

Maar i

Maar ik kan koek bakken ik heb hier nog 50 pond witted bloem in beslag genomen en vet en wat oliwe heb ik ook nog dus voorlopig nog geen gebrek. Tegen de avond krijgen we nog bezoek van een stuk of 5 Russen die zochten benzine en of ik nu al zei dat we geen benzine hadden dat het ruw olie was wat in de tank zat ze braken de tank van de motor en schudden de inhoud over in een bus die nog in de vlet stond. en ik moest zorgen dat de motor morgen in orde was om te varen ,En of ik al zei dat dae soldaten de zwenel in de rivier hadden gegooit en dat er geen roer aan zat ,niets hielp ik moest zorgen dat de motor morgen weer loopt..Nu daar komt niets van want als ik hem in orde brengt dan varen ze er mee weg en dan zie ik hem nooit meer terug .Dus moet ik maar afwachten wat het morgen word .We moesten ten slotte naar een ander schip roeien en toen hebben ze daar maar geplunderd ofschoon er niets meer te halen is Ze vonden een fles brand spiritus en die zopen ze zomaar leeg VAN daag heb ik voor het eerst weer eens wat nieuws gehoord via de bbc uit Londen.Ik heb van de russen een prachtige radio gehad maar we hebben geen goede anode batterij die heeft slechts 40 v en de ultra korte golf is niet in ~~orde~~ orde zodat wij alleen op de 1500 m nog iets horen .Toch stonden wij in spanning toen wij hoorden hoe de eind overwinning werd gevierd in de verschillende landen samen met de Amerikanen en de Engelse militairen en wij hoorde nu eerst dat er in Holland zo,n erge hongersnood is geweest en toen zonk al die vreugde volle gedachte van het feest mij in de schoenen ,en onwillekeurig denk ik aan mijn vrouw en kinderen ,die ik in het vaderland achter liet ,zouden zij ook zij wellicht onder de duizende zijn die de hongersnood heeft op geeisd .Maar nee ik wil niet zo pessimistisch zijn ,de GOEDE GOD heeft ons zo prachtig beschrmd tegen lucht aanvallen en granaten en tijdens die gevaarlijke front tijd hij zal toch ook wel mijn verdere huisgenoten gespaard hebben .Er word h hier nog niets gedaan voor de scheepvaart .De Duitsers hadden liever dat Engelse of de Amerikanen hier de boel bezetten en dat de Russen maar terug gingen naar de Oder.

13 Mei Met veel moeite zijn wij tot de ontdekking gekomen dat het van daag Zofdag is .Hier is alles Protestant het is snik heet en ze verlangen naar regen want er is hier zand grond met 3 weken zijn de aardbeien en de kersen rijp .Er komen geregeld roeiboten af met Duitse soldaten de meeste in burger kleren .De R ussen laten ze ongemoeud de Elbe af zakken de meeste gaan in de richting Hamburg en of Berlijn .Mijn buurman heeft het nog st steeds druk met overzetten .Wij horen nog geregeld nieuws via de BBC uit Londen maar van Holland horen we niets meer ofschoon ik vermoed dat ze d daar ook wel een zender hebben .Wij hebben nog steeds geenm levensmiddelen gehad ofschoon er nu toch een regeling word getroffen wat er met ons moet gebeuren en met de lading ik weet nog van niets er is nog niet gecontroleerd Naar wij uit de radio vernemen zou de west zijde d van de Elbe door de Eng.: ende oostzijde door de Russen bezet worden .Het water valt nu weer hard zo dat wij niet meer varen kunnen met onze diepgang

14 Mei Van daag hebben we gedregd waar de brug heeft gelegen en we een draad van ons weer opgevist en ook het achteranker hebben we weer terug .De sleepdraad heb ok ook weer en een stuk meerdraad zo dat we nu weer een beetje in de spullen zitten ,alleen een dun verhaaldraadje kun je niet aan komen ,die gebruiken ze hier niet.

Het roer van de vlet is ook nog kapot ik was er mee bij de smid maar daar hebben ze het materiaal ook mee genomen zodat hij niets kon maken

Ik durf nog steeds geen fiets in elkaar te zetten want ze pakken hem zo maar weer af. en als je dan een eind van huis ben kun je gaan lopen

15 mei Gisteren heb ik zelf weer een stuk roer aan de vlet gemaakt en de motor werkt ook weer, ik heb de zwengel maar weer weg gestopt Er zijn hier nog steeds geen engelse soldaten of schoon ze zeggen dat ze in Meussen dat ligt 20 km hoger wel zijn en ook in Riesa moeten ze zijn maar het zijn allemaal maar geruchten geloven kun je nietswat ze vertellen Wij hebben ook een volle anode op de kop getikt zodat we nu zolang de accu niet leeg is we goed het nieuws kunnen horen. Wat ons Vaderland betreft horen we niets dan beroerdigheid over de hongersnood en de vele slachtoffers en de duizende die nog verzwakt in de ziekenhuizen liggen. Ik ben nu vol spanning hoe of mijn vrouw en kinderen en mijn ouders het maken, leven zij nog of horen zij ook tot de vele slachtoffers. Die vraag en die onzekerheid maakt de sterkste mens overstuur. Ik heb net een man overgebracht voor een pakje sigaretten rokerij heb nu weer genoeg, EN mijn buurman van Urk rookt niet zodat ik van hem zo nu en dan wat krijg. Want roken kalmeert de zenuwen zegt men en dat is waar ook want als de granaten om je oren vlogen en je kon dan een piraatje op steken dan leek alles weer normaal. Ik kreeg gisteren een stuk pekervlees van een Limburger die is op een tankschip die wilde ook naar Holland maar hij is hier getrouwd en zijn vrouw wilde niet.

16 mei Gisteren kwam er een Russische volkscommisaris aan boord en een officier zij kwamen geladen schepen opschrijven volgens hem worden wij gelost aan de Chemnitzfabriek dat is een 6 tal km lageruit. Maar eerst moet hij tankschepen hebben met gasolie hij hoorde de radio spelen bij ons en nu was hij niet meer weg te slaan hij wilde Moskau horen maar dat is te ver weg toen stelde hij zich maar te vreden met een Poolse en een Tsechische zender dat versond hij ook HIJ was voor ons zeer aardig of hij voor de Duitsers ook zo aardig is betwijfel ik Engelse en Amerikaanse troepen geven speciale kaarten uit aan buitenlanders om naar huis te sturen maar de Russen doen niets ze willen nits van schrijven weten. Ik zal maar een fiets in elkaar zetten en naar Riesa fietsen om te proberen om daar zo, n kaart te krijgen om naar Holland te sturen. Het is nog steeds droog warm weer

17 Mei Gisteren avond heb ik weer een ruitje gedaan voor wat eterij. Van morgen om 9 uur zou er nog een klant komen maar die vrouwhaar man kwam gisteren avond plotseling thuis en nu hebben ze het weerzien zo hartstochtelijk gevierd zo dat ik van middag nog steeds niemand zie, er kwam toen een sleepboot af en die had opdracht om ons en van Urk naar de overzijde te brengen op de zelfde plaats waar we voor de capitulatie gelegen hebben. Wij moeten hier lossen zeggen ze maar we geven geen briket af z zonder toestemming van de Russen. Wij hebben hier nog een vat gevonden met gasolie en nu hebben wij ons vat aan boord maar vol gemaakt. Het is van daag smoor heet en we liggen maar onder de kersenbomen die staan hier maar zo langs de weg

18 Mei Van morgen deed ik weer eens vondst er lag nml een vol vat dikke cilinder olie bij een boer achter het huis en een half volvat dunne s meeroliedaar heb ik eerst maar eens 60 liter uitgehaald

En toen hebben wij het vat dikke olie maar bij van Urk aan boord gewerkt Ik kreeg bij de slager een stuk lever en een stuk hart ze verellen dat de brug in Riesa met 3 weken uit de rivier is en dankan de scheepvaart weer beginnen Als dat waar is is er nog hoop dat we binnen af zienbare tijd dr reis naar ons Vaderland aan kunnen treden

Onze radio wil niet meer dat is jammer nu horen weniets meer

19 Mei wij hebben nog steeds niet gelost dus dat zal na de pinksteren worden .Het is niet zo heet meer Ik heb gisteren een eindje op mijn nieuwe fiets gereden ,een prachtig karretje dus daar ben ik op vooruit gegaan Ik heb nu nog een heren rijwiel in voorraad een dames rijwiel en een kapotte motorfiets als ze me nu de zaak maar niet afnemen kunnen we voorlopig vooruit Bezoek van Russen krijgen we de laatste tijd zelden .Gisteren heb ik een zootje vis uit de rivier gehaald ,ze hebben boven zeker een stelletje handgranaten ien de rivier gegooid want daar zijn de Russen vlot mee

20 Mei VAN Zaterdag voor Pinksteren en nog steeds weten we van geenlossen Maar voor ons is het geen echte Pinksteren want wij kunnen niet naar de kerk om de algoede op waardige wijze te danken dat hij ons en ons schipzo goed heeft gespaard in de dagen van het oorlogs geweld .Vele zijn reeds terug gekeerd of op weg naar hun Vaderland naar vrouw en kinderen ,maar voor ons zal het nog geruime tijd duren ,want wij willen ons schip niet verlaten ,wij hebben het in die zware dagen niet prijs gegeven en willen ook nu al duurt het lang ons materiaal mee nemen naar holland om daar met volle kracht weer te werken te midden van hen die we zo dierbaar zijn .

21 Mei Pinksterem ,heerlijk schijnt het zonnetje en wekt mij uit een heerlijke slaap.Ik zet de rsdio later aan en daar hoor ik via Luxemburg het Kierie eileison uit de luidsprekers klinken .Wij kunnen wel niet in dekerk zijn vandaag maar willen toch op deze manierb luisteren en bidden en God bedanken voor al zijn bescherming aan ons bewezen .En savonds horen wij hoe door de radio het afscheid van de zending voor Ned: arbeiders in Duitsland .Door hun vertrek uit Duuitdland naarnederland vervvabt deze uitzending .Wij horen alleen Holl: sche berichten via Londem uit ons land zelf horen wij niets ofschoon ik toch vermoed dat er bij ons ook wel uitzendingen zijn .Maar ons toestel is op de midden golf niet gpoed in orde ,daar horen wij bijna geen zender alleen ultra kort gaat prima en daar znd Holland zeker niet uit

21 Mei Van daag hebben we maar een beetje geknutseld een kombuis gemaakt van een oud olievat en daar komt onze wehrmachts kachel in zodat we buiten kunnen koken ,en nu kan ik de keuken eens een goede beurt geven want het ziet er alles behalve zindelijk uit .Onze Limburgse kameraad ga gaat morgen op stap naar huis .Wij hebben een nieuwe trap machine aan boord van hem die kon hij niet meenemen .Als wij in Holland komen wil hij hem op halen in Doornenburg. Gisteren kwamen er nog twee Holl: schepen af Deze waren ook bij ons in de ploeg van de wehrmacht ,zij waren naar Koningsstein gesleept dat is aan de Tseschise grens en zouden daar als panserveer dienst doen Er zouden de den afgebrand worden en dan aan elkaar gekoppeld het waren beide kleine motorschepen van 120 ton Maar hetis niet zo ver gekomen de Russen waren ervlugger Een Hollands schip is daar wchteer gebleven die hadden ze reeds kapot gebrand en stond op de werf en is toen door de Duitsers zelf opgeblazen .De schipper was met zijn huishouding bij die mensen aan boord en zal met hun mee naar Holland varen.

22 Mei VAN middag gooiden ze weer granaten in de rivier het water is nu flink hoog en de vis zit nu aan de kant in het gras en er komen dan ook veel afdrijven

ik had zo een emmer voltot op eens een Rus het in de gaten had en daar kwam hij aan hollen Ik guaw met de emmer vis de roef in en toen moest hij natuurlijk het schepnet hebben en vis opscheppen we hadden zu twee emmers vol ,wij kregen de kleine maar ik had hem toch nog enkele grote af gejat .De grootste heb ik gebakken en de kleine in wateren azijn gekookt.De meesten lusten geen vis omdat er zoveel lijken af komen drijven ,er zijn er hier al zo,n twintig per dag voorbij gedreven ,maar ze laten ze allem maal drijven .Bij de duitsters hebben ze al de radio weg gehaakd maar wij mogen hem houden .Zoo zijn op dit gebied de rollen om gekeerd, ook het vee word weggehaald zodat binnen de kortste keer er hier hongersnood moet komen

23 Mei Van morgen kreeg ik bezoek van een drietal Russen ,wij zaten net heerlijk aan de gebakken vis en nu kregen wij hulp Op vis zijn de Russen stapelgek ze hebben ieder een stuk of 4 naar binnen gewerkt en bij iedere hap streken zij over hun buik .Ik trachte hun aan het verstand te brengen dat ze een fles slaolie mee moesten brengen maar die hadden ze niet wel kreeg ik van hen een wekfles vol peren .Morgen word er met lossen begonnen ,eertst moet van Urk lossen als het tenminste weer niet verranderd Ik heb er nog maar een vat ruwe olie bij gehaald dat is nu gemakkelijk je hoeft het maar te halen

24 Mei Heden morgen zijn ze begonnen te lossen met van Urk ,bij ons kwam een Rus aan boord en heeft alles weer eens genoteerd en die zei dat wij niet mogen lossen . En een paar uur later kwam er een sleepboot en die bracht ons een 6 km lager uit en daar moesten wij weer vast maken. We liggen nu onder bewaking ,hier liggen een twintig stuks schependie moeten alle leeg en dan gaat het naar Grosehain dat ligt 22 km naar binnen

25 Mei Ik heb van morgen nog zo,n hogwaardigheids bekleder bij de jas getrokken en gevraagd of we nu kunnen lossen maar hij zegt dat we al de tijd hebben want de Elbe is nog niet vaarklaar en tegen die tijd zijn we wel leeg .Al het personeel van de Duitse schepen moeten aan de wal werken met lossen en laden op auto,s van goederen .Wij hoeven niet te werken ,maarmet het eten is het hier treurig gesteld Er was een beetje vlees geweest maar dat was al weer op toen ik kwam.

26 Mei Heden morgen kwam er weer een sleepboot met de commandant van R RIESA aan boord deze heeft alles weer opgeschreven .Ik vroeg hem of we nu niet vlug konden lossen want dat we zo snel mogelijk naar Holland wilden terug varen maar hij zei dat we voorlopig nog niet lossen want het duurt nog wel 4 weken voor de rivier vaar klaar is .Er was een tolk bij hem zodat ik goed met hem kon spreken wel in het Duits want Hollands kon hij niet

27 Mei Zie zo het id weer Zondag maar onze Duitse burens moeten om 8 uur weer aan het werk .Via Luxemburg horen wij een mooie gezongen H Mis en dat is voor onstevens dekerk voor van daag .Wij hebben nog steeds geen vlees of boter gehad en dat begint nu te vervelen als dat niet verranderd moet ik de nood maar bij een commandant gaan klagen Ik kreeg gisteren een duif van een Rus die had hij geschoten en daar zijn we van daag weer lklaar mee .Het is prachtig zomerweer en de eerste kersen zijn ze al aan het plukken maar het zijn nog lang geen betuwse meikersen ,klein en zuur. Van mor-

van morgen hoorden wij op de radio hoe de binnenlandse strijdkrachten Friesland mee hielpen te bevrijden een mooi stukje werk van die Friezen en wat zullen ze trots zijn geweest als tenslotte hun mooi Fries volkslied uit de luidsprekers klonk. Maar er zijn er zoveel in Holland die nooit meer een radio zullen horen.

28 Mei Het is prachtig weer en de kersen rijpen volop en die zijn er veel niet in boomgaarden zoals in de betuwe maar ze staan gewoon langs de weg net als bij ons de peppel of de andere wilde bomen, van lossen is geen spraken en het water valt ook snel weg zodat we straks wel aan de grond zullen komen. Met de brug in Riesa schiet het helemaal niet op. Ze zijn met de spoorbrug bezig aan het repareren die was alleen maar beschadigd de verkeersbrug die ligt er vlak langs maar die is helemaal gesprongen en ligt van kant tot kant in het water er kan zelfs geen roeiboot door. De Russen kunnen slecht iets organiseren want ze willen allemaal de baas spelen. De comm: van Riesa wil spelen over de schepen in de Elbe en de comm: van Grossheim zegt ik heb over deze schepen te bevelen en met dat alles gebeurt er niets.

29 Mei Gisteren ben ik per fiets naar mijn oude ligplaats geweest ik sta er nog steeds in geschreven en ze weten niet dat ik vertrokken ben nu krijg ik bij de bakker een brood per man per week en hier krijgen we dat ook zodat we nu 4 broden in de week hebben en daar komen we ruim mee uit. Van morgen ben ik er om 9 uur eens over de Elbe heen geweest, ik had nml gehoord dat daar een slachtplaats van de Russen zou zijn. Ik vond op een binnenplaats van een grote boerderij een 20 stuks koeien lijken. Alle dagen worden hier een 10 tot 20 stuks vee geslacht, ik kwam tenslotte bij de commandant en die kon aardig Duits vertstaan. Ik vertelde hem dat ik alleen als Hollander hier lag en vroeg hem om een beetje vlees of benen. Ik moest eerst nog wachten en toen moest ik naar de slachtplaats gaan en kreeg ik een stuk vlees van een paar pond een soldaat gaf me een grote bijl en nu moest ik maar benen hakken, ik zocht de beste eruit er zat nog veel vlees aan, want ze snijden het er maar af waar het het gemakkelijkst is. Ik had een emmer vol en ik kon ook nog een tong krijgen, maar die heb ik maar laten liggen, voor de Duitse burens die vreten dat graag zeggen ze.

30 Mei ~~xxBxxxxxxx~~ DE hele nacht heeft het geregent en toen ik van morgen op stond om de kachel aan te maken moest ik eerst de regenjas aantrekken. De wehrmachts kachel brandt als een vulkaan ik heb hem toen van onze soldaat overgenomen toen hij afnokte. De keuken heb ik nu een goede beurt daar zat het vuil van de winter nog in. En nu hoop ik dat als het weer koud wordt om aan de kachel te stoken dat moeder de vrouw weer de keuken beheert. Ze zijn nu aan het werk met de brug in Riesa. Eerst wordt de spoorbrug gerepareerd en dan de verkeersbrug weer vrij worden gemaakt voor de scheepvaart. De Russen hebben een houten brug gebouwd allemaal van palen er kan niets passeren en die gaat niet eerder weg voor dat de andere brug weer klaar is. Dus dat duurt volgens mij nog wel 2 maanden. Mijn buurman van URK is leeg maar wij lossen niet ~~xxx~~ Ik heb vandaag maar weer een paar hemden gewassen maar het regent nog steeds zodat van drogen niet veel komt. Er komen nog steeds veel mijnen af drijven, veel vrouwen plegen hier ook zelfmoord, we hebben al vrouwen met kinderen in de armen zien drijven.

Moord verkrachting en plundering zijn nog steeds volop aan de gang. Ook veel mensen zijn met bootjes vanuit bohemen gevlucht waar de Tsechen de Duitsers allemaal het land uit zettenze proberen met bootjes hun spullen mee te nemen maar ze hebben geen verstand van varen en er gaat veel stroom en in Dresden ligt een brug met een opening van maar 6 meter er staat daar een vliegende stroom er zijn daar al veel omgeslagen en verdronken.

31 Mei Alweer een maand voorbij en ~~xxxxxx~~ hoeveel nog eer we weer eens in ons Vaderland zijn, van daag kregen we 50 gram jam en 50 gram boter per persoon en een fles azijn aan vlees en vet hebben wij voorlopig geen gebrek de Russen zijn voor ons niet slecht.

1 Juni Van morgen ben ik maar weer naar de slachtplaats geweest en het resultaat was een emmer vol ik kreeg een hele koeiepoot met vlees en al Wij kunnen hey lang niet op, en voor het bederft heb ik maar wat aan de buurman gegeven en die was er reuze blij mee want zij krijgen niet te veel. Als ik nu maar flessen en ringen had dan kon ik wat inwekken een wekketel en thermometer heb ik al dan waren we klaar. Er kwam hier een grote kudde koeien langs en die moesten hier bij een boer overnachten. Allen die melken konden konden gelijk beginnen. Ik heb het ook geprobeerd maar die beesten staan niet stil en als ik weer begint schopte hij de emmer weer om tot slot kreeg ik van een Rus een paar liter die moest een Duitser afgeven. Morgen om 4 uur mogen we weer terug komen maar dan zijn we nog niet wakker.

2 Juni Alle pannen en potten staan vol benen te koken. Wij kluiven van morgen benen af en drinken er bouillon bij, dat het vet ons langs de kin druipt. Van Urk ligt nu ook bij ons hij is al een paar dagen leeg. Vandaag kreeg ik bezoek van de Luitenant die hier de baas is hij had in de gaten gekregen dat wij een motorvlet hadden en nu moeten wij varen eerst een plezier ritje en toen naar een kast die ligt boven ons en die heeft nog wat militaire goederen in. Dit moeten we met de vlet aan de wal brengen. Het waren het meest trommels met lichtkogels en pistolen om ~~xxxx~~ deze af te schieten er hadden ook trommels in gezeten met nooddrantsoenen maar die waren er al allemaal uit geroofd want dit schip lag al 2 weken onbeheerd. Ik heb ook zo, n trommel met vuurwerk gepikt als we eens in nood zijn op zee dan schieten we maar zo, n rode lichtkogel af en met oudjaar is het ook leuk.

3 Juni Heerlijk zomer weer de kersen en aardbeien zijn nu rijp en er word druk geplukt maar het meest door de Russen zij vernielen veel bomen en wij kunnen er haast geen kopen en nu plukken we er zelf ook maar wat. Om 9 uur ben ik met de fiets naar Riesa geweest en heb de toestand daad eens bekeken de brug ligt er nog precies zo als hij gesprongen is dus dat duurt nog wel een paar maanden voor de vaart weer vrij is. Ik was altijd bang dat ik de fiets kwijt zou raken maar ik heb helemaal geen last gehad schijnbaar helpt het wel dat we een rood wit blauwe banr dragen.

4 Juni Van daag kregen wij geen brood want er zijn hier veel Russen gekomen en die hebben de hele voorraad in beslag genomen. Maar nu is het goed dat ik twee bakkers heb op het andere dorp kreeg ik wel brood, ik kon daar ook aardbeien kopen maar ik moest zelf plukken ze kosten 1 mark het pond, kersen is niet aan te komen de Russen pikken alles in. Er word hier nog alle dagen gelost meest papier andere zaken als meel en meubels zijn allemaal al weg.

5 Juni

5 Juni Van morgen ben ik maar weer eens naar mijn Russische slager geweest aan de overzijde Ik kreeg nu een emmer volvellen en drellen en een groot been ,ze zijn niet meer zo gul als in het begin Ik had nog zowat een groot in de wacht gesleept maar de Rus kreeg het in de gaten en deed knap lelijk tegen mij .Met die hitte kun je tich niet alles goed houden en ik heb een pot benen uitgekookt en er later het vet afg geschept en de rest maar weg gegooit

6 Juni Van morgen heb ik uit de kast waar die wehrmacht rommel in zat een benzine kachel uit gehaald het is een ingewikkeld machinerie net zo,n soort primus stel maar dan veel groter misschien brand hij ook wel op petroleum ofschoon er op staat benzine Het zijn dingen uitsluitend voor vliegtuigen en ze zijn ook niet in de handel ,ze worden gebruikt om met extreem koude temperaturen vliegtuig onderdelen te verwarmen ,maar nu hoeven Duitse vliegers niet meer te vliegen ,dus heb ik er maar een genomen of we er wat mee kunnen doen weet ik ook niet .We hebben net een onweersbui gehad en ter af wisseling hagelstenen zo groot als knikkers Ik was net aan boord met een mandje aardbeien .Morgen komen er twee boten uit ons b bunkeren .Hier krijgen we nog steeds geen brood ,alles is voor Ruskie maar bij mijn andere bakker kreeg ik er een meer zodat we toch nog goed zitten

7 Juni Plus minus 40 ton briketten hebben ze eruit gehaald en nu is het weer rust Het is hier een tropische hitte een pot met benen heb ik maar weer weggegeven want ik kan het niet goed houden Er word niet veel meer gelost alles wat waarde heeft is al weg.gevoerd.

8 Juni Ze zitten hier vol spanning te wachten wie of dit gedeelte van zal bezetten ze willen alle hier liever onder Amerikaans of Engels bestuur komen dan onder de Russen .Maar volgens de radio willen de Russen nog meer van Duitsland bezetten en moeten de Amerikanen weer terug .Ik ben al weer een paar keer bij mijn slager geweest maar telkens zonder resultaat,Er komen vrouwen 3 tot 4 uur lopen om wat benen te krijgen maar morgen zal ik wat hebben heeft hij mij belooft

9 Juni Toen ik gisteren naar boord ging was er een lam achter gebleven van een kudde schapen mijn buurman van Urk kwam net met de roeiboort over en daar hebben we hem maar in gegooit dus als we geen vlees meer hebben dan slachten we zelf

10 Juni Alweer een week voorbij en er is nog steeds geen zicht op wanneer we weer eens kunnen varen.Nu de Amerikanen en de Russen verschil van mening hebben over de deling van Duitsland schiet het helemaal niet op

11 Juni Gisteren ben ik weer eens naar Riesa gefiets ,maar de brug ligt nog net zo als vorige keer Ik heb een bezoek gebracht aan de mensen waar onze winterjassen en nog wat kleren lagen die had ik destijds met de bom aanval op Riesa toen wij daar lagen er heen gebracht .Ze leven daar ook allemaal nog ofschoon het huis er wel wat gehavend uitzag .De zak met kleren stond er nog precies zoals wij hem er hadden neer gezet.de Russen hadden hem niet eens losgemaakt,ofschoon ze anders alles overhoop hadden gehaald en veel gestolen

12 Juni Van daag hebben ze al de schepen met briketten op geschreven voor de zoveelste keer .Dit maal kwamen ze van Dresden maar van lossen h hoor je niets .We moeten onder de buikdenning schoon maken nu konden we dat zo goed doen als die hotten totten ons nu maar leeg maken. Savonds ga ik poeren en vang een mooi zootje paling dus weer een nieuwe afleiding

13 Juni Het weer is weer sterk verranderd koud en buig af en toe komen er een paar Russische officieren waar onder een hoge vrouwelijke personage en dan moeten we even een toertje maken met de vlet ,wij krijgen dan wat tabak voor sigaretten en daar moet je het maar mee doen.Tot nu toe hebben we geen tekort gehad aan rokerij .Wij krijgen van daag weer 50 gram boter per man dus kunnen we weer even vooruit .GISTEREN KWAM ER een belgisch s schip af vol met een 60 mensen allemaal Belgische Nederlandse enFransen ze kwamen van Praag en ze wilden per schip naar Holland maar in Riesa is het voorbij de rivier is hier dicht

14 Juni Het weer is nu koud en regen achtig en het poeren gaat nu ook slecht en het slachten aan de overzijde is nu ook zo goed als gedaan dus nu is het pannetje vet af gelopen als wij op rantsoen zijn aan gewezen d dan kunnen we onze riem wel aanhalen

15 Juni Ons gmeenschappelijk lammetje leeft nog steeds ,wij willen hem nog maar even wat opfokken tot de grootste nood ,hij is wel een beetje ziek want er heerst hier veel mond en klauw zeer hij lopt of beter gezegd hij ligt het meest bij vah Urk in het ruim .De aardbeien oogst is af gelopen en de kersen zijn niet te eten zo zuur.De Russische troepen zijn nu weer weg en het is nu zeer rustig.

16 Juni Van morgen is er weer een nieuwe luitenant geweest dat was een zg: Waterkommandant Hij heeft ook al de schepen nog eens genoteerd.Ik vroeg hem over het lossen maar voorlopig nog niet eerst moeten de grote schepen leeg zei hij .Hij belofde wel dat als de vaart vrij was,hij zou zorgen dat we leeg waren en konden vertrekken .Van daag ook weer 200 gram vleesg gehad op de bon

17 JKuni Alweer Zondag het is nog koud,maar droog weer,Theo zal van d daag naar Riesa gaan en onze kennissen daar op zoeken Er zijn daar nog j jonge meisjes en daar heeft hij nog kennis aan van van de winter .Maar het programma word beweezigt .De nieuwe Luitenant die is gekomen wil met de motor vlet naar Riesa voor controle op de schepen en nu moet Theo mee als kaptein .Een Lithauer gaat mee als tolk .Als ik gegeten heb spring ik op de fiets om te kijken waar ze zijn .Want als de motor weigerd zitten ze te kijken onderwg .Maar ik zie nergens een vlet ,ik ga tenslotte naar Riesa naar onze kennessen ,misschien is hij daar wel ,maar ook daar is hij niet Maar nu is het drama opgelost .Ze zijn eerst met het roer aan de brug blijven hangen zodat dert afbrak ,toen vlug naar de werf die daar vlak bij was en een nieuw roer eraan gelast en toen zouden ze verder en wel naar Torgau dat is 50 km verder naar beneden .Toen moesten ze de spoorbrug passeren volgens opgave zouden ze langs de kant er door komen ,maar het bleek dat er lang geen water genoeg stond met het gevolg dat ze op de stenen vast vaardenemen niet meer van de plaats kwamen .Er ging een vliegende stroom en ze zijn toen met veel moeite door het water gewaaf en aan de wal gekomen ze zggen dat hij bij de Lithauer achter op de fiets is terug gereden

Als ik terug kom aan boord is Theo er nog niet savonds laat komt hij aan boord en ziet er niet erg goed uit hij is zoals hij zegt ergens op een boerderij geweest waar weer een commandant huisde die zou hem terug brengen maar het ging zo ruw tekeer en de meeste waren dronken zodat hij maar gevlucht is en gaan lopen hij gaat maar vlug naar bed

18 Juni Theo ligt nog steeds op bed en heeft flink koorts maar we hebben niet veel mediceinen ik geef hem maar veel te drinken.

Het water valt nog steeds zodat er geen kans op is om de vlet weer vlot te krijgen .Nu willen ze een andere vlet zien te krijgen er zijn er hier nog wel maar die zijn allemaal kapot gemaakt door de Duitsers hoe dit nu afloopt weet ik ook niet .Het poeren gaat weer wat beter zodat we bij gebrek aan vlees maar paling eten

19 Juni Het is tropisch heet maar Theo ligt nog steeds op bed zelf ga ik maar een beetje uit de zon liggen Onze Duitse burens zijn wel jaloers op ons zij moeten de hele dag in de zon werken en wij kijken toe of het goed gaat .Gisteren kregen wij nog 50 gram jam en misschien morgen weer 50 gram en 50 gram boter .Wij kunnen savonds na 9 uur de zender van Eindhoven horen .overdag niet op de midden golf is onze radio niet in orde op de ultra korte golf horen wij de hele wereld .Er ligt hier een motorschip bij ons en die kan accu's vullen zodat we daarmee klaar zijn

20 Juni van morgen kwam Theo weer uit bed en lijkt het leed weer geleden ik moet met de Lithauer naar Meissen om te kijken naar een motor boot, wij hebben er wel een gevonden maar dat is een benzine motor en tevens kapot onze vlet ligt nog steeds in Riesa op de stenen

21 Juni van daag ben ik weer naar onze vlet geweest pm te zien of wij hem er af konden krijgen maar zijn er niet in geslaagd .Een paar schippersjongens zouden mij helpen we wilden er planken onder doen en dan op een paar rollen naar de diepte werken maar er staat nog 30 cm water bij en een vliegende stroom zodat het hout telkens weg dreef .Ik heb wel een bewijs van de commandant dat de lui aan de brug mij moeten helpen .Als het water nu nog eens wat valt gaan we het nog een s proberen hij moet dan een 20 m over de wal gerold worden .Riemen en een haak en mijn regenjas lagen er in maar zijn er nu uit gestolen

22 Juni Gisteren avond heb ik nog geпоerd maar het viel tegen het is volle maan en dan houden ze niet vast, maar we krijgen weer 200 gram vlees Het water wast weer als er nu een meter water bij komt dan is de vlet weer vlot

23 Juni Van daag ben ik bij de vlet geweest ik heb er een lijn opgezet aan de brug dat hij niet kan weg drijven als het water eens hard wast Ik heb een zootje briketten geruild voor wat flessen met vlees en voor wat worst ,zò moet je maar aan de kost komen van de Russen krijgen wij niet veel meer ze geven het nu liever aan Duitse vrouwen voor wat liefde

24 Juni VAN daag weer bij de vlet geweest maar het water moet nog 20 cm stijgen eer hij vlot is .Het is broeiend heeten er is onweer op komst Ik ben nog bij mijn buurman geweest maar daar lag alles weer overhoop. Ze hebben hun bedden af moeten staan aan de Russen ,voor 14 dagen en nu moeten ze zelf bij andrer slapen .Ik heb de winterjas en de werk schoenen maar weer mee genomen ,die lagen nog altijd daar .Nu heb ik mijn hele boel weer aan boord. Theo kreeg nog een prachtig overhemd van de vrouw

3 Juli nog steeds slecht weer de kersen verrotten aan de bomen Groenten zijn hier ook schaars en aard appels worden ook minder Eerst konden wij bij de boeren nog wat krijgen nou dat ze hun vee toch meest kwijt zijn want de Russen hebben bijna al het vee weg gehaald en geslacht De meeste grote boeren hebben nog slechts een paar kippen en een enkel varken en de schapen zijn ook allemaal geslacht de mensen gaah hier een beroerde toekomst te gemoed

4 Juli Ik hoorde van middag op de radio dat het in Holland mooi weer is maar hier is het nog steeds slecht Ik heb van daag gewassen maar kan niets drogen want het waait storm en er zijn regen vlagen .Ik heb nu een klein teiltje en een was bord zodat het wassen nu beter gaat maar als we geen zeepoeder meer krijgen dan hoeven we ook niet meer te wassen We hebben nog een beetje jam gemaakt van de laatste kersen en de laatste bruine suiker en dan is het gebeurt ofschoon ze op andere plaatsen nog suiker hebben gekregen.

5 Juli Bijna alle dagen gooien de Russen handgranaten in de rivier maar er komt zeer weinig wis boven .ze hebben alles uit gemoord .de paling heeft er zeker ook de schrik van gekregen want ik vang niets meer aan de poer aan de reep alleen een of twee .Het water is nog steeds vallende uit de vlet is alles gestolen oa 20 l smeerolie en verder alle bussen en sleutels

6 Juli We hebben van daag weer 200 gram vlees gehad maar het was het meest met veel been .Er ligt een schip met raapzaad hier en nu ligt er beneden een Hollander en die heeft een olie molen aan boord nu wou ik proberen om er wat van die rommel uit te halen maar nu is er weer een wacht op geplaatst zodat die kans weer is verkeken

7 Juli Wij zijn van middag naar de Codam 27 geweest deze schipper is de zgn vloot commandant vande schepen die tussen Bresden en Riesa liggen Hij was naar de Zweedse consul geweest in Dresden die moet de ned: belangen vertegenwoordigen in Duitsland .Hij had een lijst met de namen van de Hollandse schepen die hier liggen en die zouden door gestuurd worden naar de ned: regering zodat deze maatregelen kunnen treffen voor de terugreis Er word nml geweert dat de Russen ons niet vrij willen geven omdat we voor de Duitsers hebben gevaren en nu willen ze dat we ook voor de Russen varen

8 Juli Het water is plotseling sterk gewassen en ik ga dan ook al vroeg op pad met de fiets naar Riesa omvoor de zoveelste keer te proberen om de vlet vlot te krijgen .Ik stond al om 7 uur in Riesa en de Holl: die daar liggen willen me wel helpen want ik moet een roeiboot hebben om er bij te komen .Als deze mensen uit de kerk komen gaan ze mee maar trots alle moeite konden we de boot niet vlot krijgen en moest het bergingswerk weer op geven daar inmiddels het water ook weer was gevallen .Het stuurrad had.- den ze ook nog eruit gestolen er word nu aan de brug gebrand dus is er een begin van de opruiming ,het spoor rijdt weer op een spoor over de brug

9 Juli Heden morgen had ik een berm aan de reep gevangen en een paling dus van daag hebben we weer een maaltijd .Het is nu weer mooi weer en we beginnen maar weer wat te teren en te verven

25 Juni Het water is nog steeds was dus ik ben nog maar eens weer naar de vlet wezen kijken .maar hij zit nog vast .Ik wou naar Riesa gaan naar de commandant van Riesa over de brug met mijn fiets maar een wacht hield mij aan en nu moest ik de fiets af geven omdat ik geeenschein had voor de fiets !Ik dacht nu ben ik mijn fiets kwijt .Bij de commandant gaven ze me een luitenant mee naar de brug en die begon op te spelen en nu moesy ik hier wachten want de fiets was al weg ,maar na een uur kwam hij toch weer terecht en kon ik weer naar boord rijden Een bewijs voor de fiets kreeg ik echter niethoewel je er meest al niet veel aan heb want ze pakken hem toch af als ze hem willwen nemen

26 Junij Gisteren na middag is Theo weer maar de vlet geweest want ik heb er nu genoeg van en van morgen is hij er weer heen met de Lithauer . Hij spreekt Russisch en kan veel doen ,maar wij bereiken niets,maar het water valt al weer zodat ook zij wel niet veel kunnen

27 Juni Toch hebben zij de vlet gisteren een paar meter naar de diepte gewerkt ,toen konden zij er niets meer aan doen ,want het water valt weer maar het heeft de hele nacht tot van middag geregend en misschien wast het nu weer een beetje

28 Juni Nog steeds slecht weer en regen van morgen heb ik de kachel binnen weer aangemaakt want het is boven herfst weer We hebben weer jam en boter gehad voor 2 personen en 2x brood meer dan we op kunnen .Paling vang ik niet meer met dit koude weer.

29 Juni Ik ben van daag op de fiets naar Scheren geweest dat is een 10 km hogeropdaar lag nog een mooi ijzeren vletje en dat zou ik op halen ma maar toen ik daar kwam was het al weg Af en toe ga ik nog wel eens op bezoek bij Breevoord en daar liggen nog een stuk of tien Hollanders.Ze pikken nog steeds fietsen de Russen ik heb al veel gefiets maar nog steeds geluk gehad ofschoon er hier een Hollander ligt die al drie fietsen kwijt is

30 Juni Ik heb een pond of zeven kersen geplukt maar ze zijn zo zuur ,ik had nog een beetje bruine suiker en nu heb ik er jam van gemaakt en dat smaakt goed. Nog steeds koud en guur weer .We moeten blijven liggen voor bunkerschap voor de boten word er gezegd maar de boten varen niet zo lange Elbe gespert is dus dat kan lang duren

1 Juli 1945 Weer een nieuwe maand voor de boeg .Het is weer regen en slecht weer .Dat begint pp den duur te vervelen .Wij hebben gehoord door de radio van de triomftocht van de koningin en prins Bernard in Holland Naar men beweert word er weer post af gehaald hier maar of dat ook voor het buitenland geld betwijfel ik .We zullen het proberen maar we hebben postzegels met de kpp van Hitler erop ,en die zal ik er maar niet op kleven.want dan komt hij zeker niet aan.

2 Juli We hebben een oud roeibootje zolang gekregen van een buurman wij hadden niets bij het schip nu kan ik tenminste weer gaan vissen alleen het weer moet eerst wat beter worden Met de terug keer van Hollanders in deze streek gaat het heel langzamer .In Riesa zitten er een heleboel in een kamp en ze zouden voorlopig nog zes weken moeten wachten eer het eerste transport van niet meer dan 50 mensen kunnen vertrekken en dan mogen ze niet meer dan 50 kg bagage meenemen

10 Juli Heden morgen bracht een buurman die verder naar beneden lag mij een stuk rund vlees .Zij hadden van de Russen een koe gekregen om te slachten .Hij stond bij een boer en tot nu toe hadden ze al die tijd melk van gehad ,maar de melk voorziening was nu af gelopen .Ik had gisteren een halve emmer vis opgeschept ,ze waren weer aan het hand granaten gooien geweest .Ik ben er mee naar de commandant geweest en heb ze om geruimd tegen een paar worsten en een brood want vis hebben we geregeld genoeg omdat ik zelf ook nogal wat vang.

11 Juli Van daag moeten we allemaal onze namen op geven aan de schipper van de Codam 14 Deze is aangewezen als voor alle schippers die tussen Dresden En Riesa liggen te zorgen Deze namen gaan door bemiddeling van het Zweedse rode kruis naar het Russische rode kruis en verder naar de Nederlandse regering .Er wordt nu gewerkt aan het opruimen van de brug in Riesa .We hebben van daag voor het eerst nieuwe aard appelen gehad ze waren best Met de visserij wil het niet meer lukken

12 Juli Van daag is het weer ,weer slecht veel regen gisteren was het nog een hitte golf het water was weer gevallen .De kersen zijn op maar de peren ende appels beginnen goed te rijpen maar ze krijgen de kans niet want de Russen plukken ze half rijp van de bomen

13 Juli Van morgen lijkt het weer beter uit te zien Het zonnetje knippert al weer lekker en tegen 10 uur is het al weer een hitte golf .We hebben nog steeds geen zonnetent gespannen maar nu zullen we toch de boel in orde maken ,want je smelt in de roef .En een vliegen dat er hier zitten,het is een ware plaag .We hebben al een keer het plafond af gewassen het was allemaal vliegen poep .Van middag heb ik weereen nieuw konijnen hok getimmerd .We hebben twee van die beesten .We kregen weer 200 gram vlees en later nog eens 100 gram extra van de vrijbank (noodslachting)

14 JULI De zon brand zo onbarmhartig dat we van daag niet veel uit zullen voeren .Brieven zijn weer terug gekomen ook van mensen die in Duitsland zelf geschreven hebben

15 Juli Alweer Zondag het lijkt me ook hier werkelijk zondag ,want werk voor de schippers is er niet meer ,op het land gaat het meeste werk door ook op Zondag .het zijn het meest vrouwen en meisjes die werken ,en dat zal ook wel nodig zijn willen ze van de winter niet allemaal verhongeren

16 Juli Ik was gisteren nog bij enige Hollanders aan boord die in Riesa liggen ,daar liggen ze wel gezellig met zo'n ploegje bij elkaar .Ze hadden ook al een vaatje bier aan boord ofschoon je in de cafe,s nog niets kunt kopen .Een stuk van de brug dat in de rivier er boven uit steekt is nu al afgebrand en op geruimd maar nu komt het moeilijkste nml dat wat onder water zit het gaat alles erg traag .Wij horen dat de Rijn as September al weer vaarklaar is ,maar dan kunnen wij nog niet weg zoals het er nu uitziet

17 Juli Het deed ons echt goed dat we hoorde op de radio dat het met de levensmiddelen steeds beter gaat in Holland en verbeeld je dat je binnen kort weer brood kunt kopen zonder bonnen Nou hier is het pech. Ze kunnen hier ook zo zonder bonnen verkopen want er is zo wie zo niets.In Riesa hebben ze in drie weken geen vlees gehad ,daar voor kregen ze een pond suiker .De visserij gaat slecht door gebrek aan wormen met die droogte.

18 Juli Van daag heb ik mijn twee broden weer gehaald in Seuslitz. Het gaat nog steeds goed de bakker vraagt wel of we nog niet weg gaan dan lieg ik dood leuk dat het nog wel een paar maanden kan duren. Het is op de weg wel gevaarlijk met die Polen, met grote collonnes trekken ze langs en roven en stelen alles wat los en vast zit, ook fietsen zijnze erg op maar ik ben er tot nu toe goed door gerold of liever gezegd door gefiets. Alle dagen komen hier 1 maar soms ook 2 passasier schepen voorbij met Duitsers die uit Tsecho slowakeie zijn uit gezet. Ze willen daar geen enkele mof meer in hun land hebben.

19 Juli Het water valt steeds verder zodat de vlet nu wel droog zal staan nu willen wij met behulp van onze burens in Riesa of we de vlet via de wal naar dieper terrein te brengen. De brug wordt nog steeds aan gewerkt tenminste boven water brande ze hem steeds verder af. De haven van Riesa is wel terdege gesperd ze hebben niet alleen de 2 bruggen gesprongen maar ook nog tweeschepen met munitie in de monding van de haven laten springen. De kop van een van de schepen ligt boven op de wal de rest ligt verspreid door de haven.

20 Juli Het is 13 uur en nu leg ik mijn pen even neer want nu komt op de radio de zender Hertzend Nederland vanuit Londen en dan vooral de uitzending van uit het Vaderland bestemd voor de landgenoten in het buitenland en dan speciaal voor Duitsland want daar horen wij ook bij. En telkens horen wij weer gunstige berichten vooral wat de levensmiddelen betreffen als de mensen van de radio tenminste niet liegen. Het is haast niet te geloven dat volgende maand de haring karretjes in Amsterdam weer zullen rijden. We horen dat via Londen in Parijs een lijst der namen van alle Nederlanders wil uitzenden die nog in Duitsland zijn voorlopig nog niet terug kunnen dus ik verwacht dat alle familie ledendie nog familie in Duitsland hebben gretig naar zullen luisteren want vele verkeren nog in onzekerheid of de naaste nog leven.

21 JULI Gisteren hebben we voor het laatst 100 gram vlees gehad dan is het slachtverbod in gevoerd en zal de eerste maanden geen vlees meer geven. De spoeling wordt steeds dunner want ook groente en nieuwe aardappelen zijn nu niet meer te krijgen, alles moet aan de steden geleverd worden en fruit is ook niet meer te krijgen veel halen de Russen al van de bomen voor ze rijp zijn dan nog de vele doortrekkende Polen. Zojuist kwam ik aan de kachel en nu is mijn 200 gram vlees met een ook nog verknetterd en tot overmaat is er ook nog een wekfles open gegaan en ook bedorven dus dat is een reuze strop. Verder hebben wij ook nog bezoek gehad van een rat die heeft ons ook nog de boel opgevreten. Het water wast wel maar het komt nooit hoog genoeg voor de vlet om te drijven en dat zal nu ook wel weer niet lukken. Er komen nog steeds veel lijken af drijven, men zegt dat veel vrouwen van armoede zich verdrinken, het veelal vrouwen die uit Tsecho slowakeie zijn gezet ze krijgen in Duitsland geen bonnen en worden steeds verder gestoord en zwerven zo langs de straten zijn vaak het slachtoffer van verkrachtingen.

22 Juli VAN DAAG BEN IK MAAR WEER EENS NAAR DE VLET WEZEN kijken je kunt er nu omheen lopen zo laag is het water ,het moet nu een 20 meter over de wal gerold worden wil het bij het water komen .Morgen zal er aan gewerkt worden alle hollanders die hier liggen willen helpen .Breevoord ligt nu ook in Riesa die wil nu proberen om onder de brug door te komen dan kan hij verder varen naar Torgau dat is 60 km verder.Een andere buurman met een klein scheepje heeft het al gedaan dat was het schip waarop ik geboren ben maar daar staat nu een motor in hij is al een paar dagen weg

23 Juli Het weer is slecht hard waaien en veel regen ,maar we zijn er toch op uit getrokken met materiaal en touwen om te proberen om de vlet vlot te krijgen DE biudenning en het boten touw hadden ze ook nog eruit gestolen ,dus nu was erniets meer in .Het stuur wiel vonden we weer terug dat kwam met het lage water weer boven ze hadden het eenvoudig over boord gegooit .We hadden al ruim 4 uur gewerkt en waren nog maar een boot lengte gevorderd toen konden we met ons achten niet meer verder .Het zijn allemaal groete stehenen de planken en rollen wilden niet functionerten,tevens moesten we nog over een bult heen.tenslotte ben ik naar de baas gegaan van de slopers ploeg van de brug en die was zo goed en gaf ons een 20 man mee ,en nu ging het beter ,na een kwartier lag hij in de Elbe.De motor was nog intact zodat wij nu weer hoger aan kunnen,maaar in het gat van de brug dat ze gebrand hebben ging nog zo beel stroom dat we er niet dpoor konden maar met behulp van mankracht met een lijn aan de wal lukte het toch.Bij onze colega,s hebben wij hem neer gelegd en toen moesten wij Breevoord door de brug helpen .De noodbrug staat op houten palen die niet geheid zijn maar gewoon op de grond staan en met zware staal kabels geborgd ,deze staan allen met ankers aan de wal verankerd,omnu onder de brug te kunnen moesten wij de zware draden over het schip van breevoord hijsenen dat lukte.Het gat onder de brug is ca 20 meter breed,maar er zitten nog stukken ijzer onder wateren is dus zeer gevaarlijk om te passeren,maar alles ging goed en dus zijn we nu twee colega,s kwijt die de reis naar ons Vaderland zijn begfonten,maar of ze veel verder komen ,geloof ik nietwant hier beweert men dat aan alle bruggen van hier tot Maagdenburg nog niets heeft gedaan.

24 Juli Theo is van daag naar Riesa en haalt de vlet op .We nemen dan een roeiboot mee van bureu uit Riesa en die laden ze bij ons vol briketten en waren er weer mee lager uit en zoo helpen wij elkaar uit de nood. De vlet is toch lek geworden op die zware keien ,ik heb een noodverbandje aan gelegd en nu moet hij het maar weer doen De water commandant heeft gezegd dat over 14 dagen de hele vaart weer vrij is maar daar geloof ik niets van .In tussen liggen we nog steeds met brikettem in.

25 Juli Het is weer mooi zomerweer in het water valt nu erg er kan nog maar met 1,30 m diepgang gevaren worden .Vna daag kregen wij 7 pond aardappelen per man dat is voor een week dus dat is niet veel .Hier groeien aardappels genoeg maar Ruskie pikt alles on en er moeten ook veel naar de steden gebracht worden .De Duitsers moeten al hun goud en sieraden inleveren bij de Russen Er word ook al beweert dat de Russen nu toch weg gaan en dat de Engelse hier komen .De Russen zouden nml terug gaan naar de Oeder maar het zal allemaal wel weer praatjes zijn ,ik heb er over de radio niets van gehoord.Gisteren hebben we ook een pak zeepoeder gehad en een stuk zeep en scheerzeep en schuurpapier en een potje mosterd,dit is om h het vette spek wat weg te krijgen.

26 Juli Hier word algemeen verteld dat er een oorlog op komst is tussen de Russen en de Amerikanen het is zelfs zover dat de Zweedse consul heeft gezegd dat alle gezanten zijn terug geroepen ,maar ik voor mij geloof er niets van ,er word nu zoveel gebabbeld nu ze geen radio meer hebben .We hebben net Moskou gehoord in het Hollands en daar is alles prima in orde Het is allemaal over de verkiezingen in Engeland waar ze het over hebben Chursill is er slecht af gekomen bij de verkiezingen.

27 Juli We krijgen morgen weer vlees en boter is bekend gemaakt ,maar nu vertellen ze weer dat we minder brood krijgen .ALLES IS DRUK bezig om de oogst binnen te halen ,vrouwen en kinderen alles helpt mee en het is ook prachtig weer .Wat hier ook een probleem is is zout en lucifers ,dat kun je heel niet krijgen ,wij hebben het laatste pak lucifers aan gebroken dat zijn nog de goede zwaluw die de vrouw gehamsterd had .We laten de hele dag de kachel aan de branden om de pijp of de sigaret aan te steken ,want briketten hebben we meer dan lucifers .Tabaks bladeren krijg ik zo nu en dan van schippers die briketten komen halen .voor vloeitjes nemen wij kranten papier ,dat doen de Russen allemaal .Ik heb van daar de keuken uit gewassen ,want het was allemaal vliegen poep ,zoveel vliegen als hier heb ik nog nooit gezien ,

28 Juli We hebben onze 200 gram vlees gehad maar ik kan er niet veel mee doen alles heen en kook ik er maar soep van ,en tot overmaat van ramp zitten we nog met oude piepers en die zijn zeer slecht .Je kunt hier bij de boeren niets los krijgen als het nu maar koud word dan willen ze wel weer briketten hebben .In geen 14 dagen hebben wij groente gehad .DE Russen halen het meeste weg ook de aardappels ,en nu ligt het maar aan zo ,n commandant hoe of hij over de mensen denkt onze commandant trekt zich niets van ons aan ,terwijl een andere commandant de Hollanders weer veel geeft .zou liggen 4 km onder ons 4 Hollanders die krijgen alles ze hebben eerst een koe gekregen en nu hebben ze weer een paard ,naar men zegt ,maar ons vergeten ze dat is nu niet zo kameraadschappelijk als Nederlanders onder elkaar

29 Juli Alweer Zondag het is storm weer ik was van plan voor van morgen om 6 uur naar de kerk te gaan in Riesa maar ik kon er niet tegen in met de fiets dus dan maar weer kerk bij de radipo vanuit Luxemburg .HET WORD nu zo eentonig dat je niet meer weet wat je schrijven moet ,ik zal wel over moeten gaan op een week verslag .Gisteren en van daar was er ook weer bier in het cafe en van avond word er zelf gedanst dus de zaken gaan vooruit In Holland is nog geen bier zoals wij hier horen .door de radio.

30 Juli De wind is krachtig tot stormachtig en ik vandaag gewassen en het hangt aan de lijn maar ik moet het weer afnemen anders hou ik niets over als wat lompen want het meeste is versleten en als het kapot is zijn we uitgewerkt repareren is niet meer mogelijk wegens gebrek .We hebben wel een nieuwe naaimachine maar zonder garen heeft men er niets aan .Ik ben maar weer eens de boer op geweest om eterij

31 Juli Van morgen heb ik een pattijsje briketten naar de overzijde gebracht en daar voor in ruil wat groente en fruit en een half mud nieuwe aardappels gekregen ,dus zolang de vetpot niet leeg is kunnen we vooruit

Zoals ik hoor gaan de Russen die hier zijn allemaal weg ,maar er zullen wel andere terug komen ofschoon ze hier vertellen dat de Engelse hier komen zij zouden nml Hamburg aan de Russen hebben gegeven in ruil voor Sa Saksen en Thuringen, maar door de radio is er niets van gezegd ,zodat ik er niet veel van geloof .Wij hoorde gisteren dat onze Prinsesjes ook weer in het vaderland zijn ,hun ter ere woei gisteren weer de rood witte blauwe vlag .Zo koen er weer veel terug in hun vaderland maar wanneer wij!. Maar we laten de moed niet zakken ook voor ons zal eens de verlossing komen, en naar ik hoop een verheugd weerzien

1 Augustus 1945 Weer een nieuwe maand voor de boeg en wat zal hij ons brengen .Het weer is nu een stuk verranderd ,het is koud en buig .Ik ben bezig om weer een nieuwe buidenning in de vlet te maken ,dit is de tweede keer op de Elbe dat dit nodig is

2 AUG Gisterenavond kregen alle schepen die hier liggen orders om achter op een rode vlag te varen, en op de schepen nog een witte vlag met rode strepen boven en onderen in het midden een rode sovjet ster. Ook de Hollandse schepen moesten achter op een rode vlag voeren. Wij hebben echter hier tegen geprotesteerd onze nationale drie kleur wappert nog steeds achterop ,alleen voorop staat de rode vlag ,ik ben wel benieuwd of dat goed afloopt ,want als de heren Russen wat willen dat kun je maar moeilijk van het tegendeel overtuigen. Van daag word er weer alles op geschreven of er voldoende personen aan boord zijn om te varen .Ik zie er nog van komen dat nog voor de Russen moeten laden

3 Aug: Ik heb weer een beetje val appels gekregen ,dat valt niet mee je kunt er haast niet aan komen trekken nog zo veel vluchtelingen langs en die scharrelen alles op .Mijn eerste poging om appels te drogen is mislukt de kachel ging te hard branden en nu is er niets meer van over .Deze week krijgen we geen vlees en boter en dat ziet er breurig uit ofschoon die paar gram ook de moeite niet is

Ik ben nog bij de burgemeester geweest maar die kan er niets aan doen. Deze burgemeesters zijn meest ook werk mensen ,want de meeste gegoede en intellectuele waren allemaal nazi's, en die hebben hier afgdaan

4 Aug: Wij zijn nu verder in beslag genomen door de commandant van Risa ook de lading dus waar we nu liggen heeft de andere comm: niets meer te vertellen .Ik heb hem gisteren nog gevraagd om ons leeg te maken maar hij zei liggen blijven .Schipper Asmus van het schip Codam 14 is nog steeds onze vlootchef hij krijgt orders wat er moet gebeuren ,maar ik heb al in geen 14 dagen iets gehoord en weet dus ook niet of de ned: regering iets voor ons doet We hebben gisteren avond de prinsesjes ook gehoord ofschoon het niet duidelijk was wat ze zegde. Het is nog slecht weer hier regen en wind .De rode vlag hoeft nou niet achterop maar voor op het schip zodat ik het pleijt toch heb gewonnen De duitse schepen krijgen allemaal rode sterren er op ze zijn al druk aan het schilderen

5 Aug: Het weer is nu wat opgeknapt en het zonnetje schijnt weer van morgen waait bij ons buiten onze Vaderlandse drie kleurook de oranje vlag ter ere van ons prinses irene die van daag haar 6 ste verjaardag viert Vele Duitsers hebben al gevraagd wat deze vlag betekend en dan merkt men bij enkele dat ze jaloers zijn omdat zij thans niets meer hebben om voor te vlaggen niet eens meer een nationale vlag.

En het zal nog wel lang duren voor ze weer een nationale vlag hebben .Wij hebben het feest in Baarn en Soest zeer duidelijk kunnen horen,zefs de stemmetjes van de prinsesjes kwamen zeer duidelijk door .En heden middag toev wij aan ons muddag potje zaten hoorde wij de toespraak van orinses Jliana via Londen .Zoals ik nu verneem is de Ned: regering er mee bekend dat er hier mog zo veel Ned: schepen liggen en er zal aan gewerkt worden om zo spoedig mogelijk de schepen naar Holland terug te laten komen .Maar met het opruimen van de gruggen gaat het nog zeer langzaam veel al aan gebrek aan materiaal en goede ondernemers .Als ik na ga wat er op de rijen al gedaan is indie tijd dan lijkt het hier wel ruzie Maar de Russische overheid zit er volgens mij niet genoeg achter want door de Duitsers word veel gesaboteerd

6 Aug: Vandaag ~~het~~ is het weer tropisch heet de paar gram boter is nu olie maar bederven kan er bij ons niet veel meer want alles is nu opgelukkig dat we in die fronten dagen wat vet op de kop hebben kunnen tikken anders zag het er nu slecht voor ons uit en de visserij wilt heel niet meer .Nu de Amerikanen met hun nieuwe atoombom tegen de Japanners gaan vechten zal de oorlog wel zo gedaan zijn Ik moet maar is een keer naar Grosheim naar de commandat en eens zien of ik daar niet iets op de kop kan tikken want wij hoeven toch niet te vrede te zijn met het portie van de Duitsers en gewoonlijk krijgen wij toch al het minste of het slechtste .In Riesa gaat dat beter daar gaan de Hollanders met de hele ploeg tegelijk en daar zijn nogal potige knapen bij ze wachten daar niet op hun beurt voor een winkel maar gaan direct naar binnen als er gemopperd word gooien ze de Duitsers er eenvoudig uit.

7 Aug: Van daag is het weer verranderd maar het kan er mee door ~~wa~~ ~~zagen~~ maar wrijf houten want we hebben inde oorlogsdagen zoveel hout opgevist dat we voorlopig vooruit kunnen Het roeibootje hebben ze me ook weer af gepakt de eigenaar moest het zelf hebben Dat mis lastig voor ons want met dit lage water kun je met de vlet niet aan de wal komen

8 Aug: Dat stuk consul van Zweden dat in Dresden was hebben de russen weg gejaagd dus nu hebben we niemand meer die voor ons op komt .Van daag heeft het konijn het leven geschonken aan een stuk of 8 jongen .Ik wist zelf niet wat voor een geslacht het was maar op een nacht waren ze los gebroken en hebben ze elkaar een bezoekje gebracht met dit resultaat dat we er nu acht bij hebben .Ik ben van daag ook naar Riesa geweest met de vlet om koolteer te halen er ligt daar een tankschip en daar is nog een oude bekende op van de roervaart ik heb een partij briketten mee genomen in ruil voor 60 liter koolteer en een zootje tabaks bladeren .Toen heb ik van daar weer een kombuis mee genomen voor de Codam 14 en toen kreeg ik weer 2 pakjes vloetitjes dus nu ben ik weer onder dak voorlopig .En zo helpen wij elkaar door de wereld Van de radio hoor je van Holland weinig nieuws .Ze krijgen nu ook rookwaren op de bon zoa:s ik gisteren hoorde verders is alles atoombom wat je hoort of je Londen Moskau OF Parijs hoort allen hebben het over het geweldige vernietegings wapen .Oorlog is toch een onbegrijpelijke iets nu ze iets uit gevonden hebben om in een sec: een half miljoen mensen te doden word er een ophef van gemaakt of het een zegen voor de mensheid is veel erger als dat ze een middel tegen tbc uit gevonden hebben.

9 Aug: Het is nog slecht weer en van nacht heeft het gestort regenten het water in de rivier wast hard ik ben nog op bonen uit geweest maar niets ook fruit is er niet ze beloven alles als de appels rijp zijn maar dan zullen we wel niet meer hier zijn ,we zullen van armoe nog op rooftocht moeten omte overleven

10 Aug: Van daag hebben we een slechte dag er kwam van morgen een sleepboot om te bunkeren en daar was een wachtpost aan boord en die zag in het ruim de motorfiets staan eerst zei hij niets maar later kwam hij terug met een wacht met een geweer en die moest het spul nog eens bekijken Ik zei dat hij kapot was en dat is hij ook we hebben er verschillende delen afgeschroefd maar hij kwam hem morgen toch halen en dan wil hij het schip door zoeken of wij er wat van af hebben gehaald .Nu hebben wij van avond die stukken bij onze buurman vanurk aan boord gebracht en tevens enige fietsraderen en banden anders pikken ze die ook nog mee dus nu moeten wij ded bui maar afwachten .We hoorden net door de radio dat Japan wilt capituleren dus als dat waar is heeft de Rus in Japan niet veel te doen gehad Het stort regent nog altijd Ik heb een beetje val appels gekocht en die drogen we nu maar ,Oja we hebben van daag 200 gram zout gehad en twee doosjes lucifers en een paar gram gist mosterd kon ik ook nog krijgen maar omdat ons stukje spek toch niet vet is heb ik er maar een doosje lucifers voor gekocht

11 Aug: Ze zijn van daag nog niet geweest om de motorfiets maar ze zullen er heus wel om komen We hebben de kachel in de keuken weer aan gemaakt want het is zo,n slecht weer om boven op te koken dat het niet te houden is

maar we drogen boven aan dek bonen en appels want zolang we nu nog briketten in hebben stoken we maar raak .maar er is nu vrede in zicht ook in het verre oosten gelukkig voor onze jongens die in Insulinde die het daar nog mee moesten maken en voor alle mensen nu er eindelijk aan die mensonterende slachting een einde komt

12 Aug: Ik heb net in mijn eentje de H MIS gevolgd van uit Luxemburg wat kunnen die daar mooi zingen mijn plan was om vanmorgen met de fiets naar Risa te gaan naar de kerk maar het was zo,n geweldig slecht weer dat ik er van af zag .En men moet nu vooral op je gezondheid passen want ziek worden is zeer gevaarlijk geneesmiddelen zijn er niet.Er was sprake dat wij naar Risa zouden moeten met het schip ,we hebben nog ca 100 ton in en dat is uitsluitend voor de sleepboot bestemd maar tot nu toe word er niet gevaren zodat ze ook geen kolen nodig hebben

13 Aug: Het is nog steeds koud en buig weer en het water wast hard met al die regen van de laatste dagen Van daag zijn er overal Russische soldaten aan huiszoeken begonnen om te zijn of er nog nati,s of wapenen zijn Bij de bakker vonden ze wat patronen en die hebben ze mee genomen .Ook alle vreemdelingen nemen ze mee zoo hebben ze gisteren een van de jongens aan boord van een Holl: schip mee genomen en in een lager geduwd Alle buitenlanders moeten eruit Zijn buurman heeft hem er ten slotte uit gekregen .Nu moeten we zien dat we een bewijs krijgen van de commandant van Risa dat we schipper zijn anders zitten we zo allemaal in een kamp in Dresden zijn al Ned: schepen aan het laden voor Stettin of KONIGSBERG Het zijn allemaal gesloopte onderdelen van fabrieken.hier

14 Aug: Het weer is nu glad verranderd het zonnetje schijnt weer ouderwets dit zal de laatste warme dagen wel worden die we deze zomer zullen beleven .Wij horen net over de radio dat er zo veel fruit is in de betuwe maar dat ze er niet veel durfde te plukken in verband met landmijnen dat is ook een hard gelag als je die lekkere appels ziet hangen en je kunt er niet bij Ze hebben nog steeds de motor fiets niet op gehaald maar dat kan nog komen

15 Aug: het was maar voor ene dag dat mooie weer nu regent het weer en waait het hard De boeren schreeuwen om de andere dag om regen maar nu krijgen ze weer te veel .DE aardappelen zijn hier best het zijn wel geen Holl: se blauw pittenmaar het gaat Van de distributie krijgen we 5 pond per week per man dus datnis niet te veel maar zolang we nog briketten in hebben dan krijg je ook wel piepers .Die twee holl: die onder de brug door zijn gevaren die liggen nog steeds on Torgau ze kunnen daar niet verder Zij moesten daar mee werken maar ze deden dat liever als hier niets doen want ze krijgen daar beter en meer te eten

16 Aug: Van morgen ben ik nara RISA GEWEEST NAAR DE HAVEN KOMME om een bewijs dat ik schipper ben en in dienst van de Russische wehrmacht .Ze pikken nml alle buitenlanders op van de straat en brengen ze in een lager en daar ben ik nu niet zo erg op gesteld .Tegen 4 uur ga ik op weer per fiets naar zeuslitz naar de bakker om 2 broden te halen maar nu krijg ik de kous op de kop .De burgemeester heeft vorige week gezien dat daar ook met brood weg ging en die heeft de bakker gewaarschuwd dat ik al meer dan twee maanden vertrokken ben uit de gemeente en dus geen recht meer hebt om daar brood te kopen .Dus dat lieve leventje heeft lang genoeg geduurd en is nu afgelopen .Ik kreeg tot troost van de bakker toch nog brood maar nu hoef ik niet meer terug te komen .Dat is een geweldige strop

17 Aug: Het weer is nog steeds overstuur maar toch komt er zo nu en dan een zonnetje door de wolken .Onze oude vertrouwde weerman van de Bilt hebben we ook weer op de radio gehoord .Ik hoorde ook nog inRisa dat het Mittelland kanaal nog lang niet klaar is en dat het wel tot volgend jaar zal duren voor het begaanbaar is maar ze zeggen zo veel dat ik er niet te veel van geloof .We willen inieder geval graag proberen om voor de winter terug te zijn in HOLLAND!

18 Aug: De hele nacht heeft het gestortregent maar overdag is het toch weer opgeknapt Onze konijnen groeien al flink .Het is jammer dat we geen beetje melk voor moeder konijn hebben maar hij krijgt nu twee keer per dag havermout die was muf geworden Wij krijgen nu ook niet te veel en nu moet hij het ook maar met wat minder doen

19 Aug: Zie zo al weer een week om van morgen heb ik wat briketten om geruild voor aardappelen en wat graan en af en toe krijg ik eens wat appelen en augurken of boontjes maar zout en azijn is er niet te krijgen anders had ik beslist wat bonen ingemaakt van daag is alles wweer op geschreven ,we krijgen nu weer bonnen voor levensmiddelen .Alle geevacueerden moeten hier weg wegens overbevolking zen hebben geen levensmiddelen genoeg hier in Saksen ,van daag krijgen we weer 100 gr boter en 200 gr v vlees voor ons beide .Het is nu heerlijk zomer weer en na het eten ga ik weer een bezoek brengen bij mijn Holl: collega,s die in Risa liggen

44

Maar het is nu anders gelopen tegen 2 uur kwam er een sleepboot en die moest ons naar Risa brengen en daar zouden we met een kraan lossen in de sleepboten .Om 3 uur lagen wij al rustig in Risa mooi aan een park. Toen ben ik naar op de fiets naar Lekwitz geweest om mijn 200 gram vlees te halen .En nu krijgen we bonnen in Risa en naar ik heb gehoord wel iets meer als in waar wij eerst gelegen hebben maar daar staat tegen over dat we nu niet meer de boer op kunnen het was wel niet veel wat je kreeg maar altijd toch nog wat

20 Aug: Van morgen zijn er een zestal jongens in het ruim aan het rapen ~~geweest~~ maar dat schiet niet op en nu komen we bij een kraan en dat ging beter Een boot is nu klaar en nu morgen nog een en dan blijft er nog een 50 ton in zitten .Het vaarwater komt nu gauw vrij .De vaste brug van de Russen zijn ze nu aan het afbreken en Woensdag zou dat klaar zijn maar dan zijn we nog niet leeg en ze willen ook nog niet zeggen dat we leeg weg mogen varen dus maar afwachten

21 Aug: Van daag heeft er weer een boot geladen en nu zijn we achter de mast leeg voor zit nog een 30 ton Er is nu een verordening gekomen dat alle buitenlanders ook moeten werken anders geenbonnen meer. Alle Holl: vande schepen moesten komen en er ligt ook nog een Belgisch schip met een 20 man aan boord het meest Belgen en die moeten ook komen .Nu is het uit met het luie leventje ,morgen moet een van ons Theo of ik ook gaan werken VAN DAAG MOCHTEN WEerst nog schoon schip maken.Nu is het niet zo erg dat werken ze maken er gewoon een lolletje vanen nu krijgen ze ook meer levensmiddelen .Zij moeten twee schepen lossen met kapotte vlieg tuigen.

22 Aug: Van daag was de zoon van Breevoord ook nog hier van uit Torgau Ze liggen daar nog steeds maar ze kunnen ook niet verder Ook daar moeten ze allemaal werken tot zelf de meisjes toe Wij zijn op het ogenblik briketten onder de buidening aan het stuwten ,want anders zitten we van de winter zelf zonder brandstof want een herf vol is zo opgestookt en het kon wel eens gebeuren dat ze er geen een laten liggen Wij liggen nu wat plezieriger met de hele Holl: vloot bij elkaar Ik heb gisteren de nieuwe bonnen gehaald en nu krijgen wij 3150 gram brood per kop per week en voor b boter vlees suiker en jam hebben wij bonnen ingeleverd en de volgende week zullen we dat krijgen

23v Aug: Er zijn al weer een paar keer Russische officieren aan boord geweest en hebben alles nog weer eens genoteerd Ze hebben zelfs se katten sporen op ge meten Ik vermoed dat we kisten met machine delen moeten laden daar was tenminste sprake van We hebben nog steeds 30 ton briketten in Theo is van daag voor het eerst mee werken gisteren ben ik met de vlet naar Leckwitz geweest ik had nml nog wat te goed van de boeren daar voor briketten Ik heb 40 pond tarwe gehad en een zakje appels en bonen en van een schipper daar had ik een vlet kolen mee genomen naar boven met onze vlet en daar kreeg ik een groot stuk zeep van en een pakje vloeitjes en zo scharrelen we maar door Van een Belg die hier bij ons ligt kregen wij 5kg gele erwten 4 pakken geconserveerde krenten wat meel en morgen krijg ik nog een fles olie ,dus we behoeven voor lopig niet te honger Met het brood komen we nu aardig uitals we maar nu maar wat boter of vet erbij hadden dan waren we klaar

24 aug: Wij liggen hier heel mooi aan een park en we hebben tot nog yoe geen ongewenst bezoek gehad Onze naaste buurman is een Amtwerpenaar die ligt net voor ons met een kempenaar .Hij is van Praag gekomen met 60 mensen aan boord en wel van 6 nationali teiten ,Hij heeft nu nog 12 mensen aan boord meest Belgen en nog een paar LITAUERS maar die moeten er nu ook af want het schip moet hier ook laden De bruggen zijn zo goed als klaar en ook verder lager uit is het met 8 dagen klaar en dan is de Elbe weer bevaarbaar

25 Aug: Er is van daag weer een officier aan boord geweest en heeft opmetingen gedaan in het ruim hij moest nog onder de buinenning kijken en telde de katten sporen en de dikte der platen Gelukkig was er nog vak achter de mast leeg waar geen briketten lagen anders hadden we mpoi geze-ten want dan hadden we alles er weer uit moeten halen Het is nu wel zeker dat we moeten laden voor Stettin of Berlijn De Russen gaan uit van de stelling dar we bij de verenigde natie,s horen en zodoende verplicht zijn hen te helpen .Nu is er niet zo veel op tegen als we onze huishuoding maar aan boord haddenof tenminste wisten waar of ze zaten en of alles goed was Ze beloven ons dat als in Stettin leeg zijn we naar Holland terug mogen

26 Aug: Het is weer Zondag maar geen mooi weer we kunnen nu ook eens naar de kerk gaan Er is van morgen een sleepboot opgevaren naar Dresden om levensmiddelen te halen voor de schippers Twee holl: schippers zijn mee gevaren Maandag beginnen wij te lossen met nog twee Holl: scepen en die moeten dan ook hier weer laden Ze willen de Holl: vloot bij elkaar hunden en dan moeten wij in confooi naar stettin varen onder bewaking van Russische bewaking en voedsel dat dan dagelijks word verdeeld Er liggen ook nog wel Duitse schepwen maar dat zijn houten schepen en die vertrouwen de Russen niet

27 Aug: Theø gaat werken ze beginnen smorgens om 8 uur russische tijd dat is voor ons 7 uur tot 5 uur Wk moet ook mee werken maar ik ben nog steeds maar aan boord gebleven ik kan het schip niet alleen laten liggen want dan stelen ze alles weg en ik ,moetxxx ook eten kokenmaar daar vrageh de Russen niet naar Wie niet werkt ook niet eet en dus word de 1 levens middelen kaatten in getrokken maar ik zal het er toch maar op wagen

28 Aug: De boot met provisie is aan gekomen maar we krijgen er niets van voor 1 sept. vanURK is laden in Meissen dat is weer 20 km hogerop Ze zijn nog met 2 HOLL: schepen aan het lossen wij hebben nog steeds 30 t briketten in Het is prachtig mooi zomer weer en ik knap de schuit maar een beetje op want wat zolang onder water heeft gezeten ziet er viesuit

29 Aug: Van middag bracht een sleepboot ons weer aan dekaai en nu m mochten we een paar ton lossen voor de kranen Het is smoorheet en het is zweten geblazen in het ruim bij het lossen van middag heb ik ook mee ge- holpen Theo moest van de commandant een motor boot schoon maken en nu moest ik zijn plaats in nemen Ik wilde eerst niet mee gaan omdat er dan geen mens meer aan boord is maar rtten slotte ben ik toch maar gegaan ,wij liggen vlak bij waar we werken Toen Theo weer terug kwam kon ik weer gaan ofschoon er van de commandat niemand aan boord mag blijven Okk moeten wij nu tot 6 uur werken en allemaal op droog brood

30 Aug: Het is nog steeds smoorheet Theo werkt hier vlak bij ons in een schip met ijzer hij heeft eerst in een schip gewerkt met grind en dat moest overboord geschept worden dat was wel erg zwaar werk Als we nu maar wat meer weytigheid hadden dan was het zpo slim nog niet maar weer afwachten wat september brengt Ik hoor nu dat we ook een soldaat weer krijgen als we geladen zûjn

31 Aug: Van morgen wapperen op alle schepen de Holl: vlag vrolijk in de wind Alle schepen zijn bevlagt en vele met oranje wimpels Na 6 j van dwang en terreur mogen wij onze koningin weer eens eer bewijzen Van morgen waa er voor dat het werk begon eerst een vlaggeparade Een twaalfstal Hollanders stonden op de kade muur en de schipper van de C Codam onze walbaas hier blies op het hoorn en langzaam hief ik de nationale vlag omhoog en op de wal zongen de ze alle het Wilhelmus en tot slot nog een driewerf hoera voor de Koningin en toen weer aan het werk We zitten nu zonder radio want de laatste accu heeft het begevenen aan n nieuwe is niet aan te komen zodat we nu van alle nieuws verstoken zijn

1 September 1945 Zie zo we beginnen weer aan een nieuwe maand We zijn nog steeds aan het werk met schepen lossen met ijzer Theo is mee in het ruim en ik de kraan orders geven wanneer hij moet zakken of heffen en da daarbij moet ik tussen door etenkoken en dat gaat goed want wij liggen bij het schip opzij Er is nu weer sprake dat we Dinsdag as de toeslag krijgen voor het eten maar ze hebben ons al zo veel beloofd en telkens weer niets dat ik nu ook niets meer geloof We hebben afgesproken dat we morgenniet gaan werken ,ze zullen ons wel niet dood schieten

2 Sept: Van morgen was ik om 7 uur in de kerk en grote troepen mensen trokken er op uit met schoppen en spaden gewapend om lopgraven dicht te gooien Een ploeg van 30 nazi,s moesten een schip met ballast leeg schepen de meeste gingen om 11 uur al weer naar huis Een van onze collega,s is naarbde haven geslept en zal morgen laden Het is mooi weer maar niet warm meer Er is al een paar dagen een van ons naar Berlijn om daar bij de Ned: vertegenwoordiger omonze situatie uit te leggen want wij geloven dat de Russen niet het recht hebben om ons zo te behandelen en ons te dwingen om weer te laden

3 Sept: Van daag word er weer gelost maar de ploeg word steeds klwiner er zijn weer een zestal Bekgen vertrokken naar huis Wij hebben nog een 15 ton briketten in alle dagen een paar ton voor de kranen Er wasook al sprake dat ze ons weer vol willen gooien met briketten en ons dan als lagerschip willen gebruiken Maar ik heb dat hard tegen gewerkt want dat l lijkt me helemaal niets toe ik ga liever met mijn bureen mee laden waar n naar toe ook dat zullen we dan wel zien

4 Sept: Het is nog steeds mooi zomerweer Van daag is de schipper die naar Berlijn is geweest weer terug aan boord ,veel heeft hij niet berijkt Hij was bij een Ned: kapitein van het leger geweest en daar heeef hijmen de namen van de schepen genoteerd die hier lagen maar hij kon nog niets voor ons doen Er liggen nog overal in Duitsland schepen die terug moeten naar Holland Van daag krijgen we 50 gr boter per man dat is voor de hele maand

5 Sept: Van daag zouden we toeslag krijgen voor eten maar nu is het weer uitgesteld tot morgen We zijn nog met twintig man Hollanders BELGEN en een Italiaan Nu krijgen we met 20 man 17 bussen vlees dat is ook een uitrekening Nu moeten alle buussen open gemaakt worden en er beetje uit genomeh worden Het andere wat we krijgen is water verf nl azijn mosterd en een beetje meel maar van daag word er een schip met suiker gelost en daar valt nog wel wat zoetigheid van af Dat werd ook hoog tijd want we hebben geen korrel meer Gelukkig had ik van een Belg een pakje zoetstof gekregen en dat smaakt precies suiker Onze konijntjes groeien als kool het is eenprachtig stel allemaal precies de zelfde kleur Maarblad halen dat is wat hier in de stad en je kunt alleen na 8 uur na het werk de weg

47

6 Sept: Van daag was het een herrie bij ons in de roef ,daar was nl de verdeling van de eterij Een van de schippers bracht een goede weegschaal mee en toen begon de sport ,alle bussen werden losgemaakt en toen overal een schep eruit om van 17 bussen 20 portie,s te maken voor het vlees en voor de rest per man 200 gr smout 200gr macaroni 200gr suiker een theelepeltje peper korrels 2,5 kilo zuurkool en 10 pond meel 50 gram koffiesurrogat en dan niets meer dat alles is de toelage voor zwaar werk Ik werk nu ook ofschoon dat geregeld moest worden maar ik was er geregeld tussen uit geknepen maar ze hebben zo zitten kankeren en nu moest ik ook komen maar ik werk niets ik heb een 10 tal mensen en ik ben nu ploegbaas en moet de kraan orders geven bij het laden en lossen Er was een ploeg Holl: schippers een schip met suiker aan het lossen en alles wat we pikken kunnen brengen we bij ons aan boord want daar word ook het brood gegeten en word de suiker later onder elkaar verdeeld .

7 Sep: Ik zie dat het 7 September is mijn dag boek staat op het ogenblik als ik dit schrijf reeds 25 Sept: je zult je afvragen hoe pf dit komt ik nl tot nu toe iedere dag geshreven maar er is deze keer wat tussen gekomen Maandag morgen kwam er plotseling de commandant aan boord met een motorboot en deze moest ik naar Torgau brengen dat is een plaats die ligt 50 km lageruit .Hij zei ik hoefde niets extra,s mee te nemen ik kreeg daar alles van de Russen wat ik nodig had Ik dacht dat ik alleen de motor naar Torgau moest brenge maar dat liep even anders Tegen 12 uur was ik in Torgau en melde mij bij een majoor En dze man vertelde mij dat ik als technisch adviseur was genoemd bij het opruimen van de brug aldaar en dat ik er op moest rekenen dat ik ca 10 dagen daar moest blijven Ik was in de kost in een school lokaat vol Russische soldaten en ze zouden voor mij een nacht verblijf zoeken bij particuliere .Het eten kreeg ik in de kantine van de officieren maar dat was ook niet veel bizonders al hoe wel het wel te eten was .Ik naat vwwl vragen eindelijk mijn nachtverblijf gevonden het was bij een oude grijze dame die een kamer had die nog vrij was maar daar ben ik maar 3 nachten geweest van die liep de hele nacht te spoken Toen ben ik terecht gekomen bij een oude jonge jufvrouw een bewaarschool moederhier had ik het werkelijk goed een heerlijk bed en wastafel en alles even schoon het was een hele vrome dame het hele huis hing vol christelijke spreuken en daar ben ik dan gebleven tot ik gisteren Maandag 24 Sep- weer terug was in Riesa

En nu over de werkzaam heden die ik daar verricht heb De grote verkeersbrug nog een betrekkelijke nieuwe ijzeren brug lag over de gehele lengte in de rivier en deze moest met behulp van een 10 tal elektrische lieren en diverse handlieren die aan beide oevers stonden worden verwijderd Nou toen ik dat primitieve spul zag dacht ik dat kan maanden duren eer dat uit de rivier verwijderd is ,maar in goed 14 dagen gingen de eerste schepen er al door ze raakte nog wel tegen een paar stukken onder water maar die hebben we met behulp van een duiker er ook kunnen krijgen In hoofdzaak moest ik met de motor springladingen aan brengen aan de brugdelen en dan zo vlug mogelijk weg zien te komen voor het zaakje de lucht in vloog.Ze hadden dateerst gedaan met behulp van een grote bak maar dat duurde te lang voor ze met de bak weg varen en toen een keer de bak niet ver genoeg weg was zonk hij mee en verdrong er een officier ennu wioelde ze het zo proberen

Eerst was ik nog wel een beetje angstig ,want die Russen zijn zo onverschillig met mensen levens en dat gevaarlijke speelgoed ze roken maar raak en gooien met dat spul of het oudijzer is ,maar ook daar raakt men aan gewond Eer de lonten aangestoken werden zette ik de motor aan de gang en dan vlug vol gas naar beneden. Ze brachten lonten aan met een brand duur van 3 min: De motor lirp snel dus waren wij ver genoegd verwijderd als de boel in de lucht vloog Een keer brachten ze een springlading aan van 400 kg nou toen vlogen de stukken ijzer tot midden in de stad een wonder dat er geen gewonden vielen En dan moest ik zware trossen op de lossen delen aan brengen en die werden met de lieren naar de wal getakeld ,dit ging vrij goed omdat de bodem van natuure rotsen zijn en de stukken niet in de modder konden weg zakken .En de rivier had erg laag water want er stond maar 1,20 tot 1,60 water .er waren twee ingenieurs als legerkapiteins en een majoor en verser vele officieren en ca 100 gewone soldaten .ook waren er Duitsers aan het werk .In het begin lag ik al ~~grrrr~~ gauw met die heren overhoop om dat ze niet deden wat ik zei wart het vieren en in halen van de trossen getrof .Ik ging naar de kapitein en zei dat als dat zo bleef ik de motor tegen de kant zou leggen .En toen ging het beter ze kregen orders stipt te doen wat ik zei voor alles wat op het water gebeuren moest .Ik had de commandant er op gewezen dat wij Nesserlanders op water werk gebied en wrak-opruiming nummer eem in Eurppa zijn .Over het algrmeen had ik een lui leventje een beetje varen en commanderen ,ik had een speciale vertolker steeds bij mij in de buut nog van de Russen ,nog van de Duitsers was een die een kijk op de zaak had verder moet ik toegeven dat die Russen van hoog tot laag prima lui waren om mee om te gaan ,veel beyter dan in Riesa Ik kreeg daar ook omdat ik geen werkkleding bij me had ook een oud Duits leger uniform en daar over droeg ij mijn rood wit blauwe band en toen ik de kapitein vertelde dat ik niet graag met een Duits uniform rond liep kreeg ik van hem een vuur rode sovjet ster en die moest ik op mijn jas draghen. De laatste 4 dagen was ik om 3 uur vrij er was nl een die aardig met de motor overweg kon en die deed dan dienst .Daar er in de stad niets te beleven was stond ik meestal aan de wal en gaf zo nu en dan wat tips hoe of het het beste kon gebeuren De Russische overheid was dan ook erg tevreden over mijn werk en daar het het plan was om Zondag 23 Sept: terug te gaan naar Risa praatte de majoor net zo lang dat ik nog tot maandag avond ben gebleven want dan ging ook hij weg en wilde hij met de hele bezetting een afscheids feestje geven .Tegen over de school van de soldaten waren de officieren gehuisvest ,en daar hebben wij Zondag avond een paar flessen cognac geledigd .we kregen sigaretten en een flink portie vlees en goede thee ,maar die Russen drinken jenever net zoals wij bier drinken ,ze schutten een wijnglas vol en dat moet je in eens leeg drinken .Ook ben ik nog een paar keer met de Russen vissen wezen bombaderen ,een keer hadden wij 150 pond vis ,ook de laatste dag moesten we nog een keer gaan vissen ,ik had er een mooi zootje voor mij uitgezocht en die heb ik Maandag mee naar boord genomen en toen gebakken .Nu nog iets over het Russische soldaten leven .Over het algemeen staan de Russen niet als proper bekend ,wat ook wat andere soldaten betreft ook wel waar is .Toch moet ik zeggen dat wat hun lijf betrefz ze over het algemeen wel zindelijk zijn Iedere morgen en avond deden zij zich wassen en ook hun onderkleding was altijd schoon .Verder hadden wij nog 5 Matrosen die deden duikerswerk ,maar dat moet ik toe geven die lieoen er slordig bij .Als ik dan aan onze Jantjes denk met hun branie kraag en hun broek piekfijn in de plooi .dan leek dit wel ruzir.

De uniformen waren niet alleen vaak vuil maar ook kapot en van een slechte kwaliteit .Er is ook nog een matroos gestorven in die tijd hij lag op ge-
baard in de school ,tussen een berg rode bloemen een dag toen werd hij al
begraven allemaal kregen we een snaps ,dat is zo de gewoonte . Verder is
er in Torgau nog een gedenkteken opgericht van de oude stenen van de brug
op de plaats waar de Amerikanen en de Russen in de oorlog elkaar getroffen
hebben .Het is een 20 meter hoge stenen zuil met 8 vlaggen in steen uit.-
gehouwen en een 20 tal geweren staande omringd door een krans en dab ver-
schillende hamer en sikkel emblemen en rode sterren ,opde ene zijde staat

Hier aan de Elbe den 25 April 1945 hebben de troepen van de eerste
Oekrainische front der sovjet union met die der Amerikaanse
troepen verenigd

aan de andere kant staat ook wat maar mijn vertolker werd toen weg geropen
dus dat weet ik niet precies het is alles in het Russisch geschreven geen
enkel Engels woord komt er aan te pas .Er staan wel twee vlaggen voor een
Russische en een Amerikaanse het geheel is een mooi stuk werk en men beweert
dat een van de beroemste Russische beeldhouwers eraan gewerkt heeft

30 Sept. Alweer een sprong in mijn journaal met dagen dat ik niet schrij-
ven kon .Toen ik dan eindelijk 25 Sept: weer terug aan boord was ,wachte
mij daar een nieuwe verrassing .Er was nl een Fransman naar Berlijn geweest
en die vertelde dat er nu ook een Ned: consul in Berlijn was. Een van onze
ned: schippers wilde wel naar Berlijn maar niet alleen ,en nu vroeg hij
of ik mee wou .Ik had er niet veel zin in want ik was pas 14 dagen weg ge-
weest in het reizen vandaag aan de dag is geen lolletje ,maar na veel ge-
wik en gewaag ging ik toch maar mee naar eerst een dag aan boord te zijn
bebleven .En zo trok ik dan op 27 Sept: vol goede moed naar Berlijn De
bedoeling was om dan via de consul een bewijs in handen te krijgen van e
een hoog geplaatst Russische officier in de stad Berlijn dat ze onze
schepen vrij gaven om er mee terug te keren naar ons Vaderland.

Het was smorgens al pittig koud als we om 5 uur op stap gaan een akte tas
met een half brood en een paar gebakken visjes is ons menu het moet voor
van daag genoeg zijn want in Berlijn krijgen we genoeg te eten zelfs onze
voorganger zegt .Als ik op het station kom zie ik geen deJonge .ik wacht
tot 5 minyten voor het vertrek van de trein maar geen buurman te zien .
Nu dat is wat mmois eerst bedelen pf ik mee gaat en nu blijft hij weg ter-
wijl ik beloofd had om mee te gaan .Ik had de pest in maar nu had ik wen-
maal een begin gemaakt en wilde ook niet meer terug en toch als ik geweten
had wat mij allemaal te wachten stond dan had met liefde terug gegaan naar
boord. maar met veel moeite vond oik nog een plaats in een veewagen met
een half dak en zo begon dan de reis .Falkenberg was het eerste overstap
station een ritje van 3 kwartier en dan eruit .een volkomen in puin gescho-
ten station .Er was hier een knooppunt van spoorwegenen dat hebben de Ame-
rikanen zo grondig kort en klein gebombadeerd dat een berg staal en puin

is ,honderden locomotieven en spoorwagons staan over elkaar ge-
slingerdof ze door een gigantische reus zijn weggeslingerd ,viaducten zijn
volkomen weg gevaagd en men kan van het grote stations gebeuren niets meer
terug vinden .Het spoor wat met veel moeite weer klaar is loopt kaal en
naakt tussen wat puin en half verbrande resten van wat eens een vertrek
hal is geweest ,de tunnels waardoor men naar de verschillende perrons
ging zijn ingestort en staan half vol water ,nu loopt men een voudig over
de rails heen.

En hier tussen de rails vind ik mijn buurman de Jonge weer terug ,hij was met nog een Hollander welke eerst bij hem gevaren had en nu terug ging n naar Holland .Ze hadden twee zware koffers en een zware rugzak bij ziche en sjouwden ze mee tussen de massa mensen naar de plek waar volgens zeggen de trein verder zou vertrekken naar Berlijn ,maar dat duurde 2,5 uur .de trein stond er al en toen een wanhopig zoeken naar een plaats liefst in een wagen met ramen maar dat was wel erg veel gewenst ,men reist in Duitsland op een frisse manier die paar personen wagons die er nog zijn hebben in ieder geval:geen vensters meer maar toch vonden we nog een coupe daar hadden ze de ruiten dicht gespijkerd met hout en een heel klein gaatje erin waar dag licht door kwam .Wij konden nog zitten ,maar na 5 minuten stond alles zo vol ~~dat~~ als een pot vol pieren .Maaar eindelijk ging het verder en nu was onze grote overstap in Juterborg ,ook een vrij groot stationen hier was niet zo veel kap² ot daar blijkbaar dit station niet zo belangrijk was geweest .Hier was nog een wachtkamer 1 en 2 de klasse op de tweede k klasse stond alleen voor Duitsers en op de eerste klasse stond op alleen voor militairen en daar wij nog tot de ene nog tot de andere categorie b behoorde stapte wij maar in de eerste klasse en daar zaten uitsluitend R Russische soldaten ,maar we werden heel niet gemoeid ,we droegen onze nationale kleuren op de mouw en dat bleek voor de Russen voldoende te zijn .Ook hier moesten wij uren lang wachten eer we verder gingen het liep al mooi tegen 5 uur en om ha:f zes gingen we eindelijk verder .Onderweg van Falkenberg naar Juterborg hadden we okk nog een kleine verrassing .Daar hadden de Duitsers een brug over een klein riviértje op geblazen wnnu moesten we er allemaal uit en een kilometer verder weer instappen .Ze hadden een houten noodbrug gebouwd en daar gingen we over maar ook hier hebben wij nog ruim een uur in het land gestaan en dat het in die tijd de dag a aardig op zijn eind liep is te begrijpen maar nadat we onze voorraad brood en vis zo,n beetje op hadden kwam dan eindelijk de trein waar we mee ver ded-kohdard-reizen .Dit was een trein die uit de richting Wittenberge komt kAlles stond al vol op de perrons gepakt en gezakt .Veel Berlijners die op hamstertocht uit zijn en met aardappelen en alles andere wat maar eetbaar is op terug naar Berlijn .Er kwam een zware locomotief aan gereden en een der vele vroeg aan een cotroleun of deze trein naar Berlijn ging en op zijn ja werd de trein van alle kanten bestormd .Als roofvissen vlogen ze op het stalen monster af gooiden en trokken de zware zakken en koffers tegen de machine omhoog en in een mum van tijd zaten er een 60 personen op de locomotief Ook onze buurman die naar Holland moest probeerde om op de wagen te komen want ze hadden ons al verteld dat de trein als hij aan kwam uit Wittenberge hij al vol zou zitten .Wij hielpen hem opstijgen op de kolen tender en dat lukte zodat hij tussen de briketten zat ,want de locomotieven stoken hier allemaal met briketten .nu hadden de Jonge en ik de handen vrij en konden ons beter een plaats veroveren .En daar was het grote ogenblik da trein kwam binnen ,maar van alle kanten stonden de treeplanken vol en op de daken lagen van de wagons hopen mensen tussen pakken en zakken ,en ofschoon er een 100 tal afgingen moesten er toch weer een 300 mensen er bij .Wij vlogen de wagons af maar alles stik en stik vol .er hingen trouwens maar 8 wagons aan en de rest waren open wagons en die zaten ook zo vol dat je geen kans kreeg op het kleinste plaatsje

dus we moesten tussen de wagons en op de buffers voor zover die ook al n niet bezet waren een plaats zoeken .De Jonge riep ten slotte kom we gaan ook op de locomotief maar daar voelde ik helemaal niets voor ten slotte klom ik op zo,n open wagen bekeek de toestand beneden eens en schoot toen met een duiksprong midden tussen een stapel zakken en koffers vamn alle kanten kreeg ik opdonders en vloeken en gescheld te horen ,maar ik zat er in en ik bleef er in ,want ik had mijn handen vrij en ik bracht mijn mede pasasieren aan het verstand dat de eerste die mij nog aanraakte een voltreffer op zijn gezicht zou geven .Dit hielp tenslotte want het werd wat kalmer en zo vertrokken wij verdernaarde Rijks hoofdstad . Het was gelukkig goed weer wel koud maar droog en geen wind maar door de snelheid der trein was het toch winderig en ik had geen overjas aan en zat in mijn dunne en a tje en had het verre van warm .Ieder ogenblik waren we weer aan een station en stonden wij vaak een kwartier stil .HET WAS inmiddels stik donker geworden en tijdens de vaart gooiden de locomotief zo,n geweldige vonken regen uit ,dat ofschoon wij in het midden van de trein zaten er nog er nog vuur bij ons in de wagon kwam .Die in de eerste wagons hebben gezeten moeten weel de nodige brandschade gehad hebben .In het donker kregen we ook mog bezoek van een Rus ,die gapte gewoon twee koffers en verdween er mee naar het dak van een vlak achter ons gekoppelde dichte wagon ofschoon de eigenaar hulp en moord schreeuwde hij ging er kalm mee van door en als de trein dan langzamer rijd voor het volgende station springen ze er weer af en verdwijnen in het donker ,en dit gebeurt iedere nacht en avond zeggen onze pasasiers ,en er is niets aan te doen dit is nu eenmaal de rekening van de roof uit de westerse landen . maar na deze kwalijke rit kwamen we om 11 uur in Berlijn aan .Niet aan het station zelf maar aan het goederen station .Het was spertijd dus wij moesten van de straat,we liepen de straat stroom mensen maar achterna en na veel puin en reommel te hebben gepsseerd kwamen wij dan toch aan hetAnhalter bahn hof .Dit is of liever dat was het grootse en drukste station van Berlijn maar het is nu puin puin en nog eens puin .Een klein stukje dak ligt er nog op verder is alles open lucht .De hele stroom volk stond nog voor het gebouw ,de Amerikanen die hier de baas zijn stonden met het bajonet op het geweer en niemand mocht er in - Vele honderden waren reeds binnen maar dat bleken pasasiers te zijn die van daar wilden vertrekken ,maar niet meer met de trein mee konden .WIJ meenden dat wij als Hollanders een streepje voor hadden maar daar kwamen wij bedrogen uit .na veel geworstel was een van ons er doorheen en vroeg aan de wacht of wij binnen mochten ,daar wij toch Hollanders waren ,maar hij zei Hollanders in Duitsland gewerkt allemaal nazi,s .nu dat was een vriendelijke ontvangst van onze bond genoten .Nu bleek later dat we er ook niet veel aan hadden gehad als we binnen waren geweest ,want ruiten zaten er niet in en je keek zo tegen de blote hemel aan nu moesten wij de nacht zo door brengen Het was gelukkig droog weer maar knap koud om beurten hebbenwij in een paar dekens doe onze collega verhuizer had wat geslapen .Twee man liepen dan wacht omop te passen dat de spullen niet gestolen werden want dat doen ze hier als de ravenen tevens moest je wel wat lopen om niet te bibberen van de kou .eindelijk liep het tegen 5 uur en gingen wij op stap .Na veel gevraag wees men ons de weg .Wij moesten naar de Kurfurstendam .De een zei het is een half uur lopen de andere weer een uur ,maar ik geef dat we wel 2 uur gelopen hebben met die zware bagage.

Het was tenminste 8 uur toen we een gebouw zagen met allerhande vlaggen en een rode kruis vlag waar onder ook onze nationale drie kleur .Op de 4 de etage waren wij terecht ,er was nog weinig leven in de brouwerij .Wij maakten een deurnopen en het leek op een wachtkamer .We zetten er de koffers neer en vleide onze hongerige en moede ledematen neer .Leen Jongen en zijn maat waren zo zwart als een moriaan van op de kolen tender zitten ,ik had het er nog het besyt af gebracht .Ik keek eens rond en het viel mij op dat er geen een beeld hing van onze vorstin ,maar wel het nooit falende volendammertje op klompen . Eindelijk keek er een slaperig hoofd door de deur en geeuwde eens een keer en zei toen goede morgen .En enige ogenblikken later danste er een stuk of 6 Hollandse jongens ~~in uniform~~ om ons heen in keurige Engelse uniformen .Het waren 4 uoit Hilversum een een Limburger ALLEMAAL VAN DIE POTIGE KNAPEN en allemaal bij het rode kruis als chauffeur . Wij vertelde onze wederwaardig heden en waar om wij gekomen waren en tot slot dat we een reuze honger hadden ,nu van het laatste konden ze ons wel af helpen ,maar een NED~~e~~ consul was er niet wel een kolonel en die zou ons denkelijk verder helpen .We kregen eerst alle een fijne Engelse sigaret en dat was voor ons een weelde .En dan kwam een Duitse keuken prinses en gracht ons twee schalen brood een met blanke siroop en een met leverworst en een heerlijke kan van Nelle thee ,de lucht alleen deed ons watertanden .Wij vlogen er op af als wolven en als we niet genoeg hadden zouden we ons maar melden . nu en dat deden we ook prompt en we kregen dan ook alles wat er aan brood aanwezig was en als het niet genoeg was liet ze nog wel wat halen maar we besloten dat het zo wel genoeg was . Er was nog een luitenant dokter en een vrouwelijke officier en die gaven ons de raad naar het lager te gaan van de Engelse ,daar was ook een Holl: se afdeling en daar was een verbindings officier en die zou onsdan verder helpen en daar konden wij dan ook verder slapen en onze vrêend die naar Holland ging moest daar van zelf ook slapen ,aldus trokkem wij met onze plunje op de s bahn en deze bracht ons heel dicht bij het doel .De s bahn is een elect: spoorbaan die de verbinding onder houd tussen de verschillende stads delen .Overal zijn stations en elke 10 minuten gaat er een trein de prijs is 20 pfenning per rit en niemand loopt hier daar de afstanden te groot zijn . En zo kwamen we dah ook eindelijk in het lager en werden daar door de Ned: afdeling opge vangen .De verbindings officier wees ons weer naar een ander stads deel naar een Colonel van Reij . En deze gewerkte alle schippers zaken zei hij .Maar om 12 uur is het middag eten hier en dat wilde we toch eerst maar even mee nemen .Wij kregen allemaal een bon voor een portie ,en daarmee naar de messroom af .Het was er hevig druk ca 200 man kunnen er zitten en alles was bezet en er stond nog een hele rij te wachten .Wie k klaar is met eten moet direct vertrekken om plaats te maken voor een ander .We kregen ditmaal een bord snert en twee sneetjes witte brood maar wên sertje dat kan ik mij alleen voorsteklen in 1936 of zoo ,en na het eten op zoek naar colonel van Reij ,en wij vonden de goede man op straat hij zag nl al lopen van uit zijn kantoor .Hij zelf moest telefoneren op de Eng: delegatie naar den Haag .Wij hebben ons toen later gezellig onderkomen opgezocht het bleek een heel gemoedelijk baas ,hij was ook slachtoffer van de nazie terreur .Van af 1941 in gevangenschap door gebracht ,zijn broer dood geschoten en een zuster zwaar gewond enz:

Maar terzake ,het doel waar voor we kwamen kon ook hij niet verwezelijken
 Er was geen enkele onstantie in Berlijn van de Russische bezetting die zich
 daar mee wilde bemoeien ,alles moet over Moskou geleid worden .De ned: r
 regering was er wel druk in overleg met Moskou maar de Russen zeggen dat
 zolang de kanalen nog niet bevaarbaar zijn zij de zeggenschap willen heb-
 ben over de schepen ,daar er een gebrek aan scheepsruimte was .Later mocht-
 ten wij weer terug naar Holland .Het enigste wat ik voor jullie kan doen
 is jullie een bewijs geven als jullie je scheepspapieren bij je hebt ,dat
 het hier een Hoofdschip betreft en Ned: personeel en dat hier voor alle
 hulp en bijstand word verwacht .Dit alles werd in twee talen nl Russisch
 en Engels geschreven en met dit stuk konden wij de terug reis weer aanva-
 vaarden .Ik had een brief geschreven naar mijn ouders en die nam hij met
 liefde mee zei hij want hij vloog over twee dagen naar den Haag en zou dan
 de brief verder per post laten bezorgen aan het opgegeven adres
 Wij vroegen hem zo tussen het praten door hoe of hij dacht over de ver-
 houdingen tussen de Engels Amerikaanse EN de Russische bezettings macht
 ,en hij ook toe dat dat allemaal niet klopte .En hij vermoede dat dit vroeg
 of laat wel tot een conflict kon uitlopen .En zo namen wij weer afscheid
 en namen de wens mee dat we elkaar hopelijk vlug weer in Holland zouden
 ontmoeten .Op de terug reis naar ons kamp was ik mijn buurman nog verloren
 maar ik kwam even later als hij toch ook binnen .Er waren in die tijd 200
 krijgsgevangenen aan gekomen en die moesten ook allemaal gevoed worden
 vooral ontsmet worden .HET was een mengelmoes van nationaliteiten .Zij
 hadden alle vrijwillig dienst gedaan in het Duitse leger en vele waren ss
 geweest .Er bevonden zich een 30 tal Nederlanders onder .Zij zagen er al-
 lemaal uit niet om aan te zien ,ze hadden allen in een Russisch lager
 gezeten en waren half dood van de honger .De meeste hadden haast niets a
 aan of om en smerig geweldig .Ze werden eerst allemaal in gespoten met e
 een grote flitspuut en zagen er dan uit of ze onder een meelzak hadden
 gelopen .Ze zeiden niets en later bleek dat ze orders hadden van de kamp-
 commandant ze mochten met geen enkel een gesprek voeren .Ieder werd zo snel
 mogelijk naar zijn eigen land terug gevoerd om daar hun oordeel af te wacht-
 ten .Het eten kregen ze alle net als wij en dat was prima . Na het eten
 hadden wij erg behoefte om te slapen ,maar we moesten nog even wachten w
 want ze hadden het nog te druk met hun nieuwe loge,s! En eindelijk ging
 er een Hollander met ons mee en bracht ons naar een zaal die stond vol
 kribben met matrassen en daar kropen wij vlug in en toen slapen
 snachts werd ik nog een keer of war wakker ik hoorde praten en zag ook d
 dat niet ver van me ook ~~WEMENX~~ een hoopje onder debedekens lag,smorgens b
 bleek het een aardige jonge dame te zijn een Fransaise die erg goed duits
 sprak .We hadden hier een prachtige was gelenheid en maakte daar ook dank-
 baar gebruik van .Om 9 uur weer eten en toen weer naar het rode kruis
 want ze hadden ons een pakketje belofd met levensmiddelen om mee te nemen
 op de terug reis .En zo s baanden wij weer naar deKurfurstendam ,maar wij
 troffen het slecht sigaretten en tabak waren niet voorhanden en ook geen
 cacao en chocolade ,maar de dokter zij het zou ons toch nog wel mee val-
 len als we de inhoud zagen

En zo stapte we wer op weg en overlegde wat of we doen zouden .Van avond om 6 uur ging er een trein naar Wittenberge en daar overnachten of wachten tot morgen vroeg en om 6 uur weg te gaan voor Falkenburg ,maar ook dan k konden wij het niet halen en een dag naar Risa ,dus besloten we om maar om 6 uur vanavond te gaan en dan waren we tenminste om tegen 3uur in Risa De trein vertrok op tijd en zat goed vol ofschoon er geen een buiten aan hing of op de locomotief zat ,de Amerikanen staan dit nl niet toe.als hij vol is komt er geen een meer in .Maar im het eerste station buiten Berlijn ging alles wwer zijn oude gang .de locomotief werd bestormd enz: enz: en met 1 uur vertraging kwamen we in 11 uur in Wittenberge aan .Niet ver van het station stond een houten barak zonder ruiten en daar vloog de hele drom in men zat zo vast tegen elkaar geplakt dat van omvallen geen spraken was het tochte hevig en om beurte sliepen we even en zaten met veel moeite op onze rode kruis pakketten .Om 6uur gingen er de eerste trein naar Halle en daar gingen er veel mee zodat er toen wat ruimte kwam ,en toen konden wij voor het erst wat eten .Wij hadden ook uit het kamp nog een groot witte brood mee gekregen en een bus reuzel ,nou toen wij daar mee begonnen te smeren liepen vele het water uit de mond .Want over het algemeen is het grauw brood met een beetjw jam er op .En om 9 uur ging het weer verder nu zaten we in een wagon zonder ruiten en dat was nu niet direct erg warm. Ze zaten allemaal te rillen van de kou en ik had ook al een soort bibberatie ,vooral als men snachts niet geslapen heeft maar we warem al blij dat we mee konden ,en toen ging het weer naar Falkenburg en daar moesten we weer enige tijd wachten eer we verder konden .van hier kwamen we weer in een soort vee wagen volgepropt met mensen en bagage maar er waren ruiten in dus al moesten we staan het toch niet zo tochte als in de andere trien En zo kwamen we dan na onze avontuurlijke reis tegen 3 uur in Risa aan , waar mij een nieuwe verrassing wachte .Ons schip had bij mijn vertrek in de haven gelegen ,maar van uit het spoor kon ik geen Actief zien liggen Toen ik dan bij een buurman vroeg waar of mijn schip.lag zei hij ,ze hebben eergisteren het schip weggesleept naar Dresden ,een jongen van een der Holl: schepen was mee gevaren .Dus ik was al blij dat ik eens goed uit k kon rusten ,nu was dit alles weer voorbij .Ik ben toen maar direct weer rechts om keer gemaakt en weer naar het station ,om 6 uur ging er weer een treinnaar dresden ,weer een vee wagen met staan plaatsen maar daar leyye ik al niet meer op met 1 uur vertraging kwamen we om 10 uur aan ,maar nu? Ik was immers geheel vreemd in Dresden en waar lag mijn schip .Na veel gevraag kwam ik te weten dat er maar een haven was die in aanmerking kwam waar veel geladen werd en dat was de Albert haven ,maar dat was nog ver van het station af en in het donker vond ik dat niets zodat ik besloot mij bij de vluchtelingen colonnen aan te sluiten en met deze mee te gaan naar een barakken kamp voor de nacht .We gingen een eind met de tram en kwamen toen in een kamp ,en hier was het een grote rotzooi .Alles lag er op de vloer kris kras door elkaar ,de eerste hadden nog een soort strozak bemachtigd maar toen ik kwam was alles bezet of liever belegen .Ik heb toen eerst nog maar een stuk gegeten en ben toen maar op de vloer gaan liggen in het vuil en de vlooiën .en heb toen een beetje geslapen maar toen ik wakker werd deed mijn ribbekast zo zeer of ik gerad braakt was .Ik was blij dat het 5 uur was en toen maar weer op stap na wat getramt te hebben was ik om 7 uur aan de Albrthaven en vond daar werkelijk mijn schip terug

Theo sliep nog toen ik aam boord kwam ,veel kon ik niet vertellen van de reis want ik had meer behoefte om even lekker uit teslapen .Ik kroop dan ook gauw in mijn kooi en heb geslapen tot 12 uur en toen ben ik eens aan de wal gegaan ,maar het bleek erkelijk Zondag er werd niet gewerkt zodat ik maar weer terug ben gegaan en besloot mij maar Maandag te melden .Wij hadden nog een buurman mee uit Risa nl een motorspits en daar voeren twee Fransmannen op ,maar zij spraken ook Duits en zo konden wij elkaar verstaan

1 Oct: Zo nu begin ik weer met een nieuwe maand ,van morgen heb ik mij gemeld en moet direct laden ,en wel lood naar Stettin ,wij mochten niet dieper laden dan 1,20 m mijn buurman de Fransoos hebben ze af gekeurd omdat hij te diep ging .Die heeft de cement er nog in zitten van de reis doe ze zouden maken naar Engeland en ging zonder lading al 1,30 m diep .Het is hier een hele grote haven en de hele kade staat vol met kisten met machine delen ,welke allemaal naar Rusland moeten getransporteerd

2 Oct: Van nacht hebben wij door geladen en waren smorgens om 7 uur klaar .Ik heb al een paar uur in de rij gestaan om levensmiddelen nan de Russen ,op de bonnem krijg je hier zowat helwemaalniets nog veel slechter als in Risa .Wat wij van de Russen krijgen valt ook niet erg op te ppochen .O ja ik had nog niets geschreven over de inhoud van het rode kruis pakket wel nu dit was als volgt

2 pakken duurzaam brood en een soort zeebeschuit

2 rollen cakejes je weet wel van die ronde koekjes van Marie

250 gram smeerkaas 500 gram magarine zo sterk dat je het niet eten kon, dus alleen goed om te bakken

1 bus met ik weet niet wat ?ik denk worst of zo iets die zit nog dicht

20 bouillon blokjes

1 pak melkpoeder goed voor 1 liter melk

1 pond witte bloem

1 stuk palmolieve toillet zeep

1 zakje met groene pastilles ,ik vermoed van die dingen met een hoog vitamine gehalte bv in een zo,n pastil zit een gebakken kortlet met aardappelen en soep vooraf met een puddingna maar ik had toch liever de echte en laat die pillen liever over aan de wetenschappers,en tot slot twee dozen sardienen een in tomaten saus en 1 in olijf olir en meer niet En nu hou ik even op want mijn menu voor van daag is klaarhet bestaat uit zuurkool met een beetje vet en sterke magarine

3 Oct: Hej is de laatste tijd slecht weer veel regen en het water is dan ook flink aan het wassen op de Elbe .Van daag krijgen wij verpleging van de Russen het zal me even benieuwen wat of dat het is ,hier in de haven liggen nog veel gezonken schepen ,van het bombardement van verleden winter ook de meesten pak huizen liggen in puin Verder is de stad voor 80 n procent vernield ,het is het zelfde beeld als in Berlijn .Als deze steden were normaal willen worden dan zijn we wel een 20 jaar verder.Er worden hier het meest afgebroken fabrieken in kisten geladen ,de hele kade staan vol kisten en kratten ,en zo word Duitsland afgemonteerd tot er nits meer staaten word alles vervoerd naar Rusland

56.

Of het in het westen ook zo gaat ,dat weet ik niet ,maar dat zal ook wel niet het geval zijn .Gisterem avond was Theo aan de wal en om 9 uur gingen alle lichten uit en de trams stonden stil geen stroom meer ,de bioscopen liepen leeg en bij een kaarsje zochten vele de uitgang op straat .alle tram lijnen lopen nog niet omdat hele wijken niet meer gewoond zijn.Er rijden anders veel trammen hier want ik zag een tramlijn 137 ,in Berlijn rijden op enkele plaatsen de u bahn ook weer ,dat is een ondergrondse spoorlijn ,je kunt daar op 3 verschillende manieren rijden normaal met de tram met de u bahn en met de sbahn.,we zijn in Berlijn ook nog over een kanaal gereden ik geloof het Traver kanaal en daar liggen de bruggen zo ong: 100 meter uit elkaar en die idioten moffen hebben die allemaal netjes opgeblazen .Ze schijnen met dat lood wat wij inhebben nioet veel haast te hebbenwant ik hoor nietsvan slepen .IK voor mij was maar net zo lief zo snel mogelijk weg ,misschien kunnen we dannog voor de winter weg zijn uit Stettin en in de richting van Holland zijn.

4 Oct: Ik heb nog wat over gehouden van de reis naar Belijnnl een flinke verkouden heid ,wat dan ook geen wonder is als je snachts in een s en atje over straat moet lopen of in een barak ligt zonder ruiten er in en dan smorgens zo weer de vries lucht in moet ,gisteren had ik er nog flnk tandpijn bij maar dat is nu gelukkig weer over .Oja we hebben nog een strop gehad ,met onze jonge konijnen ,van de negen hebben we er nog een over in tweedagen waren er 7 dood ,en ik was zo groots op mijn fokkerij .Ze vonden het allemaal zo,n prachtig nest ,de vader en de moeder maken het nog best Gisteren hebben we ook weer levensmiddelen gehad van de Russen ,en wel voor 14 dagen .In die dagen dat ik in Torgau was heeft Theo nog wat gehad maar ik kreeg niets omdat ik in de kost was bij de Russen nou het viel mij half mee wat we hier kregen

60 pond roggemeel	3 1/4 liter olie
25 pond aardappelen	2 pond witte suiker
8 pond gebroken tarwe	30 gram thee
1 1/2 pond aardap: meel	600 gram buassen vlees
een beetje peper	1 1/2 pond zout

dat was voor twee personen voor 14 dagen

Dus nu kunnen we weer vooruit ,met het meel kun je bij de meeste bakkers weer brood ruilen ,koek kun je er slecht van bakken het kleeft aan de pan vast ,op deze wijze krijgen we meer dan de Russen zelf .Want op alle schepen die hier vertrekken is een oftwee man bewaking aan boord en die krijgen precies het zelfde als wij maar wij hebben ook nog de Duitse bonnener bib Ook Duitse schippers krijgen hetzelfde als de andere nationaliteiten.Ze kregen gisteren nog een extra toelage voor de kindreren onder 14 jaar ,dus de Duitsers worden door de Russen hier prima behandeld .Zij geven de levensmiddelen vaak voor 60 man tegelijk uit en dan moeten ze het zelf maar verdelen wat vaak tot veel ruzie en zeker tot veel herrie aan leiding is Ik was met een ploeg van 7 man dat veel beter 5 Tsechen en een kon een beetje Duits en daar heb ik mee gedeeld maar dat ging prima wgerij hadden we niet maar dat was geen bezwaar met een pan en een lepel voor de kleine portie,s ,met de Duitsers willen de Tsechen niets te maken hebbenmaar als Hollander ben je hun beste vriend ,ook zei moeten voor de Russen varen n naar Stettin of Koningsberg

Maar zoals die zeggen komen wij voor de winter niet meer weg uit Stettin. vaak is half November al ijs op de Oder ,dus we gaan een lange winter te gemoed .Of wij ook bewaking mee krijgen weet ik niet .Schipper Breevoord de schipper waar ik al een s eerder over heb geschreven heeft in Risa geladen en moest nog een schip meenemen en dan naar Koningsberg dat is nog eens een 600 km verder dan Stettin

5 Oct: Wij zijn ingedeeld om te slepen met een hekraderboot en die zal ons eerst naar Maagdenburg brengen maar of het al zo vlug gaat is te bezien want de boot ligt nog te repareren .Ik ben van morgen van 9 uur tot 1 uur op het commando centrum geweest voor ik wat marken los kon krijgen .Je moet nl een loonboekje hebben en dat hadden ze ons in Risa moeten geven zeggen ze hier .Maar aangezien ze in Risa niets betaalde hebben ze ook geen boekje uit gegeven .Ik heb tenslotte geweigerd om te varen als ik geen geld kreeg en toen kreeg ik tensloote toc nog 200 mark mee. De Russen zeggen wel het oude Duitse geld is waardeloos maar ze willen het toch niet geven In Torgau beurde ik nieuw geld z.g. allieerte geld .Theo heeft de naaimachine weer aan gang gebracht en is nu doende om een Engelse vlag te maken ,maar dat valt niet meemet al die kris kras door een lopende strepen en kleuren .Het weer is weer wat opgeknapt en wij wachten met ongeduld op deboot want wij zitten nu eenmaal met de lading en we willen er zo vlug mogelijk weer van af.en dan naar huis.

6 Oct: Hrdeb middag kwam de boot bij ons opzij maar het WAS inmiddels al 4 uur eer de kapitein weer terug was en wij moeten toch mee .Het is hier regel om niet meer als 2 schepen mee af te nemen maar de Russen willen er 5 aanhangen ,maar nu krijgen we er 4 ,wij zelf komen bij de boot opzij want die is 45 meter lang zodat wij er goed opzij kunnen liggen.De sleep is nu klaar getrokken en morgen gaat het verder .De reis tot Maagdenburg zal wel 3 dagen duren want hij moet onderweg ook nog twee kleine schepen Het is slecht gemeen weer en ik kruip maar kort bij de kachel .Ik heb van de ingenieur van de RUSSEN TOEN IK vertrok uit Torgau een mooie stalen vlet gekregen.Deze hadden zij in gebruik gehad bij de brug en was zoals zo vele roeiboten nog een zwerver van de oorlogsdagen ,er stond nog wel een scheepsletter in ,maar wie weet waar de eigenaar zit. Ik vroeg hem om de boot rn hij gaf hem dan ook vrijwillig af .Ik heb hem gauw aan de motorvlet gebonden en hem mee genomen naar Risa .M AAR HIER was hij niet veilig want er waren nog veel schepen zonder roeiboort en die er twee hadden moesten er een af geven.Dus wij hem gauw in het ruim gezet en toen is hij zo meegegaan naar Dresden .En doordat we hier lood hebben geladen waardoor er natuurlijk maar hier en daar een paar hoopjes in het ruim liggen was er plaats genoeg voor de vlet .Wij zijn hem nu aan het teren en verven en ik hoop dat ze hem ons niet afnemen ,want onze eigen vlet isslecht wij wilden de motor er uit doen en hem en devlet maar verpatsen want op een gegeven keer zinkt hij er toch en dan zijn we de motor ook kwijt

7 Oct: Om 7 uur zijn we de haven van Dresden uit gevaren ,wij bij onze hekraderboot op zij ,en drie er achter dat vaart prima sturen hoef ik niet en zo varen wij de Elbe weer af als we ongeveer 20 km lageruit zijn gooien de laatste twee los en gaat hij met twee schepen verder

In Meissen is het zeer smal en bochtig en moet hij met twee schepen varen .Hij vaart de bocht zo dicht aan dat een daar liggend steiger geramd word en dat terwijl er daar ruimte genoeg was , gelukkig loopt het met onze Actief goed af wij hebben geen schade .En dan moeten ook wij losmaken en haalt hij de rest van de sleep op .Tegen 4 uur zijn we in Risa en hier w

weer het zelfde liedje 2 x slepen zodat we hier avond maken Theo gaat nog de wal op om afscheid te nemen van zijn Holl: vrienden want er liggen er nog steeds een paar .Wij varen nu zonder verzekering dus het is nu zeer riskant maar och je trekt het je al niet meer zo erg aan misschien geven de russen het schip wel helemaal niet meer af .Ze beweren ook al dat de Russen de schepen via de Oostzee naar Leingrad in Rusland willen transporteren .Maar dan stap ik er af Stettin is mij al ver genoegd

8 Oct: Om 7 uur begint de sport weer ,wij liggen bij de boot opzij met de kop hogeraan en de andere liggen met de kop lageruit want op draaien zoals op de rijen kan hier niet daar is het te smal voor .Onze boot vaart nu met ons wat hogerop om kop voor te kunnen nemen .Dan als wij bij de schepen zijn achteruit maar met een hekrader boot gaat dat niet zo gemakkelijk en vooral niet nu wij bij hem opzij liggen ,hij laat tenslotte een achteranker vallen en daar liggen we nu op .De schepen draaien nu wat anker binnen en drijven nu langzaam naar ons toe ,tot wij een strang op de boot hebben en dan gaat het vooruit en is de zaak klaar .Tegen 11 uur arriveren wij in Torgau ,hier word weer kopvoor geankerd en wij liggen nu startklaar als de brug open gaat .Hier is een los stuk in de brug van 25m breed en dat kan uit gevaren worden .Eerst zou dat om 4 uur gebeuren ,maar later bleek dat hij niet open ging voor de andere dag 10 uur dus wij hebben weer rust .Ons brood is op maar daar wij nog geen bonnen hebben van Torgau kunnen wij ook niets kopen ,dus nemen wij maar wat meel mee en ruielen dat voor brood .Onze achterste twee burens hebben alle maal 2 Russen aan boord als bewaking en die hebben de hele dag geschoten op alles wat vliegt .En als we dan liggen trekken ze er met 4man de wal op en komen 1 later terug met een flinke ree alles wat verder van hun gading is nemen zij mee ,dat is nu eenmaal Russische cultuur!

9 Oct: Heden om 10 uur zijn we door de brug ,wij kwakte nog even tegen de brug aan maar dat liep toch goed af de twee achter ons namen hem later onderhanden en voeren een hele broek weg het was allemaal hout war er dreef en ook de laatste gaf hem nog een flinke zet en toen waren wij er door Van Urk onze oude buurman lag ook een eind naar beneden klaar voor de sleep en moest ook mee naar Stettin

Tegen 4 uur waren wij in Wittenberge en hier gold het weer een hindernis te nemen .Ze hadden hier twee noodpijlers in de rivier gebouwd zodat het gaatje waar wij door moesten zeer smal was .De schepen moesten er allemaal achterwaarts door drijven ,wat nogal wat hoofdbrekens kosten omdat de stroom er dwars over trok maar ze zijn er alle toch heelhuids door gekomen toen was het avond en zijn we blijven liggen .Er kwam nog een Russische controle om de lading papieren na te zien

10 Oct: Van morgen is het wat mistig zodat het 9 uur is voor we beginnen en dan gaat het weer verder ,hier en daar passeren we nog gezonken schepen en boten ,de een is door de Duitsers zelf opgeblazen de andere zijn weer door Russische jagers in de grond geboord en zo is het vernielingsproces van twee kanten volbracht.Tegen 11 uur komen wij in Choswich hier ligt de in 1937 nieuw gebouwde verkeersbrug ook netjes in de Elbe .Ongeveer 1|3 de van de brug is opgeruimd en daar door kunnen wij passeren ,maar er boven ligt een houten noodbrug met een uitneembaar vaarstuk en hier moeten wij weer twee keer slepen . Om 4uur gaat hij pas open en als de hele sleep er door is ,dan word er niet verder gevaren want het is feierabend

11 Oct: Om 7uur weer aan de gang en nu maken wij onze laatste etappe naar MAagdenburg ,In Rosslau gaat het vlot door de brug en zoals de kapitein zegt hebben wij geen hindernissen van betekenis meer
Wij passeren weer enige wrakken van schepen waar onder ook twee Hollandse motorschepen welke bij elkaar opzij tussen de kribben gezonken zijn .Ook zijn we gisteren nog een sleep tegen gekomen ,waar een 6 tal Ned: schepen aan hingen ,vermoedelijk van Maagdenburg .Ze hadden ons verteld dat de n Ned: schippers in Maagdenburg geweigerd hadden om vboor de Russen te varen maar dat hebben zij toch niet lang vol kunnen houden
zo juist is ons de schoonzoon van Frits Penraad gepasseerd op weg naar Dresden ,die is op een Belgisch schip .Om 11 uur passeren wij Barbich ook hier een kapotte spoorbrug maar hier varen we vlot door de vrij gemaakte opening .In Aken lagen nog vele schepen en overal wrakken van gezonken schepen .In Aken werden we nog gecontroleerd ze houden de boel goed in de gaten dat je er niet tussen uit knijpt .Op de 4 schepen achter ons zijn Russen aan boord en die schieten de hele dag door zodat de kogelsje om de oren vliegen .Van middag geeft het blindvis en snert vooraf ,ja we eten er goed van maar als we spullen hadden noch beter ,maar over 4 dagen kopen we weer nieuwe spullente kunnen kopen van de Russen en hopelijk wat goeds zoals meel dat hebben wij genoeg maar vet is erg schaars

12 Oct: Gisteren avond om 6 uur waren wij in Maagden burg ,het was vries regen achtig weer zodat wij maar aanboord bleven ,even later kwam er een kleine sleepboot en die moest ons door een paar hindernissen heen slingeren .Er kwam nog een loods aan boord maar die heb ik maar op de bolder gezet,want door een smalle brug sturen dat hoef men ons niet meer te leren .Door twee bruggen ging het kop voor en er gong een geweldige stroom omdat de bruggen er nog voor de helft in lagen .De laatste is geheel uit ijzer gemaakt door de Amerikanen en heet de Friendship bridge (vriendschaps brug) De bodem is hier geheel uit rotsen zodat de gehele constructie op de rivier bodem staat ,de oude brug is geheelweg alleen de pijlers staan er nog .Maar met ijsgang zal de vriendschapsbrug wel weg steken zegt men hier
Hier werd weer aangelegd en moeten wij ons melden en bleven wij verder liggen tot heden morgen.

Een andere sleepboot zou ons heden nog door drie bruggen brengen ,maar ik moest eerst nog bonnen ruilen ,want wij hebben steeds nog geen schippers bonnen zij zijn alleen geldig op de plaats van afgifte .na een heel eind door de puin hopen getrimt te hebben kwam ik aan het distributie kantoor en de bonnen geruild veel was al weer verlopen waar voor we geen nieuwe bonnen krijgen

60

Maar we kregen toch nog 550 gram vlees en 300gram suiker en nog eenpaar ditjes en datjes maar boter of vet was er niet meer .Om 1 uur kwam er een boot en nu moesten wij mee want er stond een officier op en die deed al lelijk dat wij zolang gelegen hadden Breevoord lag er ook nog die moest wachten omdat ze van plan waren om hem leeg te maken in een anderschip Hij heeft 18 ton in en daar zou hij mee naar Koningsberg .Er is al een kapitein die bij ons is geweest om ons te zeggen dat hij ons naar Stettin moet brengen en wij zouden van avond nog naaar het kanaal varen ,dus morgen lees je wel wat er verder gebeurt is

13 Oct: Gisternbracht ons een sleepboot door twee bruggen heen en d daar hebben wij gewacht ~~xx~~ tot 5 uur en toen kwam er zo,n kleine fluitketel van een paard of 15 en die moest ons naar Stettin brengen met nog 8 ndrer elbekanen .Het moet dan op de Oder heel wat gemakkelijker zijn dan op de Elbe anders weet ik niet hoe of dat klaa~~t~~ komt afijn hij brengt de sleep in twee keer door de in Nigrip ,die is ook netjes opgeblazen .Nigrip ligt 5 km onder Maagdenburg .Hier lag ook een grote verkeersbrug op de weg van Hanover naar Berlijn .In de midden is een klein gat vrij gemaakt en daar zakken we een voor een door .Een ijzeren noodbrug ligt er weer langs en de auto,s daveren er al weer over ,als wij door de bruggen zijn is het weer donker en blijven we liggen .Heden morgen ging het weer verder en wel naar Parei dat is nog 20 km verder naar beneden ,van daar gaat een kanaal naar Brandenburg en berder naar Berlijn en dan verder naar de Oder .Hier in deze streek is nog aardig gevochten over al plat geschoten dorpen en al de schepen die hier gelegen hebben zijn tot zinken gebracht het is een compleet schepen kerkhof .Prachtige motorschepen en grote en kleine sleepboten zitten het meest gebroken en soms ook nog uitgebrand aan de kant Tijdens dat we aan het afvaren waren hadden de Russen die bij de andere schepen aan boord zijn weer een ree gezien en nu moest ik de motor aanzetten en zei er achter aan ,maar hij was weg en bleef weg en ik kon de sleep weer achteraan .Maar wij gingen niet veel harder als de atroom zodat ik net voor de kanaal ingang weer aan boord was .Hier werd geschut en toen zijn wij er blijven liggen omdat een der schippers hier thuis was.

14 Oct: VAN morgen om 7 uur zijn we begonnen maar het gaat zeer langzaam we kunnen geen 4 km per uur halen ,we varen hier tussen veel bossen door het is hier een stuk onvruchtbarer aarde en veel zandgrond De bruggen over het kanaal zijn puntlich gesprongen ,ook in de dorpen is veel kapot hier is ook flink gevochten .Ook de schepen die in het kanaal lagen zijn allemaal gezonken .Wij passeren nog een klein stadje en tegen 3 uur zijn we in Plauen ,hier is een sluis en we gaan er net met de hele sleep on Dan komen we op plassen en kleine meren ,tegen de avond komen we weer in een kanaal en hier zijn veel fabrieken dit hoort al onder Brandenburg .Een grote constructie fabriek van ketels en ijzeren werktuigen is al half afgebroken en verscheept er is hier ook veel kapot gegaan door bombardementen .Het is inmiddels al donker geworden en we maken vast ,het is vies winderig herfst weer en bij de kachel is het nog het beste

15v Oct: Van morgen nog een klein rukje en dan zijn we in Brandenburg voor de sluis .Hier ~~xxxx~~ moet de sleepboot eerst kolen laden en wij zouden hier proviand krijgen vande Russen deze waren net vandaag toerijkend van het geen we in Dresden hadden gehad ,maar het bleek dat ze hier niets hadden

61

Toen ging Theo maar naar de stad om bonnen te ruilen ,zodat we op de bonnen nog wat konden krijgen .Om 12 uur was hij nog niet terug en toen begon een Russische officier kwaad aardig te worden en met een revolver te godelen als we niet snel begonnen te varen .We moesten eerst nog schutten en in diertijd kwam Theo gelukkig weer aan boord.Het woei flink hard zodat ik moeite had het vlot geladen schip in de sluis te krijgen .Maar nu hadden we wel bonnen maar nog geen eten .De kapitein was zo bang die dorfde door de sluis niet meer vast te maken .maar we lieten het anker vallen en toen was het afgelopen in die tijd zaten de winkels weer dicht zo dat we nog twee uur gelegen hebben en toen hadden we weer aardappelen en brood maar vlees was er in de hele stad niet .Geen wonder dat ze op het distributie kantoor zo roijaal waren met bonnen we kregen een extra bon voor 600 gr vlees ze wisten natuurlijk dat er toch niets was

En toen ging het weer verder .Wij varen nu op de Havel een bochtig riviertje met geen stroom allemaal gaten en zij armen je moet hier plaatselijk goed bekend zijn om de weg te weten .Wij moeten de 19 de in Stettin zijn zegt de kapitein maar of we dat redden geloof ik niet .Nu krijgen we nog een paar plaatsen waar we proviand kunnen krijgen van de Russen ,maar op de meeste plaatsen is niets ,dus dat ziet er slecht uit .En in Stettin krijg je ook niets zeggen de schippers die ons tegen komen ,er liggen daar zo,n 800 schepen

16 Oct: Wij zijn van daag nog verschillende meertjes en poelen over gekomen ,het is hier een zeldzaam prachtig natuurschoon allemaal hogen bomen en daar tussen luggen aan het water prachtige villa,s en veel jachten en kano stations .Bij honderden zitten de motor en zeël jachten gezonken en uitgebrand ,we passeren ook Wannsee het uitz vluchts oord van de Berlijners ,het heeft een groot strandbad en pavillioens .De Tommie,s toeren nu in snelle motorboten hier rond ,want dit gedeelte is van de Engelse bezet .Het word al zachtjes donker en dan komen we in Spandau ,ook een voorstad van Berlijn ,ook hier is alles kapot gebombardeerd en ook veel door de Russen beschoten ,We passeeren nog verschillende kapotten bruggen ,een er van is een grote verkeersbrug en die is slechts aan een kant gesprongen en hangt nu als een grote stalen deur over het kanaal .Er is in het brugdek een gat gebrand en daar varen we nu doorheen ,ook liggen hier veel uitgebrande en gezonken schepen .Het is inmiddels donker geworden als we voor de sluis komen in Spandau .Het is nog een ouderwets sluisje en er kan maar een schip tegelijk in ,ik ga nog even aan de wal maar het is allemaal puin wat je ziet .In een cafe is niets anders te kop als een soort Limonade .Tommie,s komen er binnen gestapt allemaal met een duits greetje aan de arm op de mouwen van de in mooie plooiën zittende uniformen staat een rat Dit is het beroemde woestijnratten korps van montgomerie die de Duitse legers heeft verslagen in Afrika .Wij wilde zo graag naar het rode kruis in berlijn om te horen of er ook bericht was van onze dierbare uit Holland maar je krijgt geen kans want de afstanden zijn zo groot en dre verbindingen nog zo slecht .Men heeft van hier uit tot in het midden van de stad ruim twee uur werk.

17 Oct: Het is inmiddels 11 uur geworden eer wij weer verder gaan ,ook hier is het een waar water eldorado voor natuursporters ,ook passeren wij nog geweldige grote fabrieken maar allemaal totaal uit gebombardeerd.Dit behoort bij het stads deel Oranienburg ,welke stad een half uur van het water af ligt .Nog steeds waren wij door kapotte bruggen .ten sloote word het weer een smal kanaal en savonda net voor het donker word zijn we aan een sluis bij Senitz ,er is een kleine en een grote sluismaar de grote is kapot en er ligt een schip net voor de ingang gezonken .Er was nog een sleep voor zodat we er morgen pas door zullen gaan ,ook hier in de kleine sluis kan maar een schip in en alles is handwerk .We zijn nu al weer in het gebied van de Russen

18 Oct: Om 12 uur gaat het weer verder .Er komen nu ook weer vele schepen terug ,veel leeg om te laden ,er waren ook een paar Hollanders bij ,zij moeten terug naar Berlijn om weer te laden voor Stettin ,zij hadden in Stettin gelost en de berichten waren niet gunstig wat betreft de voedsel voorziening en de leef omstandigheden.Het is nu weer mooi weer ,maar toch nog koud als de zon er niet door komt ,grijpt je gauw naar een jas Een paar keer ben ik met de Russen van de burens met de vlet vooruit gevaren ,en dan maar granaten in het water gooien om te vissen .De eerste keer hadden wij een flinke zooi maar de tweede keer was het niets.

19 Oct: Gisteren avond lagen wij in de wildernis allemaal bossen heinde en ver zie je geen huis als ik geweten had dat er zulke mooie dennen stonden had ik van nacht een giek gehaald als we tenminste ooit nog eens kunnen zeilen .En zo sukkelen maar steeds verder van huis af ,tegen de middag komen we langs een grote fabriek een koper werk ,er liggen een tienstuks kanen te laden ,ook deze fabriekword volledig af gebroken en naar Rusland getransporteerd .alle bruggen die we passeren zijn puntlich kapot gemaakt .Als het niet tegen loopt dan kunnen we van avond bij het grootste hebewerk ter wereld zijn dat is bij Niederfinow En ja daar zien we tegen 5 uur een geweldige stalen construvtie voor ons. Op iedere hoek waait de sovjet vlag .We hebben nog een sleep voor ,maar wij kunnen er direct in bij een klein schip .Het is werkelijk een fantaschtisch gezicht als men er in vaart Boven ons niets dan stalen balken en spanningen ,als de deur achter ons dicht is drukt men even op een knop en daar zakken wij reeds de diepte in Niet minder dan 36 meter gaan we naar beneden ,er lopt een luchtkabel met een haak er aan boven ons langs ,het eertste schip zet die vast ,en zo t trekt men ons geruisloos de bak in .Er uit gaat met een elektrische trein deze trekt met een lange draad de schepen tot een km uit de sluis langs een lange steiger .Als men boven op het hebewerk sta dan heb je een prachtig uitzicht over het land eerts een groot dal en dan op het einder weer bergen .Men kan zien dat men weer ineen rivier delta komt want de grond is hier weer vruchtbaar en er is veel weiland en er groeit hier veel graan en suikerbieten .Ik ben weer naar de commandant geweest om levens middelen maar ook hier was niets aanwezig .maar morgen zouden wij om 9 yyr terug komen hij dacht dat er dan wat was dus maar afwachten ,we moeten nog 10 km en dan zijn we aan de Oder

20 Oct: HHeden morgen om 8 uur stond ik al bij de Russen om eterij te halen maar om 12 uur kwam Theo me aflossen toen had ik nog niets .Ze hebben hier niets geen haast en we krijgen ook niet veel bizonders zoals ik hoor .Ik heb het hebewerk nog eens goed bekeken maar het is een pracht werk .Van beneden af ziet men niets dan ijzerwerk en hoog boven alles uit staat een grote adelaar met uitgestrekte vleugels gebouwd ,maar het beruchte hakenkruis is er af gehaald .Het had van nacht al fel gevoren ,alles was wit en echt winterachtig ,wel een bewijs dat we in een koude streek zijn

21 Oct: Het was gisteren 4 uur voor wij van Niederfinow weg gingen . We hebben voor 5 dagen eten gehad de hoeveelheid ging nog wel maar drie dagen dat ze verlopen zijn krijg je niets voor .Het was gisteren donker voor we in Hogensaten waren ,dat is de plaats waar je de Oder op gaat Er is een flinke sluis en er lagen veel Duitse marine vaartuigen nu allemaal onder Russische vlag .Heden morgen zijn we weer vertrokken en varen van daag de Oder af De Oder is tamelijk breed en niet zo bochtig als de Elbe Er gaat niet zo veel stroom aan de rechter zijde heersen de Polen en aan de linker zijde de Russen We passeren enkele kleine dorpen aan de Poolse zijde ,maar alles is onbewoond .De meeste huizen zijn kapot geschoten want hier is hevig gevochten .Wij zijn een verkeersbrug gepasseerd maar die konden wij moeiteloos passeren omdat van de 4 overspanningen er maar 3 kapot waren zodat wij onder een overspanning door konden varen Aan de rechter zijde van de Oder is het allemaal bergachtig en aan de linkerzijde is het vlak land .Gisteren heb ik mijn broodbakunst voor het eerst geprobeerd en het ging nogal ,maar het graan was wat muf maar daar kauw je wel doorheen als je honger hebt

22 Oct: Gisteren avond was het al donker zijn we in Breithagen aangekomen dit is een klein stadje aan de Poolse zijde ,ook hier veel kapot. Door de kapotte brug moet de sleep in twee keer door heenen een paar km verder was weer een grote brug kapot ,hier lag een soort schip brug en moest ook in twee keer genomen worden ,en dan komen wij in Altdamm ook hier de spoorbrug kapot en er vlak er achter een noodspoorbrug met enkel spoor Hier moesten de schepen een voor een doorheen .We kunnen nu Stettin zien liggen en we zijn dan ook al snel zover eer\$ nog een brug maar daar zit een klapbaar gedeelte in want die brug is zo laag dat je er niet onder door kunt en nu helemaal niet want hij ligt op de bodem van de rivier. Als we hier door zijn komt er een controle boot bij de schepen en neemt onze scheepspapieren mee en geeft de sleepboot orders waar hij de schepen heen moet brengen .We passeren een vliegtuigmoederschip maar de Duitsers hebben het aardig vernield hier en daar zit een uitgebrande duikboot half onder water .Als het eerste schip los maakt komen we bij een oude bekende terecht die gelijk met ons in beslag genomen is op de V Vecht nl schipper Mooren met de Emanuel .Hij ligt al 8 weken hier en zal nu leeg vertrekken naar Berlijn .Wij gaan nu verder het zijn allemaal havens of eigenlijk zijn het geen havens maar allemaal sleuven met aan beide zijde wildernis en houtgewas maar er liggen boeien en er staan dukdalven en daar liggen massa's schepen met materiaal. Wij moeten los maken en liggen nu bij een spiritus fabriek en moeten wachten tot nadere orders voor het lossen ,wat gewoonlijk wel een week of wat zal duren .Ik heb nog een paar Holl. se schippers gesproken endie zeggen dat de Russen nu de

Hollandse schepen leeg maken en dan terug sturen naar Berlijn .Er is een schipper naar Berlijn geweest en heeft daar bemiddeld van een ned: commissie en die heeft het zover gekregen dat de Russen ons vrij laten

23 Oct: Heden morgen ben ik eens op zoek geweest naar landgenoten, maar bekendee heb ik niet gevonden er lag nog wel een holl: motoroek een van de regie ploeg waar we samen mee hebben gevaren voor de Duitse wehrmacht maar ze waren niet meer aan boord ,ze waren er in Wittenberge er af gevlucht toen de Russen kwamen nu varen er Duitsers op .Wat het leven zelf betreft **in de stad** dat is gewoon hopeloos.De burens zeggen dat je alles kunt kopen maar het is zo duur dat er geen beginnen aan is .Het geld is hier Pools dus moet je hier slottie hebben .Een slottie is 5 mark en een brood kost 25 sl: een pond boter 225 sl: en vlees 150 sl: enz: De meeste die nog goed in de kleren zitten verkopen eerst wat kleren en dan kopen ze levensmiddelen er voor .Zo kreeg iemand voor een gummie regen jas 1350 slottie kleren zijn hier zeer schaars en worden duur betaald .De Polen zelf verdienen niet n naar wat het leven kost en zodoende word er geweldig veel gestolen .Ze komen savonds aan boord en slaan je de hersens on en nemen alles mee ,maar als hollanders zelf heb je geen last zeggen ze hier .Wij staan hier erg in aanzien bij de polen .Treinen worden gewoonweg overvallen en leeg geplunderd ze kpmen gemaskerd en bewapend en halen alles weg ,dus het ziet er nietn erg gezellig uit hier ,als we nu maar voor de winter weg zijn.

24 Oct: Heden morgen kwamen een paar Russen bij ons ean boord en vroegen of ik niet met hen met de motor de Oder op wilde varen om aardappelen te halen zij wisten nl een plaats daar kon je net zoveel piepers halen als je wilde ,nou daar voelde ik wel voor want onze voorraad is bijna op en hier is geen aardappel te krijgen .Het zou pl m :8 km ver zijn ,de Russen hoorden op de schepen die bij ons lagen ,en zo tupte ik met met goed gevolg met 4 Russen naar de Oder ,een had een geweer bij zich voor het geval we door Polen lastig gevaalen zouden worden .Toen we op de bewuste plaats aan kwamen bleek er geen een aardappel te zijn .Dit zijn akkers nog door de Duitsers beplant maar die zijn allemaal gevlucht of verjaagd door de Polen Toen nog een paar km verder en toen waren we op de goede plaats ,maar nu moesten we nog 5 km lopen het land in ,ik moest bij de vlet blijven ,en mijn Russische kameraden gingen op stap ,er stonden aan de oever allerhande wagens endaar pikte ze er een van en toen gingen ze er op los .Het was inmiddels 3 uur voor ze weg gingen en om 8 uur kwamen ze terug in het donker maar ze brachten 10 zakken vol aardappels mee ,dus we hadden ieder ruim 2 mud piepers ,om 11 uur savonds waren wij weer terug .Theo dacht al dat we ingepikt waren ,ze hebben ook al verschillende Duitsers ingepikt de P POLEN maar als Hollander heb je weinig last .Dus met piepers kunnen we v voorlopig wel weer even vooruit .En zeb willen van de week nog een keer gaan

25 Oct: Van daag is onze levensmiddelen voorziening van de Russenweeraf En nu ben ik de stad in geweest om nieuwe voorraad ,maar dat valt niet mee Er liggen zo,n 800 schepen dus je kunt wel na gaan hor een drukte dat is Een Holl: buurman die bij ons op de VEcht onder gedoken heeft gelegenwas bij mij en heeft mij de weg gewezen.Ik ben zo ver gekomen dat het op ges schreven word maar geen eterij dus nu maar zien wat het morgen word .Ik had een zakje meel mee genomen en daar kreeg ik 2 broden voor maar slecht en nog muffer als roggebrood

67

Ik heb de stad ook nog bekeken maar het is ook al net zo als de andere stedenpuin puin en nog eens puin ,maar, hier komt nog iets bij deze stad telde tijdens de oorlog 250 000 inwoners nu nog 25 000 mensen de rest is of gevlucht of door de Polen die het nu in bezit hebben verjaagd, vooral savonds is het een spookstad en levens gevaarlijk om in te lopen Overall hangen de rood witte vlaggen van Polen en alles is te koop spek vlees verse groente brood boter maar het is voor ons onbetaalbaar .Het is dan ook meest ruilhandel wat je hier ziet zo betaald men ons per maand 85 slottie dus als je geluk hebt koop je er een half pond spek voor .Mijn buurman kreeg voor een 1kg witte suiker 150 sl: en dan koop je daar weer iets voor wat je nodig hebt .Zo zie je vrouwen met een deken onder de handen met de slager verhandelen het zij voor geld of direct voor vlees En zodoende is er zo,n grote roverij want je leeft hier gewoon in het wilde westen politie of orde bewakers zie je niet en zo wel dan zijn ze zelf aan het roven .Gisteren kwamen Duitse buurman aan boord met niets anders aan als een oude regen jas alle kleren en ook zijn schoenen was hij kwijt alle papieren ook zijn pas ze hadden hem letterlijk uitgekleeft .En dit gebeurde om 4 uur smiddags en dit maal waren het geen Polen maar Russen die als bewaking op de schepen zijn maar die krijgen ook maar een paar roebel soldij en worden voor de rest aan hun lot overgelaten het is het minste soort mensen wat je maar in kunt denken .Hij is naar de commandant geweest maar die doet er niets aan ,hij zegt gewoon die verdamte polakken van eigen soldaten wil hij niets weten .Onze buurman Mooren die van morgen met me in de stad was gaat morgen slepen naar Berlijn ,ik wou dat ik ook zo ver was .Ook kwam er van daar een sleepboot bij een Duitser die bij ons lag en dat hebben ze gewoon alles er af gehaald wat er aan boord was en de schipper moest bij ons aan boord staan zelfs draad verf lantaarns en de roeiboort namen ze mee .Er was een officier op de sleepboot en toen die zag dat wij Hollanders waren kwam hij aan boord en was een en al vriendelijkheid en bood mij zelfs sigaretten aan ,maar ik vertrouwde hem absoluut niet maar later bleek dat hij Theo om een fietsband had gevraagd en die had Theo hem gegeven daarom was hij zo aardig. Hij keek almaar naar de letter op de kop van de actief een T betekent dat het schip in Duitsland blijft en een k of s betekent dat het schip leeg of geladen naar Rusland gaat .Ons laatste konijntje is nu ook dood dus hebben we alleen nog de twee groten ik hoop dat ik ze nog zolang kan houden tot we hem zelf slachten

26 Oct: Heden morgen ben ik weer op stap geweest om proviand van de Russen maar om 2 uur heden middag was ik weer aan boord zonder eten ,het is hier een hopelose beweging ,er zijn hier een macht Russen op al die schepen en die gaan allemaal voor .Toem ben ik met de vlet naar een plek gevaren daar lag een motorschip en daar zouden zoal:s ze vertellen ook proviand uitgeven ,en dat was ook zo maar toen ik aan de beurt was was de boter en magarine en ook de groente op en kreeg ik nog alleen maar 1 pond vlees 5 pond meel 3 pond aardappel meel 1 pond suiker 1/2 pond gedroogde soep groente ,en dit alles moeten we nu met ons tweeën 10 dagen van leven

En nu wil ik morgen maar weer met de vlet de Oder opvaren om te proberen aardappelen te rooien dan kan ik die weer verkopen en weer ruilen voor een stukje vlees en wat boter .van Urk ligt nu ook hier maar de hollanders liggen hier allemaal ver uit elkaar een beetje goede sleepboot worden hier ook z g zeeklaar gemaakt alle patrijspoorten worden dicht gelast en ook de ingangen en dan gaat het de Oostzee op of er onder naar Rusland. ook de elbe kanen worden aan elkaar gelast en gaan dan de Oostzee over .Maar men zegt dat er de meeste onderweg zinken nu het najaar is .Er zijn ook enige hollandse schepen weg z.g. Speerschepen er was ook een 900 tonner bij en de eigenaar is er op gebleven naar Leningrad .Maar nu gaan er geen schepen meer over ze wachten nu op beter weer .Het waait hier al een paar dagen hard en veel regen

27 Oct: Het is nog steeds slecht weer en geen haring zegt de vissersman er komen alle dagen nog een vloot schepen er bij en er word zeer weinig gelost ,er liggen een 6 tal zeeboten in de haven en het meeste met hun eigen laadbomen want kranen zijn er haast niet die zijn alle opgeblazen en zo duurtbhetn laden lang vooral omdat vele kisten zwaar en groot zijn

28 Oct: Van morgen om 6 uur ben ik weer met een drietal Russen op piepers uit geweest en wel 18 km hoger de Oder op ,en het resultaat was slecht. Ik ben de Russen kwijt geraakt en de zak met piepers .Wat er met hun gebeurt is weet ik niet .Ik heb gewacht tot 7 uur savonds en toen waren ze er nog niet bij de vlet .Het was nog een km lopen naar het land en ik moest bij de vlet blijven ,andere Russen hebben nog gezocht maar er niemand meer te vinden ,toen ben ik maaar weer terug gegaan naar stettin ,onderweg moest ik onderen spoorbrug door en het was stik donker en toen begonnen de wacht-posten te schieten maar gelukkig dat het zo donker was zodat ik er heelhids door glipte en om 10 uur weer bij de Actief was .Je leven hangt hier vaak aan een zijden draadje .Want ook in de stad vooral savonds is het n nog wel eens knallen tussen de Russen ende Polen ,want zij kunnen elkaar niet luchten of zien

29 Oct: Van daag ben ik op stap gegaan met meel en heb er brood voor geruild .Er is hier nog een Duitse bakker en daar kun je ruilen .Voor 7 p meel kreeg ik 4 broden van 3 pond ik ben ook nog op de commandataur geweest om te vragen over het lossen ,maar de commandant was er niet ,hij was naar zeeschepen die kwamen van daag binnren. De Russen waarmee ik Zondag aardappelen ben wezen halen zijn ook weer terug .Zij waren savonds om 8 uur bij de vlet geweest maar toen was ik al weg .Zij hadden de pest in ze hadden snachts in het dorp geslapen en toen de andere dag eerst een roeiboot gepikt en toen 18 km geroeid met een paar planken aan een stok

30 Oct : Het is van daag de hele dag stik donkere mist zo dat er heel weinig vaart is ,anders varen hier de hele dag sleepboten heen en weer om schepen te halen of te brengen .Er zouden weer een viertal zeeboten binnen komen maar er komen meer schepen bij alsdat er leeg komen .Gisteren kwam er weer een kahn met koper geladen en die was zo lek als een mandje hij werd begeleid door twee pomphoten ,toen hebben ze hem savonds aan de grond gezet maar tegen een schuine kant en van morgen was hij gezonken ,

67

Hij was van de schuine kant af gegleden en lag nu gezonken op 10 meter diepte. De Russen meende eerst dat ze hem gestolen hadden want er is niets meer van te zien. We hadden van een buurman een anode gehad en toen hadden we weer een radio maar het was niet voor lang want na twee dagen was de accu weer leeg en was het genot van een stukje muziek weer voorbij.

31 Oct: Van morgen om 7 uur waren de Russen al weer bij me om aardappelen te halen het was knap donker en koud maar ik ben er toch maar begonnen brood en een pannetje met aardappelen mee en toen op stap. Vlak buiten het haven gebied hadden ze de rivier geblokkeerd met twee kaken om te voorkomen dat er schepen gaan vluchten, maar wij konden er met de vlet toch door. Het was nog steeds donker toen we aan de spoorbrug kwamen en de Poolse wachten gaven weer twee salvo's en toen maar vlug naar de wal en de motor uit gezet. De Russen riepen dat ze aardappelen gingen halen en toen mochten we er door. Toen we eindelijk aan de plaats waren waar de vorige keer de Russen de piepers hadden achter gelaten waren ze weg. Ik lag een ogenblik aan de wal en keek eens rond en zag dat ik precies met de kop van de vlet tegen een lijn aan lag, het was al bijna helemaal verteerd maar ik ben toch maar wat verder gevaren. Ze kwamen terug de Russen en toen zijn we een 5 km verder gevaren en daar lagen de akkers tegen de rivier en aardappels genoeg. Er waren veel Duitse vrouwen die kwamen van 10 km verder waar de Russen weer de baas zijn en moesten hier rooien van de Russen. Op deze plaats zijn geen Duitsers meer de Polen hebben ze er allemaal uit gegooid en willen er nu Poolse boeren laten komen maar er is niet een huis wat nog bewoonbaar is in het dorp. Om 3 uur voeren wij weer weg met 19 balen piepers aan boord en 7 man zodat de vlet knap gezakt was. Toen bleek dat hij voorin lek was en moesten onderweg telkens hopen, ik had zelf een 2 mud maar ik geloof niet dat ze zo goed zijn.

1 Nov: Zie zo al weer een nieuwe maand van lossen weten we nog niets. We hebben al eens geprobeerd om de commandant te spreken maar die is er bijna nooit. Onze buurman zegt dat de hele scheepvaart vrij is gegeven en dat alles weer door de Duitse meldestelle wordt geregeld maar veel zal het wel niet helpen want wat de Russen nodig hebben nemen ze toch.

2 Nov: Het is nu weer mooi weer het zonnetje schijnt weer heerlijk. Er komen nog steeds veel schepen bij maar leeg komen er niet veel er zijn v veel te weinig zeeschepen. Er is zolang we hier liggen nog geen enkel schip. Holl: schip leeg gekomen.

3 Nov: Wij liggen hier bij een jenever fabriek maar die is zo terdege gesloopt. Er zijn ook bommen in gevallen maar het meeste hebben de schippers eruit gehaald. Er is geen tank leiding of ketel of hij is losgedraaid om te zien of er nog een druppel in zat. Ik heb nog een slagpomp gevonden die heb ik schoongemaakt en ligt nu aan boord. Theo wil nog eens naar de commandant gaan en vragen of we de lading niet zelf mogen lossen in een ander schip er gaan veel schepen door naar Koningsberg, ook van Urk zou door gaan maar het ook werkelijk gebeurt weet ik niet. De aardappelen die we de laatste keer gehaald hebben blijken toch goed te zijn. Nu zijn we wat de winter betreft met aardappelen voldoende voorzien als we ze tenminste dooi houden, maar als het hard gaat vriezen zet ik ze in de kamer in zakken, daar brand toch dagen nacht de kachel want brandstof hebben we genoeg.

4 Nov: Van morgen is Theo weer naar de commandant geweest om te vragen of het nog lang duurt voor we lossen anders willen we wel de lading in een ander schip lossen en dat doen we dan zelf met de giek, er ligt hier nog een Hollands firma schip en daar zit een sliedrechtter op die wil onze lading er wel bij hebben en ook ons helpen bij het lossen en dan wil hij afnoken en met ons mee varen naar Berlijn. Hij is het spuugzat want hij ligt al 3 maanden hier. Maar van dat alles komt niets ze zeggen dat we zeer binnenkort zullen lossen, dus maar weer afwachten hopelijk komt de winter niet te snel en beter ware het er komt helemaal geen winter. Er is sprake van dat er een commissie opkomt is om het verkeer te leiden. Bestaande uit Russische Engelse en Duitse vertegenwoordigers. Er komen thans zeer weinig schepen meer aan. Ik hoorde van avond weer een zeeboot fluiten en dan krijg je weer hoop dat er een eind aan komt aan de ellende

5 Nov: Gisteren had ik op het menu staan snert ik had de erwten al een dag in water staan en toen aan het koken maar dat viel niet mee met de oude rakkers om die gaar te krijgen ik had al een mud briketten verstookt en toen heb ik ze maar voor gaar verklaard. Anders is het alle dagen piepers en weer piepers. En zolang we er nog een beetje vettigheid in hebben gaat het nog wel. We hebben nog steeds een paar wekflessen met vlees van moeder de vrouw die ze mee heeft gegeven toen we uit Holland vertrokken en nog een paar bussen vlees van de erfenis van Hitler en dan de twee ruzen konijnen in het ruim daarmee moeten we de winter mee door zien te komen. Maar we zullen van onze kameraden de bondgenoten toch nog wel eens een keer een beetje margarine krijgen. Gisteren kregen de gene die om verpleging gingen in plaats brood meel ze hadden nl een schip met 50 ton meel gestolen dat kan bij de Russen zo maar gebeuren, morgen is het onze tijd weer om te provianderen dus het zal me benieuwen wat er gebeurt

6 Nov: Het is gisteren op niets uit gedraaid met de proviandering. Alles moet eerst weer opnieuw worden ingeschreven want er is gebleken dat er veel schippers van de schepen zijn weg gelopen en de bonnen aan andere hebben gegeven en die halen nu drie dubbel op. De Russen zijn schijnbaar nog niet zo heel achterlijk als ze wel lijken. Nu moet ieder persoonlijk komen Theo is van morgen op stap. Van nacht heb ik ook bezoek gehad. Het was 1 uur toen hoorde ik wat in het gangboord stappen. Ik slaap nl erg los het geringste wat er gebeurt ben ik wakker. Vlak voor de roef hadden ze het luik open daar stond de trap met de bedoeling om de konijnen van eigenaar te verranderen. Ik het raam los en gaf een schreeuw en toen gingen ze maar varen het waren twee man en ze hadden de roeiboort vooraan liggen waarmee ze weg roeide. Het waren bepaald twee Russen die al een keer met mijn aardappelen waren halen want ze wisten precies waar de trap stond. Nu moeten we dubbel op passen want zij zijn tot alles in staat, want ook bij hen is het honger en misschien ook wel een communistisch idee, want een Rus neemt het niet zo nauw met mijn en dijn. Maar ik had met al die tramme-lant een mooie koude rug want ik had geen tijd gehad om me aan te kleden want als ze aan je eten komen dan komen ze aan een stuk van je leven.

7 Nov: van nacht om 12 uur kregen wij bezoek maar nu van een zestal Russen .We hadden de verzegeling er op gedaan zo dat ze niet zo gauw de luiken open konden maken .Ze kwamen nu met veel herrie en leven aan boord en rukte aan de luiken maar alles zat vast Ik gauw op de hoorn geblazen dat de bureen op zouden staan dat hadden we onder elkaar afgesproken maar er kwam er geen een ooit de roef want er was een soldaat bij met een geweer en die schoot onophoudelijk .Ten slotte riepen ze ik moest open maken maar we bleven in de roef en telkens schoten ze vlak voor de roef ,we hadden al een schuilplaats gekreeerd en wel in het achteronder onder de vloer maar opeens hadden ze een van de roeien er af gekregen en gingen ze het ruim in .Wij hoorde dat ze de aardappelen bijelkaar schraapte en in zakken deden .Ik dacht dat het alleen maar om de konijnen te doen was maar de met zoveel moeite verkregen piepers gingen er ook aan .Eindelijk trokken ze weg en wij gingen aan deken zagen ze nog weg roeien ,er waren er twee bij waar ik twee keer mee was weg geweest zodoende wisten ze precies waar ze moesten zijn .Maar wie schrijft mijn verbazing als ik in het ruim kijk en zie dat de konijnen nog springlevend in de kooien zitten .Ze hadden alles in het donker gedaan en zodoende de konijnen niet gezien .Er lag nog een half mud aardappels over de buinenning verspreid .Gelukkig had ik die dag net de bank in de keuken vol gemaakt zodat we nog aardig vboorraad hebben De konijnen heb ik maar in de stuurhut gezet want we zijn bang dat ze nog eens terug komen maar dat is tot nu toe niet gebeurt .Nu is het van daag en morgen feestdag voor de Russen zo dat men geen commandant kan spreken ofschoon dat alles toch weinig zin heeft ze zeggen toch dat ze er niets aan kunnen doen en de soldaten spelen met de civiële onder een hoedje Het doet wat die honger want ook zij hebben practisch niets te eten .Ze hebben mij geregeld gevraagd of ik nog met de vlet aardappels wilde halen maar dat heb ik geweigerd daar ik er zelf genoeg had en omdat het nogal riskant is want je word toch steeds beschoten maar nu je niet ga komen ze het bij jou halen dat is zuiver communistis .Maar wij willen van avond t toch een andere plaats op zoeken het word mij hier te gevaarlijk .Je mag wel niet op eigen houtje weg varen maar dat waag ik er maar op .Overmorgen meld ik het dan wel bij de commandant en dan maar weer afwachten .Een zoon van Dorus Reijmers uit Pannerden ligt hier ook en daar gaan we maar opzij

8 Nov: 8 Nov: Gisteren tegen donker zijn we gevlucht uit de beruchte buurt en liggen nu aan de Stetiner wal .Wij liggen weer bij een rij Duitsers opzij ,wanthet was gisteren avond zo donker dat we Reijmers niet konden vinden.Heden morgen zagen we hem liggen een eind voor ons,maar het is zo,n geweldig slecht weer dat je er niet uit durf te komen .Hetb waait erg hard en het regent al de hele dag door echt dooi weer .We zoudeh van daag naar de commandant om te zeggen dat we verhuist zijn maar het is zo,n rotweer dat we maar afwachten tot morgen .Van nacht hebben wij rustig geslapen

9 Nov: Hedenmorgen ben ik op stap geweest naar de commandant maar kon hem niet te pakken krijgen na de middag is Theo nog weg geweest maar ook ter vergeefs .Ook eterij werd er niet gegeven ,zodat we nu al weer 6 dagen over tijd zijn waar je niets voor krijgt.

Wel hebben ze ons opgeschreven op een aparte lijst dat doen ze met alle buitenlandse schepen .Ze zeiden dat als we leeg zijn we naar Berlijn kunnen vertrekken en dan door naar Holland .Maar ik vroeg wanneer we dan moesten lossen maar dat wisten ze nog niet .We liggen nu bij twee Hollandse schippers opzij twee zonen van Dorus Reijmers uit Pannerden en schipper de Zwart deze laatste is op een belgisch schip .Er komen nog steeds geen zeeboten binnen zo dat er van lossen wel niet veel zal komen .Wij meenden hier nog een klein handeltje te doen met electriche lampen deze hadden wij uit een oude fabriek geschroefd ,we hadden er 30 maar ze geven er maar 3 slottie voor en dat is de moeite niet waarden we hadden zo gehoopt dat ze een kilo boter op zouden brengen .Loon hebben we ook nog niet gehad i iedere keer is er geen gel:d.

10 Nov: Het weer is wwer wat beter maar al erg koud dat zal wel een paar graden schelen met Holland .Theo is weer voor prtoviand bij de Russen .Wat het stadsbeeld betreft is het al net zo als in de andere steden in Duitsland een grote puinhoop Voor 3/4 is de stad totaal vermmeld de stad ligt tegen de heuvels zoiets als Nijmegen .Er zijn grote scheepswerven m maar die zijn ook grotendeels vernield eerst door de bommen en toen hebben de moffen de rest vernield voor ze eruit trokken Stettin ligt niet direct aan zee maar aan een grot meer dat staat in verbinding met de Oostzee ZE noemen dat hier haf en het is zo groot als het ijselmeer Verder zijn hier erg veel havens en ook rivier mondingen .De Oder verdeelt zich hier in 4 takken en die zijn weer onderling verbonden door geulen de meeste los en laadkranen zijn kapot gemaakt maar de Russen hebben er ook al weer vele hersteld .Overal ziet men wrakstukken van kranen en schepen langs dhew water liggen langs de kade hebben ze al die rommel verweiderd.Er komen toch nog schepen bij van de Elbe en Berlijn .Twee burenen van ons uit Risa moeten ook hier luggen maar ik weet niet waar.

11 Nov: Het is een felle koude wind en het regent aan een stuk door maar Theo moet er toch maar door en op stap om te zien of hij proviandkan krijgen ,maar hij komt tegen 2 uur doornat terug met niets en die dagen dat we verlopen krijg je niets dus dat is van daag al weer 6 dagen dat we niets krijgen .Er zijn nu hier ook twee burenen uit Risa en daar gaat Theo heen .Zo nu en dan wil ik nog wel eens timmeren in hrt ruim maar met dit honde weer is het daar geen uithouden .Gisteren avond hebben ze weer ingebroken bij inze buurman de Zwart .In het midden erf had hij nog twee kippen zitten en 2 fietsen en wat materiaal en alles was weg .Dus ook hier is het niet veilig .Ze hadden er niets van gehoord ,ik slaap de hele nacht nog geen twee uur rustig bij hey minsteleven.We doen nu savonds maar wat kaarten dan gaat de tijd wat vlugger maar je schrikt als het weer nacht word .Zoals ik nu hoor zijn die twee kleine schepen Breevoord en van ijren toch door naar Koningsberg .Ze waren in Berlijn blijven liggen onder Engelse bezetting maar de Russen hebben ze daar toch weg gehaald en de Engelse konden er niets aan doen .Hier hebben ze wel opdracht om ons te lossen en naar Berlijn te sturen maar ze trekken er zich niets van aan .ze laten je gewoon liggen met dat al word het kort winter ,gisteren viel er al aardig sneeuw

71

Ik heb wat schillen gekookt voor de konijnen maar je moet er als een dief heen sluipen omze te voeren want als ze zien dat er wat zit ben je het s smorgens kwijt .We hadden al een 14 dagen een rat in de roef maar van daag heb ik hem gevangen

12 Nov: We hebben een heel emotionele dag achter ons het begon al gister avond laat Theo was pp visite bij een buurman die had een zoon en twee dochters er was ook gewaking aan boord maar daar hadden ze weinig last van toen Theo daar was werd hij schijnbaar jaloers want hij trok een revolver en wilde Theo van boord hebben de familie wisten hemwat kalm te krijgen en Theo vluchte door het raam weg naar de roeiboot en wrikte vlug weg maar hij kwam plots naar bijten met een geweer en begon te schieten gelukkig was Theo al te ver weg en kon ontsnappen .Nu het bijna helemaal afgelopen is met eten word het steeds gevaarlijker .Van morgen is het eerste slachtoffer gevallen van morgen vroeg hebben ze een Belgisch schip overvallen en geplunderd en toen de schipper wilde vluchten werd hij in de nek geschooten en gedood .Dit was een overval in het groot want ze kwamen met een b

boot opzij en ze zijn 3 uur aan het pluderem geweest terwijl de schipper al dood was de vrouw en twee kindreen konden de wal nog bereiken Er moet een hoge officier bij geweest zijn die wist dat er nog veel spullen aan boord waren .De commandant trekt er zich geen lor van aan ,dit is wel zo,n onmens .Toen ze hem om een gegraafplaats en een kist vroegen zei duw hem maar ergens onder de grond ,dus je kunt nagaan hoe de mentaliteit is van deze heren en dan tegen over hun bondgenoten .In de hogere rangen van het Russische leger ziotten de grootste boeven .Ten slotte zijn ze n naar de Poolse stad commandant geweest in die heeft gezorgd voor een begrafenis met de Poolse instantie kunnen we goed opschieten maar zij mogen zich niet mengen in de Russische aangelegen heden .De schrik zit er bij de meeste Hollanders en de Belgen zo in dat ze het liefst weg willen en de schepen maar in de steek laten ,het word op den duur dan ook onhoudbaar ook van onze ned: regerings vertegenwoordigers word bitter weinig gedaan en vluchten is ook levens gevaarlijk want ze schieten je voor een overjas rustig overhoop .ze zeggen tegen de ned: vertegenwoordigers dat we leeg worden gemaakt en dan naar Berlijn mogen maar ze lossen ons eenvoudig niet en als je leeg ben dan laten ze je gewoon liggen

13 Nov² Heden morgen om 10 uur word het slachtoffer begraven van de r roofoverval .Theo is om 8 uur nog naar een paar schippers gevaren om ze op te halen want ze willen allemaal mee naar de begrafenis ,maar op ieder schip moet een man achter blijven voor bewaking . Het was bijna 12 uur geworden eer de wagen kwam om het lijk af te halen .Maar zo,n begrafenis h heeft de wereld nog nooit gezien . Op de wagen ,een open veewagen,lagen reeds een zestal lijken alle zoals ze gestorven waren met weinig maar de meesten zonder kleren . De kist werd er gewoon boven op gegoooid ,een stuk zeil er over en in een flinke draf reed men deze lugubere lading weg. Men kon het lijk niet volgen want deze reed zo snel dat hij al vlug uit het gezicht verdween,het was ruim een uur lopen naar het kerkhof,maar ze waren toch nog voor het lijk bij de begraafplaats want de wagen moest eerst nog verschillende andere lijken op halen .Er was een Duiots en een Poolse begraafplaats maar de familie wilde niet dat hij op de Duitse begraafplaats werd begraven

Maar Theo zegt zoo iets heb ik van mijn leven niet mee gemaakt .Alles word maar zo in de grond gegoooid ,geen kist of iets dergelijks .Ook geen priester ziet men hier,ook niet bij de Polen ofschoon die overwegend katholiek zijn.Er waren er gemiddeld 35 tot 40 op een wagen waar van de meeste vermoord waren of zelfmoord hadden gepleegd .Het zijn dan ook meest Duitsers er lagen mensen op met de strop nog om de hals toen ze hen van de wagen in een groot graf gooiden .Kleine kinderen gooit men als laatste in het graf om de gaten op te vullen en schept men er een laag grond over en is het gebeurt .Het was 10 uur van avond dat ze terug waren van onze burenen waren ze ook mee Iedereen was erg aangedaan na deze verschrikkelijke belevenis .En zo is dan het eerste slachtoffer begraven van het heerlijke sovjet russische leger,dat zijn dan de bondgenoten die ons bevreid hebben uit de klauwen van denazie beulen ,maar die ons een cultuur brengen die nog verschrikkelijker is .Heel Europa ademt weer vrijer nu de verschrikkelijker oorlog voorbij is,maar voor ons Hollandse schippers die nog in de macht van de stalinisten zijn begint de oorlog pas

14 Nov: Heden morgen heb ik nogmaals geprobeerd om levensmidelen te krijgen en het is mij ditmaal gelukt Ze hadden nu een nieuwe regeling getroffen dat wie het langst geen eten had gehad nu het eerst aan de beurt was .Ik was van de 5 de en ik had er maar 5 voor ,ook de Russen moesten op hun beurt wachten .Maar ze verranderen nog al eens van plan .Wij kregen ditmaal ook aardappelen en wat het verder geeft weet ik niet ,want ik heb eerst de piepers aan boord gesjouwd en Theo haalt nu de rest .ER zijn ook weer twee zeebootjes binnen gekomen en onze beide burenen Reijmers en de Zwart moeten nu lossen .Ze zijn nu 13 weken hier ,maar van ons weten ze nog niets ~~Zanligssan~~ een Hollands schip leeg en die moet wachten tot er 10 schepen leeg zijn en dan word dat convooi terug gebracht naar Berlijn zegt de commandant

15 Nov: Het is laatste dagen niets dan regen het water wast dan ook gestaag op de Oder zodat we op het ogenblik al niet meer onder de bruggen door kunnen ,maar zover zijn we nog niet dat we daar last van hebben .We kregen gisteren ook weer een halve kiter slaolie bij de eterij en een pond of 12 goed wit meel dus we kunnen weer koek bakken en het zwarte meel rruilen we in voor brood ,voor 7 pond meel krijg je 3 broden van 3 pond .Gisteren hadden ze weer een Hollands schip leeg gestolen ,de schipper was aan de wal en toen hij terug kwam was zijn schip helemaal verdwenen .Na lang zoeken vond hij zijn schip weer terug op de plaats waar de schepen zee klaar worden gemaakt om over zee naar Rusland te worden gebracht.Maar ~~nu heeft~~ nu heeft hij hem weer terug gekregen ze wisten niet dat het een nederlands schip was terwijl de ned: vlag achterop stond maar alles was er al af gestolen en zo kan men hier van alles mee maken

16 Nov: er ligt vlak achter ons een zeeboot te laden en daar zouden onze burenen ook in lossen Reijmers en deZWART ,maar nu is dat al weer veranderd ze hebben te grote stukken in en die wil de kapitein niet hebben Theo ging eens op de boot kijken en vroeg aan een stuurman of hij geen belang had bij 90 ton lood voor onder in het schip , nu dat viel in de smaak bij de stuurman en hij werd door gestuurd naar de kapitein,na overleg met deze kreeg hij een briefje mee voor de haven sommandant en toen weer op weg naar de commandant ,om toestemming om te lossente krijgen

En waarachtig het lukte Theo om de vergunning om te lossen van hem te krijgen .Dus wij blij dat we toch eindelijk konden lossen

17 Nov: Gisteren kwam er nog geen order om te lossen we lieten de moeder al weer zakken en dachten dat ze ons maar voor de gek hielden .Theo ging weer opnieuw naar de boot om de stuurman te spreken en nu blijkt dat we toch gaan lossenen nu liggen we bij de boot opzij en om 2 uur gaan we beginnen .Maar dan wat zullen ze met ons doen als we leeg zijn? zullen ze ons naar Berlijn brengen of toch weer iets anders ,Theo is er van overtuigd dat we Stettin voorgoed verlaten

18 Nov: Wij zijn hede nacht leeg gekomen en liggen nog bij de boot Ik vermoed wel dat er een sleepboot zal komen om ons naar de z g koppels stelling te brengen dat is de plaats waar de schepen in gedeeld worden om versleept te worden .We hebben de hele nacht wacht gehouden in het ruim want onze twee konijnen stonden er nog in we hadden ze wel onder de roef verstopt maar je weet het nooit en ze stelen echt alles wat los en vast zit .We worden gelost door Duitse krijgs gevangenen en die worden bewaakt door Russen en die lopen de hele dag te schuimen of er iets van hun gading bij is dat verkopen ze op de zwarte markt en dan hebben ze weer geld voor snaps,want het zijn allemaal echte drank orgels ,ik begrijp nu ook waarom ze zo gek op aardappelen zijn die eten ze niet alleen maar ze stoken er ook wodka van toen we leeg waren was er toch een zaag verdwenen

19 Nov: Gisteren hebben ze ons bij de boot laten liggen en toen het donker was is Theo met de vlet er voor gaan staan en zijn we maar op eigen houtje naar de koppel plaats gevaren en daar lag nog een holl: schip en een zestal Tsechen ,deze laatste gaan weer terug naar Praag .Theo is weer aan de wal wat of er met ons gaat gebeuren .En hij wil ook proberen of hij geld kan krijgen van de Russen want wij hebben nog maar een keer geld gehad zolang we bij de rode baas zijn .Het is trouwens de moeite niet waard wat je krijg 85 slottie in de maand voor de schipper en 55 voor de matroos daar kan men nog geen half pond boter voor kopen Maar ik wou dat ze ons maarvg gauw naar Berlijn brachten dan kunnen ze stikken met hun geld Het weer is nu weer wat opgeknapt De regen periode is voorbij

20 Nov: Van daag is alles rustig en eris nog geen sleep boot te zien Theo is weer aan de wal om te informeren naar de sleepgelegenheid maar ze zeggen dat we gewoon aan boord moeten wachten tot er een boot komt om ons weg te slepen Theo was van daag nog bij de Belgische schip aan boord waar van de schipper is dood geschoten ze hadden wat levensmiddelen gehad,maar de vrouw van de schipper en haar ~~xxxx~~ dochter willen weg en de wchoonzoon wil aanboord blijven om te proberen om het schip alsnog als het leeg komt om het naar Berlijn te bregen .Maar met de trein is het ook levens gevaarlijk want ze houden de treinen gewoon aan om te plunderen en te moorden en nu heeft Theo maar afgesproken met de vrouw en de dochter dat ze met ons mee varen als we naar Berlijn gaan want daar ligt een Belgische schipper in de Engelse zone en daar mogen de Russen niet komen en danw willen ze daar op wachten tot het eigen schip in Berlijn terug is

21 Nov: Van morgen vroeg kwamen onze loge,s al aan boord met hun bagage Theo had ze met de vlet opgehaald want ze hadden nog al veel spullen bij zich we hebben de spullen maar in het ruim gezet .De vrouw is nog helemaal overstuur ,maar dat is geen wonder als je op die manier zo tragisch je

74

je man en vadermoet verliezen .Van daag zijn er twee slepen weg gegaan m
maar allemaal met Duitsers die moeten weer gaan laden maar bij ons hebben
ze geen belang dus kunnen we nog wel een poosje liggen .Van daag hebben
ze ook weer een Holl: schip naar zee getrokken richting Leningrad De
schipper eigenaar had orders van uit Berlijn om op zijn schip terug te k
keren want dat het een Holl: schip was maar de Russen hebben hem er weer
af gejaagd het heeft een Duitse meetbtief en nu zeggen ze dat het een Duits
schip is .Onze twee burens uit Risa liggen schuin voor ons en die liggen
nu ook vol spanning te wachten tot ze leeg gemaakt worden

22 Nov: Van daag nog rustig gelegen er is wel een sleep weg naa
Berlijn maar dat zijn allemaal Duitsers ,morgen gaan zo zegt een officier
wij onder weg naar Berlijn dus maar afwachten .DEmeesten Holl: schepen zijn
nu gehaald om te lossen o.a. ook Reijmers en de zwart en ook het schip van
de vropuw die bij ons aanboord is maar als je gehaald word om te lossen
dan weet je nog niets wanneer het gebeurt het kan dan nog wel 14 dagen du-
ren en ze kunnen zo weer alles verranderen .Ze zijn gewoon niet te vertrou-
wen .De dochter is zolang maar weer naar boord gegaan als ze nu maar zeker-
heid hadden dan wou de vrouw ook wel weer terug naar boord maar je weet
het gewoon niet .Je kunt passaiers genoeg krijgen voor Berlijn want veel
Duitse schippers willen van boord en ook veel van de wal willen naar Berlijn
vluchten maar ik neem niemand van die Duitsers mee zij zijn schuld van al
de ellende die we hebben mee gemaakt..Het is mooi weer echt weer om te s
slepen en wie zijn dan ook vol spanning af tot nr 6220 moet slepen dat is
ons eiknummer en dat telt hier de scheeps naam zegt niets alles is hier
geregeld via nummers 23 Nov:

23 Nov: Het is weer avond geworden en geen sleepboot gezien dus de af-
spraak van gisterenkomt weer niet uit,maar tegen de avond komt er toch een
luitenanten die schrijft ons weer op en zegt morgen slepen .De proviand
boot ligt al een paar uur opzij ,maar wil ons nog geen eten meer geven .
Hij mag alleen eten geven aan schepen die morgen gaan slepen ,en als de
luitenant dan een briefje brengt op de proviand boot krijgme we direct
proviand het is niet veel voor maar 7 dagen een pond bussen vlees 5 pond
rogge meel 10 kg aardappelen een klein beetje suiker en zout en 200 gram
margarine maar het helpt toch al een beetje nu hebben we geen verloren
dagen en de loge,s geven Theo hun kaarten mee en waarachtig hij krijgt er
ook levens middelen op ondanks het feit dat het ijknummer niet klopt .Wij
mogenalles houden waar voor we ze ook heel dankbaar zijn .Gisteren kregen
we ook een bus varkens vlees en dat was het meest vet dus we konden een
lekker middag maal maken .Er komen nog steeds lief hebbers om mee te varen
maar ik stuur ze allemaal weg alleen Holl: of Belgen komen er voor in aan-
merking Gisteren was Theo nog even bij de burens uit risa het was midden
overdag en dan mag je gewoon aan boord komen maar toen de wacht langs de
roef kwam zag hij Theo weer zitten en nu moest hij weer direct van boord
en hij begon weer te schieten terwijl het midden over dag was ,ik zag de
kogels langs de vley in het water ketsen .Dus ik overdrijf niet als ik zeg
dat het hier echt wild west is ,iedere nacht word er nog geplunderd maar
tot nu toe niet met dodelijke afloop zoals bij onze Belgische collega

Men is altijd weer blij als het tegen 5 a 6 uur weer dag word dat is ook de enigste tijd dat men even rustig kan slapen .Het is nu een snerpent k koude oosten wind en niet ver van het vriespunt ,ik heb nog wat zitten p ptutsen in het ruim maar ik moet er van de kou weer uit en bij de kachel Van daag zijn er weer twee zeeboten binnen gekomen zodat ik weer hoop heb dat alle ned: schippers voor de winter deze hel kunnen ontvluchten

24 N ov: Van morgen vol spanning uit gekeken naar een sleepboot en ja hoor om tegen 10 uur kwam er een en die moest ons ook ons hebben voor Berlijn .We gingen met zes schepen mee 3 Ned: en 3 Duitsers ,maar we varen niet snel we gaan goed 4 km per uur en hier gaat zo goed als geen stroom dus op het boven einde van de Oder gaat het nog langzamer ,maar we zijn toch blij dat we de hel van Stettin uit zijn Het schip van vrouw van Kalsteren (dat is de vrouw die met ons mee vaart naar Berlijn)ligt nu ook te lossen zodat ze nu hoop heeft dat haar schip nog voor de winter in Berlijn kan zijn .Andere Holl: schepen waren nog niet leeg en het begint al aardig winterachtig te worden ,van nacht had het al flink gevroren en van daag de hele dag gesneeuwd ,maar het is nu toch weer dooi .Er kwamen ons ook nog enkele Holl:se schepen tegen .Wij hebben ook een speerschip in de sleep hangen dat is oorspronkelijk een Nederlands schip maar door de Duitse wehrmacht in beslag genomen en toegevoegd aan de duitse vloot .Al deze schepen heeft de Rus ingepikt want zij zeggen dat zijn Duitse schepen en dus oorlogs buit op de meeste zitten trouwens geen ned: personeel,maar op het speerschip wat bij ons in de sleep hangt is wel een NED!# BEMANNING ze hebben angst vallig aale tekens die wijzen op een speer schip verweiderd en nu heet het weer Cosmopoliet uit Rotterdam .En ze hebben geluk dat ze nooit naar de meetbrief hebben gevraagd want die hebben ze over boord gegooit en zo glipt er nog wel eens een door de mazen

25 Nov: Met het aanbreken van de dag begint de sleep weer te trekken Wij hebben net beneden Greiffen bach gelegen en als wij deze plaats passeren luiden de klokken de Polen naar de kerk .Ja het is Zondag maar voor ons bestaat al lang geen Zondag meer ,het is altijd varen of je durft niet van boord en de meeste kerken zijn in puin .In Stettin was geen enkele kerk meer heel ,een goed uur buiten de stad was nog een kerk van de protestanten maar die hebben de Polen nu Katholiek gemaakt .Onze sleep gaat s steeds langzamer want er komt steeds meer stroom .Een paar keer hebben we stil gelegen omdat de boot kapot was maar na een half uur ging het toeg weer verder .Deze nacht heb ik sinds we in Stettin aan zijn gekomen weer eens rustig geslapen .Om 5 uur gooit de boot los en vaart alleen weg vermoedelijk komt de kapitein ergens hier uit de buurt ik hoop maar dat hij morgen weer present is .Het geeft de hele dag ligjes gesneeuwd en van nacht vriest het een beetje

26 Nov: Ook van nacht heeft het weer licht grvroren en er waait een s straffe oosten wiend en tegen 11 uur behint het weer te sneeuwen .Het was al 10 uur voor de boot bij ons was maar we zijn toch met de volle sleep in Hogensate gekomen ,hier gaan we weer de kanaal op .De meeste slepen moeten twee keer trekken . Om 4 uur zijn we voor de sluis maar het is al donker eer wij er in gaan ,het sneeuwt num geregeld en het dek is spiegel glad want het dooit toch licht ,om 6 uur liggen we binnen de sluiis vast

Onze loge,s beginnen nu langzamer hand zich wat thuis te voelen in hun n nieuwe bivak .De moeder is nog erg moedeloos en kan soms uren zitten te staren .haar dochter berust zich er in en probeert het zware verlies te aanvaarden ,Haar verloofde vaart ook en zat ergens op het Mitteland kanaal tijdens de laatste dagen van de oorlog maar zij weet op het ogemeblik ook niets van hem ,Ala ze nunog maar het geluk hebben dat hun schip voor de winter ook leeg in Berlijn is .Maar dat geloof ik wel als ze het schip ten- minste achter elkaar leeg maken ,maar als het zo lang duurt als bij Reijmers en de Zwart dan redden ze het niet .Er gaan nog steeds schepen naar Stettin al zijn het er niet zoveel als voor dien .Van daag heb ik de laatste hand gelegd aan een nieuwe trap in de keuken .Het is wel geen aangenaam werk in het ruim met die kou maar het was uit tijdverdrijf en het is toch klaar gekomen

27 Nov: Om 10 uur gisteren avond zaten we dik onder de sneeuw maar toch geloof ik niet dat we winter krijgen Van morgen begon de boot al vroeg maar bij het eerste plaatsje hielden wij weer stil er moest eerst iemand naar de dokter de stoker was ploteseling ziek geworden ,om 11 uur waren wij aanb het hebe werk in Nieffer finow .De drie Duitse schippers moesten zich eerst melden bij de commandant ,nu krijgen alle Duitse schepen weer een nieuw teken en nummer ,ofschoon ook de Belgische en deNederlandse schepen een teken op de kop geschilderd kregen is dit nu niet meer nodig .Wij hebben trouwens nooit zo,n merk op de kop gehad maar dat maakt niets uit als ze je nodig hebben pakken ze je toch .Van daag was de wind nogal recht van voren en dat scheelt in het varen want met een dwarse wind en zo,n lange sleep die maar 4 km per uur gaat blijft er nog wel eens eentje achter een brug haken in de midden hebben ze het vrij gemaakt maar langs de kanten steken de stukken ijzer eruit en al veel schepen hebben daar d door averij op gelopen .Van daag wilde ik onze loge,s eens trakteren op echte Hollandse koemelk die had ik nog in de fles vanuit Holland maar hij bleek bedorven tenminste de ene fles de andere was gelukkig nog goed ,wij krijgen elke dag kofffoe(geen surogaat) en thee en nu wilde ik eens wat t terug doen .Wij zijn nog een paar Nederlandse schepen tegen gekomen maar nergens waren nog Holl:se schippers aan boord

28 Nov: Van morgen zijn we laat begonnen het is gemeen slecht weer en van nacht heeft het de hele tijd geregent en gestormd en nu regent en waait het nog hard maar de wind is recht van voren zodat het toch nog mee valt met het slepen Wij hebben er nog twee schepen bij gekregen zodat we nu met 8 schepen in de sleep hangen ,om 5 uur komen we aan de sluis ,er zijn geen schepen voor zodat we direct kunnen schutten maar we moeten zes maal schut- ten met onze sleep .Als we er door zijn is het al 8 uur want we hadden ook nog een uur vertraging wegens stroom gebrek .Het water in het kanaal is erg hoog we hebben maar een paar centimeter over .Nu alles goed gaat kun- nen we morgen in de west haven zijn in Berlijn .Duitse schepen gaan voor zo ver ze geen orders hebben naar de oosthavendaar heerst de Rus

29 Nov: Vna daag is het slecht opgeschoten eerst tegen de wal door de dwarse wind en toen een hweetloper bij de sleepboot zodoende waren we met donker pas aan de sluis te Plotzenzee dat is nog twee km van de Westhaven.

Ik wilde er eerst nog naar toe varen met de vlet maar het was zo roet donker dat we er vanaf zagen Nu zal het morgen gebeuren de kapitein zegt dat hij orders heeft om alle schepen naar de Oosthaven te brengen maar daar beginnen wij niet aan het is nog ruw winterweer .Er komen haast geen schepen meer naar Stettin de Russen hebben de buit zeker binnen

30 Nov: Om moeilijkheden te voorkomen heb ik van moegen toen het nog donker was de drie Hollandse schepen met de motorvlet de Westhaven in g getrokken de kapitein zal wel op glijden hebben dat de Hollanders verdwenen waren .Er liggen reeds 10 schepen in de haven waarvan de drie kleur wappert Dit gebied is de Engelse zone en hier komt geen Rus om te plunderen of te morden er heerst een zeer rustige sfeer .Het haven gebied is totaal vernield alleen twee pakhuizen staan nog ongeschonden overeind "Zo zijn we dan eindelijk uit de hel van Stettin verlost" ZO BEGROETE IK DE leden van de commissie die voor de belangen van de Nederlandse onderdanen moet opkomen .Een luitenant meende dat het nu wel niet meer zo erg zal zijn nu de commandant van Stettin zich heeft moeten verantwoorden voor de moord op de Belgische schipper van Kalsteren ,ik heb hem geadviseerd om dan zelf maar eens te gaan kijken aldaar .De nederlandse overheid zien in de Russen nog steeds de bevrijders en bondgenoten van de oorlog en dat willen wij ook absoluut niet ontkennen maar dat ze ons 7 maanden na het beëindigen van de oorlogONS Nederlanders nog steeds gelijk stekken met de Duitsers en in veel gevallen zelfs slechter behandelen die ons laten werken zonder geld en ons laten verhongeren en ons hebben en houden plunderen en er zelfs niet voor terug schrikken om ons te beschieten en te vermoorden dat alles zonder ook maar een ogenblik ons te beschermen of te verdedigen ,dan kan men begrijpen dat de liefde over gaat in een woedende haat tegen alles wat met Stalins bemde te maken heeft ,en nog zijn we ook nu we in de bescherming liggen van de Engelse niet bevrijd van de Russische knoet .Want als ze scheepsruimte nodig hebben kunnen ze ons ook hier nog weg halen n niet om ons naar Rusland weg te voeren maar wel om ons weer te laten laden in Duitsland of Polen .De Engelse of de Amerikaanse kunnen ons niet vast houden tegen de Russen zeggen ze zelf ,maar we hopen maar dat ze ons met rust laten en dat het kabaal naar het westen vlug open is zodat we eindelijk eens naar huis kunnen.Dit zal wel begin volgend jaar worden al naar gelang de winter duurt .Wat levensmiddelen betreft gaat het hier tamelijk goed .Wij krijgen stads bonnenen worden een rang hoger verpleegd als de Duitsers wij krijgen per man per dag 600gr witte brood 550 gr vlees per week en zo van alles wat Eens per maand een pakketje extra van het rode kruis en volgens zeggen zouden er van de ned: commissie uit Holland nog eens extra pakketten worden verstuurd voor verdeling onder de schippers alhier voor zo ver ze niet naar Nederland terug mogen en daar vallen wij allemaal onder want wij mogen de schepen niet verlaten

1 Dec: Wij liggen nu weer bij aschipper Mooren van de Emanoel welke gelijk met ons op 15 september 1944 in beslag is geneomen .Een grote teleurstekking onder vond ik van daag op het rode kruis.ik had zo gehoopt nu toch eindelijk post te krijgen van vrouw en ouders maar er was niets De meesten hebben al twee of drie keer bericht gehad vaak in 10 dagen retour bericht en ik heb na 2 maanden nog niets gehoord Ik heb direct weer terug geschreven en nu maar weer afwachten of er nog iemand leeft van de familie.

2 Dec: Alweer een nieuwe maand en de laatste van dit jaar .Wat zal hij ons brengen .Wij zijn van daar ook weer eens naar de kerk geweest ofschoon er van de honderde kerken er maar een paar intact zijn .Maar ook deze hebben geen ramen en de wind heeft er vrij spel zodat het van de winter wel fris zal zijn .Morgen leggen we electrisch licht aan de andere schepen hebben allemaal al licht van de wal en wij hebben nog wat kabel en lampen genoeg zodat wij dan mooi licht hebben .Morgen laten wij de accu weer laden zodat we ook weer radio kunnen horen en dan gaan wij de winter maar te ge moed

3 Dec: Van daar weer twee nieuwe burens gekregen twee motorschepen een Amsterdammer en een Belg .Zij kwamen van Swinemunde en hebben daar geregeld voor de Russen gevaren en werden nu ontslagen .De een heeft nog een koe aan boord die heeft hij al vanaf dat de Duitsers capituleerde .Maar het arme beest heeft het nu slecht want het krijgt alleen maar een beetje hooi .De melk productie is dan ook erg laag Zijn vrouw en 5 kinderen heeft hij naar Amsterdam gestuurd .Morgen gaat er weer een schipper naar Stettin om te proberen om zijn **schip terug** kan krijgen .De Russen zijn er mee van door gegaan om er mee naar Leningrad te varen maar nu hebben ze hem weer vrij gegeven ,ook het schip van schipper Suring dat al ruim 3 maanden in de oostzee rond voer is nu weer vrij gegeven en ligt in Swinemunde en zal nu toch weer terug naar hier .De schipper en zijn zoon zijn steeds aan boord gebleven maar de laatste keer in swinemunde werd hij er af gezet en de Hollandse vlag vervangen door de rode vlag met hamer en sikkel .Volgens ooggetuigen hangt er nu weer de hollandse vlag op ,maar is het schip totaal uitgeplunderd.De vrouw van de schipper is hier bij een van de burens aan boord .Dat kan men van onze bondgenoten verwachten

4 Dec: Wij nog steeds geen aansluiting op het electrische net .Ik ben al in veel winkels geweest om fittingen om de lampen in te draaien maar ze zijn nergens te koop .Onze radio is ook bij de dokter om na gezien te worden .Je kunt hier nog wel het een of het ander gemaakt krijgen maar dan moet je wel in natura betalen ,voor 1 kilo suiker krijg je nog wel wat gedaan .Het is nog regenachtig weer

5 Dec: Van daar kreeg ik nog bezoek van een kapitein van van Ommeren die vertelde dat de Dalmatia vanuit Hamburg over zee naar Holland was vertrokken ,dus mijn zwager zit al lang in Holland .Ik heb nog weer een lange brief geschreven naar mijn vrouw in Holland maar ik heb nog steeds geen brief terug ook niet van mijn ouders of broers Maar ik wil toch maar het beste blijven hopen ofschoon ik steeds weer met angst denk aan de honger winter die zij achter de rug hebben

6 Dec: Ook hier zal van de winter veel kou geleden worden .Want kolen voor verwarming zijn er niet te krijgen .Wij hebben wel kolen kaarten maar er is niets op te krijgen affijn voor de winter hebben wij gelukkig genoeg briketten om de boel warm te houden .Zo juist verneem ik dat schipper Breevoord toch nog door moet naar Koningsberg .Hij heeft hier ruim 7 weken gelegen in de Engelse sector met de lading in maar nu moetn hij toch weg Zoals ze zeggen is hij er met de hele huishouding er af gegaan naar Holland

7 Dec:

7 Dec: Het is moordend koud met een straffe oostenwind en een beetje sneeuw en het vriest dat het kraakt Een emmer met water was in het achteromder al bevroren met een laag ijs dus de winter zet al vroeg in .Ik ben zojuist terug van de slager en heb een mooi stuk vlees en worst gekocht dus we zijn nu weer het mannetje .Ik las daar in de krant dat het vleesrantsoen in Holland 175 gr per week is dan krijgen we hier nog meer nl 100 gr per dag ,maar ik vrees dat er van de winter wel eens helemaal geen vlees meer zal zijn .Wij krijgen trouwens 50 pr: meer als de Duitsers Er hangt nu boven de tafel een lamp van 150 watt nu kan ik tenminste zonder bril schrijven en lezen dat is een genot na zo,n klein petroleum lampje Er staat een meter aan de wal en wat we verbruiken dat moeten we gezamenlijk betalen .De Russen zijnw weer op zoek naar schippers die schepen naar Stettin of ergens anders naat toe willen brengen want de moffen lopen er allemaal af en zelf hebben ze geen goed personeel .Er zijn al massa,s schepen gezonken en averij,rn gebeuren er elke dag want ze zetten er gewoon soldaten op die nooit gevaren hebben en dan kun je begrijpen wat daar van terecht komt .Maar ik hoop maar dat ze mij voorbij gaan ik heb genoeg van die heren van de sovjet schepping!

(8 dec: Het is Siberisch koudhet heeft de hele nacht gesneeuwd en ook op de dag blijft het sneeuwen en het vriest er knap bij .Van nacht was de pomp bevroren ondanks dat de kachel van nacht niet uit is geweest.Het is een echte Kerst sfeer als dat zo door gaat dah zijn we zo ingevroren ,maar het is nog vroeg misschien slaat het weer nog weer om .Nog steeds geen bericht uit Holland .Wij dachten dat we hier wel veilig lagen maar van nacht hebben ze de roeiboot van schipper Mooren gestolen .Er zijn nog steeds g geen schepen uit Stettin aan gekomen .Onze loge,s zijn direct na aankomst van boord gegaan en bij een Belg aan boord dat was een goede kennis .Zij wachten met smart op hun schip dat uit Stettin moet komen

9 Dec: Het is nog steeds echt winter weer grimmig koud blaats de wind om je oren .Toenik dan ook van morgen naar de kerk ging was het niets aangenaam en in de kerk zelf heerst een vries temperatuur de wind heeft vrij spel alhoewel de meeste ramen al met allerhand planken dicht gespijkerd zijn en hier en daar een klein stukje glas waar het licht doorheen moet De kerk heeft de stormen van de bombardementsen als enige in de buurt door staan en reijst dan ook als een rots boven al het puin uit ,het is alspf God zelf zijn huis heeft willen beschermen tegen de waanzin van oorlog en vernietiging .We hebben van daag ook de radipo weer opgehaald ze hadden er nog niets aan gedaan ze hebben het zo druk dat het nog wel 10 dagen kan duren voor hij aan de beurt is noum zo lang wilden we niet wachten en nu hebben we hem zelf maar provisorisch gerepareerd zodat ik weer wat muziek heb in mijn eenzame woning ,Want Theo is met een paar vr vrienden naar de bioscoop en nu heb ik het rijk alleen .Maar als ik denk aan de laatste weken in Stettin dan is het nu heerlijk met mijn kacheltje dat achter mij snort en electrisch licht en een vrolijk deuntje muziekbij een bakje Russische thee met een paar heerlijke caketjes uit het rode kruis pakket .En toch een ding ontbreekt en dat is een bericht uit Holland van mijn vrouw en kinderen van ouders en broers en zusters en toch hebben al de andere al meermale bericht gehad wij zijn de enige die nog geen post hebben gehad

En dat is wat mijn zo mismoedig maakt ,het is anders echt wel uit te houden nu wij onder de Russen uit zijn .Wij verdienen wel niets maar daar staat tegen over dat ons schip nog bedrijfsklaar is terwijl er in Nederland zo veel zijn die hun schip of kwijt of zwaar beschadigd hebben .Er was gisteren sprake van dat het mittelland kanaal vrij was maar de Russen geven ons nog niet vrij

10 Dec: De wind is verranderd en het lijkt dat het weer ook verranderd er valt nog wel een beetje sneeuw en van nacht heeft het nog wel gevoren er ligt al wel een flink korst ijs op ede haven .Gisteren was er een st Nocolaas feestje voor de ned: kinderen in de stad .Onze bureu waar kinderen aan boord zijn ,zijn er heen geweest ,maar je hoorde niets als Duits want de meesten wonen al zo lang hier dat ze geen Hollands meer spreken Hun enige Hollands is hun pas.

11 Dec Het weer is glad verranderd de wind is zw en het regent er lustig op los zodat de sneeuw snel weg dooit .Heden middag kwam er een sleepboot van de Engelse in de haven met de orders dat we ons allemaal moesten melden bij de Haven meester ,Waar voor weten we nog niet .Als we ons gemeld hebben weten we nog niets .In middels is het weer avond geworden en het begint weer te vriezen al is de wind nog zuid

12 Dec: Ook van nacht heeft het weer aardig gevoren de straten zijn spiegel glad !OM 9 uur ga ik op stap naar de Ned: commissie om het Ned: geld wat ik nog heb te laten afstempelen want anders is het als ik nog eens in Holland kom ongeldig .Als ik daar aan kom zit ook schipper Breevoord met nog een jonge snaak en deze zal nu het schip, van Breevoord gaan varen en de reis naar Koningsberg of Leningrad aanvaarden .Breevoord is er met zijn gezin af gestapt en gaat naar Holland ,als deze jonge man het schip weer terug in Holland brengt krijgt hij 1/3 de van de waarde van het schip Het is wel een hard gelag als je oorlog bommen en geweld heb getrotseerd en dan 7 maanden na de oorlog op deze manniër nog een deel van je schip moet verliezen Van daag hebben we ook weer een loge gekregen uit stettin het is SCHipper Hartmans hij is hier naar toe gekomen om bij de NED: com: de toestand te bespreken want de Russen lossen geen schepen meer in Stettin de Russen hebben hem eerst eenvoudig van het schip gezet en zijn er toen mee weggevarennaar Rusland maar 4 dagen later was het schip weer terug in Stettin en toen mocht hij er weer opmaar het schip was totaal leeg geplunderd zelfs da kachel en de vloerkleden waren eruit gehaalden en tot overmaat van ramp werd hij terwijl hij onderweg was naar Berlijn weer overvallen en werd werkelijk uitgekleedeen overal wat hij in de rugzak had zitten was het enigste kledingstuk wat hij aan had met deze kou hij wist ook niet of het Bolen of Russen waren want de taal lijkt veel op elkaar

13 Dec: Gierend blaast dewind uit het zw est af gewisseld door regen buien Het lopen in de stad is levensgevaarlijk de dakpannen en de stukken stenen van de huizen vliegen je met deze storm om de oren .Niets beter a als bij de kachel .Mijn loge verteld me het een en ander over zijn treinreis van stettin naar Berlijn .Op de tussen liggende stations zag men zo maar 7 of 8 lijken liggen die in de wagons dood gevoren waren .Het zijn meest Duitsers die uit Polen verdreven zijn en op open veewagens worden verstuurd ,vele met niet meer dan een dun kleedje of een schort aan en zonder voedsel alles word hun door de Polen eerst afgenomen.

81

Voor de gruwelen die de nazi's daar bedreven hebben moeten ze ne wel erg boeten .Hij had 2 1/2 dag werk gehad ven Stettin naar Berlijn dat is een afstand van 90 km .Normale treinen lopen er niet je moet op goederen-wagons of op de locomotief reiden .Hij was dan ook half bevroren toen hij hier aankwam

14 Dec: Van morgen hebben wij weer 2 pond vlees gekregen ,maar aardappelen zijn er nog niet .Het weer is weer wat beter geworden maar het waait nog hard en het begint ook weer wat te vriezen .Hier tegen over waar wij liggen word veel levensmiddelen gelost die komen aan per spoor en worden in schepen verladen het is voor de Amerikanen maar je ziet ze zelf niet ze vertrouwen de Duitsers zeker maar er van allres gestolen er lopen wel Duitse politie rond maar die stelen nog het meest

15 Dec: Van daag is het rotweer regenen en waaien .Onze loge is op stap geweest voor zaken en komt doornat weer terug .Wij krijgen nu half witte en half roggebrood maar het roggebrood is goed .Er was hier ook een Hollander die was al twee keer naar Holland geweest zg clandestien .Hij zei het viel genoeg mee om over de grens te komen .Hij gaat morgen weer terug en ik heb hem weer een brief mee gegeven voor mijn vrouw in Amsterdam eens af wachten of daar antwoord op komt

16 Dec: Met ons licht is het iedere keer malleur .Telkens word er kortsluiting gemaakt en dan zit alles weer in het donker .Ze hebben allemaal maar zo,n stuk oude kabot opgezocht en dat maakt nog al veel kortsluiting en dan zit alles weer in het donker ,en nieuwe stoppen kunnen we ook niet meer krijgen dus nu word het kritiek

17 Dec: Van daag hebben we een vakman latem komen om de leudiongen van het electrische net na te zien met het gevolg dat er een 5 tal werden af gesneden waar onder ook wij .maar we kregen van een buurman een stuk goede kabel zo dat we nu toch weer licht hebben ,want nu we dat mooie licht gewend zijn is het een ramp met zo,n petroleum lampje

18 Dec: Ik ben van daag een bezoek wezen brengen bij Slingerland hem ken ik wel niet zo goed maar zijn ouders wel .hij is op een Holl: schip eerst was hij op een speer schip .nu wil hij proberen om dit schip in Holland te krijgen als we tenminsten ooit in Holland komen .En zo zijn er hier nog meer die op die manniër een goed bergingsloon te krijgen als ze een inde steek gelaten schip terug brengen

19 Dec: Van daag heb ik weer 2pond vlees gehaald en prima vlees ,alleen vet ontbreekt anders konden wij hier prima leven en vooral als je het zo slecht gewoon ben als in Stettin .Van daag is er ook een grote ondergrondse tunnel leeg gepompt van de U bahn ,wat het vervoer betreft was het in BERLIJN prima in orde .Of schoon de stads delen 15 km en soms verder uit elkaar liggen kan men van alle hoeken uit snel in een ander gedeelte van de stad komen .Er loopt een Sbahn bovengronds als een cirkel om de stad en van daar telkens de stads wijken in ,de Ubahn doet hetzelfde maar ondergronds en daar tussen lopen trams en bussen met twee verdiepingen ,de u bahn en de s bahn hebben zeer hoge snelheden en stoppen op vele plaatsen en kunnen tot 1000 mensen vervoeren en ze lopen soms om de 10 minuten .Em het is niet duur voor 20 pfennig rijd men 15 km ver .Nu is er nog veel kapot van de treinen maar toch hebben ze al veel gerepareerd.

20 Dec: Het is nog steeds slecht weer van nacht was het maansverduistering maae ik ben er niet uit geweest .De zwart handel tiert hier ook welig en er worden fabel achtige prijzen betaald ,Engelse sigaretten kosten 10mark per stuk ,Duitse 5 mark een brood van 3 pond 100 mark en een radio lamp ook 100 mark en als men wat gemaakt wil hebben dan moet je eerst met wat eterij over de brug komen

Voor onze radio konden wij 700 mark krijgen .Dus het geld is hier al op een zeer laag peil gekomen .Morgen gaan we met de vlet een schip op halen uit de oosthaven naar hier ,dit is een Hollands schip met meubels geladen van Hollanders die naar Holland zijn vertrokken ,oost haven is Russisch gebied en nu wil de schipper lieverhier liggen bij de Holl: vloot

21 Dec: Als ik dit schrijf dan klinkt nog uit de luidsprekers het K Kerstlied wat na beeindiging van de ~~xxxx~~ H M de Koningin is uiggesproken Ik zit alleen aan boord en niemand stoort mij ,zodat ik alles zeer duidelijk heb gehoord en het is of de natuur er aan mee werkt dat op deze momenten de vele landgenoten die nog steeds in het buitenland vertoeven deze historische toespraak van onze Koninginhebben kunnen horen .Verschillende avonden hoort men de zender niet of zeer onduidelijk en vaak met kortere of langere tussen posen maar deze keer kwam hij glashelder door U moet weten dat wij hier maar 200 meter van de zeer sterke zender van Berlijn liggen .Van daag hebben wij het schip uit de oosthaven naar hier gebracht wat met meubels geladen id van Hollanders die terug zijn gekeerd naar huis .Nog steeds heb ik geen berichtn uit Holland en we horen ook niets van terug keren van ons schip naar ons vaderland .Als het waar is dat we eerst toestemming moet komen uit Moskuo en dat daar voor de Col: eerst persoonlijk naar Moskuu moet dan kan het nog wel maanden duren

22 Dec: Van daag hebben we weer eenrit gemaakt met de vlet nl een verhuizings boel opgehaald van een schipper die voor hij naar Stettin vertrok hier aan de wal heeft gezet om voor plundering in Stettin te beschermen .En het bleek dat hij daar goed aan had gedaan want in Stettin hebben ze alles weg gehaald en nu heeft hij dit tenminste nog .Er zijn nu speciale Kerst pakketten van het rode kruis aan gekomen .Maar ze moeten betaald worden ,morgen ga ik ook eens kijken wat voor goeds het is

23 Dec: De geruchten gaan nu dat we weer voor de Russen moeten gaan varen ,de tankmotoren van ,van Ommeren moeten ook weer varen en eerst naar de Elbe .Nu als we num weer in Russische dienst komen dan zullen we voor goed bij de Russen blijven .Maar devinitief weten we nog niets dus moeten we maar weer afwachten

24 Dec: Van daag ben ik naar het rode kruis geweest maar alles tervergeefs .Geen bericht uit Holland en ook geen kerst pakket .Ze hadden eerst wat naar Stettin gestuurd voor de Hollanders die daar liggen .Een Polse militaire zending had zich hier mede belast .Misschien bestaat er nu een kans dat ze in Stettin ook wat krijgen .Het is nog steeds zacht weer en een beetje regen

25 Dec: KERSTMIS 1945 Vervlogen is mijn hoop ,ik had nl zo,n hoopvolle gedachten nu met eerste vrede kerstmis deze eens te kunnen vieren te midden van mijn huisgenoten ,maar het mocht niet zo zijn .Gisteren avond was ik bij een buurman aan boord en daar stond een prachtige kerstboom mooi met electrische lichtjes versierd een vijftal kinderen er om heenen dan gaf moeder het teken de grote lamp ging uit en nu zongen zij allemaal mooie kerst liederen .Dat alles had ik ook zo graag in eigen kring gevierd ,maar het noodlot heeft het anders gewild .Van morgen om 6 uur waren bijna alle ~~schippers~~ katholieken schippers hier uir de Westhaven in de nachtmis enige protestanten waren ook mee gegaan ,want zij hadden nog nooit een nachtmis gezien en dan vooral in Duitsland is dit erg mooi Ik wil hiermee geen afbreuk doen aan de Nederlandse katholieken en de NEd: kerstmis ,maar toch hier in Duitsland is het zeer indrukwekkend ,er ligt veel meer betoog in en dan die heerlijke gemeenschappelijke zang .Wat dat betreft moet ik eerlijk zeggen met zang kan Holland niet met Duitsland mee komen .In Holland ziet men wel vaandels en banieren in de kerk maar deze

staan als een dode massa in standaards bij het altaar of zoals ik ook vaak zag bij iedere pilaar ,hier is dat anders verschillende organisatie,s van jongens en meisjes en ouderen komen ieder met hun eigen vaandel voor het altaar .Een voor een presenteren zij hun vaandel voor het Allerheiligste ,knielen en zwaaien dan drie maal met het vaandel en gaan op hun aangewezen plaats staan .Voor de Hmis begint stellen alle vaandeldragers en draagsters en de misdienaars met de priesters zich in prosessie gewijze op En dan klinkt plotseling van uit het koor met machtige tonen dat prachtige kerstlied wat over de hele wereld gezongen word "STILLE NACHT HEILIGE NACHT" De kerk is tjokvol en alle zingen mee en dat kunnen ze hier en dan trekt de stoet door de kerk een der priesters draagt een Jezuskind ,en als de laatste klanken van dit machtige lied zijn verklonen zijn de vaandeldragers op hun plaats en dan begint pas de Hmis .Wegens stroombesparing mogen alle lampen niet branden in de kerk maar op het altaar waadt alles zich in licht watvan het donkere midden stuk een prachtig gezicht is .De Hmis word niet in latein maar in Duits gezongen en gebeden Een gemengd koor zingt nu 4 of meerstemmig en afwisselend met gemeenschapszang mooie kerst liederen En dan onder de consecratie als er een doodse stilte heerst klinkt plotseling heel zacht een terug getrokken dames koor ,en de schellen rinkelen zakken de vaandels weer langzaam drie keer .Het is werkelijk prachtig en devoot .Een schipper gaat na afloop met ons mee aanboord ,hij zegt ik ben protestant maar zo iets heb ik nog nooit van mijn leven gezien ,het is zo zegt hij of je niet meer op deze aarde vertoeft .En zo heb ik weer een K Kerstmis achter de rug.

26 Dec: Gisteren avond ben ik verzocht bij buurman Mooren en daar hebben wij er waren nog drie burens aanwezig gezellig kerstfeest gevierd Er stond een prachtige kerstboom en toen we allemaal present waren hebben wij gezamenlijk kerstliederen gezongen .Het grote licht werd uitgedraaid en alleen de kerstverlichting brande wat een toverachtig effect opleverde En dan was er echte koffie en koeken en snoepjes .De burens hadden een kaart tafel georganiseerd en daar werd een spelletje kaart gespeeld .De dames onderhielden zich over allerlei vraagstukken en als de radio geen mooie muziek had dan werd er een plaatje gedraaid op de gramfoon .Zo verstreek de tijd al vlug en het was bijna 1 uur voor ieder weer zijn eigen heim opzocht met de herinnering aan een mooie en echt vreedzame dag Het is een zeldzaam zachte kerst van daag is het zeer mistig maar er is totaal geen vorst .De knecht van een der burens gaat met vrouw en dochter naar Holland want hij kan hier geen melk meer krijgen voor de babij van 3 maanden zodat hij noodgedwongen is om te vertrekken .Van Stettin komt nog steeds geen schip terug .Wij hebben met de kerstdagen een van onze konijnen geslacht en hebben daar een fein kerstboutje aan

27 Dec: Van morgen hebben wij weer nieuwe bonnen gehaald voor de maand Januari en we krijgen weer hetzelfde rantsoen als de vorige keer .Maar nu krijgen we geen rode kruis pakketten meer .Er is ook weer een schipper aangekomen van uit Stettin maar persoonlojk .Hij zegt er komen geen schepen meer leeg emn die schepen die leeg komen die moeten regelrecht naar de Elbe om weer te laden ,maar ze zijn weer in Stettin terug gekomen wegens het ijs

Wij horen nog niets maar we denken dat wij ook wel weer zullen moeten varen voor de Russen ,want van vrij gave om naar Holland te mogen varen daar gelooft niemand meer in .Volgens de schipper die hier is vanuit Stettin is het meer zo erg met plunderen als voordien

28 Dec: Het is nog ruw en slecht weer met regen Ik zou van daag een bezoek brengen bij Slingerland maar het weer is zo slecht dat ik er maar van af zie .Wij doen nu savonds kaarten de ene avond bij Mooren en dan afwisselend bij de andere drie zodat de avonden nu om vliegen ,van daag is de electricien weer aan het zoeken naar storingen want we hebben nog steeds kortsluitingen en dan zit de hele vloot zonder licht

29 DDec: Van daag hebben wij voor het eerst aardappelen gehaddus het was maar goed dat we in Stettin met ons vletje een beetje gehaald hebben van middag was er een run naar de winkel er was sprake van dat er snaps was ,er stond al een hele rij mensen te wachten ,maar er bleek maar 50 r rantsoenen te zijn zodat de meeste weer met een lege fles konden af nokken waaronder ook ik behoorde .Dus dat is met oud jaar geen borreltje

30 Dec: Zie zo alweer een zondag ,uit de kerk maak ik het potje klaar en we eten het laatste stukje konijnen bout op .Van morgen komt er een buurman verteklen dat zijn knecht dood is .Deze jongen lag al 9 dagen in het ziekenhuis en wij wisten er niets van ,tot slot bleek hij al 3 dagen dood te zijn en ook al begraven .dit is een Gorkumse jongen maar zijn schipper is ook een raar heer ,hij heeft een DUITSE vrouw aan boord en heeft zelf een vrouw in Holland en twee kinderen .Hij blijft hier maar hangen op een vreemd schip en laat in Holland de boel maar zitten .Ook zijn knecht die nu dood is had een Duitse vrouw en twee kinderen georganiseerd En daar is hier gemakkelijk aan te komen

31 Dec: Oudjaar 1945 Ja het is voor mij wel een bijzondere dag niet ~~alleen~~ is het oudjaar maar ik ben ook jarig en het is nog wel een kroonjaar want ik word nu een halve eeuw oud .Wat had ik graag deze verjaardag te midden van mijn huisgezin door gebracht met de traditionelen oliebolletjes en een lekkere borrel tot besluit .Maar helaas we zijn nog steeds gescheiden en ik weet totaal niets van mijn dierbare familie leden of ze nog leven Maar van avond vieten we oudjaar bij buurman Bakx ,om 7 uur is de ploeg present we zijn nl met 5 burens die zo beetje intiem zijn geworden met elkaar .Bij de andere hebben ook van die ploegen gevormd .Ze hebben allemaal boven de 18 jaar een fles snaps gehaaf op de bon ,maar wij kregen niets want de voorraad was op ,zo dat wij hem nog tegoed hebben .Er werd gekaart maar dat ging al gauw niet meer goed want de stemming kwam er goed in .Er waren olie bolletjes gebakken en koeken en snoepjes allerhand en tot slot een hap jenever ,de klok sloeg 12 uur en daneen hartelijk nieuwjaar wens .Ik had nog gauw een nieuwjaars wens samen gesteld voor deze gelegenheid in dicht vorm welke bij alle in goede smaak viel ,later zijn we bij een andere buurman met een grote roef verder gegaan met dansen en het werd uiteindelijk een echte bal avond die duurde tot 5 uur smorgens

XXXXXX 1946

xxxxxxxxxxxx

1 Jan: Zie zo een nieuw jaar voor de boeg en wat zal het ons weer brengen .Zullen we nu toeg nog eens terug mogen met ons schip naar Holland of blijven we voor goed in de macht van de Russen ,Om 10 uur gaan we naar de kerk en ofschoonhet buiten het zonnetje schijnt bevriest men bijna in de kerk .Het is nu mooi winter weer de wind is noord en een heldere lucht

2 Jan: Er zijn nu weer 3 schepen uit Steettin bij gekomen maar ik ken er geen een van .Ik hoor dat de een een nsber is of geweest is en volgens emkele die hem voorfien gekent hebben een nogal vurige lid die iemand ver-raden heeft die naar de Engelse zender had geluistert .Nu hebben ze de ned: commissie er van op de hpoogte gesteld en nu moeten die het maar uitzoeken Maar hij zal het hier wel slecht hebben hier in onze vloot

3 Jan: Het is nog mooi winterweer het vriest no 6 graden en debhaven is volledig dicht gevoren .Aan de overzijde van de haven is van morgen een sleepboot geweest om de haven los te breken want daar word nog geregald gelost en geladen .Er zijn van daag weer emkelen schippers naar de ned: comm: geweest maar ze geven ons niet veel hoop .Ze zeggen dat we wel spoedig voor de Russen moeten gaan varen en wel net zo lang tot er orders komen uit Moskou dat we vrij zijn .Ze zijn al aan het onderhandelen over het geen we verdienen moeten ,dus er is alle kans dat hetn goede leven hier in Berlijn spoedig is adgelopen .Brieven mogen we ook niet meer verzenden en er zukken er ook geen meer aan komen zegt men op het rode kruis Van de zo gemnaamde kerst pakketten is ook nog niets aangekomen

4 Jan: Het weer begint nu weer wat zachter te worden de wind is weer zuid .Maar van daag ben ik weer gelukkig ik^{nu} een kort briefje gehad uit Sloten van mijn vrouw .Er stonden maar een paar woorden op maar voor mij van onschatbaren waarden nl alles is nog spring levend en gezond .Ik was wel een beetje jaloers op de bureu die kregen van daag ook allemaal post en wel 4 en 5 brieven en allemaal hele vellen vol geschreven .Maar ik ben al met deze paar woorden tevreden

5 Jan: Ik had gisteren een beetje goed gewassen maar het word nogal zwart op de lijn zodat ik het nu maar bij de kachel droog .Voor lopig komt er nog niets van varen dus maar stiekem blijven liggen Het weer is nog zacht af en toe wat regen

6 Jan: Met de electrisiteit is het elk ogenblik kort sluiting dus we houden onze olie lamp maar steeds gereed ,er zijn ook al klachten van de opzichter van de cetrale dat we teveel stroom gebruiken en hij drijgt met af sluiting voor 6 dagen

7 Jan: Van daag zijn Mooren en ik weer naar wen nieuwe Ned. schemissie geweest .Hier zitten een vice admiraal der Kon: Ned: Marine en nog een stuk of vijf van die hoogwaardigheid bekleders .Veel werden we daan ook niet wijzer men gaf ons te kennen dat er nu hard aan gewerkt word om ons vrij te krijgen.Ze waren reeds met Moskou in onder handeling

8 Jan: De Belgische schippers die hier liggen krijgen elke 17 dagen verlof om naar Belgie te reizen ,ze zullen per vliegtuig worden gebracht en weer terug gehaald .Nu hebben wij nederlanders ver zocht of dat met ons ook niet gaat ,maar er is nog geen uitslag bekend .Dat zou anders een bofferje zijn als ze ons eens mooi met het vliegtuig op schiphol brachten dan was ik mooi kort bij mijn vrouw en kinderen ,maar ik zal er voorlopig maar niet te veel op hopen

9 Jan: Er kwam van morgen een kapitein van het ned: leger op de schepen en vertelde ons dat we on geen geval voor de Duitse AMerikaanse of de Engelse wehrmacht mogen laden of varen of op welke wijze onze schepen daar voor disponibel mogen stellen .Er was door de Engelse leger een aan vraag in gediend bij de geallieerde com: om de ned: schepen te mogen gebruiken voor opslag ruimte voor levensmiddelen omdat er te weinig silo,s en pakhuizen zijn maar dit werd door de russen geweigerd

10 Jan: Gisteren als ik juist bezig ben met mijn journaal komt de buurman waarschuwen dat er snaps is in de winkel .Ik er vlug heen maar eer ikaan de beurt was ,was de voorrrraad al weer op ,dus geen borrel en sigaretten waren er ook niet ,dus ook geen rokertje ,gelukkig heb ik nog wat blaadjes tabak van de Elbe toen we daar lagen boven Risa heb ik wat geruild voor briketten ,maar hu raaakt het toch zachtjes op .We krijgen hier als ze er zijn 17 sigaretten per maand dus dat ids de moeite ook niet waard .Op de zwarte markt kost een sigaret 15 mark .Van morgen zijn we naar het rode kruis geweest en hebben daar een kerst pakket gekocht!als kerst cadeau, gratis word er niets meer gegeven .Morgen schrijf ik wat er allemaal in zit .Nu kan men ook geen brieven meer schrijven zoals men wilt naaar Holl: er is speciaal papier voor maar men mag niet meer dan 25 woorden gebtuikem

11 Jan: De laatste ijs scholletjes zijn nu weg gesmolten en het weer is nog steeds erg slecht regen en veel wind maar we hebben hier een goede ree .Het z g kerst pakket heb ik eens na gezien Het was een ronde blikken bus .Deze zijn van de Engelse militairen af komstig .Ze bevatten voor 2 man voor een dag levens middelen dit staat er op geschreven .Er zitten twee pakjes cake,s in en een half pond magarine een klein busje vlees 2 stukken buoillon blokken voor twaalf kommen soep 6 repen cholade repen een beetje suiker 3 ons zuurtjes 6 lucifers en niet te vergeten 6 rollenW C papier

12 Jan: Van daag kregen we de stroomrekening Schipper Moorem is de kas-sier we moeten 3 mark betalen voor de hele maand December dus dat gaat nog-al daar kun je niet voor gaan knoeien met de olie lamp

13 Jan: De hele nacht heeft het gestormd en van morgen net als ik naar de kerk ga krijgen we een sneeuw bui dat je geen steek meer kon zien ,onze bureen zijn al lang weg en ik worstel er mij ook door heen ,ik heb de laarsen aan want de schoenen zijn zo lek als een mandje en zeker met dit weer Als ik weer terug komt komt Theo mij tegen ,hij heeft geen overjas meer en loopt nu in men oude Duitse matrozen pakje aan .Hij lijkt een echte m matroos .Er heerst hier onder de schippers jongens zo,n soort matrozen m manie .Ze dragen allemaal marine jassen met gouden knopen en voor de pet grote plakaten ankers en leeuwen en op de linker schouder met kleine kope-ren letters het woord "NMderland " Theo heeft er op staan "Actief" EN ZIJN KAMERAAD "Hano" DIT LAATSTE betekend Hangt alle nazie,s op .REn zo zoekt men hier af en toe wat nieuws .De vrouw van een van de bureen gaat nu naar Rotterdam en brengt twee kinderen naar School

14 Jan kreeg ik ook een brief van mijn vrouw en dit maal een echte brief met een beetje meer uitvoerig nieuws ,hij was 10 dagen onderweg gwwheet dus dat was vrij vlug .Er zijn nu ook een 6 tal schepen uit Stettin gekomen maar deze moesten aalemaal door varen naar Branden burg en Maagden burg om weer te laden .Drie van hen hebben losgemaakt en liggen in Spandau dat is ook al Berlijn en hoort tot de Engelse sector maar een 15 km hier van daan Het zal me benieuwen wat er nu met hen gebeurt of de Russen deze laatste dwingen om toch weer te gaan varen .Het vriest nu weer een beetje maar het lijkt toch neet zo dat het echt winter word

15 Jan: Twee schippers die van Steettin hier zijn aangekomen zijn er af gestapt en met vrouw en kinderen naar Holland vertrokken .De een had in Stettin bezoek gehad van een Russische luitenant en deze vorderde de schipper op zijn 16 jarige dochter ter beschikking te steklen de vader kwam v voor de eer van zijn dochter op en werd prompt in elkaar geslagen in zijn eigen woning in aanwezigheid van vrouw en dochter

87

Dit is de mentaliteit van onze bondgenoten ,is het een wonder dat de mensen hun hebbe en houwe in de steek laten en terug gaan naar Holland

16 Jan: Van daag zijn wij allemaal hier in de Westhaven liggende schippers bij een geweest en hebben eens over legd wat of we doen moeten als de Russen ons weer verplichten om te varen .Er werd besloten dat er twee van ons naar de NEDerlandse Missie zouden gaan en nog eens aandringen op een verbetering dien aangaande .Schipper Kielen en ik zullen ons morgen met de zaak bemoeien

17 Jan: We zijn van morgen op bezoek geweest bij de Ned: Missie en kwam bij een Kapitein deze jonge man hoorde wel verbaasd op als wij hem de toestand uit een zette onder welke omstandigheden wij onder de Russen verkeerde .Wij moeten om 4 uur terug komen dan was er een colonel .Nu we zijn terug geweest ,maar ook deze colonek trok ten sloote de schouders op en zei hij kon er voorlopig niets aan doen .Ook voor een verlof om voor enige tijd naar Holland te kunnen werd niet gegeven .Je mag wel gaan maar dan mag je niet meer terug .Terwijl de Belgen wel al weg zijn geweest en weer terug zijn ook .

18 Jan: In middels heb ik ook een brief gehad van den heer Duinkerken uit Duisburg ook hem had ik met de toestand op de hoogte gebracht zoals die hier is en hij heeft ook al de moeite gedaan om ons te helpen De brief die ik hem schreef is ook al door hem doorgestuurd naar het Departement van Buitenlandse zaken in den Haag .Zo als ik uit zijn schrijven begreep is de scheepvaart op de Rijn al vrij druk .Het wintert nu toch vrij sterk want een sleepboot had al veel moeite om door het ijs te komen en op de Oder zal het al wel gedaan zijn met de vaart

19 Jan: Het wintert zo kalm door we kunnen al op het ijs lopen tussen de schepen ,maar het word nogal gedurig losgebroken in de haven Ik heb weer een brief terug geschreven naar de HR Duinkerken in Duisburg .Een der burens was een N S B er deze is nu op transport gesteld naar Nederland ter berrechting

20 Jan: Het was vanmorgen snijddend koud en er staat een felle oostwind ofschoon het niet erg vriest .Maar in de kerk was het ijzend koud boven het altaar klapperde de imitatie ramen en had de wind tamelijk vrij spel .we hebben het eten net op en ik neem de weelde van een Amerikaanse sigaret ,welke hier 15 mark kost ,maar we krijgen er wel een s een van de Tommie,s .Deze week was er geen vlees tenminste niet in onze slagerij ,want er is maar een slager die aan de schippers mag verkopen .Maar een van de schippers was naar een ander district geweest waar ook een slager voor de schippers was en daar kreeg hij wel vlees ,ik kreeg van hem een stuk mee en we waren weer klaar ,als er hier weer vlees is geef ik het hem weer terug .Het jonge volk gaat schaatsen rijden maar ik blijf maar liever bij de kachel

21 Jan: Zaterdag kregen we ook 200 gram koffie maar ik heb die maar aan de burens gegeven want wij drinken daar altijd koffie en ~~surogaat~~ surogaat koffie hebben we nog genoeg uit Holland .Van daag ben ik eens even op het ijs geweest en eens geprobeerd of ik nog op de schaatsen kan staan ,maar het viel best mee .Maar er was weinig animo hier ofschoon het een mooie baan was

Het vriest maar gestaag door maar in de stad vriest het bijna nooit dicht door de vele fabrieken die hier zijn

22 Jan: Van morgen wekte mij de radio ,we hebben nl distributie van een van de bureu die heeft een radio op electrisch net en dat kost niet veel en onze oude radio doet het niet erg goed meer .We slapen meest tot 9 uur want savonds is het gewoonlijk 12 uur voor we op bed liggen ,er word tot 11 uur gekaart en dan nog even napraten en dan is het gewoonlijk mid-dernacht

23 Jan: Het leven gaat eentonig verder, lang slapen en de hele dag niets doen Van daag zijn we met een hele club wezen schaatsen het was heer-lijk weer jammer dat het ijs zo slecht was en veel wind en er waait dan zo veel stof op en dat rijdt zwaar en voor die gene die nogal eens kennis maken met de ijsvloer die zien er uit als schoonsteen vegers

24 Jan: Van daag is de oudste dochter van Mooren jarig savonds is de hele ploeg present .Het is maar goed dat ze daar een grote roef hebben anders hadden ze er niet in gekunt

25 Jan: Van daag heb ik een brief mee gegeven man naar Amsterdam voor schipper Breevoord .Rr ging net een Hollandse auto van de Ned: Missie naar Amsterdam .Ik heb nog gevraagd of we geen verlof konden krijgen voor een kleine vacantie naar Holland ,maar nu zeggen ze weer dat het aan de Russen en de engelse ligt dat we niet naar Holland mogen ,en zo is het iedere keer wat anders

26 Jan: Zie zo, het is weer Zaterdag en gaan even de grootste rommel uit de roef scheppen en dan hebben we het zaterdags werk weer gedaan Ik ben aan het soep koken want het vlees wat we hebben gekregen is anders te taai ,maar ik heb nu ook niets meer om er in te doen ,geen rijst geen vermicelli en niets anders en nu heb ik er maar gort in gedaaneens zien wat of het word

27 Jan: Het is nog wel geen dooi weer maar toch vriezen doet het toch ook niet veel meer ,af en toe een klein beetje sneeuw .Ik ben zo ver-kouden als een kip die het snot heeft ,ik zit de hele dag zo wat op de kachel en heb nog een koude rug

28 Jan: Het is hier nu ook dooi weer ofschoon het van nacht nog iets heeft gevoren ,maar van morgen hebben we een flink pak sneeuw gehad en nun is het voor goed dooi van daag moeten we al het brood op kopen want de bonnen van 31 dec: gaan verlopen .We hadden ook nog bonnen gehad van de bureu zo doende kregen we 10 broden dus nu kunnen we maar raak eten

30 Jan: Het regnt en stormt er lustig op los .Af en toe gaat er nog wel eens een buurman naar de Missie maar je word er niets wijzer .Ik heb nog geen bericht uit de Ruhr gehad maar de post gaat ook zeer traag ,als men geluk heeft kan mwen na 14 dagen post terug hebben maar het kan ook zijn dat de post helemaal niet aan komt .Van uit Holland is al 4 weken geen post aangekomen of het moet over on officielen weg zijn

31 Jan: Van morgen is het wel iets beter er staat nog een felle wind uit het ZW.De Westhaven vloot is weer helemaal bevlagd ,vele die nog een oranje vlag of wimpel hebben laten hem nu eens heerlijk uitwaaien ter ere van onze oudste prinses Beatrix .Van daag heb ik ook weer voor een nieuwe maand bonnen gehaald .wij krijgen nog sjeeds het zelfde rantsoen

1 Febr: Weer een nieuwe maand en hoeveel nog in den vreemde ? Iedere dag het zelfde ,daar word je ook simpel van .Ter afwisseling heb ik een week lang zware verkoudheid gehad ,maar nu heb ik een week tabak uit gespaard want roken dat smaakte slecht ,en de voorraad raakt nu op .We krijgen hier 17 sigaretten per maand !! dus daar rook je je eigen niet misse-lijk van .In Holland krijg je 60 sigaretten per week zegt ons een Hollan-der die zojuist clandestien uit Holland is terug gekomen .Dit zijn het m meest N S B ers of zo iets waar een luchtje aan zit .Onze buurman n s b er is al geruime tijd geleden op tramponen gesteld naar Holland .Zijn vrouw zit nog op het schip .Men begint nu hier razia,s te houden op de zwarte markt ,maar dat krijgen ze er zo snel niet uit .Er word nog 500 tot 600 m betaald voor een fles genever .Wij hebben altijd nog twee flessen te goed op de bonnen deze kost dan 50 mark

2 Febr: Van middag werd er verteld dat de Hollandse schepen onder de 3000 ton vrij gegeven waren .Die in Spandau liggen moesten bij de Ned: m Missie komen ,in hoeverre dat waar is weet ik niet .Zou er nu toch einde-lijk een begin komen of zou het weer loos alarm zijn .Ik ben met de sbahn naar verschillende stads delen geweest om vlees te krijgen ,want onze sla-ger had weer niets ,maar ook bij alle andere waren ze uitverkocht,dus een vlees loze Zondag morgen

3 Febr: Het weer is iets beter af en toe een regen buitje .De ge-ge improviseerde ramen in de kerk hingen er schots en scheef bij de wind had weer vrije toegang .Ik had de Blasius zegen gehad ,mijn buurman zei zo terloops zou het werkelijk helpen voor keelpijn .Ik zei ik denk bij z zulke prosessen altijd maar baat het niet dan schaad het niet

4 Febr: Er is wel iets gaande over vrij gave van schepen beneden de 300 ton .maar wij hebben nog niets gehoord van de Ned: missie ,dus wij m moeten maar weer geduld hebben .Het weer is trouwens zo slecht dat je niet van boord kunt .Regen en wind van nacht orkaande het hier

5 Febr: het was 11uur als ik van morgen uit de veren kroop .We hadden gisteren avond weer een verjaardags feestje gevierd ,onze buurman Mooren was jarig .Het ging er weer lustig aan toe ,onze radio hadden wij opge s steld en de gramfoon speelde nu met een piano zo dat we nu prima muziek hadden .Er waren heerlijke taarten en een paar flessen snap²s.Later ging de tafel opzij en werd er een kleine dancing ge fabriceerd.Het was heden morgen 4 uur eer we ieder weer onze eigen tent weer op zochtenHet is nog steeds slecht weer

9 Febr: Van daag is het al weer de 9 de .JE Weet niet wat je iedere dag moet schrijven ,het is alle dagen eentonig het zelfde ,en alle dagen regen regen en nog eens regen .Wij horen over de radio overal over overs stromingen en aard verschuivingen ,ook in ons landje is veel overlast en stagnatie in het vervoer .Hier is het water zo hoog dat we niet meer onder de bruggen heen kunnen .Er zijn nu toch 3 schepen vrij gekomen en wel de drie kleinsten waar van er een nog in Stettin ligt .Gisteren vertelde een kapitein van de Ned: missie dat de Russen nu ook wel zo de andere schepen spoedig vrij zouden geven ,want de Russen waren nu pas tot de ontdekking gekomen dat ze zonder toestemming van de Ned: regering geen recht hadden om de schepen uit Nederland te laten varen

En aangezien de Ned: regering geen toestemming had gegeven zouden we nu wel vlug vrij komen. Dus al weer een klein beetje korter bij de bevreiding. Er is al een paar dagen een schipper uit Stettin hier en volgens hem is de toestand in Stettin er nu wel weer wat rustiger en ook de levensmiddelen worden nu op tijd en goed verdeeld. Een onzer burens, een Belg, had een koe aan boord het beestje want meer was het niet na een half jaar hongeren hebben ze nu geslacht.

14 Febr: Van daag al weer 14 en nog steeds geen zicht op een oplossing. Ik wou dat ik maar in Londen kon komen dan kon ik de zaak aan de U N O v voorleggen. De drie kleine schepen die eerst vrij zouden komen liggen ook nog steeds hier. Ik hoorde van nacht via Hilversum op de radio dat het Sovjet nieuws bureau heeft bericht dat er in Nederland nog een groot aantal Russen zijn die nog steeds niet naar Rusland zijn terug gebracht en in slechte omstandigheden in kampen leven maar de Ned: regering zegt dat ze nog geen gelegenheid hebben gehad om deze heren naar Rusland terug te sturen en ik geloof ook dat ze die heren liever kwijt dan rijk, misschien houden de Russen ons wel vast als represaille maatregel? We hebben gisteren nog een kempenaar hier naar toe gebracht van uit Spandau met onze vlet het was schipper Reijmers uit Pannerden. Die lag daar zo eenzaam en de Russen hadden gezegd dat ze hem weer weg zouden halen om weer te laden en nu hebben we hem maar geschaakt. Theo is er van nacht met een stelletje vrienden naar toe gegaan en hebben hem opgehaald ze wonden het een heel avontuur want hij kon avankelijk niet onder de bruggen door en toen moesten ze het schip eerst vol water zetten en toen ging het wel. We hebben weer een rode kruis pakket gehad voor deze maand. Theo is nu naar het lager van de UNRA OM TE VRAGEN of hij kleren en schoenen kan krijgen, maar dat zal ook wel niet mee vallen want dat is voor lui die naar huis teruggaan. Ik heb zojuist een koeiepoet gehad van een Belg die hier bij ons ligt, die hebben een koe geslacht die ze aan boord hadden.

18 Febr: Theo is in het lager geweest voor kleren maar hij werd daar niet erg vriendelijk ontvangen, een Ned: officier verweethem dat hij maar onder had moeten duiken in 1944 in plaats van voor de DUITSERS te werken. Theo zei dat, dat moeilijk ging met een schip van 230 ton. Maar met dat al werden we toch maar uitgemaakt voor ~~coloraboteurs~~ coloraboteurs, nu dit liet ik er niet bij zitten. Van daag ben ik bij Kapt: Engberts geweest en genoeg doening verlangt en nu de betrokkene officier op het matje komen om zijn verontschuldigen aan te bieden en ons te rehabiliteren. Verder is er nog geen schip vrij. Het water is nog steeds hoog op de Oder zo dat er nog geen schepen bij zijn gekomen vanuit Stettin. Vandaag valt er weer een beetje natte sneeuw. Nog steeds geen post ook niet uit de Ruhr.

24 Febr: Zie zo het is weer Zondag. Ik heb de piepers geschild en schrijf even mijn journaal weer bij. Een schip is nu vrij gekomen het is een tjalk van 200 ton en een schip van 160 ton dat nog in Stettin ligt is ook vrij. Als het met de andere schepen net zo lang duurt dan zijn de laatste schepen over 3 jaar weer in Holland. Post uit Holland komt er ook zeer weinig aan ofschoon er burens zijn die toch regelmatig post krijgen en al enkele keren pakketten uit Holland gekregen hebben, maar dit gaat weer langs een andere weg als het rode kruis.

93/

nl via de Ned: missie die heeft een kantoor in den Haag .Onze buurman kreeg sigaretten gestuurd en zeep en lucifers en moieⁿ kalender van het konings.- huis enz: vooral sigaretten zijn belangrijk want daar kun je hier van alles mee ruilen en je krijg er hier maar 15 in de maand en op de zwarte m markt kosten ze 15 mark pwr stuk en dat kun je gewoon niet betalen .Het is al drie dagen aan het sneeuwen en stormen .Gisteren hebben we vlees gehaald maar je moest de laarsen aan trekken want de natte sneeuw ligt een voet hoog ,voor de winkel stond een rij van vrouwen te wachten op hun beurt , maar als schipper heb je voorrang dus we waren gauw klaar .In de kerk was het van morgen ook erg koud de wind jaagt door de triplex ramen dat alles staat te schudden en je bang beng dat er iets naar beneden komt vliegen Het is nog steeds hoog water op de Oder en er zijn nog geen schepen aah - gekomen

28 Febr: Alweer een maand voorbij en nog niets wijzer ,het is nog s steeds slecht weer .Van nacht is er weer een dik pak sneeuw gevallen Gisteren avond zijn we met de familie.s Mooren en Reijmers naar het vattee geweest .Dit was eens een afwisseling .We waren zolang we in Berlijn lagen nog niet ergens aan de wal weg geweest .Wij doen savonds maar een beetje kaarten en zo doodde we maar de tijd .Gisteren heb maar weer eens een brief gekregen van mijn vrouw .Hij was een maand onderweg geweest maar hieruit verneem ik wel dat het in Holland ook nog schraal is met de eterij .Dan is het hier tenminste vrij wat beter .Wij krijgen hier zowat per dag net zo veel vlees als in Holland per week .Maar het zal hier ook wel minder worden want brood word volgende maand gehalveerd .Zo juist was er weer een Kapt: van de missie hier en die heeft alle schepen weer eens genoteerd l lengte breedte diepte en hoogte enz: .Dit hadden de Ru ssen gevraagd ,wat ze daar mee voor hebben weet ik ook niet Eergisteren hing hier de vlaggen half stok ter herdenking van de slag in de javazee

6 Maart Wij zijn al weer een nieuwe maand in gegaan .Het is steeds sn sneeuw hier we zitten er weer dik onder .We horen nog niets van vrij gave Wel moesten we weer allemaal op een kantoor komen hier aan de haven en zijn alle Ned: en Belsen schepen weer op geschreven dit maal op verzoek van de Engelse -Wat die er nu weer mee voor hebben weet ik niet want ze zeggen ons niets .eer gisteren avond hebben we vastenavond gevierd onder elkaar bij Mooren aan boord .We hadden genever gekregen op de bon en dat kwam nu goed van pas .Het ging er gezellig aan toe voorgedragen en gedanst toot 5 uur smorgens .Van morgen heb ik maar weer eens een brief geschre^{ven} naar mijn dochter in Pannerden .Van uit de ruhr krijg ik ook geen post meer Er komt voor enkele schippers nog wel post via de ruhrdeze brieven nemen dan schippers mee die van Holland naar de Ruhr gaan en van daar sturen zij ze door naar hier

11 Maart Het weer is nu welk wat beter dan vorige week maar het is nog knap koud verders nog geen nieuws alle dagen eentonig het zelfde . Van morgen hebben wij weer een pakje gehad van het rode kruis het eerste gauw een stuk chocolade verorbert .Wij hadden er liever sigaretten voor gehad maar we moeten er maar weer tevreden mee zijn .Vrijdag ook een brief gehad uit ruhrorten er zat een lange brief bij van mijn vrouw en broer Job ,dat was nog eens een boffertje.

Het ging hun alle goed dat is dan ook onze enigste troost in onze ballingschap .Van uit den Haag van het Min: van Buitenlandse zaken word stellig beweert we komen vrij .Mijn brieven die ik naar de Ruhr stuur worden persoonlijk door de Ned: rijnsvaart com: naar den Haag gebracht.Dus nóg maar afwachten ,de Russen laten ons tot nu toe wel met rust en dat is ook al veel waard .Binnenkort verwacht ik ook bericht uit Amerika van mijn zwager hij korrospendeert geregeld met mijn vrouw in Amsterdam en zij heeft hun mijn adres gegeven en willen mij ook schrijven .Er ligt een buurjongen van mijn zwager hier in dienst en die willen ze nu met mij in kennis brengen Ik wacht nu vol spanning wanneer die Jankie op komt dagen.

15 Maart De halve maand is al weer verstreken het is nog steeds erg koud en van nacht is er werr wat sneeuw gevallen maar de zon begint nu al meer macht te krijgen ,want van morgen is de sneeuw al snel weg gedooïd .Gisteren kreeg ik onverwachts drie brieven te gelijk van mijn vrouw mijn ouders en mijn dochter uit Pannerden nu dat was eens fijn .Ze maken het alle goed .Ik heb hun direct weer terug geschreven .Een brief was in vijf dagen van Pannerden naar hier gekomen voor waar een rekord .Gisteren avond zijn we eens naar de bioscoop geweest dat is nog eens een afleiding .Van nacht hebben we er ook weer een kostganger bij gekregen nl een rat ,maar eens zien of ik hem vangen kan in een val .Alle schepen hebben hier ratten aan boord mijn naaste buurman had er 4 grote gevangen door een hond in het ruim en twee nesten met jongen ,vermoedelijk is er een over gesnapt en die zit nu bij ons ,wij hebben er niet zo veel last van want we hebben onder de buinenning schoon gemaakt en er zit geen afval meer in het ruim

19 Maart Gisteravond we waren bij Mooren op bezoek kwamen er plotseling 6 zwaar bewapende TOMMIE'S AAN BOORD op zoek naar een Rus .Deze had een nederlandse schipper gedood uit de westhaven .Volgens verklaringen van de Duitse politie was het een man van ca 45 a50 jaar .Er werden allerlei gissingen gedaan wie of het kon zijn .Daar er slechts drie of vier voor in aanmerking kwamen en drie er van aan boord waren bleef alleen onze buurman over en inderdaad het was schipper Boersma die naast ons lag .Hij had een woordewisseling gehad met een persoon die Duits sprak en hem met een revolver bedreigde en kort daar op trok hij een revolver en schoot hem met drie schoten mors dood .Het bleek toen een Rus te zijn ,hij werd later door een vrouw welke met hem huisde verraden .Zijn zoontje van 15 jaar was er bij toen het gebeurde .Zo waaien van daag weer de vlaggen half stok .Dit is het tweede slachtoffer van de Russen onder de schippers .Eerst de Belg van Kalsteren en nu de schipper Boersma .Gisteren hebben we het zeil eens onder de broef van daan gehaald en er bij gezet ,we dachten dat de ratten het wel kapot gevreten hadden maar dat viel nogal mee .Het was mooi zonnig weer zodat het mooi lichte maar van daag is het weer triestig zo dat wij de zaak maar weer op gedoeft hebben .Wanneer zullen we er nog eens mee zeilen? wij horen niets wel horen wij dat de schepen die leeg komen in Stettin nu niet meer in de Engelse zone mogen liggen maar direct doer moeten varen naar de Elbe

22 maart Van daag waait het hard ,maar het is nog droog zo lang het duurt Gisteren was het heerlijk droog weer .Gisteren heb ik een machtiging gekregen met nog een buurman voor de bewaking van het schip van Boersma om rede dat zijn zoon nog minderjarig is .Enige belgen waarmee Boersma n

nogal bevriend was waren al zo, n beetje aan het slepen van het schip Hier hebben wij nu een stokje voor ge stoken zij blijven overal af Ik ben net in de stad geweest om aardappelen ,maar je niets anders als gedroogde schilvers .Nu dir is niet veel bizonders je kunt er akleen maar puree of soep van koken ook vlees is er nog steeds niet .Ook het mooie witte brood is nu vervangen door een soort gemist wit en rogge brood dus we gaan er niet op vooruit .Een van de bureu (de Bont) had een revolver aan boord en zit nu al 4 dagen vast bij de ENGelsen

25 Maart Het lijk van Boersma is nu vrij gegeven en zal morgen worden begraven .De dader hebben ze gevangen het was een Rus ,het bleek ook nog een deserteur te zijn zo dat ze hem moeten afleveren aan de Russen die v verklaren dat hij als deserteur zal worden terechtgesteld en gefusileerd Van morgen zijn we met de hele schippers vloot om 10 uur naar de rechtzit-ting geweest van de Bont .Drze had zoals ik al eerder schreef een revolver aan boord en was gevangen genomen Er waren verschillende verzachtende om-standigheden zodat hij ten slotte werd vrij gesproken onder borg storting van 2000 mark .Dan zal hij zich nog later door een ander gerechts hof moe-ten verantwoorden .Maar wij waren al blij dat hij er zo af kwam want op wapen bezit staat bij burgers de doddstraf .Ik heb ook pas foto,s laten maken maar dat duurt 4 weken voor die klaar zijn .Maar voorlopig is er t toch nog geen kans op verlof dus wacht ik maar af en anders moet ik er m maar met een brood op af dan gaat het vlugger .Er zijn hier in de stad veel doden en gewonden gevallen door de stormveel huizen zijn alsnog in gestort en de mensen zijn er onder bedolven ,het orkaande dan ook

26 Maart OM 10 uur gaan we van boord om Boersma te begraven .Het is een drukte van belang 8 kransen alleen van de schippers uit de westhaven Om 11 uur komen we aan bij de Ned: militaire missie ,hier staan er al enige te wachten .Het lijk ligt op een rode kruiswägen om kwart over elf gaan we te voet naar de 400 meter verder gelegen militaire kerkhof van de Engelse Hij word hier begraven door bemiddeling van vice admiraal Doorman wiens naam een beroemde klank heeft door de strijd in de Javazee hij is een broer daarvan .zo rust Boersma toch nog een beetje op geallieerde grond als laatste schiet zich aan de Ned: mil: missie w o colonel van de REIJ enige kapiteins en andere officieren en een twintig tal soldaten van het rode k kruis Langzaam trekt de stoet dan over de doden akker .De Ned: driekleur bedekt de kist als alle zich om het graf hebben vergaard zakt de kist in de diepte .Dan treed vol: van de Reij naar voren en spreekt een paar woorden .Hij spreekt eerst enige woorden van dank aan de Engelse bondgeno-ten welke ons de grote eer bewezen hebben dat onze landgenoot mag begraven werden tussen andere oorlogshelden .Dan schets hij wat uit het leven van de gestorvene die verbannen werd uit zijn vaderland om voor de vijand te werken hij heeft helaas zijn bevrëjd;;vadeland nooit mogen betreden en is gevallen door moordenaars handen na deze rede heb ik als naaste buurman en op verzoek van zijn zoontje van het slachtoffer wil ik enige woorden van dank zeggen aan u alle die in zo grote getalen zijn hier naar toe ge-komen om onze collega de laatste eer te bewijzen en ik wil ook namens de familie de Ned: mil: missie en het rode kruis vooral bedanken voor de grote steun en hulp bij dit tragisch overlijden van onze colega .Wij alle hebben Boersma slechts kort gekend maar in de laatste maanden dat hij hier bij ons in Berlijn vertoefde hebben wij hem leren kennen als een Nederlander In zijn hart droeg hij de onverzettelijke haat tegen dëe gene die schuld hebben aan deze mens onterende oorlog die achter ons ligt en de daar aan verbonden verbanning van zijn vaderland en zijn vrouw en kinderen Hij is ten slotte gevallendoor moordenaars handen .

die te laf was om het met zijn handen op te nemen tegen een weerloze burger Ik doe dan ook een verzoek aan alle zij die geloven in het bestaan van een almachtige god een gebed voor de zielen rust van de dode en dat God kracht en steun mag geven aan zijn vrouw en kinderen omdat voor hen zo zware verlies te kunnen dragen .Zij die niet geloven vraag ik om enkele minuten van stilte als memorandum aan hun vermoorde vriend .Na deze stille ceremonie gooide ik wat zand over de kist en sprak vriend Boersma rust in vrede ,na mij las schipper Kielen nog iets uit de bijbel en dan strooide allen een weinig zand op de kist .Een van de schippers nam nog enige foto's van het graf welke onder een macht van kransen was bedolven .En dan was deze droevige plechtigheid ten einde en gingen wij alle weer terug aan boord Het was mooi weer en het zönnetje scheen warm Er is zojuist weer een Rus op de schepen geweest en heeft alles weer genoteerd het was voor controle zegt hij.

28 Maart Heden morgen was de hele Westhaven in rep.en roer .Er kwam een sleepboot in en daar op stonden een Rus en een aantal Duitsers De Rus wou alle schepen tegelijk weg halen en laten lafem ,nu hierin had niemand zin Wij liepen gauw naar de Engelse wacht en die gaf direct 4 man gewapend p soldaten mee .En nu moest de Rus van de schepen af en mocht niets weg halw;en De Rusen er waren in die tijd nog een stuk of zes bij gekomen keken wel lelijk op hum neus .Een van de ploeg heeft een motorfiwts en deze reed snel naar de Ned: mil: missie en na een kwartier was hij weer terug met 2 ned: kapiteins en voorlopig moesten wij wachten op kapt: Engberts daar deze vloeiend Russisch spreekt .Toen deze verscheen waren er inmiddels weer 20 zwaar bewapende Engelse aangekomen met een pantser voertuig maar ten slotte werd de zaak gesust en nu word er een raad gevormt en dfan zal iutgemaakt worden wat of er moet gebeurenmet de Hollandse en Belgische schepen .Er was voor enige dagen terug al sprake dat deze raad gevormd zou worden en dat hierover alleen Engelse Amerikaanse Franse en Russische stemmen zouden gelden wat er gebeuren moeten met de schepen die na de capitulatie in de Russische zone waren aan getroffen .We haddendn drie tegen een dat we vrij zouden komen .En nu komt de Rus ons zomaar halen wat hem echter voorlopig niet is gelukt.dus maar weer afwachten.

30 Maart Een heerlijke Zondag morgen .Ik ben om 7 uur opgestaan en naar de slager .Er is in geen 14 dagen vlees geweest ,en nu van morgen is er weer voorraad.Als ik bij de slager kom staat er een file van wel 100 mensente wachten .Door de wweks hebben schippers voorrang op de Duitsers maar Zondags niet ,ik trek de stoute schoenen aan en wring mij door de maassa heen wat gepaard gaat met schimpen en vloeken als dat schippers geen voorrang hebben van daag met groot gebaar laat ik het bewijs zien van de mil: misie de zg volmacht voor de bewaking van het schip van Boersma de slageer zag alleen het grote stempel en de ondertekening van col: van Reij en toen was het in orde en in 10 minuten wandelde ik met mijn 3 pond vlees de deur uit een van de vrouwen zei tegen een andere dat is een kriminaal polizei verder is het weer rustig in de Westhaven de Russen zijn niet meer t terug gekeerden nu wachten wij het oordeel van de 4 groot machten maar af Het water is nog steeds erg hoog zodat er geen schepen van Stettin k

2 April Zie zo al weer een nieuwe maand ,het is nu weer rustig hier in de Westhaven om 2 uur zijn we naar de militaire rechtzitting geweest Daar kwam de zaak voor van de Bont wegens het in bezit hebben van een vuurwapen ,maar het is goed af gelopen ,de uitspraak was vrijspraak Nu het liet zich al niet zo erg aanzien anders hadden ze hem niet voor 2000 mark vrij rond laten lopen Gisteren was hier nog een schipper uit MaAGDENBURG en die werd door de Russen weer geladen voor Stettin en vermoedelijk zullen ze de andere schepen die in Stettin liggen ook weer laden .Er is hier een nieuwe Russische commandant gekomen voor Berlijn maar of die beter of slechter is weet nog niemand

6 April Nog steeds geen nieuws over vrij laten Er was gisteren een schipper hier die zei dat volgende week de zaak van de schippers hier voor de geallieerde controle commissie zou komen Er was ook een bericht binnen gekomen vanuit Ruhrort van de Ned: rijnvaart com: dat we binnenkort via Hamburg naar Nederland zouden gaan en dat de schepen in Hamburg eerst zouden worden gerepareerd . Persoonlijk heb ik nog geen nadere berichten gehad uit de Ruhr .Er waren gisteren ook twee schippers hier uit Rotterdam om een Damco schip op te halen in Stettin .Verlof zullen we voorlopig wel niet meer krijgen want de heren van de missie zeggen dat we toch zo naar Holland kunnen varen Het water is nu een 30 cm gevallen maar er moet nog wel een kleine halve meter af eer al de schepen onder de bruggen door kunnen .Eergisteren en gisteren was het hier zeer warm weer eigenlijk te warm voor het jaar getijde maar van daar is het weer koud en regen .De bonnen voor deze maand zijn hetzelfde gebleven

10 April Het is een koude dure wond af en toe valt er wat sneeuw .De natuur is hier ook wispelturig .We hebben voor enige dagen terug beslist hete dagen gehad en nu loopt men weer met een dikke jas aan en zoekt de kachel op .Van morgen zijn we weer eens naar het rode kruis geweest om een pakje maar er waren er geen missschien morgen zei men .De Belgen zijn al weer een keer naar Belgie geweest en weer terug ,en wij kunnen maar niet weg .Ik geloof dat ze nu ook voor ons gewoon niets doen om ons te helpen .Het zou toch wel wonderlijk zijn dat de BELGEN WEL ALLES klaar krijgen en bij ons niets ,morgen ga ik nog eens naar de missie en dan moet ik maar eens met de vuist op tafel slaan ,misschien helpt dat .Bericht uit de Ruhr krijg ik ook niet meer dus de Ned: rijnv: com: schijnt ook niet veel verder te komen

18 April: Het is al weer een week geleden dat ik mijn dagboek in handen heb gehad .Je weet tenslotte ook niet meer wat je erin moet schrijven ,het is alle dagen hetzelfde Het weer is nu weer aardig mooi .We hebben de laatste dagen al aardig geteerd en geverfd voor zo ver we nog wat hadden ,kopen kun je hier niets .Maandag hebben we twee pakjes gekregen op het rode kruis ,het was wel de moeite waard er zat van alles in koffie thee chocolade maggi busje vlees jam leverpastei sardine cake, stuk zeep tandpasta met borstel en in een pakje zaten 20 en in het andere pakje zaten 40 sigaretten ,dit is een Paas verrassing ,maar de mooiste Paas verrassing is weer in rook op gegaan .We hadden zo gehoopt dat we op Paas verlof hadden mogen gaan naar Holland ,maar alweer afweizend beslist Theo wil met geweld weg dan maar met de repatriering zegt hij ,maar het is nog niet zo ver

Zojuist hoor ik dat het rantsoen volgende maand weer terug gaat ,nu als het te gek word smeer ik hem ook ,want het kan nog wel zo lang duren eer we vrij zijn ,ook verteld men dat het Mitteland kanaal eind Mei weer be-vaarbaar is ,dus we zullen wel niet oven Hamburg hoeven te varen als we tenminste ooit vrij kpmen .Alles kan nu hier verhandeld worden en niets hoeft meer via Moskau ,en toch word je geen snarfs wijzer

22 April Heerlijk paasweer er staat een fris windje maar het zonnetje schijnt lekker Vrolijk wapperen de vlaggen van de schepen ,het is een mooi gezicht want alle schepen hebben zich met vele vlaggen getooid De havenkom ligt nu bijna helemaal vol schepen ,want er zijn er weer 4 uit Stettin bij gekomen .De andere zijn bijna allemaal weer geladen uit Risa of Praag en liggen weer in Stettin met wol Het is met Kerstmis pasen en Pinksteren hier altijd indrukwekkender als in Nederland Vooral het zangkoor en niet te vergeten de muziek ,niet alleen de machtige orgeltonen maar er is een volledig orkest En zingen dat kunnen de moffen prima Prachtig solozang be-geleid door violen door een heer of een dame en dan de geweldige gemengde koorgezangen soms 6 of meer stemmig .Voor het altaar dat weer schitterend versierd is stellen zich weer de vaandeldragers op soms meisjes jongens of dames of heren naar gelang wat voor een vereniging het is .Voor in de kerk zijn nu 4 nieuwe ramen in gebracht en de zon werpt zijn violette st stralen door de gekleurde ramen op vaandels en priesters het geen een oog verblindend schouwspel is en honderden electriche lichtjes maken het geheel nog grootser .Als de vaandels zwaaien voor het Allerheiligste klettert het dun zijde doek door de ruimte .In Holland blijven de vaandels in standarden dood staan tijdens de H mis maar leven ze geheel met de dienst mee wat natuurlijk veel indrukwekkender is .Het zijn hier paters een paar zijn al bij onze burens aan boord geweest want een dochttertje van hun zal binnenkort de H communie doen .Als zij op straat lopen zijn zij net zo gekleed als de burgers en kan men aan niets zien dat zij priesters zijn .Zij doen dit omdat zij in een stad als hier zoveel werden uit gejouwd en beschimpt .De volgende week worden onze rantsoenen ook weer verlaagd dus dan de riem maar weer wat vaster aangehaald .Ik heb nu een verzoek schrift op gesteld en dat willen de schippers allemaal onderteke-nen en dat brengen wij naar de Missie met het verzøk dat zij bij de Eng-gelsen willen pleiten dat wij de rantsoenen tot nader op het oude niveau mogen behouden

27 April: Ik had van de Missie een schrijven mee gekregen met het verzoek aan het Wirtschafftamt om aan de schippers weer de zelfde rantsoe-nen te geven als voordien maar het is afgewezen .alleen de Engelse kunnen hier aan voldoen ,nu moeten we afwachten hoe die over ons oordelen .Het is nog steeds prachtig weer .Ook een brief gekregen van de Ned: rijnvaart com: ,ook daar gaat het niet zo vlot met de vrij gave van de schepen ,hir horen wij ook niets meer .De meesten leden van de missie zijn nog niet t terug van de Paas vakantie Ik heb een verzoek gedaan aan Kapt: Bosch van de missie of øk niet in vaste dienst kan komen want niemand van de missie heeft verstand van de scheepvaart .Hij zou er over praten met zijn col-lega,s kapt: Engberts en kapt: van de Reij ,veel hoop heb ik niet maar ik wil het toch proberen ,als het lukt verdien ik misschien ook nog wat

97
Van daag heb ik de kachel weer aan dek gezet want het begon binnen knap heet te worden met koken .Bij een spits die voor Ons ligt hebben ze 75 rat- ten gevangen in het ruim Morgen doet de jongste dochter van Mooren haar eerste H communie

3 Mei Zie zo het id alweer een nieuwe maand en nog steeds zijn we niets verder gekomen De haven hier ligt nu vol met Nederlandse schepen Er zijn er nog een paar in Stettin de meesten hebben er weer geladen voor de Elbe 1 Mei is nog al goed ingezet door de nieuwe ~~xam~~ patei van de arbeid de sdap en de communistische partij zijn nu verrènidg .Het was de h hele dag optochten met rode vlaggen het lijkt verdacht veel op 1935 alleen de kleuren zijn verranderd .Morgen hebben ze hier voor de Hollanders ook feest ,ergens in de stad is er enn zaal gehuurd en daar zullen dan alle Hollanders heen kunnen ,maar onze ploeg voelt zich daar niet zo erg thuis want je hoort er niets anders als Duits praten de meeste wonen hier al zo lang dat ze geen Hollanda meer kennen maar als het ons niet bevalt gaan we weer weg en vieren dan onder elkaar aan boord maar feest .Wij zijn zelf wel niet vrij maar we willen toch ook hier samen met onze Hollandse land- genoten de bevreiding vieren

5 Mei Gisteren en ook vab daag is de hele Westhaven een zee van vlag- gen ,alles wat we aan vlaggen hebben hangt er bij .Zo vieren ook de neder- landse schippers in ballingschap hun bevreidingsdag in Berlijn 800 km ver van ons geliefde vaderland .Het is net zo uitgekomen als we gisteren al dachten ,we zijn er met 25 schippers naar het feest geweest van de NEDe COLONIE uit Berlijn ,maar toen we er om 8 uur waren zat de zaal al stikvol en je hoorde er niets anders als Duits spreken ofschoon er op de uitnodi- ging stond alleen voor Nederlanders maar daar werd niet de hand aangehouden .Uit protest verlieten alle schippers de zaal en nu willen wij proberen om ondef elkaar een feest te organiseren of dat lukken zal .Nattigheid ? is er ook niet te krijgen of het is stervend duur .Bier ie erg schraal en slecht jenever is slecht en kost 225 per fles .Een soort portwijn kost 50 mark per fles .De nieuwe bonnen zijn beduidend minder en er is geen kans op meer .We krijgen 150 gr minder brood minder per dag vlees 35 gr en vet 15 gr minder enz: dus we gaan er flink op achteruit maar we krijgen van de week weer een R K PAKKET EN DAT scheelt weer wat .Groente is er al een hele tijd niet en dat zal er ook wel niet komen

10 Mei Heerlijk zomerweer de laatste dagen .we maken nu onder de bui- denning schoon maar o het gaat zo traag .men denkt steeds nog dat we het schip niet terug krijgen en dat werkt remmend op alles wat je doet .ER is nog steeds geen uitspraak van de militaire controleraad over de vtijs gave Gisteren kwamen er weer een paar Russen met een Duitser om de schepen op te schrijven ,we zouden nu voor de Duitsers varen zoals zeij zeiden .Maar we hebben papieren dat ~~xxx~~ er eerst een uitspraak moet zijn van de controle raad voor we de Westhaven mogen verlaten .Van daag weer een brief gehad vab mijn vrouw .alles is oke daar ,dat is in iedergeval een grote troost in onze ballingsschap

15 Mei Gisteren zijn alle schippers bij een van de schepen in het ruim bijeen geweest om eenparig een standpunt in te nemen als ze ons weer willen dwingen om te gaan varen

Na al de klachten en dat waren er vele opgenoemd tye hebben werd besloten twee mensen aan te wijzen die hiermee naar de ned: mil: missie te gaan om de zaak voor te leggen .Ik werd met algemene stemmen gekozen om samen met de hr Kielen deze taak op mij te nemen .Van morgen ben ik nog even wezen horen wat de uitslag was ,en wij moeten blijven liggen tot het eindbesluit van de geal: cont: raad ,dus voorlopig weer rust ,maar wanneer we vrij komen is nog niet met zekerheid te zeggen ,wel is de verzekering gegeven dat we vrij komen .Gisteren zijn de kinderen gevormd ook twee van de Fam: Mooren van de jongen was ik de peter ,het was een hele plechtigheid met de kadinaal en Bisschop en natuurlijk weer veel vaandels en vlaggen

23 Mei Al een paar dagen is Theo ziek en ik ben al weer op stap geweest naar de missie ,want ze willen ons hier nu laten verhongeren ,voor de volgende maand al weer monder en alles wat we nu krijgen moeten we in de russische sector halen dat is 1 uur van hier vandaan .Maar onze colonel zit er nu zelf achter ,en nu krijgen we toch weer hier bonnen en de zelfde als de laatste keer .Hij zou ook nog proberen om bij de NNRA een kleine toewijzing extra te krijgen ,maar of dat lukken zal ?.Ik heb ook een Ned: sleepboot naar hier gehaald de duitser die er op zat hebben wij eraf gegooit ik had er volmacht voor van de Missie

27 Mei Het loopt ten einde met de meimaand en nog steeds liggen wij als een werkeloze massa in de Westhaven .Er zijn inmiddels twee 900 tonners bij gekomen uit Stettin dit waren de laatste die uit Stettin kwamen .Er in Holland weer zo,n gladjanus van de Rijnvaart centrale aan het experimenteren .Deze meneer wil ons kolen laten leden in Polen naar Nederland Maar wij zouden alleen de kolen van de laadplaats naar Stettin vervoeren en gaan de kolen over zee naar Nederland .Nu daar voelen wij niets voor eerst zijn we gemlucht voor de ellende in Polen en Stettin nu zouden we er vrijwillig weer naar toe gaan en daar komt nog bij dat er helemaal geen water staat op de Oder ,laat deze meneer die denkt vanuit zijn stoel in Holland hier de boel te kunnen regelen eerst maar eens een kijkje gaan nemen in Stettin . Morgen krijgen we per kop per man een half pakket van het rode kruis een heel pakket kan er niet meer van af

3 Juni Al weer een nieuwe maand en zo vervliegt de zomer en nog steeds geen vooruitzicht .Ik heb een brief geschreven naar Hamburg Een schipper hreeg een brief uit Hamburg van een zeker personage ,HIJ was chef van ~~een~~ de REngelse Transport service .Hij vroeg om de namen van al de Ned: schepen .Ik heb hem een schrijven bij gevoegd hoe de zaken hier ee voor staan en hem verzocht voor ons te werken om hier zo vlug mogelijk vrij te komen ,wij grijpen nu alles aan .Ik heb de motorfiets die ik vorig jaar van de Russen heb gehad aan de Amerikanen verkocht en nu heb ik een klein motorfietsje terug maar het ding is al 14 dagen in reparaatie hij is gwlaf ik ongeneeslijk verklaard

1 ste Pinksterdag

Gisteren was het smoorheet maar van morgen regent het dat het giet En zo gaan wij de Pinksterdagen in ballingsschap in .Er is nog geen tijd van v vrij komen bekend ofschoon er gezegd word van half Juli a s De colonel is nog in Holland maar zou morgen terug komen dus maar afwachten wat die voor nieuws heeft als hij weer terug is Er wilden weer een 6 tal schippers op verlof ,maar ze moeten eerst wachten tot de colonel terug is Gisteren heb ik een heerlijk pakje levensmiddelen van mijn vrouw gehad dus dat was een fijne Pinksteren verrassing

16 Juni Ik zal er maar weer eens wat bij schrijven al is er niet veel stof tot nieuws .Er is nog steeds geen resultaat wat of er gebeurt met de schepen .Wel heeft een Engelse kapitein alles nogeens genoteerd maar waar voor weten we niet .Hij heeft gezegd dat het was om de schepen te laden voor het westen ,maar op onze missie weten ze niets Ik ben alle dagen zo,n beetje in de weer niet alleen voor de schepen maar ook voor de missie Twee schippers hebben nu een rijbewijs gekregen van de missie en die rijden me nu overal heen ,want de afstanden zijn hier zo groot en met de S bahn of de tram, dat duurt te lang .Gisteren was ik op een werf en daar lag een motorboot en daar moest ik een inventaris lijst van maken Er was nog een mof op maar die moest er af Er komt nu een Hollander opo voor wacht Theo kon er op komen maar hij kreeg geen eten van de missie zo dat dit n niet door ging want het is 30 km van ons van daan .Gisteren heb ik een onderhoud gehad met een kapitein over de levensmiddelen kwestie ,de bij voeding van de NNRA is afgewezen .Nu willen zij proberen om extra levensmiddelen uit Holland te krijgen ,speciaal voor de schippers ,dus maar weer afwachten .Wat kleding betreft heb ik nog weer een verzoek gedaan want ik heb niets meer om aan te trekken als mijn oude c en a tje .Ze beloven alles maar daar blijft het ook bij want er komen nooit kleren aan .Theo zou naar huis maar toen ze hem wat kleren beloofde is hij maar weer gebleven want in Holland valt het ook niet mee om wat te krijgen .Mijn plan is om zelf te gaan als de Kinderem vakantie hebben dan heb ik ze allemaal bij elkaar ,maar er kan nog van alles gebeuren in die tijd .Misschien varen we wel , als het maar niet voor de Russen is

22 Juni Het is een ziese druolregen wat wel erg jammer is want het is van daag sacraments prossessie ,maar het ging toch doorik kom er juist van daan .Het was zeer mooi de straten rond de kerk waren afgezet en het was er zo rustig als in de kerk .Een grote muziek kapel stond opgesteld buiten de kerk en machtig klonken de tonen door de stille straten .Bruidjes strooiden bloemblaadjes over de straten voor het allerheiligste daar na volgde alle verrenigingen met hun vaandels hetgeen een prachtig effect op leverden .Voor een geimprovisiseerd altaar werd de zegen gegeven en voor het wijwater zorgde God zelf want juist op dit moment begon het vrolijk te regenen .Ik ben nog steeds in de weer voor de missie .Nu zal er binnenkort een tkst worden opgesteld wat of er allemaal gebeuren eer het schepen drama voor de geallieerde controle raad komt .Er is mij door het rode kruis een paar schoenen beloofd en wat ik ook beloofd maar het duurt zolang zodat ik deze hoop maar weer op gegeven heb . Ook het beloofde voedsel blijft uit

26 Juni Gisteren kwam er een auto op de haven bracht voorgroot en k klein een pak levensmiddelen ,en vermoedelijk krijgen wij er deze ma er een per kop een half pak bij .Ook hebben wij ieder een paar nieuwe schoenen gehad .Kleren waren ons ook beloofd maar die a waren er nog niet .Nu krijgen we in de toekomst nog kaart 5 dat noemen ze hier de "friedhofs karte I DUS DAT ZAL niet veel zijn en het is dus niet overdreven als ze ons vanuit Holland wat oversturen .Maandag zal ik nog een o...

dus dat zal niet veel zijn en het is dus niet overdreven als ze ons van uit Holland wat oversturen

Maandag zal ik nog een onderhoud hebben met de kapitein en dan zal ik vermoedelijk met vakantie gaan naar Holland .Veel schippers zijn al geweest en enkele zijn er nog Niu ik verlang nu toch ook sterk om mijn vrouw en kinderen terug te zien !Het is de laatste tijd slecht weer geweest maar nu is het weer opgeknapt en we gaan maar een beetje verven en teren

6 AUG

Van daag zal ik voor het eerst na 5 weken weer eens iets in mijn dagboek schrijven .Voor 5 weken terug ben ik geheel onverwachts met verlof naar Holland gegaan .Ik wilde aanvankelijk wachten tot de grote v vakantie dan hebben de kinderen ook vrij en dan waren we allemaal tesamen maar het verlangen naar mijn vrouw en kinderen was me te sterk geworden zo dat ik decolonel vroeg om direct verlof .hij belde de repatrieringsdi dienst op en bestelde zelf een plaats voor mij voor het eerste transport Dit was al vol er moest er een uitvallen want ik kreeg voorrang En zo ging ik met nog 5 schippers in een rode kruiswagen op de Hollandse grens af .Daags tevoren was ik ingeent tegen typhus en nog wat ziektes en zo gingen wij smorgens om 9 uur op reis Gelukkig kregen wij schippers een open trucauto want het was snikheet ,van achteren was hij open zodat we een mooi uitzicht hadden en frisse lucht .savonds om 6 uur kwamen wij in Grunau aan dat is 5 km van de grens .Hier word overnacht we kregen wat te eten en na afgifte van het persoons bewijs een deken .Op de bovenste verdieping was de mannen afdeling ,nou het leek meer op een dierentuin ,spinnen van fabelachtige grootte kropen overal rond en uilen en motten en allerlei vliegende insecten soemden rond ,enige muizen liepen over de balken en stoorden zich in het geheel niet aan het lawaai van de slapers waarvan er eensliep ,maar die met broodkorsten en schoenen op de beesten te gooien Met nog een stelletje zijn we de vrije natuur in getrokken en hebben snachts onder de bomen in de tuin geslapen .Een dame was nog zo vriendelijk mij een deken te lenen voor de nacht en dat sliep heerlijk in het vrije De volgende morgen om 10 uur ging het weer verder wij zaten met 10 man in een kleine wagen gepropt voor deze laatste etappe naar de grens Het was slechts 5 km zei de chauffeur zo dat we gauw uit ons lijden verlost waren Net voor de aftocht kwam de rode kruis chef en gaf aan iedere pasagier 5 sigaretten .Mijn buurman en ik kregen er geen omdat we ons savonds niet gemeld hadden .Wij wisten er niets van want wij waren savonds nog een eindje gaan wandelen in het plaatsje en hadden er nog een glas bierr gedronken .Maar ik had ook gezien wat er allemaal aan het rode kruis gebouw gebeurde .Er kwamen verschillende dames van Duitse nationaliteit een bezoek brengen en deze rookte allemaal Engelse sigaretten .In de auto,s die er stonden sliepen allemaal de chauffeurs maar niemand alleen ! .Nou ik zei zo langs mijn neus weg tegen die de rode kruis baas geef mijn sigaretten dan maar aan een Duitse dame misschien kun je die er nog gelukkig met maken Ik mpöest er toe uit komen uit de wagen en mee naar binnen ,mijn buurman zei nog tegen mij je gaat de lik in want dat is belediging van een ambtenaar in functie ,nou ik had niets geen zorg .Hij vroeg mij wat of ik er mee bedoelde met die woorden .Nou ik zei mijnheer ik heb gisteren avond goed de ogen de kost gegeven en ik weet precies wat hier gebeurt dus maak voor de goede gang van zaken niet te veel drukte want dan komt er meer aan de klok ,nou hij bond heel snel in en gaf me 10 sigaretten en hiermee was ook dat drama beeindigd

Aan de grens net over de streep werden wij naar de commies wacht gebracht en hier werden wij voor het eerst op Vadelandse bodem aan de tand gevoeld Trouwens de schippers hadden niet zo veel last zij werden dan ook het eerst geholpen foto,s brieven mocht menniet hebben en de chauffeurs hadden ons al geregeld gewaarschuwd .Ik had nog een heel stelletje foto,s maar ze hebben heel niet gekeken in mijn portefeuille ook de bagage niet .van daar nog even naar de dokter maar hij keek even op de dokters kaart uit Belijn en toen was ik klaar voor verder transport ,toen nog gauw een telegram n naar Sloten dat ik savonds thuis kon zijn ,om half ~~exx~~ een ging er een trein van Enschede naar Amsterdam en die wilde ik wel graag halen want anders werd het weer 4 uur ,op een vrachtwagen werden wij naar het station gebracht met een ploegje van 5 man ,er gingen er nog 4 man van ons transport de lik in voorlopig ,om 5 uur sta ik op het centraal station in Mokum zo gaar als een portie puree ,want het was ook van daag gloeiend heet .Ik wist niet eens welke tram ik moest nemen maar na wat gevraag kom ik toch terecht ,en als ik dan eindelijk met de bus het scheve huisje voorbij rijdt hangt de vlag al uit .Ook bij mijn buurman de politie hangt de vlag uit de hele buurt is verheugd en vele komen mij geluk wensen met mijn behouden terug keer .Het eerste als ik van de bus kom komt Agnes aan gerend ,dit is van oudst altijd de spontaanste van de ploeg ,ze vliegt mij om de hals en dan gauw nog een paar stappen en dan ligt vrouwlief in mijn armen .Bi Bijna 2 jaar heeft deze mens omterende oorlog ons gescheiden .Beide hebben wij de dood inde ogen gezien in allerlei vormen ,maar de Almachtige heeft ons gespaard .Men zegt men moet eerst lang gescheiden zijn eer men de vr vreugde van het weerzien kent maar ik hoop nooit meer op een dergelijke vreugde .En zo verlopen enige dagen van geluk want ook mijn jongste spruit Treesje word door Agnes van de school gehaald uit Heusden en dan heb ik ze allemaal weer bij een .Ook de verloofde van mijn oudste dochter Miep is thuis en ook hij is onder de indruk .Vrouwlief valt me nog mee ,ze had mij geschreven dat ze oud was geworden maarik moest zelf toegeven ,dat m me dat mee viel .En dan begint de run naar een nieuwe pas en permit voor de terug reis naar Berlijn ,en dat heeft nog wel wat voeten in de aarde Eerst gaan we samen met mijn vrouw op bezoek bij mijn oudste zwager Jan in Rottersdam .Hier vraag ik een pas aan en dan blijkt het dat het 3 dagen d duurt want zij moeten eerst denHaag vragen of ik daar in het bevolkings register ben in geschreven .De volgende dag gaan we terug om zelf in den Haag te informeren en dan kom ik tot de ontdekking dat ik ook Amster-dammer ben en dus de pas hier aan moet vragen ,de zuivering duurt een week zo doende ga ik maar naar Doornenburg naar mijn ouders ,ook daar een hartelijk ontvangst .Vader is ook even de kluts kwijt als ik plotseling voor hem sta .Hij ziet er best uit voor zijn 80 jaar en dan naar moeder ,ik moet mij even sterk houden want ze hadden mij verteld dat ze erniet zo goed uitzag en veel over mij had gepiekerd ,ze lag op bed toen ik haar zag en heus ook haar viel mij reusachtig mee ,maar mijn zus Dora stond ik ver-steld van zij de eeuwige zieke was in prima conditie .Al de romslomps van de evacuatie en granaten hebben haar niet geschaad ,maar ik geloof beter gemaakt

Maar het huis zelf och wat ziet de boel er uit ,moeder lag in een oud kra-
kend ledikant ,van de meeste mooie huisraad was niets meer over ,en toch
zijn ze allemaal opgeruimd en vol goede moed want er zijn vele huizen tot
de grond vernield of door de moffen opgeblazen ,en dan is men nog blij dat
de muren nog staan .De kerk is totaal vernield ,het mooie beroemde kasteel
waar we allemaal zo trots op waren met de grond gelijk gemaakt .Enkele m
mensen hebben een noodwoning gebouwd ,ook Pannerden heb ik bezocht en ook
daar is veel vernield ,langs de rivier is geen enkel huis blijven staan.
Mijn dochter is in Pannerden onderwijzeres en ik breng een bezoek aan de
hoofd onderwijzer en nog aan enkele familie,s .Van af Arnhem was ik met
een stoombootje gevaren naar Boornenburg en langs de rivier zitten nog o
overal wrakken van schepen ,de moffen hebben alles wat in de rivier lag
op geblazen en wel zo dat van de meesten schepen en boten niets meer op
te knappen valt .Na een 4 daags bezoek verlaat ik weer dit stukje betuwe
en ga weer naar Sloten .Arnhem ziet er ook troosteloos uit een derde van
de stad zegt men is vernield .Als ik in Amsterdam terug ben begint de run
weer voor een pas Ik krijg tenslotte de hoogste ruzie met een heer van POD
Deze knaap stuurt mij door de regen naar het politie bureau om daar een
stempel te halen terwijl hij weet dat het helemaal niet nodig is .Toen w
weer terug en ik vroeg hem wat dat te betekenen had om mij voor Jan Klaas
sen te laten lopen .Als je wat van mij hebben wilt of dat ik niet deugt
laat me het dan oplossen maar stuur mij niet als een kwajongen doorderegn
dat moet je je oude moeder doen Nou na deze niet al te vriendelijke uits
spraak stond het hele burteau op stelten .Maar met dat alles zocht hij t
toch een kaart op met twee portretten van mij en na een stempel kreeg ik
dit terug en toen was devzaak klaar .Toen terug naar het stadhuis en toen
bleek dat er geen passen meer waren ,dus maar weer een dag of 5 gewacht
en toen was ik dan eindelijk in het bezit van een pas .Twee keer nog naar
Rotterdam geweest voor een permit ,en naar den Hagg voor de reis brief voor
de militaire trein naar Berlijn en zo heb ik tenslotte de hele vakantie
gereisd en gelopen achter deze paperassen .En dat alles van 250 fl dat ik
van de Ned: regering kreeg nadat ik al mijn Duits en ned: geld had ingele-
verd .Mijn vrouw moet alles van een armzalige overbruggung betalen .Geluk-
kig had ik nog een paar spaarcenten op de spaarbank staan en die mocht ik
dan hebben .Ik blijf nog een paar dagen in Sloten en dan ga ik maar weer
terug naar Berlijn in ballingschap .Mijn vrouw brengt mij naar Utrecht al-
waar ik in de Eng: trein stap welke mij naar Berlijn zal brengen Om half
een gaan we weg enr is nog een schipper in die toevallig uit het raampje
kijkt en daar instaleer ik mij ook maar bij ,de cuope is stamp vol Engelse
soldaten zodat ik op mijn koffer moet zitten Om 8 uur savonds komen we in
Hannover aan ,hier gaat alles uit de trein en word met auto,s naar een kamp
gebracht om te eten en wat te slapen want om 1 uur snachts gaan we pas v
verder .Maar wij hebben van die zware koffers en besluiten maar om niet
mee te gaan .Dicht bij het station duiken we in een kroegje en bestellen
bier .Dan komen we tot de onaangename ontdekking dat we geen van beide
Duits geld bij ons hebben .mijn buurman verkoopt eerst twee repen chocol-
lade en dan hebben we weer een paar marken ,om 11 uur moeten we de inrich-
ting verlaten

maar als aasgieren zwermen meisjes en vrouwen maar ook mannen om ons heen ,overal kan men onderdak krijgen voor de nacht en zelfs voor goed ,maar er is niets aan ons te verdienen en wij trekken het station weer in en wachten maar ~~xxx~~ tot de trein aan komt ,om 12 uur stappen wij in maar er is al veel bezet,na lang zoeken vinden wij nog een plaats bij twee tommies En zo gaan wij deze nachtelijke rit verder door de Russische zone .Alle coupees deuren worden vast gesloten want het zijn alle doorgaande wagons met een deur ,er gaan nog wat soldaten met geweren en pistolen mee voor de veiligheid .na 8 uur reiden zijn we dan in Berlijn want er mag maar 30 km per uur gereden worden .De Russen hebben een spoor weg gebroken zodat er maar een spoor over is .Als ik in Berlijn aankom staat er een buurman te wachten op zijn vrouw maar die is niet mee gekomen zodat hij mij mooi kan helpen dragen .En zo zit ik weer op mijn oude trouwe Actief .Ik ben nog een keer op de missie geweest ,maar de kapitein zei dat we van de Russen vrij waren gegeven ,maar dat een gekke Amerikaan de boel weer verpruts had ,nu ging hij naar Holland om te zien of er nog iets aan te doen was ,komt er dan nooit geen eind aan deze waanzin?

19 Aug: Het is al weer 13 dagen geleden dat ik voet het laatst wat in mijn dagboek hebt geschreven ,er is ook niets gebeurd in die tijd zodat men geen stof heeft om wat te schrijven .Theo is 5 dagen nadat ik aan boord was naar Holland vertrokken ,hij was zo gelukkig als een klein kind ,geen wonder want het bloed kruipt waar het niet gaan kan .Ik weet het en ik heb het ondervonden aan mezelf .Alles is hier nog rustig in de Westhaven .De beloofde pakjes komen weer ver over tijd wat weer stof genoeg gaf tot kankeren ,en toen ze kwamen bleken het weer niet de goede te zijn nl "Mountain paks"dus geen sigaretten en niet veel vet en geen vlees ,maar je bent toch al blij als er weer eens iets extra,s is .Ter afwisseling word er door de schippers wat gevoetbald .Vlak bij de schepen hebben ze een primitief voetbalveldje gemaakt en er word lustig getrapt een loopt er al op krukken ten minste na afloop zien ze er allemaal uit als negers ,maar er is een pomp in de buurt en een vindnrijke schipper heeft er een slang met douce aan gemaakt en dan spuiten ze elkaar weer ~~xxxxx~~ schoon ,verleden week kwamen de schippers uit Spandau tegen de Westhaven spelen .Het was ook een krukkenploeg net als de onze de eindstand was 4 tegen 4 wat de verhouding goed weer gaf .Ik was scheidsrechter en moest netjes oppassen want anders zeggen de Spandauers dat ik de Westhaven spelers voor ^{tr}ek Maar dit bleek toch goed te gaan .een der burens had een mobie truk bedacht

Hij had een leege stroopbeker mooi beschilderd en er mooie tekst op geschreven en deze ter beschikking gesteld voor de winnende ploeg Hij hield nog een korte toespraak en zei het is wel geen gouden beker of een zware zilveren maar het is een beker dus jongens doe je best ik wil waar voor mijn geld .Nu doen de Spandauers hun best om bij de volgende ontmoeting het kostbare kleinood in bezit te krijgen Vorige week hadden we nog een aardig incident er kwam een sleepnoot van de Russen voorbij met twee Ned: tankschepen en deze zouden weer naar de Oosthaven om voor de Russen te gaan laden .Een van onze schippers gelaste de sleepboot kapitein om de schepen los te gooien wat deze prompt weigerde uit angst voor de Russen ,ofschoon er geen bewaking op de schepen was.

Toen vlug vooruit gelopen met een man of zes een roeiboort van een van de schepen gepikt en roeien naar de sleep aan boord springen en los gooien de draden de boot gooide nu ook de draad los en voer zonder sleep verder .Toen gauw de motorvlet van ons aan de gang en daar ging en ze de schepen terug halen en in de westhaven gebracht ,net zeeroovers en zo stelen wij onze nederlandse schepen weer terug dat wil zeggen tot de Westhaven want door de Russische zone komen we nooit als de Russen het niet willen Ik heb ook bericht gehad van Theo hij is goed aan gekomen Onze kapitein die nu over de schepen gaat is een baron maar een erg onverschillig heerschap .Ik vroeg hem of er voor mij geen plaats was als scheepvaart deskundige bij de Missie maar hij zei dan moet je wachten tot er een mijnheers steensma komt dat is iemand van de vaartuigen dienst als die iemand nodig heeft dan hoor je er wel wat van

27 Aug: Zo juist weer wat post opgehaald aan de missie voor de schippers ,ook een brief van mijn vrouw gehad ,alles nog oke ,alleen Theo was ziek maar ik hoop dat hij gauw beter word ,verders gaat alles nog zijn o oude sleur .Een 4 tal schepen zijn vrijwillig gaan varen voor de Moffen ,maar je kunt ze het niet kwalijk nemen .want hier krijg je niet half genoeg te eten dus dan maar gaan varen om door diefstal wat levens middelen te krijgen via het ruil systeem uit de lading Ik heb dit ook t tegen de colonel gezegd dat wij nederlandse schippers geestelijk en moreel te gronde gaan door deze praktijken en aan wie de schuld Zorg dat we genoeg te eten hebben en geen een schipper zal gaan varen maar jullie beloven genoeg maar er komt nooit iets van uit ,en dan schuiven ze het maar weer op het tekort aan vervoer wat gewoonweg gelogen is.Toen hebben wij besloten omf er een mogelijkheid was om de levensmiddelen zo als ze in Holland op de bon zijn gezamenlijk in te kopen en dan met een speciale auto naar Berlijn te brengen maar ook dit stuit op moeilijkheden met het vervoer dus eerst maar weer eens afwachten .Gisteren zijn er een 4 tal R Russen geweest en een tommie en hebben al de schepen eweer eens op geschreven ,wat dit weer inhoud? De Engelsman zegt het gaat over weg varen naar Holland en dan lading mee nemen ,Van morgen weer bij colonel geweest maar hij wist van niets ,hij zou informeren wat het te betekenen had en mij d dan uitleg geven .Het is echt guur herfts weer .Onze voetbal ploeg is geheel uit elkaar gevallen door dat er veel zijn gaan varen

3 Sep: Alweer een nieuwe maand ennog steeds in Berlijn zonder enig vooruitzicht op verlossing Met de eterij loopt nog steeds alles fout al de mooie beloftes van de missie komt niets uit .Ze brengen wel auto,s vol nieuwe meubels voor de heren der missie maar een auto voor levensmiddelen kan er niet af .Wij zullen wel met grof geschut moeten werken om nog iets te bereiken.Op 30 augustus komt er plotseling een auto van het rode kruis op de haven en liet me roepen ,ik dacht he er zijn pakjes maar mis hoor .Ze brachten 100 liter goed bier ter verdeling onder de schippers ter gelegenheid van de verjaardag van de koningin .De meesten schippers hadden al besloten om niet te vlaggen als protest omdat de ned: regering ons zo in de steek heeft gelaten

Maar omdat de generaal ons zo heeft bedacht zonken alle wraak gevoelens weer in het niets. Vlug werd er een feest comitee in elkaar gezet waarvan mij de leiding werd opgedragen, en toen vlieg een feest programma in elkaar gezet. Colonel van de reij de man die eerst de schippers onder zich had zou ons op 31 Augustus bezoeken met zijn staf wat als afscheids bezoek gold want hij ging Berlijn verlaten en in India een nieuwe werkkring waar nemen. Het programma op 31 Aug: werd geopend met een goed geslaagde vlaggen parade. Het weer was tamelijk mooien de gehele vloot was prachtig bevlagd, om 10 uur kwam de colonel met zijn vrouw kapt: Engberys en nog een paar officieren en wat vrouwelijke leden van het rode kruis. Op de haven aan Drie schepen lagen met het achterschip in het eind der haven, hier van was de nationale vlag nog niet gehesen. Al de schippers en de v vrouwen er van en kinderen hebben zich op het achterdek verzameld. Ik ontvang het gezelschap bij de auto's en na een korte kennismaking vraag ik of de heren en dames zo goed willen zijn om de vlaggen parade te willen afnemen. De meesten vinden het erg mooi want ze hebben zoiets nog nooit op schepen gezien. Alles staat op zijn post en ik het gezelschap tot vlak achter de schepen. Drie kleine jongens staan met opgerolde vlag klaar en wachten op het sein, dan geef ik het commando Geef acht! dan een lang fluit signaal de vlag rolt open en dan een kort commando dan gaat het rood wit blauw langzaam omhoog onder detonen van het Wilhelmus prachtig gespeeld door een van onze schippers op zijn harmocica. De gehele bemanningen van de schepen zingen uit volle borst mee, en als de laatste tonen zijn verklonken staat ook de vlag in top. Tijdens de hele parade staat de complete leden van de missie in een straf saluerende houding. En dan gaan we allemaal naar het feestschip de Credo ligt aan de kade en dit ruim is nu in een prachtige feestzaal omge toverd prachtige spreuken en vlaggen en oranje papieren siert het geheel mooi op. Een grote radio brult er lustig op los. Een klein meisje biedt mevr: de Reij bloemen aan. Er worden handdrukken gewisseld want de colonel kent bijna ieder persoonlijk. Ik vroeg de colonel hoe hij de vlaggenparade vond. Nu hij vond het ronduit schiterend, ja hij zei dat hadden de Duitsers voor enige jaren niet gedroomd dat de Nederlandse vlag in de hoofdstad van het 10000 derde rijk lxxxx

nog eens zo nadrukkelijk aan wezig zou zijn. Als alle gezeten zijn hou ik een korte toespraak maar jammer is het aallemaal zo haastig gegaan dat ik het van papier moet lezen wat natuurlijk niet zo aardig is maar ja men moet tenslotte ook niet alles van mij verwachten iok ben ook geen beroeps redenaar, voor de aardigheid laat ik het hier horen

Dames en Heren

Voor de tweede maal na de oorlog vieren wij ned: schippers de verjaardag van onze geliefde koningin H M koningin Wilhelmina op vreemde bodem, op zich zelf is dit voor een schipper niet zo vreemd maar wat anders is het als dit na een ballingsschap van twee jaar nog steeds niet met zijn schip naar zijn vaderland terug mag. En toch hebben wij gemeend deze dag nog n nietongemerkt voorbij te gaan. En al kunnen wij er niet die grootste vreugde aangeven die men er in ons vaderland aan kan geven wij voelen ons trots alle ellende eenmet huis van Oranje. Op de eerste plaats dan een woord van dank aan het hoofd van de missie generaal heinders welke ons met een gift van 100 liter bier heeft bedacht op de tweede plaats onzehartelijke dankn

DAMES en HEREN

Voor de tweede maal na de oorlog vieren wij Nederlandse schippers de verjaardag van onze geliefde joningin H.M. Koningin Wilhelmina op vreemde bodem op zich zelf is dit voor een schipper niet zo vreemd ,maar wat anders is het als na een ballinschap van 2 jaar wij nog steeds niet met onze schepen naar Vaderland terug mogen .En toch hebben wij gemeend deze dag niet ongemerkt voorbij te kunnen gaan .Ook al kunnen wij er niet de grote vreugde aan geven die men in ons Vaderland er aan geeft wij voelen ons trots alle ellende een met het huis van Oranje Op de eerste plaats dan een woord van dank aan het hoofd van de ned: mil: missie de hr Generaal Reijnders welke ons met een gift van 100 liter bier heeft bedacht waardoor mede deze feestelijke samenkomst mogelijk is geweest Op de tweede plaats onze hartelijke dank aan aan onze eminente en welbekende Colonel van de reij welke ons de grote eer aan doet om dit feest met ons gezamenlijk te vieren En al kunnen wij de colonel en zijn charmante begeleidsters niet ontvangen in een prachtig versierde feestzaal met zacht verende stoelen wij kunnen hem en zijn begeleiding de verzekering geven dat al is het in de ruwe ingewanden van een vrachtschip hij te midden van echte Nederlanders is op Nederlandse bodem Ben ik goed ingelicht dan geld het bezoek van onze Colonel tevens het afscheid van ons schippersen Berlijn ,want de colonel gaat een nieuwe werkkring te ontmoet in onze overzeesche gewesten .Wij danken hem alle nogmaals ,voor alles wat hij voor ons heeft gedaan en wij wenssen hem in zijn verder leven en werken heel veel succes toe Dames en Heren wij hebben allemaal de verschrikkingen van de oorlog mee gemaakt de een zwaarder als de ander maar wij hebben allemaal de dood verschillende malen en onder verschillende omstandigheden ,vaak dicht voor ogen gehad .als b.v de jagers uit de lucht kwamen suizen en met hun boordwapens door de woming van je schip schoten en je werd zelf of je familie niet geraakt dan had men geluk ,als men b.v. in een bunker of schuilkelder zat en een duizend tal vier motorige bommenwerpers gooiden hun dood en verderf grengende last op een stad uit ,zodat de bunker wel eens een schommelende beweging maakte dan dacht men vaak nu is het gebeurt .En toch als men er weer heelhuids afkwam en zelfs zijn schip nog ongedeerd terug zond dan had men andermaal geluk gehad .Of als zo als in Stettin een bende plunderden roovers die er niet voor terug deinsden om je koelbloedig overhoop te schieten ,bij je inbreken en je brengt het er levend afg dan heeft men andemaal geluk gehad .Dus goed beschouwd hebben we bij alle ellende nog veel geluk gehad .En toch hebben wij veel gekankerd en gemopperd in plaats van dankbaar te zijn dat wij nog tot het land der levende behoren En daarom ~~xxxxxx~~ vraag ik mij soms af ,heb ik wel het recht om ont-

vreden te zijn ook al weten wij dat vele collega,s van ons na de oorlog al vele duizende guldens verdiend hebben en wij hier nutteloos tegen de kant liggen ,dan kankeren wij met recht .Maar laten wij niet alleen de zonnkant zien van het leven zijn dat andere hebben maar ook eens een blik op de schaduw zijde ,hoeveel collega,s zijn er niet die hun schip gedeeltelijk of geheel kwijt zijn of hun schip als een wrak terug hebben gevonden en nog wel een jaar moeten wachten voor het weer vaarklaar is Denken wij wel eens aan die duizenden die gevallen zijn in dienst van het vaderland

108.
ter zee en inde lucht en ter land Denken wij wel eens aan die duizenden die gemarteld en op afschuwelijke wijze zijn vermoord in de K.Z. kampen van de Nazi,s Denken wij ook nog wel eens aan die helden die in de illegale strijd voor de bevrijding van ons vaderland zijn gevallen of door het vuur peleton van de nazi,s werden neer gemaait met hun bloed hebben zij den vaderlandse bodem gefrenkt die zij nooit meer zullen aanschouwen Als onze blikken ook eens in die richting gaan dan vraag ik u nogmaals laten niet zoveel kankeren en dankbaar zijn dat we het er nog zo goed hebben afgebracht .Voor ons ligt in de nabije toekomst nog een weerzien met het vaderland te wachten ,terwijl er voor die duizende die ik zojuist heb genoemd er nooit meer een weerzien zal geven Laten we daarom vol goede moed de toekomst te gemoed zien ,want het leven blijft altijd een strijd en daarom eindig ik de kernspreuk Zonder strijd geen overwinning Ik heb gezegd

Ik mocht een donderend aplaus in ontvangst nemen ,waarna de Colomel het woord nam en een prachtige rede hield hij prees inze moedige houding omdat wij de schepen niet in de steek hadden gelaten zelfs onder vaak dood-

gevaar .Hij verheugde zich in Berlijn eens een woord te spreken in een verzameling zuiver Nederlanders het geen niet altijd in deze stad het geval is .Hij dankte ons alle voor de hartelijke ontvangst en memoreerde nog even over de vlaggen parade wat hem zichtbaar had getroffen Nog nooit in de geschiedenis was het voorgekomen dat in de hoofdstad van het duizendjarige derde rijk op een Nederlandse bodem de natievlag werd gehesen onder de tonen en zang van het wilhelmus en in tegenwoordigheid van de ned:sche militaire vertegenwoordiging Zijn rede werd onder hartelijk applaus beeindigd .Daarna werden vele vaderlandse liederen gezongen en het bleek dat zijn vrouw van de dames de beste zangeres was .Toen na alle persoonlijk nog een handdruk te hebben gegeven verliet het gezelschap de Credo en toen het hele stel Lang zal hij leven

Tot 2 uur zijn er allerhande spelen gedaan als ringsteken op de fiets tootrekken ,ballopen zaklopen enz: Toen begon het te regenen en werd het verdere programma in de ruimen van de Credo af gewerkt Om 12 uur snachts werd met het wilhelmus de feestzaal gesloten

15 Sep: Alweer een halve maand om en nog geen beslissing .Voor een week terug zij de kapt: als er niets tussen kwam dan konden wij met een week vrij zijn maar hij iseen Woensdag 11 naar Holland vertrokken en nog steeds niet terug .Ik moet een lijst op maken van het personeel wat er komen moet en de brandmerken controleren of alles klopte met de papieren dus het leek rerop of dat er oets zou gebeuren .Nu wachten wij eerst weer tot hij terug komt .Er zijn nog steeds enige schepen aan het varen ,met suiker zeepoeder enz: deze maken goede zaken en komen niets tekort .Maar voor de rest ~~max~~ begint het weer schraal te worden .Het is al weer 5 weken geleden dat we iets extra,s hebben gehad .Met de belofte van twee pakjes per maand is weer eens niets terecht gekomen,ik heb al zo veel op de missie gekankerd dat ze mij met de nek aankijken .Het weer begint ook al herfst achtig te worden ,de zomer is voorbij

Van daag zondag heb ik eens een bezoek gebracht aan het voorheen groot Berlijn nl Unter de linden maar nu kunnen ze het beste zeggen unter de puin Het prachtige rijksdag gebouw is kort en klein onwillekeurig dacht ik aa de nederlandse jongen man v d Lubbe Hij zoals de Nazi,s beweerde had het gebouw in brand gestoken,maar de amerikaanse bommenwerpers hebben het heel wat beter gedaan In deze buurt van Berlijn hebben allemaal prachtige gebouwen gestaan .Het Keizerlijk slot dat kun je nog wel zien is een machtig bouwerk geweest maar geddeltelijk vernield Talrijke museums en hotels zijn alles kortnen klein .De prachtige Domkerk een juweel van bouw kunst is uitgebrand en de hoofdkoepel is ingestort ,volgens de beelden zou men zeggen dat het ene R.K.Kerk is maar ook de Protestanten in Duitsland hebben beelden en kruizen .Van daar ben ik naar de Zoo gegaan zoals de Berliners zeggen Artis Voor hen was deze begoemd om zijn uitgestrektheid en dieren verzameling .Vooral het tropisch aquarium was beroemd ,er is niet veel meer van over .Een olifant wat apen en een paar vogels dat is alles van het eens zo trotse Zoologische garten men vind er een openlucht restaurant in met een mooie dansvloer in het midden het z g Zoo restaurant is

ook weg .Een mooi stuk muziek wat gemeen bier en een dansje zo houd de BERLINER zich zoet Dames en nog eens dames in verschillende soorten dwarselen rond op zoek naar een Herr bij een wenk of een vraag heb je direct Anschluss Er lopen ook veel Russen maar over het algemeen vallen deze heren niet in de smaak .Het moet wel een ontzettend iets geweest zijn toen men dze geweldige dierenverzameling bombadeerden .Men beweert dat men de meeste ^{ww} wilde dieren om paniek te voorkomen voordien al gedood heeft .Dicht bij de Zoo staat een geweldige hoogbunker de grootste en sterkste ooit in Duitsland gebouwd .Hier is dan ook de laatste slag om Berlijn geleverd boven op de bunker steken nog steeds dreigend de lopen van het afweer geschut omhoog .Men ziet overal inslagen van granaten maar zij vermochten niet deze betonnen kolos te doorboren En zo stap ik maar weer op de S bahn en laat mij naar de Westhaven rijden

22 SEPT^e Een trieste regenachtige dag ,echt weer om te slapen ,waar mee ik me dan geruime tijd heb bezig gehouden nu ter wijl mijn piepers aan de kook zijn schrijf ik maar weer iets in mijn dagboek nog steeds is de K Kapitein niet terug van zijn reis naar Nederland Of dāt een goed of een slecht teken is weet ik niet dat moeten we maar weer afwachten en daar z zijn we goed in geoefend Gisteren zei een luitenant dat hij waarschijnlijk Woensdag terug zou komen maar geloven kun je er niet veel van wat de heren zeggen ,als het in hun kraam te pas komt liegen ze er lüstig op los zo hebben wij Zaterdag weer een snoepdoosje gehad maar het is niet veel 2 ons magarine 1 ons spek 6 stukken chocolade wat snoepjes en een paar vake,s en nog twee potten rommel wat niemand vreet ,vooral rokerij missen wij het meest al in geen drie weken een fatsoenlijke sigaret gerookt en dat terwijl wij in de krant lezen dat de dat de sigaretten in Holland steeds beter worden .Zou het nou zo,n toer zijn om voor ons bannelingen eens een parteitje sigaretten mee te brengen uit Holland .Wij vragen geen PLaeijrs of capstan of watvoor Engelse of Amerikaanse merk okk zoals de dames en heren op de missie vol op roken .Wij zijn al tevreden met Rhodesia,s

Wij hebben kranten gelezen waarin geschreven is over de noodtoestand van de schippers in Berlijn .Er is al een rekest in gediend bij de Koningin maar wij horen of zien of ondervinden geen verbetering Gelukkig krijgen veel mensen nog eens een pakje uit Holland van familie ,Maar er zijn er ook die niets krijgen en voor hen is het dubbel zwaar .Morgen wil samen met een buurman proberen om de generaal te spreken om hem nog eens op de onhoudbare toestand te wijzen .Er is voor een 14 dagen terug door een schipper een brief gericht aan de Generaal maar taal nog teken terug gehad De zone grenzen zijn nu open want er liggen al schepen te lossen uit de Engelse zone van uit Bremen en het roer gebied .Ik geloof dat het grootste struikelblok is dat de Rus En de Engelse elkaar niet begrijpen .De Rus wil ons vrijgeven maar dan leeg naar Holland ,nu wil de Tommie er lading in gooien en dan zegt de Rus neen want dan gebruik ik de schepen zelf want ik heb er meer recht op dan jullie en met al dat geharrewar blijven wij hier liggen Enkele schepen hebben een reis suiker gedaan en zijn nu weer terug Zij hebben de wijste weg gekozen al is het niet op een eerlijke manier maar zij hebben in ieder geval voorlopig genoeg te eten tot de volgende week

3 Oct: Nog is er geen uitslag Ik kreeg bezoek hier van een viertal heren uit Holland die bracht KAPT^l Enberts mee Een ervan was de directeur van de NED: scheepvaart Mij: uit Rotterdam Ze waren allemaal in uniform maar in civiel dienst Ze kwamen eerst kijken naar de schepen en ze wilden tevens een zien hoeveel tonnage er lag ,want ze vermoeden wel als wij vrij kwamen dat we dan lading mee zouden nemen naar Holland of de Engelse zone Ik heb de hele dag met hun in de auto rond getoerd ook naar Spandau naar de schepen Na een volledige lijst van de tonnage wat elk schip op 1,60 m kon laden zijn zij met de noordrzon vertrokken Verder berust nu de extra pakjes uitdeling volledig op mijn schouders wat me nog al aardig werk bezorgd .Er is heden aardig voorraad zodat wij nu de tekorten kunnen aanvullen van de laatste maanden en we voorlopig iedere week een rantsoentje krijgen ,ook krijgen wij nu alle weken 20 sigaretten waar voor ik ook moet zorgen .Onze voetbal ploeg van de Westhaven heeft een wedstrijd gespeeld tegen de Spandauer ploeg en verloor met 4_2 Ik was scheidsrechter ,volgende week word revance genomen ,het is een mooi tijd verdrijf .Het is de laatste tijd mooi weer geweest de blaadjes gaan van de bomen dus de herfst doet zijn entree

8 Oct: Regen en wind echt herfst weer Ik heb het nog steeds druk met de schippers.Alle weken een uitdeling van pakjes en sigaretten ,ook van de missie krijg ik geregeld opdrachten ,ieder ogenblik hebben ze weer wat nieuws .Het zijn allemaal vragen die door de schippers beantwoord moeten worden .Ik heb hier vlak bij een loods met oud pap² ier en daar haal ik maar geregeld papier vandaan want van de missie krijg je niets .Het is maar goed dat we een vergader zaal hebben in de Credowant anders moest ik alle schepen af gaan Twee schippers hebben mij geholpen met invullen en toen waren we zo klaar

Maar met alles schieten we we geen bliksem op wat vrij komen betreft .Ve Verleden week kreeg ik weer een pakje gestuurd van mijn vrouw ,heerlijke boter yabak en sigaretten van alles wat ,ook een brief gehad van mijn vrouw en gelukkig alles is goed .Theo zal nu wel zo terug komen en mijn vrouw heeft ook een permit dus als we voor de winter niet weg zijn dan zij ik ze hier nog verschijnen

15 Oct: Zie zo eerst maar weer eens wat in mijn dagboek, schrijven Theo is al weer een tijd terug aan boord zodat ik niet zo alleen ben .Ik heb nog steeds werk genoeg maar wij hebben nu het achterstallige zo binnen en danals er voorraad is alle 14 dagen wat ,Er is nu een marineman hier gekomen bij de missie een zekere Steensma .Deze is hoofdzakelijk om het af transport van de schepen te regelen .Wij hadden al hoop dat er een oplossing was maar het bleek al spoedig dat er nog niets van was bekend .Woensdag 1.1 trokken wij er weer op uit met ons voetbal elftal naar Spandau om de revance partij te spelen .Onze ploeg was nu beter getraind en nu moesten de Spandauers met 5-1 het onderspit delven Gisterenhadden wij nog een lollige dag ,schipperAsmus van de codam 85 hield zijn vrouw uit het ziekenhuis na een operatie .Er waren 8 motorfietsen van de Westhaven vloot mooi versierd met bloemen en tevens de auto van een van de schippers ook ,en zo werd zij afgehaald ,de Berlijners keken hun ogen uit ,ook de woning aan boord was met groen en bloemen versierd .Later re reed de gehele astoet door de stad hier en daar werd aangelegd en schipper Asmus tracteerde roijaal op de gezondheid van zijn vrouw Op het eind van de maand moeten we allemaal de westhaven uit want Tommie moet de haven gebruiken voor overslag .Nu moeten wij een ander oord op zoeken om een beetje fatsoenlijk te kunnen liggen .Voor al licht zullen wij wel erg mis- sen want al krijgen we weer stroom van de wal in de stad is het geregeld strom sperre en daar heb je hier in de haven geen last van Ik geloof niet meer dat we voor de winter weg komen .de Russen zijn erg fanatiek tegen ons Holanders .Een Engelse majoor zit nu hier op de hāven en noteert voor de zoveelste maal de schepen en het personeel ,ook van hen word je niets wijzer

30 Oct: Zie zo al weer een maand om en nog net zo ver als toen wij hier een jaar geleden aankwamen .Er zijn al weer enkele schippers naar H Holland geweest en weer terug ook Eerst zijn ze met de trein gegaan maar de Russen hielden ze er onderweg uit en zetten ze in de nor na 14 uur kwamen ze weer vrij en toen weer terug naar Berlijn .Maar voor de tweede keer zijn ze met het rode kruis gegaan en dat was prima ,de tweede dag w waren ze al om 9 uur in Rotterdam en de terug reis met de trein ging ook gemakkelijk vaniut Hoek van Holland ,dat is een militaire trein Ik heb gisteren ook weer een pakje gehad van mijn vrouw uit Holland Trou- wens ik bracht een kleine auto vol mee naar de Wetshaven maar er zijn er altijd waar niets voor komten dat is hard voor die mensen .De laatste tijd is het weer zo rustig je hoort niets meer van de missie .Wij hebben nu weer bericht gekregen van de Tommie dat we voorlopig ~~hier~~ weer hier kun nen blijven liggen .Het weer is weer bitter slecht dus ik zit maar weer bij de kachel te pennen

Als ik hiermee klaar ben begin ik maar weer aan mijn boekwerk .Vaak doe ik er niets aan want ik heb zo het gevoel dat het toch op niets uitdraait maar nu ja dan is er nog geen man overboord

9 Nov: Alweer een nieuwe maand en zo gaan we de winter weer in .De laatste dagen heb ik het druk, vooral met de pakjes van het rode kruis Er zijn nu nieuwe pakjesaanm gekomen maar daar zijn ze niet op vooruit gegaan Er zit totaal geen vettigheid in niets als groene erwten en wat zeebeschuit en een half pond suiker .Het gevolg was dat niemand de pakketten wilde aan nemen en dan kosten ze ook nog twintig mark .En zo trok ik met het h hele stel schippers naar de de kaptein en diende daar onze klachten in h Het gevolg is dat er nu een brief van de colonel naar het ministerie in cen Haag onderweg is of er voor de schippers het vet rantsoen zoals dat in Holland geld er bij kan komen .Verders moesten alle schippers een formulier invullen wat of zij verdiende en naar deze gegevens moeten de pakken betaald worden of niet Van morgen had ik weer een stel schippers aan boord die hüm lijsten weer inleverden .Er was al ruzie bij mij in de roef want de firma schippers wólde deze lijsten niet invullen ze zeiden ze hebben op de missie geen pest te maken met hetgeen ik verdien .De particulieren daar tegen verdienen geen van alle wat zodat zij tot de armoedzaaiers behoren .Vele hebben ook geweigersd om inte vullen Dus hoe dat weer afloopt dat zal ik Maandag wel weer horen .Ze willen nu twee man na naar Holland sturen om daar bij de bevoegde instantie,s voor de levensmiddelen te spreken buiten de missie hier om .Maarook dat zal wel op m moeilijkheden stuiten want de missie hier is almachtig en er gebeurt niets buiten hun goedkeuring ook niet in Holland .Maar met dat alles zitten we nu met 7 gram slechte magarine per dag als enigste vettigheid .Gelukkig komen er nog alle 14 dagen particulierepakjes aan zo dat de meesten nog geholpen worden ,maar er zijn er bij die nooit iets krijgen overgestuurd en voor hen is het vaak schraal genoeg om er mee door te komen .zo als ze me net vertellen zal het nog wel 3 maanden duren eer wij vrij komen dus een slechte toekomst .Maar ik ga tegen het eind van de maand naar Mokum en blijf daar van dit jaar de rest ik wil nu mijn verjaardag wel eens bij mij thuis vieren In Duitsland word het hoe langer hoe moeilijker met de voedsel voorziening .Er is al uitgemaakt volgens de krant dat als er geen spoedige levering komt van het buitenland er deze winter meer zullen sterven van honger en kou als dat er Duitsers gestorven zijn in heel de oorlog dus dat is een begroevend vooruit zicht voor de moffen Alle dagen en vooral savonds tot vaak 10 uur is het stromsperre .Dan is er geen lichtje meer aan in de stad en alles zit in het donker of bij een kaarsje voor zover er nog kaarsen zijn .Wij hebben er in de haven geen last van hier is altijd stroom dus wij boffen nogdat ze ons er niet uit gedaan hebben

15 Nov: Alles ligt nog rustig in de Westhaven en de vooruit zichteh zijn van die aard dat we de eerste drie maanden wel niet weg kunnen .Ik heb nog steeds werk genoeg maar ik heb me gisteren bedankt bij de missie want ik ben zolangzamer hand het knechtje van de missie .Betalen doen ze me ook nietsen dan gaat de aardigheid er gauw af .Ik wil ook wel weer eens mijn eigen home zien in Mokum

Dan moeten de schippers maar een andere vertrouwens man kiezen .Het is wel een mooie afleiding in ballingsschap maar het is knap koud zo achter op de motorfiets en nu kan ik wel met de S bahn en dan met de tram maar vaak moet je op drie verschillende plaatsen zijn en de afstanden zijn hier zo groot dan duurt het te lang In het laatst van de maand dus over een goede week hoop ik thuis te zijn .In de laatste brief van mijn vrouw schreef ze al dat ze me al verwacht had

1 Februari 1947

Dit is wel het grootste gat in mijn dagboek is ontstaan ,maar ja wat moet men ook schrijven .Men is nog steeds de banneling in de Westhaven en als zodanig beleef men niet veel .Op 12 Dec: ben ik dan met verlof gegaan .N

Na drie jaar zalik nu weer eens de kerstdagen en mijn verjaardag bij vrouw en kinderen doorbrengen .Het ging met 13 man op een truck met een zeil er over trekken een tochten als de pest en zo naar de grens .Sn Nachts om 12 uur kwamen wij in Burg Steinfurt bij het rode kruis station aan ,een groot rommel hok .We waren half bevroren en kropen maar bij de kachel ,we kregen tegen betaling een bord pap een paar sneetjws brood ,t tegen afgifte van ons paspoort kregen wij 4 dekens en daar bevroor je nog onder .Smorgens ging het weer verdrernaar de grens .Na hoop formaliteiten stond ik eindelijk op Hollandse bodem maar moest nog ruim een uur wachten op de koffers ,toen vlug naar de trein en om 6 uur savonds was ik thuis Heer lijke dagen te midden van mijn kinderen en mijn vrouw ,maar aan alles komt een eind en zo stapte ik Op 13 Jan: weer weg met bestemming Berlijn Eerste dag naar Rotterdam bij mijn zwager gebleven en de volgende dag v verder naar Hoek van Holland .De boot uit engeland kwam niet aan dus ver- trok de trein met mij en nog een paar schippers voor Peine ,onderweg kw- men er hier en daar nog schippers bij en om 7 uur savonds sta²te ik er in Hannover weer uit .Snachts ging de trein naar Berlijn ,ook deze was matig bezet zodat ik een eertse klas wagon kreeg geheel heerlijk verwarmd en ik heb heerlijk geslapen tot ik Berlijn bereikte om 7 uur Smorgens om 9 uur stond ik weer aan boord Theo sliep nog ,alles koud alles bevroren aardap- pels w.c ende watertank ,maar er zijn nog kolen genoeg dusmaar weer soken Tijdens mijn afwezigheid had een andere schipper mijn baantje als vertrou- wensman overgenomen Toen ik voor het eerst weer op de mōssie kwam liet m men mij een papier lezen van het min: van verkeer als dat ze mij als deskundige voor de scheepvaart hadde benoemd en dat ik daarom voor een salaris in Hollands geld in aanmerking kwam ,nu weet ik tenminste waar ik voor werk ,en nu is mij gezegd dat we begin maart vrij komen ,het zal me wel benieuwen of er war van waar is .Het vriest alle dagen 15 graden en en snachts nog harder zodat alles stevig in het ijs zit en de voorruit zi- chten zijn nog steeds vorst .Er vriezen dagelijks honderden mensen dood in de stad er is heel. weinig eten en er is helemaal geen stookmateriaal de vorige winter heeft men alles wat brandbaar was reedsopgestookt ,er

staat geen boom meer in de stad en al het hout wat tussen het puin lag is toen opgestookt nu vriezen de mensen gewoon dood vooral ouderen zijn het meest kwetsbaar en licht is er maar een paar uur per dag ,de hele stad ziet er spookachtig uit geen mens waagt zich buiten alles is donker en er word weer volop geroofd en vermoord in de donkere straten ben je je leven niet meer zeker

19 Feb: Onafgebroken snerpt de ijkoude oosten wind over Berlijnen h het vriest nog steeds 8 tot 10 graden en snachts nog meer

De stad is nu een echte spookstad geworden een keer per uur rijdt er nog een s bahn maar er bijna niemand meer in de straten zijn verlaten de ziekenhuizen liggen vol een op de vijf Berlijners is ziek en men schat dat het aantal slachtoffers van deze twee winters hoger zal worden als het aantal slachtoffers van de bombardementen .Alle dagen ga ok even naar de missie maar ik heb niet veel te doen ,er lagen twee NED'schepen bij mij in de buurt van de Westhaven .Ik kreeg order eerst de ijknummers te zoeken en dan de schepen in beslag te nemen ,maar de moffen roken onraad en smorgens warren de schepen verdwenen naar de Russische sector ,en daar durven wij niet zoveel drukte te maken want dan komt Ruskie en dan kon ik wel eens kennis maken met de bajes ,en daar voel ik weinig voor .Toch is het hatelijk dat je zo weinig te zeggen hebt als Nederlander .Vijf jaar hebben de moffen ons uitgebuit beroofd en gedwongen en nu spelen ze nog de baas Men ziet ze rustig met onze schepen varen en zolang ze in de Russische zone zijn doe je er niets aan Je hebt van onze bondgenoten geen schijntje medewerking ,anders moest zo iets niet kunnen .Wat onze schepen betreft zegt men dat we vrij zijn maar dat we nog geen toestemming hebben om door de Russische zone te varen ,als dat niet komt komen we hier ook niet weg Gisteren woei van alle schepen weer het rood wit en blauw ter ere van onze jongste oranjetelg .Gisteren avond gingen twee schippers naar de havenmeester om te verzoeken s'avonds de stroom niet af te sluiten, omdat we graag de radio wilde horen van wege de geboorte van ^{van onze jongste prinses} ~~prinses Elisabetha~~ en dat ik te ook zodat we verschillende reportages uit Holland konden horen .Ik was bij Mooren aan boord want zelf heb ik geen radio meer ,er zijn twee lampen kapot en hier kun je die niet krijgen .We hoorde het gejubel op de damte Amsterdam en waren voor spanning naar de naam van de prinses maar mis hoor ook de Amsterdammers bleven in hjet onzekere want de begin letters van de eerste drie prinsessen verschenen en de vierde was een vraagteken .Een buurman zei ze zal carnavalia heten want vandaag is het karneval Gisteren was de hele missie vrij maar vandaag zijn de heren weer present .Tot overmaat van ramp is in Hannover de complete post gestolen uit de ato, dus geen bericht uit Holland ,als ze nu ook ⁿⁱ ~~maar~~ ^e ~~tt~~ de pakjes stelen die onderweg zijn want die zijn voor ons van levens belang in verband met de levensmiddel voorziening .Ik heb net de piepers geschild en de vingers vriezen je af want het ijs zit er in en toch eten we er zo nu en dan van want want je kunt toch ook niet elke dag snert eten

2 Maart Ik zit weer alleen op de Actief want Theo is al enige dagen weg naar Amsterdam ,hij had het anders hier wel naar de zin ,een lui leven niets anders als dansen een beetje Engels leren naar de boksschool en voor de rest bioscoopjes pikken ,maar tenslotte kreeg het heimwee naar z zijn moeder toch de overhand en is hij maar vertrokken .Ik peddel zo nu en dan maar naar de missie op en neer De laatste tijd heb ik het weer druk,want er komt een wachtgeld regeling voor de schippers die niets verdienen en dat zijn alleen de particulieren ,want de firmaschippers krijgen hun salaris volledig uitbetaald.Het zou 4 gulden per dag per ~~maxxijn~~ scip zijn vanaf dat de schepen in Berlijn zijn gekomen .Toen later moest ik a alle schepen op waarde schatten van uit 1938 ,het was van geen officiële betekenis enkel een informatie voor de Russen .Zij wilden weten voor hoeveel kapitaal ^{de Duitsers uit Holland hadden gesleept} ~~de Duitsers uit Holland hadden gesleept~~ .Alle schippers hebben een klein krentebroodje gekregen als geschenk van pr: Marijke

Een van de schippers heeft het weer terug gestuurd naar de en gezegd dat hij wenste vet en boter en was met een krentebroodje niet geholpen. Nu veel is er van waar, want met erwten en cake, s worden wij ruim voorzien maar waar blijft het vet wat ons beloofd is? en waar de kranten in Holland over schrijven, of zou dat in de zwarthandel komen, want nu staan de kranten vol over de corruptie en zwarthandel van de missie in Berlijn. Er is ook al een commissie voor onderzoek hier en ik hoop dat ze al de gene die zich hieraan schuldig hebben gemaakt bij de kraag zullen pakken en dat ze hun verdiende straf zullen krijgen. Het winterd nog maar steeds door vandaag sneeuwt het weer en ofschoon het overdag dooit vriest het snachts nog steeds rond de 8 graden. Gisteren had ik nog een onaangenaam incident op de tram. Er was nog een Hollandse schipper bij mij en die vroeg aan een op het achter balkon staande heren of we met deze tram konden rijden naar een bepaalde plaats. Zij waren in het uniform van het spoor of gem: tram zuiver weet ik het niet maar een van hen zei tegen mijn buurman hij zou beter Duits moeten praten als hij wat weten wou, en tenslotte keek hij zo vals en zei ich weiss nicht wass die auslander hier suchen haben mijn buurman is nogal kort van stof en zei dan moet je met mij van de tram gaan dan zal ik je hier laten zien wat ik hier te zoeken hebt, en prompt sloeg de mof naar hem en toen was het karbol. De conductrice bracht de tram tot stilstand en nu sloegen wij wat we konden maar het stond zo vol dat we niets konden beginnen eensklaps zag ik de vuist van mijn buurman over de hoofden heen uitschieten en belande precies op het oog van zijn tegenstander deze was meteen buiten gevecht en nu rolde wij met z'n alle naar buiten een er van kon ik nog bij zijn strot grijpen en sleurde hem mee uit de wagen. Op dit moment passeerde een Engelse jeep met 4 Engelse soldaten ik sprong er voor en stak mijn hand op en zei stopte direct bij mijn buurman was nog steeds slaags met 4 moffen en nu hielpen de tommie, s even een handje mee en toen lagen de moffen zo ko twee er van namen we mee naar de mil: politie gisteren is mijn buurman naar de Engelse politie geweest en hoe het afloopt weet ik nog niet.

21 Maart De winter heeft toch eindelijk zijn heerschappij prijs gegeven nu is de temperatuur wel zo aangenaam, maar het schip zit nog in een dikke laag ijs en het zal nog wel even duren voor dat gesmolten is want in deze haven word niet gevaren, verder is alles nog even stil. Ik hoor de laatste tijd niets meer over vrij komen of varen. Als ik op de missie kom kijken ze net of ze zeggen willen wat kom je eigenlijk hier doen. Ik maak me dan ook niet druk meer en ga af en toe eens kijken of er geen post is voor de schippers maar ook dat gaat zeer traag of dat aan de slechte wegen ligt of hoe ik weet het niet, een keer heb ik post gehad zolang Theo weg is, ook pakjes komen er niet meer aan. Gisteren zei een Belg dat de Belgische schepen vrij waren en binnenkort naar huis gingen of die weer meer moorrang hebben dan wij weet ik niet. Theo schreef mij in zijn laatste brief ook al dat de alg: schippers ver: mij als voorzitter willen hebben van de afd: Nijmegen. Maar ik vind het nogal duister omdat ik nog van de schippers zelf nog van het bestuur enig bericht hebt ontvangen.

Dus ik wacht eerst nog maar eens even af hoe of dit afloopt en tot ik bericht krijg vanuit Nijmegen mijn werk aan de missie zal wel afgelopen zijn als we vrij zijn .En ik voel er ook niet veel voor om hier nog langer te blijven op mijn eentje ,ik wil ook wel weer eens terug in mijn gezin ,maar met dat alles draait de tijd maar door en er is nog steeds geen oplossing Ik haal maar wat boeken en denksporten op de rode kruis en daar breng ik de tijd maar mee door .Vorige week hebben wij onze sigaretten rantsoenen ook niet gehad van de missie er waren er geen meer en de voorraad uit Hol: is ook op zodat we er voorlopig hopeloos voor staan .Van middag voorde zoveelste keer snert gehad van bevroren piepers .Het gaat de meeste schippers als de jappen en de javanen daar is het hoofd voedsel rijst en hier snert vers vlees kennen we al in geen maanden meer alleen zo nu en dan een bus vlees of haring dat is het voorlopig weer

5 April Zaterdag voor Paasen ik heb net weer eens schone gordijnen op ge hangen want de oude begonnen de kleur van kolen te krijgen ik had ze voorzichtig gewassen maar ze waren toch wat kapot maar ze zijn in ieder geval weer schoon .Gisteren stuurden ze mij weer een dakloze bij mij .Hi was Hollander en schipper had gewerkt in Swinemunde voor de Russen maar betalen deden ze niet zodat hij van armoe weer weg moest ,hij was van daar ininmiddels getrouwt met een Duitse nu had zijn vrouw nog geen pas zodat ze niet mee kon naar Holland ,nu heb ik hem zolang op een onbewoond schip gezet en daar woont hij nu op .De Polen hadden hem al zijn kleren en huisraad af genomen zodat hij geheel berooid hier aankwam ,van het rode kruis kreeg hij een bed en dekens en wat potten en pannen de rst heeft hij bij de burens opgeschooid en zo leeft men hier maar verder .Ik heb ook nog verleden week een schip gevonden een mooie kempenaar maaar deze winter hebben ze al de luiken opgestiioekt van de kou de roef is ook geheel uitgebroken zodat er niets als wat ijzer over is Een andere kempenaar zou ik naar de Westhaven brengen die lag aan de werf en was gerepareerd de rekening lliep op 5000 mark ,toen ik er kwam bleek er tptaal niets aan gedaan en de missie had de rekening al betaald dit is heil hitler of zoals de partelleiders hier zeggen wieder gut machung ,ja dat herrenvolk is de streken nog lang niet verleerd ze denken zeker het zijn toch maar domme hollanders Maar dit maal ging de vleiger niet op .Theo komt na de Paaschen weer terug zoals hij schrijft .Nou het weer begint ook weer wat beter te worden en er is altijd wel werk aanboord .Ofschoon er in de kranten stond dat de slagers ruim van vlees zouden worden voorzien voor de Paasdagen bleek er niets te zijn aangekomen zodat wij de Pasen vcieren zonder de paas os Maar gelukkig had ik nog een bus van de wehrmacht bewaard en die gaat er nu aan want ik wil toch vlees eten met de Zondagen Van daag weer twee p pakjes sigaretten gehad van de missie dus een rokertje hebben we nu ook Ik vroeg laatst of ik niet in aanmerking kwam voor een pakje sigaretten extra omdat ik toch in dienst van de missie was maar dat kon niet .Een s soldaat krijgt er 150 per week en de inspecteur van de scheepvaart krijgt niets maar ze worden wel op de zwarte markt verkocht ,ik laat het er niet bij zitten dan ga ik in hoger beroep Het ijs is nu zo goed als weg gedooit om het schip .We kunnen weer water scheppen .Het jacht van de Boer een n.s.b.er wat ik ook nog steeds bij me hebt liggen heb ik maar een andere naam gegeven .Het was een Duits jacht wat hij in Hamburg had gekocht .Nu heb ik het et

Prinses Marijke en vaart van sGRAVENHAGE Nog steeds geen vrijgave van de schepen ofschoon ze zeggen op de missie er hoef slechts een kleine formaliteit te gebeuren en we zijn weg ,dus maar afwachten maar varen kunnen we toch niet want het water is te hoog er kan geen schip onder de brug door ,dat is alles tot de volgende keer

18 April Heerlijk zomerweer ishet al een paar dagen maar geen haring zou de visserman zeggen Het water is nog wel wat hoog maar over vrijgave van de schepen hoor je niets .Ook het hout laden naar Antwerpen schijnt weer in de doofpot te zijn gestopt .Gisteren heb ik een Duitser op een schip gezet als wachtsman in Tegel want daar stelen ze alles af wat hout was . Een dag of tien geleden kreeg ik bezoek van een schipper met zijn dochter uit Haastrecht Zij kwamen om hun motorscheepje te halen maar dat is niet zo eenvoudig want het vaart op de Elbe voor de Russen dus komt nooit in Berlijn ,de mensen wisteh niet waarheen zodat ik er mee opgescheept zat Zolang Theo niet aan boord is heeft de vader bij mij geslapen en de dochter bij een buurman voorin ,later zijn zij op het jacht gaan slapen ,maar eten doen ze bij ons .De kapitein wil ze geen bonnen geven die zegt ga maar t terug naar Holland ,maar dat willen ze niet want ze hebben de hoop nog niet opgegeven dat het schip nog eens hier komt Theo was in die tijd ook weer terug gekomen zodat mijn huishouding nu uit 4 personen bestaat voorlopig kan ik ze nog wel een beetje vet mee geven in het eten maar op den duur hou ik dat niet vol ,en zo scharrelen we maar weer verder .De teerpot komt weer voor de dag zodat we weer wat te doen hebben ,verf hebben we n niet zodat we daar vrij van zijn Dit is het nieuws weer en tot de volgende keer

24 April Het weer is weer een beetje kalm geworden ,gisteren was het storm weer en levens gevaarlijk in de stad ,er zijn weer veel huizen in gestort en steen en pannen vlogen door de lucht ,de brandweer wagens reden af en aan om hulp te bieden .Mijn gasten zijn we al een paar dagen kwijt ze zijn nu op een jacht geinstaleerd zolang ,ze hebben nu ook hun levensmiddel bonnen en een kachel zodat zij nu hun eigen huishouding doen,en af en toe gaan ze Berlijn rond om hun schip te zoeken maar dat zal hier wel niet komen omdat de Duitsers weten dat dat het voor hen gevaarlijk is in Berlijn .Ik krijg het hoe langer hoe gemakkelijker want de vorige week lag er een Hollands schip in de Westhaven en ik ging het melden bij de missie ,maar de heren moesten eerst eens bellen met de Russen en dat kon niet voor Maandag en toen was het schip al weer vertrokken .Dus het heeft geen zin om de schepen te zoeken of te melden want ze laten ze toch weer varen .Op de missie zeggen ze we mogen niet buiten de spelregels gaan Ik hoor niets meer over de schepen zodat ik nu zelf de hoop op geef of we hier ooit nog weg komen .We hebben die paar bomen die hier op de haven staan weer groen zien worden en we zullen ze ook wel weer kaal zien worden ,het water is nu al aardig gevallen zodat we zo weer onder de bruggen door kunnen .De post vanuit Holland gaat ook slecht Van middag heb ik geprobeerd om koek te bakken van het meel dat in de pakjes zit ,maar het liep op een mislukking uit ,zodat ik het hele mengsel met bij passende woorden die ik maar liever niet op schrijf overboord heb gekieperd .Vlees is er niet te krijgen op de bonnen ,alleen in de Russische sektor krijgt men vlees ,nu wil ik morgen daar heen gaan want met onze kaarten kan door heel Berlijn heen terecht

4 MEI Een ijskoude wind huilde van morgen langs mijn oren als ik naar de kerk ging maar het is droog weer en dan moet je al tevreden zijn. De drukte van de 1 meidag is weer voorbij. Er word hier in Berlijn nog al een drukte van gemaakt, de hele stad op stelten van smorgens 8 uur beginnen de optochten al uit alle hoeken der stad te vertrekken en komen tegen 12 uur bij een op een geweldig terrein, groet stellages zijn opgericht voor sprekers overal hangen luidsprekers, overal waait de rode vlag grotte doeken zijn gespannen over de straten met opschriften van van Marks en L Lenin die de heilstaat verkondigen van het grote sovjet republiek het spel gaat weer opnieuw beginnen om de massa een rad voor ogen te draaien Van de huizen ziet men weinig vlaggen hier en daar een klein lapje het meest oude hakenkruisvlaggen je kunt de cirkels nog zien zitten waar het hakenkruis heeft gezeten. De meeste vrouwen zullen van de vlaggen wel kleding gemaakt hebben, wellicht is het daar beter aan besteed dan aan het communisme te verheerlijken, er word niet gewerkt alles is in rust voor deze grote arbeids manifestatie de gehele politie macht is ge mobiliseerd om alles in goede banen te leiden en het is dan ook goed afgelopen. Wij Nederlandse schipperes hadden van daag een voetbal wedstrijd te spelen tegen een Duitse ploeg uit Spandau Eerst zouden we tegen een Engelse ploeg spelen maar dat ging weer niet door dus nu waren het de moffen onze tegenstanders, onze jongens verloren met 5-3 maar dit waren allemaal eerste klasse spelers uit een grote voetbal ver: zodat wij met ons samen geraapt zooitje nog niet eens zo slecht af waren. Gisteren hebben we met zo'n 30 tal schippers de doode herdacht die door de nazi's hier zijn vermoord, om 3 uur kwamen wij in Friedenau een randplaatsje van Berlijn in de Franse sector in een Protestantse kerk werd een paar liederen gezongen door een nederlandse dame en een korte papieren preek van de generaal Heinders, bijna alle leden van de missie waren aanwezig, daarna ging het in langzame pas naar het kerkhof der Fransen, een groot veld vol witte kruizen doet zich aan het oog voor allemaal Fransen die hier liggen. In het midden waaft de Franse drie kleur, dan komen we aan een heekje apart en hier liggen de slachtoffers van de andere geallieerde die niet over een eigen begraafplaats beschikken o a Belgen Ned: Denen Noren enz: hier verzamelen zich alle deelnemers en word door de leden van de missie een krans gelegd en dan leggen ook andere hun stille bloemen hulde op de graven, ook wij schippers brachten op deze wijze hulde aan onze landgenoten die hun leven hebben geofferd voor de vrijheid van ons vaderland Om 6 uur waren wij weer terug aan boord. Verders is alles nog hetzelfde, nog niets nader bekend van vrij gave of wat dan ook

11 Mei Heerlijk zomer weer de laatste dagen. Ik heb weer werk gekregen en wel weer opgave over de schepen en hun bemanning, het is in principe aan genomen dat ook de particuliere een wachtgeld regeling krijgen voor zover ze op de schepen aanwezig zijn, maar voor dat zover is zal de zomer wel weer voorbij zijn. De laatste paar dagen zijn we met het voetbal elftal nog al eens op pad geweest, er werd duchtig getraind om een goede ploeg te krijgen om tegen de militairen te spelen. Gisteren was het moederdag, Theo heeft een grote bos sering gekochten die prijkt op de radio moeder zelf ziet er wel niets van, maar de bedoeling is goed, onze radio speelt ook weer, savonds horen wij weer Hollandse klanken dus is het isolement met het vaderland weer eenigszinds ~~herstel~~ onderbroken, a.s. Donderdag ga ik weer voor een kort verlof naar Nederland. Dus met Pinksteren hopen we weer gezellig samen te zijn, Treesje doet haar plechtige communie in Arnhem en ik nu dat dit de laatste keer is dat een van mijn kinderen dit grote feest viert het mee te mogen maken. Over vrijgave niets nieuws

2 juni Zie zo ik ben weer terug in Berlijn Zaterdag voor Pinksteren kwam men mij vertellen dat er 35 schepen vrij waren gegeven door de Russen

om naar Nederland terug te keren .Ik moest zo spoedig mogelijk terug naar Berlijn om met Lt : Kaan welke zich met de aftransport zou belasten ,maar ik ging eerst met mijn vrouw naar Arnhem naar het com: feest van mijn jongste dochter ,alles ging o k e en nog nooit had ik zo,n goede zin in alles als nu ,van Arnhem naar mijn ouders in Doornenburg en ook zij waten verheugd dat we eindelijk verlost waren .De andere dag weer terug naar A Amsterdam ,Donderdag weer naar Rotterdam ,vrijdag naar Hoek van Holland , Om 11 uur ging de trein pas fijn in een tweede klas cuope en savonds om 9 uur in Hannover .Hollandse commiesen liepen mij voorbij want het was gloeiend heet en ik zat alleen als Hollander tussen de Tommie,s en die l lieoen ook allemaal in sport hemd dus geen koffer controle .Maar in Hananover kon ik niet meer met de nachttrein mee ,dus ging ik mee naar het k kamp ,fijn gegeten en geslapen en de volgende dag weer om 10 uur verderw weer in een tweede klas wagon in de Engelse afd: .In de zelfde trein han- gen achter aan de wagons voor de burgers .Op de zonegrens werden alleen de achterste wagons gecontroleerd door de Russen .Om 6 uur savonds in Be Berlijn en om 7 uur aan boord ,smoorgloeiend heet 35 graden hitte ,in de roef leek het wel een hoogoven ,vlug de koffer open want er zaten twee pakjes boter in en zij waren net op het smeltpunt aangekomen maar ik kon ze toch nog net redden .Van daag Maandag ben ik voot het eerst weer op dde missie en met lt: Kaan naar Spandau geweest fijn in een luxe wagen Er moet nog al het een en ander gebeuren eer alles klaar is om te varen

17 Juni Nog steeds ligt de Ned: vloot in de Westhaven ,de luitenant die voor het aftransport zorgt is verleden week Vrijdag naar Holland ver- trokken en zo u van daag terug*komen ,volgens de laatste gegevens moeten alle schepen kali laden in Maagdenburg ,nu hier is al een hele boom opge- zet ,want wij weten niet hoe of de vracht is en wij willen alle graag er een goede reis aan hebben ,en veel willen geen kali laden want de buiden- ningen zijn allemaal uitgedroogd nu zijn ze allemaal aan het dicht maken gegaan .Ik ben ook al aan het zagen geweest want wij hebben verleden zomer onder de Huidanning schoon gemaakt en nu die kali erin is niet zo lollig maar wij zullen wel verplicht worden om te laden ,maar als ze ons dan ook maar betalen wat er voor staat en geen misbruik maken van de schepen omdat ze toch naar Holland gaan ,maar het duurt alles even lang nu zijn we al een maand vrij en liggen nog hier .Gisteren hebben we ons maandrantsoen van de missie weer gehad ,maar pakjes uit Holland krijgen we niet meer

20 Juni Van morgen kwam de Luitenant met de papieren aanboord 13 stuks schepen waar onder ook wij kunnen vertrekken maar Maagdenburg om kali te laden voor Nederland .Eindelijk is dan de verlossing gekomen .Morgen Zaterdag zouden wij al moeten vertrekken maar er is nogal wat te down,e eerst moeten wij allemaal de bonnen ruilen want met de Berlijner bonnen kunnen wij geen eten krijgen buiten de stad .Ik ga met de papieren van de schippers op stap en na een auto race door de stad Berlijn komen wij tenslotte op de plaats waar wij een soort pas krijgen en hier op werden de bonnen geruild ,maar het duurt allemaal even lang .Van varen komt ni nits meer en nu word besloten om Maandag ~~xx~~ om 12 uur te vertrekken

114

23 Juni Om 8 uur zit ik al in de auto en razen wij weer door Berlijn
Zaterdag hebben wij water geladen en de boel gestreken en verder liggen
al de schepen vaarklaar .Er is echter niets aan te doen we kunnen de bon-
ne niet ruilen voor de middag zodat we vanaf Spandau nog eens terug moet-
ten om de bonnen te ruilen .Maar ik kan voor alle schippers de zaak klaar
maken . Om 11 uur moet ik bij de generaal komen .Deze ontvangt mij harte-
lijken zegt .Nu is uw schip ook bij de gelukkige ,en nu gaat ge ons ver-
laten ,ja zo zegt hij ik zou graag het eerste transport uitgeleide willen
doen in tegenwoordigheid van de vertrouwensman van de schippers .Het
doet me groot genoeg dat uw schip vrij is maar het spijt me wel enigszins
dat ge ons persoonlijk gaat verlaten .ALLE leden van de missie hebben de
grootste waardering voor uw werk en ook ik persoonlijk breng u mijn dank
voor de corekte en deskundige medewerking bewezen .Ik kwam wel enigszins
onder de indruk van deze spontane woorden van de generaal en ik bedankte
hem voor het vertrouwen in mij en verder alle officieren .Ik beloofde h
hem dat als het nodig mocht zijn hij ten alle tijden weer een beroep op mij
kon doen om mij ook voor de andere schepen in te zetten .De generaal bedank-
te mij hiervoor en zei dat hij zich met het ministerie in verbinding zou
zetten en als het nodig was hij zich weer met mij in verbinding zou
treden. .Dan weer vlug naar de Westhaven om te zien of de sleepboten
al klaar liggen en werkelijk een is er die alle schepen naar de sluis in
Plotzensee brengt .Direct bel ik de generaal weer op dat alles start klaar
is en na 10 minuten komen er een 5 tal auto's de haven terrein op gereden
.Bijna alle medewerkers van de missie zowel uit de Uhlandstrasse en de
als ook de consulaire afd: uit Hohenzollerndam is compleet aanwezig .Cor-
respondenten van geallieerde pers zijn er bij met fotograferen van de Duitse
pers . Ik breng de hele staf op het schip IDA van schipper suring van af
het achterschip kunnen ze nu de eerste twee zien vertrekken .Precies 12
uur trekt de boot aan en gaat de "WILMAR" 1000 ton en daar achter de "AR
"ARCHIMEDES" 978 ton de Westhaven verlaten de trip naar het Vaderland .Als
de "ARCHIMEDES" DE "IDA" passeert zakt van beide schepen de natievlag
als afscheidsgroet al de officieren en verdere geuniformeerde medewerkers
brengen het saluut stram in de houding .Dan word er nog veel goede reis
gewenst en gefotografeerd en zo is deze formaliteit dan weer yten einde
Nog even veel handen geven en geluk wensen in ontvangst nemen en de auto's
verdwijnen weer van de haven .En zo vertrekken er 10 schepen uit de west-
haven in Spandau liggen er nog 3 welke bij dit eersyte convooi horen
Savonds om 9 uur liggen wij alle voor de sluis in Spandau sommige zijn
reeds afgeschut

24 Juni Om 7 uur zit ik al weer in de s bahn met de bonnen van de
schippers in mijn zak .Om half negen gaat de tent open en als ze de zaak
eens bekeken hebben moet ik om 12 uur maar eens terug komen .Ik ga in
die tijd nog even een kijkje nemen in de Westhaven ,het is er doods en stil
De schepen liggen nog schots en scheef door elkaar ,de meeste zijn terneer-
geslagen omdat zij nu achter blijven terwijl hun burens reeds op weg zijn
naar hun land en familie ,s .Bijna anderhalf jaar hebben wij gezamenlijk
lief en leed gedeeld en dat schept toch een band alsof we familie waren

Er was onderling wel eens een kleine meningsverschil maar over het algemeen ging alles vredelievend toe .Als ik weer aanboord kom ligt Theo al met de Actief te wachten ,hij is al geschut

25 Juni Gisteren om 14 uur was ikpas terug en alles lag al te wachten Er was inmiddels al geloot wie het eerst moest laden en het bleek dat Theo goed had geloot want hij had nummer een ,dus gingen wij met de eerste sliep mee ,savonds waren wij 30 km van BERLIJN af .Het was heerlijk warm weer en blakstil wat met onze sleep ook nodig was want wij gaan maar 4 km per uur

26 Juni Om 6 uur beginnen wij weer ,maar nu is het al smoorheet en alles is plat gemaakt en het staat nog te bezien of we er met de stuurhut onder de bruggen door gaan .Er is een brug van 4,10 m zeggen ze ,wij zijn onder de bruggen door gaan .er is een brug van 4,10 m zeggen ze en wij zijn

het hoogste met 4,14 m Een dortmunder hangt voorop en heeft er 100 ton water in gezet .Als nummer twee hangt de Emanuel onze oude buurman waar we gelijk mee in beslag genomen zijn Tegen de middag loopt de thermometer naar de 40 graden in de schaduw .Wij passeren een sluis maar de hele sleep gaat er in .Savonds liggen we op nergens huizen ,geen huizen of steg te bekennen .De buuren kankeren want wij zitten al maanden zonder aardappelen en wij hadden gehoopt om onderweg te ruilen of kopen ,maar niets is er te halen .Savonds tot 11 uur liggen alle schippers in het gras of liever gezegdheid en en stoppels want het is hier maar een dor stukje grond

27 Juni OM _ UUR SAVonds bereiken we zonder ongelukken Nigreip en liggen we weer voor de Elbe .Op de sluis weet men reeds van ons af .Er komt een boot van Maagdenburg en die sleept twee schepen tegelijk weg . De tweede sleep was vlak achter ons in Migrip .WIJ worden nog op stroom gesleept en dan is het afgelopen ,wij gaan nog wat zwemmen .Het water is laag en wij lopen bijna tot aan de schepen van de oever af Het weer is tropisch heet en savonds stikt het van de muggen

28 Juni Om 8 uur hangt de sleep klaar 10 stuks van de vloot ,de laatste 3 komen met de volgende boot .Om 1 uur zijn we in Maagdenburg ,wij hangen achteraan met nog een buurman ,we varen op ons eigen binnen met onze vlet ,maar als we ons gaan melden word ons gezegd we moeten er weer uit want de Russen komen eerst aan de beurt .Nu wij bleven liggen en later bleek dat we allemaal de haven in moesten van morgen gemeld bij Rhenus die firma zal ons beladen .Er zal denkelijk van daag nog 800ton aankomen ,dus nu maar weer afwachten ,het is nog steeds smoorheet ,maar nu kan ons tentje er weer op en nu word het binnen even beter .In de haven liggen nog veel gezonken en totaal vernielde schepen .Er zijn nog Hollandse schepen bij zelfs een sleepboot van P Smit uit Rotterdam .Deze hebben de Russen gelicht en word gerepareerd en dan naar Rusland getransporteerd

29 Juni Om 8 uur komt men ons roepen om te laden .De Actief is het eerste schip dat onder nederlandse vlag door de binnenwateren uit de Russische zone een lading naar Nederland in neemt .Met veel moeite en latten hebben wij de buidenning dicht gekregen om te voorkomen dat het zout niet er onder loopt in de olie ,om 2 uur zijn we geladen en hebben 125 ton in op 1,30 m

De Credo is nr 2 het is nog steeds smoorheet en we hebben alle moeite om de kali er af tespoelen en te schrobben ,want de zon schijnt er fel op en de dekken zijn gloeiend heet Onze buurman is nu ook klaar en we gaan nu samen om papieren naar Maagdenburg .Wij liggen nog ruim drie kwartier van de stad maar met tram komen we er toch gemakkelijk .Na ruim 4 uur wachten krijgen we eindelijk een connossement met order LObith .Van vracht of voor- schot is geen sprake .Ook over het slepen en de kanaalkosten weten ze hier niets .De "DERUTRA" is een Duits Russische transport gesellschaft die reeds vele jaren voor de oorlog bestond .Deze is nu weer in stand gezet en worrd nu uitsluitend door Russen geleid

30 Juni Wij melden ons om te slepen naarde sluis of liever gezegd naar het hebewerk .maar hier word alweer geld verlangd ,en we willen niet betalen want er is ons gezegd dat we nergens hoeven te betalen ,dus maar weer blijven liggen

1 JULI Zie zo weer een nieuwe maand .Er word nu naar Berlijn gebeld hoe of ze met ons aam moeten ,inmiddels gaan we maar de levensmiddelen- bonnen halen voor deze maand .Veel hebben we er niet aan ,want in de Eng else zone zijn deze niet geldig .tegen de avond gaan we nog eens horen en nu is het toch voor elkaar ,morgen vroeg zal een sleepboot ons naar Rothensee voor het hebewerk brengen

2 Juli Me t onze 1,30 diepgang hebben wij alle moeite om de inloop van uit de Elbe naar het kanaal te komen maar de boot plukt ons er toch in , wij worden direct opgeschut en zien geen enkele Rus ,dan komen we weer op het schlepamt en hier begint de sport weer nl betalen ,he~~x~~ is niet veel alleen maar kanaalabgabe tot Braunsweig en dit bedraagt voor ons 7 mark maar wij weigeren toch te betalen .er word weer gebeld maar nergens weet men uitweg .Wij proberen nog voor de Deruska op te bellen maar ofschoon we zeer dringend aanvragen duurt het ruim een uur en dan zegt men heel l leuk dat het nog wel dr~~u~~e uur kan duren eer we verbinding krijgen en dit over een afstand van 1 uur .We bestellen af en wachten de bui maar af .Het is hier bij de Russen alles even slordig georganiseerd

3 Juli Om 8 uur komt men ons weer roepen en dan besluiten wij maar om 4 mark te betalen en gaan tegen 11 uur op stap naar Braunsweig 62 km verder ,wij lopen nog ruim 6 km peruur ,de bruggen over het kanaal zijn allemaal ~~ingestort~~ nog intact ,savonds om 6 uur maken we weer vast Het is hier een doods oord ,wij vinden een aardappel land en gaan savonds een emmer vol halen maar het bleek nog niets yte zijn maar wij zitten al zo lang zonder dat je overal door bijt

4 Juli Om 6 uur gaat het weer transport weer verder en dan komen we om 2 uur aan het eindpunt van de Russiscge zone .Een woonschip met een 8 tal vettige Russen het meest aziaten ,met onze interzone passen moeten wij a alle aanboord komen en word alles geboekt ,een der Russen spreekt een beet- je Duits ,als deze formaliteit is verricht gaan we naar boord en komen en komen de heren der Oostersche schepping bij ons aan boord .Zij moeten in hoofdzaak kijken dat er geen personen clandestien aanboord zijn ,maar dze zoeken zij alleen in lade en kasten waar geld en andere spullen liggen

Een der Russen stak vlug een mondharmonica in zijn zak maar toen ik hem er op wees dat hier niets te jatten viel keek hij mij grijnzend aan ,blaasde er even op en zei niks gut en legde hem weer weg Alle snuisterrijen goud ringen en horloge,s moet je zorgvuldig opbergen want het zijn net grote roofvogels .Toch ging alles nog vlot want binnen het uur waren weer onderweg naar de Engelse sector dat was 5 km verder .Dan komen wij aan de engelse zone aangegeven door aan beide zijde van het kanaal geptaatste grote borden ,wij passeren om 4 uur het grote volkswagen werk in Wolfsbittel en leggen om 6 uur weer vast in Fallersleben .De kapitein zegt dat we hier morgen eerst bonnen moeten ruilen ,ik ga nog even een kijkje nemen in het stadje dit is alles oudheid wat je ziet

5 Juli Om 7 uur gaan we op stap met al de schippers van de sleep ,maar we krijgen geen bonnen .Het bleek dat ze hier geen transportbonnen hebben en nu moesten we weer 5 km terug naarWolfsbittel .We gaan terug naar de sleepboot en de kapitein is zo vriendelijk en vaart met de hele plowg teug Als we hier op het wirtschafssamt komen bleek er nogal wat klanten te stan maar we krijgen na veel gepraat voorrang ,maar veel gang zit er niet in Al met alles is het 12 uur als we klaar zijn nog gauw even naar de slager en ik koop een stukje vlees en wat worst en om 1 uur zijn we allemaal weer ptesent op de Monopoolboot en gaat de reis weer terug ,om 3 uur zijn we geschut in Solfeld en om 6 uur maken we weer vast .Er komen savonds enigge boeren om briketten te ruilen voor een halve zak piepers het zijn oude m maar maar ligt beter als de nieuwe die we gisteren zelf hebben gerooid Het is opvallend dat we nu weer door kapotte bruggen varen

6 JuliZondag ,het is jammer dat het gisteren zolang geduurt heeft met de bonnen halerij anders hadden wij een vrije Zondag gehad .Nu hebben wij nog 3 uur gevaren ,alle bruggen zijn hier vernield ,de meeste zijn al weer geheel hersteld en enkele liggen noodbruggen maar het vaarwater is overal mooi ruim ,geen smalle doorvaarten met veel brokstukken zoals on de Russische zone .In Braunsweig liggen nogal veel schepen maar allemaal richting oost

7 Juli Na eerst gebeld te hebben met de I.T.W. inter: transport waterweg g m Transport is een Engelse instantie .Deze is tenslotte gemegen om de Ned: schepen naar Wesel te slepen .Wijdachten aanvankelijk dat dat van kanaalkosten wel een duizend mark zou zijn maar op de vaarschein staat alles tezamen maar 179,50 mark voor dit bedrag sleept men ons 468 km ver plus kanaalkosten het is ongelooflijk goedkoop ,als ik na ga wat slepen in Holland kost .Alle monopoolboten zijn weer in bedrijf ze zien er weer netjes uit ,alle voorzien van een Engelse vlag en een provisorische Duitse vlag .Deze tekens hebben alle schepen uit de Engelse zone ,de Russen hebben op hun schepen een witte vlag met een driehoek en een sovjet ster en serie nummers maar laatst genoemde komen slechts zelden in de Engelse zone .Om 11 uur gaan we weer verder een der burens is naar de stad en die blijft nu achter ,om 7 uur zijn we ih Sehnde hier is het avond en word er weer van boot gewisseld

8 Juli Om 6 uur gaat het weer verder met een andere boot en deze brengt ons tot Minden .Als we voor de Hindeburg sluis te Hannover komen begint het machtig te regenen zodat de meesten met een mat pak lopen ,we gaan 18m naar beneden savonds om 6 uur is het weer gedaan ,er komen boeren bij ons en vragen om kolen ,ze wilden wel ruilen ,een boer wil een gans geven voor 750 kg kolen maar we gaan er niet op in want we weten zelf nog niet of we wel kolen laden

127
En een gans is in deze tijd van het jaar niet veel aan

9 Juli Tegen 10 uur zijn we in Minden Hier hebben de moffen het aquauct dat is een brug van plm 300 meter over de Weser waardoor we normaal moeten varen in de lucht laten springen ,het zal nog wel een jaar duren eer dat weer is opgeknapt Geallieerde vliegers probeerde dit kunstwerk te vernietigen maar het is niet gelukt ,wel 60 meter er voor gooiden zij enige 6 tons bommen in de kanaaldijk en een gat van pl m 100 meter ontstond er door . Het water storte met donderend geweld in de 13 meter dieper liggende landerijen ,een 8 tal schepen die toevallig op een na allemaal nederlands waren gingen met de stroom mee de diepte in en kwamen kris kras over elkaar in het land te staan een er van ging kopvoor dwars door een fabriek heen en lande nog vrij wel onbeschadigd een 150 meter verder in het land .Al de bemanningen van de schepen zaten tijdens deze aanval in een bunker ,persoonlijke ongelukken kwamen er niet voor .een tweetal nog ongedderde schepen staan nog steeds tussen de rustig grazende koeien de andere zijn gesloopt .de nog intact zijnde schepen wil men over land naar de Weser vervoeren .Maar wat de vliegers niet klaar speelde met hun 6 tons bommen dat hebben later de moffen zelf wel gedaan .Toen de Amerikanen Minden naderden lieten zij alles in de lucht vliegen ,nu moeten wij eerst afschutten endan de Weser oversteken en dan weer aan de andere kant opschutten maar de oversteek is moeilijk want het is laag water en wij kunnen met onze 1,30 meter maar net varen ,als we weer in het kanaal liggen aan de andere zijde zijn we ruim een dag verder al de bruggen zijn hier ook kapot geweest maar de meesten zijn al weer hersteld en op sommige plaatsen liggen de beroemde Engelse Braailie bruggen .In Minden liggen ook nog ned: Speer schepen welke nog niet vrij gegeven zijn om naar Holland terug te varen

10 Juli De boot heeft de gang er in we lopen 7 tot 8 km per uur dus we kunnen om goed 4 uur van avond in Bergeshovede zijn ,daar word weer van boot verwisseld ,we komen er ook prompt om half vijf aan ,vlug nog naar de winkel voor tabak en sigaretten ,maar ook hier is het net als overal geen rookartikelen en we hebben al in geen twee dagen meer een draadje tabak meer gehad .Als we goed en wel in de winkel staan is er al weer een boot en deze tracht nu ons met devstoomfluit aan boord te fluiten maarwe wachten kalm tot we onze waar gekocht hebben nl 4 ons kalfsvlees en een pond worst ,dan naaar boord en weer gaat het vooruit ,we hebben van daag al 80 km afgelegd dus er komen er nog een paar bij .De laatste dagen is het zeer slecht weer ,veel regen en wind om 6 uur maken we weer vast ,we liggen nu aan een bos er staan mooie rechte dennen in zeer geschikt voor vaarbomen ,mijn buurman heeft reeds de bijl gehaald en nu kan de slachting beginnen ,een 5 tal mooie sparren liggen zo voor de wereld ,savonds als het donker word zullen we ze naar boord transporteren ,maar het liep even anders .Hier bestaan z g boswachters en die hebben de gewoonte als er schepen liggen aan zo,n bos om eens te komen kijken wat of de schippers doen vermoedelijk gebeurt dat meerdat de schippers zelf bomen rooien

Tegen 9 uur savonds net als we de eerste oppakken om naar boord te sjouwen staat er zo,n grappenmaker voor ons .Hij grijpt direct naar boekje en potlood en zal beginnen te schrijven hij severt iets van protocol maar wij doen net of we niets verstaan .als hij onze papieren vraagt zeg ik Zie schnell nach hause gehn kameraad ! maar hij kijkt mij nog eens vuil aan en zegt dat hij de wasserpulizei gaat halen ,nuo em toen wij geen namen wilde geven toen ging hij en kwam even later met zo.n Wasserschutzpulizei ,een boom hadden wij reeds aan boord geheveld en de anderelagen nog in het bos .De namen werden op geschreven en wij moesten ons in Munster melden bij de wasserschutzpulizei

12 Juli Om 12 uur zijn we in munster maar we hebben ons niet gemeld bij de politie dus maar afwachten wat of er van komt .Als we nog een tien km gevaren hebben moeten wij weer vast maken en gaan niet verder voor Maandag morgen ,er word een brug over het kanaal gelegd en er kan niets passeren .Het weer is nu weer wat beter het zonnetje schijnt weer en het begint weer zomer te worden

23 Juli Prachtig warm weer ,de slepen liggen stil en houden Zondag maar verder varen alle schepen er passeren veel van die "KUMO,S dat zijn kleine kustvaarders het meest met graan geladen naar het roergebied en met kolen terug

14 Juli Om 6 uur beginnen we weer ,we hebben de vlugste sleep en we mogen als eerste vertrekken ,hier zijn alle bruggen kap² ot geweest maar de meesten zijn al weer geheel hersteld enkele die niet zo belangrijk zijn liggen aan stukken aan de wal en er vaart dan een pontje .Om 12 uur zijn we in Datteln met twee schepen gooien we los omvan hieruit naar Wesel te varen ,maar het bleek dat dat niet ging ,op de sluis vertelde men mij dat er geen enkel buitenlands schip door het kanaal mocht en dat alle scepen via het Rijn herne kanaal moeten varen om de controle te passeren van de Engelse zone ,dus toen heeft men ons maar weer met een bootje naar Herne gebracht alwaar wij savonds nog geschut werden ,maar we mochten niet verder ,eerst weer melden bij de Rijnvaart missie en de Engelse in Herne

14 Juli Om 9 uur stonden wij weer in Herne op de Rijnvaart missie en daar werden onze interzone passen ingenomen en kregen een nieuw bewijs dat we mee in debroer terecht konden .Het is hier een ruilhandel van belang langs het kanaal staan massa.s mensen om iets te ruilen voor allerhande eterij vooral jenever word er aangeboden en ook wel kleding ,om 1 uur gaan we weer verder en liggen savonds om halfacht onder sluis 3

15 Er is zeer weinig vaart aan de havens liggen maar enkele schepen en Hollandse achepen ziet men er maar zeer weinig ,geen enkele bekende heb ik gezien ,zij schutten slechts met een sluis want de andere is in reparatie en toch ligt er bijna niets te wachten voor de sluis om

4 uur liggen we AL IN DE OUDE roersluis Ik spring nog gauw even de wal op en ga naar het kantoor van de Rijnvaart missie ,och wat is alles hier veranderd ,in het z g duizendvenster huis zit ondergebracht

In een cafe in een andere straat is de beurs wat dit laatste betreft is de zaak een stuk verbeterd een mooie zaal voor de beurs en daar naast een ruim cafe wat alleen toegankelijk is voor Nederlanders van de scheepvaart .Prima ned: consumptie tegen normale ned: prijzen .alles moet betaald worden met ned: geld ,maar we moeten de volgende dag terug komen want er moet nogal wat geschreven worden ,ik loop nog even door het bekende straatje door de stad en veel bekende winkels en cafe,s bestaan nog maar vele zijn van de aardbodem verdreven ,ook hieris een zwarte markt een ruilcentrum sigaretten en alle mogelijke dingen worden geruild het liefst tegen koffie het zijn dan ook niet de hongerigen die hier komen maar uitsluitend zwart-handelaren .Veel bekende zag ik hier weer terug die ik in geen jaren meer gezien had .Ik was hier sinds 1939 niet meer geweest maar alles bij alles was de ruhr niet meer wat het vroeger geweest was ,niets geen vertrouwelijk meer ,alles zo bureaucratisch .Veel vreemde schippers en alles zo zakelijk Vroeger ging mengewoonweg een glas bier drinken tijdens beurstijd en als er een reis kwam dan kwam er gauw een roe² en dat men naar de beurs moest komen voor een reid ,of men bleef als men wist dat men nog veel schepen voor had rustig aan boord en mocht het gebeuren dat er zo,n reis kwam die de eertste nummers niet wilden dan kwamen ze je van boord halen of je zin had in die reis ,het was alles zo echt kameraadschappelijk zo eensgezind .Nu is dit alles voorbij ,veel afgunst doordat er veel nieuwe en v vreemde schippers zijn bij gekomen en in hoofdzaak motorschepen .De leiding beruist bij mensen die mij niet direct deskundig overkomen voor dit werk en die nu eenmaal niet het vertrouwen van debschippers hebben

16 Juli Om half negen staan we weer in het 1000 vensterhuis en ik moet eerst weer zoeken eer ik de bewuste kamer had ,we kregen weer nieuwe con-nossementen en een charter maar zonder vracht er op ,toen naar de afdeling distributie ,voor een man kreeg ik voor 20 dagen bonnen dus ik kon een pak mee krijgen en een rokerskaart en toen naar de kelder en daar in de winkel alles hollandse waar ,om halfdrie is alles klaar en kunnen we starten .M Mijn buurman gaatslepen maar ons vletje moet nu weer aan heyt werk ,om 4 uur steekt de Actief de steven weer in de Rijn ,het is net of hij er zelf weer plezier in heeft dat hij weer in zijn oude vadertje Rijn drijft want hij is zo dartel als een veulen als de monopool boot ons met veel gang n naar beneden sleept ,de Hombergse brug bestaat niet meer ,Baarlse brug h heeft een noodpijler midden in maar er is ruimte genoeg voor een sleep We gooien los en dan gaat het met onze 10 pk verder Het is heerlijkzomer. weer en af en toe een fikse bui wind ,er is niet veel vaart op de Rijn Wesel is vrij voor de afvaart zodat we ook daar kunnen doorvaren Om 9 uur savonds ankeren we in Emmerich al waar de eerste controlepost is Overal langs de rivier liggen nog wrakken van schepen

17 Juli Om 5 uur ben ik al weer op en wil het anker wat lichten om het schip wat te laten zakken want wij liggen nogal hoog maar als wij het het anker steil hebben bleek dat hij niet mee komt zodat ik vermoed dat er wat aan zitwat er niet aan hoort ,alle moeite tervergeefs wij komen niet een pal meer verderopde lier .Een buurman die boven ons ligt komt ons te hulp en met 4 man op dubbel werk trekken we pal voorpal het anker naar bven

tot plots de kettingover de schijf gaat en alles weer op de bodem van de rivier ligt ,en weer op nieuw de tanden van het kamwiel vliegen uit ~~xxx~~ de lier ,kleine puntjes houden nog stand en dan eindelijk zien we e een geweldige buis boven komen .Het blijkt dat we de benzine leuding waar mee de Engelse enor heel Drankrijk en Duitsland hebben gevoerd hebben op-gevist ,maar om 8 uur hebben we alles weer klaar en komt ook al de controle-boat van de Engelse ,het blijkt dat er geen een Engelsman op zit .alles word door Duitsers gedaan .Dan met de spido naar de wal en als we hier van terug zijn komen de beamten zoeken doen ze niet alleen vragen om bonnen of eten .Wij hebben nog de Duitse bonnen en geven ze die maar waar ze na-tuurlijk heel blij mee zijn En dan vlug kopvoor het vaderland tegenood Wij hebben alle vlaggen erbij die we rijk zijn ,oude bekende weer gegroet veel gevraagd natuurlijk hoe ik het alles gemaakt heb maar ik kan alles niet vertellen even later komt er al iemand zeggen ikmoet bij de commiezen komen Daar heb ik niet zo,n hartelijk onthaal ,ze willen belasting hebbem van 1943 en van 1944 anders word mijn schip in beslag genomen ,nu dat valt niet zo erg bij mij in de smaak ,wat ik allemaal gezegd heb weet ik niet meer maar het was niet erg mooi tegen die heren ambtenaren ,tot slot moest ik maar gauw aan boord gaan en het schip werd direct klaar gemaakt ,ze h hebben nergens naar gekeken En zo kwam de "ACTIEF"dan eindelijk weer in Doornenburg aan ,vlug op de fiets naar mijn ouders en ook dze waren alle even blij dat we toch eindelijk verlost waren uit onze ballingsschap ,en na over veel dingen te hebben gesproken mocht ik allesons nog te vreden zijn .Ik had er veel voor opge offerd en geriskeerd maar ik mocht nu mijn moeite beloond zijn dat ik mijn oude trouwe Actief weer behouden in het vaderland terug had Zeker er zijn er die er vrijwel beter voor staan en die een of meer jaren al weer in de vaart zijn en zodoende al een aardig duitje verdiend hebben ,maar er zijn er ook die alles verloren hebben of die nog steeds in reperatie liggen

18 Juli Van af Lobith had ik een telegram ~~xx~~ weg gedaan naar mijn v vrouw in A msterdam en deze kon nu elk ieder ogenblik aan komen Om 11 uur kwam zij dan ook en zette voor het eerst sinds sep: 1944 weer voet aan b boord .Ik kreeg prachtige bloemen van haar en ze zei ik had ze net zo goed verdiend als Eisenhower .Ze kon al direct aan de slag want het zag er nu niet direct ordelijk uit zoals menig goede huismoeder gewend is De dag verging vlug en we besloten om morgen Zondag maar in Doornenburg te blijven

19 Juli Het is alle dagen prachtig zomerweer en de zon brand onver-biddelijk ,er word sterk naar regen verlangd want vele vruchten verdorren wegens de droogte ,appelen en peren hangen als trossen aan de bomen en het beloofd een schitterend fruitjaar te worden maar dan moet er spoedig regen komen ,wat een verschil met Duitsland waar wij op onze laatste reis langs gevaren zijn op de meeste plaatsen aan het kanaal van af Maagdenburg tot de Ruhr was geen fruit te bekennenvle bomen waren kaal gevreten door de rupsen ,er word daar niet zo als bij ons gespoten maar men laat alles maar groeien zoals het komt

20 Juli Om 9 uur nemen wij kopvoor Agnes staat met haar kinderen van klas op de dijk te Pannerden alle kinderen zingen ons toe en wuiven en r roepen in koor Hoera en vader staat op de dijk en ziet ook vol trots de Actief weer varen Hij is zeer gehecht aan de Actief want hiermede heeft hij zo vele jaren gevaren dat schip onder zijn bekwamen handen ges-stuurd is de grondlegger geweest van zijn fortuin.In Arnhem leggen we wer aan ,hier gaat Treesje van boord naar school ,later gaan we verder en zijn om 9 uur in Maurik

21 Juli Van daag gemeld maar er ligt nog een schip te lossen de ijk w word genomen en een monster genomen van de lading

22 Juli Voor de wal gehaald maar niet gelost

23 Juli Gelost

24 Leeg en naar Vreeswijk gevaren met de vlet

25 Juli van Vreswijk naaramsterdam

26 In de houthaven gelegen

27 Juli Naar Sloten gevaren en allen hattelijk ontvangen door vele men-
 een uit Sloten enBeekvarenden veel vlaggen hingen uit ieder was verheugd

- 127
- 22 Juli Voorde wal gehaald maar niet gelost
 - 23 Juli gelost
 - 24 Juli Leeg en naar Vreeswijk gevaren met de vlet
 - 25 Juli Van Vreeswijk naar Amsterdam
 - 26 Juli Zondag in de houthaven gelegen
 - 27 Juli Naar Sloten gevaren en allerhartelijks ontvangst gehad door vlemensen uit Sloten en Badhoevendorp veel vlaggen hingen uit ieder was verheugd op onze behouden terug komst en ik vele gelukwensen in ontvangst mogen nemen

CREDO

Tussen begin en einde regeert alleen Gods hand

Lijst van nederlandsche schippers liggend in de Wetshaven te Berlijn

naam schip	schipper bemanning		GEB			DOMECILIE
Rijnomslog	S Jacobus	Kouwijzer	21	07	21	Maastricht
	V TRIJntje	" "	27	02	22	Ridderkerk
	K Jacobus	" "	02	10	44	Maagdenburg
	K Margaretha	" "	08	10	45	Berlijn
Antema	S Jacobus	Bakx	28	08	08	Rotterdam
	Z Hubertina	"	15	08	02	Rotterdam
Emanuel	S Jacobus	Mooren	04	02	01	Rotterdam
	v Maria	"	02	10	02	" 1 "
	K Wilhelmus	1	28	06	28	" "
	k Maria	"	24	01	30	" "
	K Adrianus	"	21	08	31	
	K Jacobus	"	27	04	34	
	K Elizabeth	"	08	05	38	
Scheurdiep	S Pieter	Ambachtsheer	27	12	09	Rotterdam
	v Agatha	" "	27	01	07	
	K Annemarie	" "	30	05	33	
Regina	S Antonius	van Rooijen	22	01	07	Rotterdam
	V Jantje	" "	05	08	09	
	K Maria	" "	05	06	31	
Harvrie	S Gurbo	Visser	30	11	10	Rotterdam
	b Jochem	"	24	09	16	
Albatros	S Kkbert	Kok	13	08	18	Rotterdam
	v Henrika	"	30	01	20	
	K Martina	"	12	05	43	
Codam 86	S Antonius	Hooghuis	14	12	16	Rotterdam
	m Willem	Hordijk	22	04	22	
Annij	s Gerard	Vilters	09	12	04	Amsterdam
Eben-haezer	s Andreas	Kleinjan				
	v Edith	"				
Credo	S Hendrikus	de Bont	15	08	19	
	m Adrianus	"	07	05	24	
Vertrouwen	S Charles	Kielen	06	10	90	Gravenmoer
	v Adriaantje	"	18	10	94	
	K Charlotte	"				
	K Pieter	"				
	K Adriaantje	"				
	K Hendrik	"				

Nieuwe zorg	WILLEM van Urk		14	08	02	Zwartsluis
Thean	Theodorus REIMERS		27	06	20	Rotterdam
	Antonius Reijmers		06	04	12	" "
Wilmar	Albert	Akkermans	23	01	11	Rotterdam
Nobit gedacht	Dirk	Broekhuizen	23	01	88	IJselmonde
	Elizabethy	" "	29	01	87	" "
Archimedes	Christiaan Bones		16	08	08	Rotterdam
	Bertha	"	13	10	18	" "
Elise	Petrus	Hartmans	28	03	22	sHetogenbosch
C E M 7	Leendert	Jongen	05	04	17	Rotterdam
	Annie	"	28	01	21	" "
	Jonnij	"	25	08	41	" "
	Leendert	vd Werf	16	03	20	" "
Risico	IJbrand	Vogel	19	11	04	Hardinxveld
	Christina	"	04	10	09	" "
	Cornelus	"	04	01	34	" "
	Geertruida	"	06	10	32	" "
	Cornelia	"	10	06	44	" "
Carl mirij	Jan	Heikoop	18	12	19	Dordrecht
	Gijsbertha	"	14	11	20	" "
	Edith	"	15	06	34	" "
Ida	Nicolaas	Suringh	14	12	89	Huissen
	Hilgonda	"	26	03	21	"
	Barteld	"	19	11	21	"
Marie Johanna	Willem	Bevelander	25	04	25	Maartensdijk
	Johan	Rippe	02	12	27	Venraai
Antonie 2	Antonius	vd Giessen	18	08	78	Veere
	Geertje	" "	03	04	85	"
	Geertje	" "	16	11	21	"
Wilhelmina	Cornelus	Huismans	01	04	23	Sittard
	Rose	"	18	04	27	"
	Hendrikus	"	25	04	46	"
Hoop en vertrouw	Garrit	Verheij	20	04	01	Gorkum
Emjo	Louis	Corbeao	02	04	15	Rotterdam
Actief	Hendrikus	v Megen	31	12	95	Amsterdam
	Theodorus	"	06	10	28	" "

Lied: Oorlo_selliende

Woorden: HG v Mogen sr

Wijze : Ketelbinkie

I

Toen wij uit Amsterdam vertrokken
Met de Actief een oude schuit
In beslag genomen door de moffen
Die dreven ons toen Holland uit
Twee soldaten met geweren
Gaf men ons als bewaking mee
Opdat wij niet zouden sabotteren
En zo togen wij naar zee

Refrein

En toen 't uur van schijden daar was
Van vrouw en kinderen afschijd nam
Dacht ik het is maar voor een maandje
Dan ben ik terug in Amsterdam

2

Zo voeren wij dan Duitsland binnen
Totdat wij eindelijk werden gelost
En wat een mof heeft in zijn klauwen
Dat laat hij zo maar niet meer los
Wij bleven voor de Wehrmacht varen
Als dwangarbeiders gedeporteerd
Een neilstaak had zich over ons ontfermd
De nieuwe orde werd ons geleerd

Refrein³

De slag bij Arnhem ging verloren
De vrijheid zonk toen in het niet
Ik dacht toen aan vrouw en kinderen
Vol van zorgen en verdriet

3

Zo kwamen wij langs vele steden
Waar niet veel van is blijven staan
En als wij in een bunker zaten
Dan dacht ik vaak wij gaan eraan
Tot eindelijk de Russen kwamen
En het lot van Duitsland was beslist
Toen dacht ik leve de vrijheid
Maar ik had me heerlijk vergist

Refrein

Wij moeten voor de Russen varen
Zij dreven ons verder steeds van nuijs
Met wijnig eten en geen belooning
De vrijheid werd voor ons een kruis

4

Zo zitten wij nog in den vreemde
De Russen houden ons steeds nog vast
En na zo vele maanden vrede
Begint voor ons de oorlog pas
Plunderen, verwoesten en moorden
Zo ziet Stalin's bende eruit
Zij kijken naar geen land of volk
Voor hen is alles oorlogs buit

Refrein

Refrein

En nog steeds is er geen uitkomst
Nog gaan wij onder den dwang gebukt
Geen bericht van vrouw en kinderen
Door de oorlog uit elkaar gerukt

2

En toch blijf ik vol vertrouwen
Al valt het soms ook wat zwaar
Want God heeft ons nog steeds beschermd
In hogen nood of doodsgevaar
Ik twijfel niet maar blijf vol hopen
Want Hij die alles heeft in zijn macht
Breng mij terug bij vrouw en kinderen
O kom toch gauw o blijde dag

Refrein,

En zijn wij weer gelukkig te zaam
Dan vergeet men leed en dwangenis
Maar toch zal het ons nog lang geheugen
Wat oorlog voor het mensdom is

Stettin november 1945

Surogaat

Surogaat is een vervangingsmiddel
Dat leert men kennen in oorlogstijd
Als het riginale niet meer is te krijgen
Word men met sorogaat verblijd
Koffie en thee waarvan ons land zo vol was
Is nu gestolen door een nazistaat
En met dat al sticht men een nieuw Eurppa
Maar wij drinken lekker sorogaat

De regering moest de wiojk naar Engeland nemen
De germaanse knoet kwam ras naderbij
En toen de ongelijke strijd was opgegeven
Stonden wij onder Duitse dwinlandij
Een man die Oostenrijk eens vergokte
Met wat verraders leiden nu den staat
Tot dat het uur der bevrijding is gekomen
Dan is het afgelopen met dat sorogaat

Burgemeesters en politie agenten
Het zei welk baantje groot of klein
worden nu door moffen aangewezen
Als het maar goede N.S.B.ers zijn
Nog moeten wij naar hun pijpen dansen
Met een hart vol bittere haat
Tot ons Vaderland weer vrij zal wezen
Dan rekenen wij af met dat sorogaat

Een Duitser is beslist een kundig krijgsman
Immer voorwaarts veroverd hij stad en land
Dat werkt aanstekelijk op de meisjes
Vele hebben zich aan zo,n mof verpand
Maar het echte nederlandse meisje
Dweept met geen mof ,hoe mooi hij praat
Als die zich hiermee hebben afgegeven
Dat is het allerminste sorogaat

Met weemoed denken wij aan de vele helden
Gebeuld vermoord door zo,n hitlers knecht
Hun daden zijn een steunpunt in ons streeven
Gij gaf uw leven voor vrijheid en recht
Maar als het uur der vergelding heeft geslagen
Dan klinkt het fier plein en straat
Leve NEDerland?leve ORANJE
Weg met dat gemene surogaat

Mei 1944

H van Megen

Ter herrinnering aan de jaarwisseling 1945 1946

1945 behoort nu tot het verleden
en een nieuw jaar zijn wij ingetreden
maar voor wij van het oude gaan scheiden
willen wij er nog enige aandacht aan wijden
1945 bracht ons de vrwede
aan waanzin werd tot het eind gestreden
nu is Duitsland kapot en verslagen
en moet nu de oorlogsschuld dragen
de nazi bonzen zijn het meest alle geschaakt
of hebben zich zelf van kant gemaakt
zij wisten reeds lang dat hún macht was gedaan
en daarom moest heel Duitsland er aan
de heft der bende liet zich niet vangen
en heeft zich daarom zelf opgehangen
maAR VOOR DE DUIVELhem had in zijn klauwen
is hij eerst nog gauw even gaan truowen
hij had dit misschien wel eerder gedaan
maar zijn voortplantingswerktuig daar veelde wat aan
in Neurenberg zit de rest nu gevangen
en worden wellicht allemaal opgehangen
heel Duitsland is nu door vreemde bezet
Russen en tommie,s voeren de wet
Amerikanen en Fransen zijn ook daar
en de Duitse bevolking is nu de sigaar
de Russen dat zijn rare heren
die ons het communisme komen leren
maar wij nederlanders houden niet van die ²raktijk
wat veel op plundering lijkt
zij moeten handelen in onze belangen
werken zonder loon en slecht eten
dat nemen zij alles op hun geweten
en zien zij iets en het is naar hun zin
dan zeggen zij da waij en pikken het in
ook ons landje trof zwaar het oorlogslot
de moffen maakten daar alles kapot
de prachtige polders uit de zee ontkropen
hebben zij onder water laten lopen
onze prachtige havens met hun machtige kranen
scheepswerven schepen silo,s voor granen
prachtige bruggen wereld beroemd
zijn door de nazi,s ten dode gedoemd
eer aan hen die rusten onder groene zoden
omdat zij de tiran weerstand boden
zij gaven hun leven voor eer en geweten
laten wij nooit deze helden vergeten

ons land is weer vrij het begint weer te dagen
de hand aan de ploeg en nimmer versagen
de polders weer droog en bruggen voltooid
nederland herrijst schoner dan ooit
maar in indie is het nog niet o k e
de indonesirs zijn niet zo gedwee
zij willen niet meer onder nederland staan
en zijn met een vrijheids ideaal begaan
maar met behulp van Engelse soldaten
zullen zij dat opstandig zijn wel laten
wij hopen op een spoedig einde van deze historie
tot voorspoed van nederlands glorie
ik ben aan het eind weet niets meer te verzinnen
o ja daar schiet mij nog iets te binnen
wij nederlanders in Berlijn
zouden zo graag ook in Holland zijn
men roept van democratie vrijheid en recht
waarom ons hier dan langer geknecht
breng ons terug naar schelde en rijs
dan zullen we allen tevreden zijn
1945 gij zijt mitgebloed
vol hoop gaan wij het nieuwe tegemoed
moge het brengen wat wij alle wensen
vrede op aarde voor alle mensen

h g van Megen